

Utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens budgetproposition för år 2005 med förslag till anslag på utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv. Ramen för utgiftsområde 13 uppgår till 69,3 miljarder kronor och ramen för utgiftsområde 14 till 1,2 miljarder kronor.

Utgiftsområde 13 omfattar politikområdet Arbetsmarknadspolitik. Anslagen inom utgiftsområdet hänför sig främst till kontantstödet vid arbetslöshet och deltagande i arbetsmarknadsprogram. Utgiftsområde 14 omfattar politikområdena Arbetsliv och Jämställdhetspolitik.

I betänkandet behandlas också en proposition, 2003/04:142, med förslag om ändring i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Ändringen innebär att Arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna får behandla personuppgifter även för att tillhandahålla information som behövs inom tillsynsverksamheten hos Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Tillsammans med detta lagförslag behandlas en punkt i proposition 2003/04:152 som avser den nyssnämnda lagen. Proposition 152 i övrigt är hänvisad till ett annat utskott. Utskottet ställer sig bakom förslagen.

Betänkandet tar upp ett stort antal motionsyrkanden – drygt 200 – om arbetsmarknads- och arbetslivspolitik. Det stora flertalet av motionerna har väckts under den allmänna motionstiden hösten 2004.

I betänkandet redovisar utskottet sin syn på inriktningen av arbetsmarknads- och arbetslivspolitik. Dessutom behandlas i skilda avsnitt arbetsmarknadspolitiska program, frågor som gäller arbetsmarknaden för olika grupper som ungdomar, äldre och personer med utländsk bakgrund liksom för personer verksamma inom kulturen. I betänkandet behandlas också frågan om individuellt kompetensparande.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om en ändring i lagen om arbetsmarknadspolitiska program som berör ungdomar. Innebörden är att de

kommunala ungdomsprogrammen ska inledas med vägledning och s.k. jobbsökaraktiviteter hos länsarbetsnämnden. Kravet på 12 månaders inskrivningstid på arbetsförmedlingen för att ungdomar mellan 20 och 24 år ska kunna anvisas anställning med allmänt anställningsstöd sänks till 6 månader under tiden fram till nästa årsskifte. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag till ändringar när det gäller pendlingsstöd. Nivån på stödet till dagpendling höjs och veckopendlingsstödet återinförs och förstärks. Bidrag till starthjälp och ersättning för tillträdesresa tas bort medan möjligheten att få ersättning för bohagstransport begränsas till långtidsarbetslösa. Dessa förändringar ska genomföras den 1 februari 2005.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag till fördelning på anslag på utgiftsområdena 13 och 14.

Reservationer och särskilda yttranden

I två gemensamma reservationer av företrädarna för *Moderaterna*, *Folkpartiet*, *Kristdemokraterna* och *Centerpartiet* kritiserar de inriktningen av arbetsmarknadspolitiken respektive arbetslivspolitiken.

De fyra partierna pekar på att det är 760 000 personer som saknar ett riktigt arbete eller som vill arbeta mer. Det är en ökning med 100 000 personer under innevarande mandatperiod. Också den totala arbetslösheten har stigit och uppgick i oktober 2004 till 7,8 % jämfört med 6,5 % i oktober 2002.

Regeringens arbetsmarknadspolitik har misslyckats. Den förda politiken ger inte tillräcklig hjälp till dem som är mest utsatta på arbetsmarknaden. Den ger för liten valfrihet för den enskilde. Arbetsförmedlingsverksamheten uppvisar stora brister, bl.a. till följd av dålig styrning. Dagens arbetsmarknadsåtgärder leder inte till minskad arbetslöshet eller ökad sysselsättning men till betydande undanträngningseffekter. Arbetslöshetsförsäkringen har tappat sin funktion som omställningsförsäkring och den tillämpas inte på ett enhetligt och rättssäkert sätt.

Sverige måste få en arbetsmarknad som är rörlig och öppen – en arbetsmarknad som är tillgänglig för alla. Den geografiska och sociala rörligheten behöver öka. Den arbetslösa har rätt till kvalificerad service, men ska även uppfylla krav för att få ersättning. Platsförmedlingen måste effektiviseras och inriktas på den enskildes behov och förutsättningar. Åtgärderna ska vara individuellt utformade och syfta till att de arbetslösa snarast ska finna ett nytt arbete. Alla som uppstår arbetslöshetsersättning eller annat ekonomiskt stöd från samhället ska ha skyldighet att aktivt söka arbete och delta i relevanta åtgärder.

I sin gemensamma reservation om arbetslivspolitiken framhåller Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet att fler människor måste få arbete och att antalet arbetade timmar per invånare måste öka. Arbetslivspolitiken har en viktig roll för att möjliggöra detta genom sin koppling till de ökade sjuktalen, till individuell anpassning och rörlighet och till myndighetsstrukturen på området.

De fyra nyssnämnda partierna riktar i en gemensam reservation också kritik mot regeringens handläggning av frågan om ett system för individuell kompetensutveckling och lägger fram ett gemensamt förslag till riktlinjer för ett sådant system.

Totalt har 29 reservationer och ett antal särskilda yttranden avgivits i ärendet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	4
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	9
Redogörelse för ärendet.....	15
Utskottets överväganden	16
Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13	
Arbetsmarknad	16
Propositionen.....	16
Motionerna	17
Utskottets ställningstagande	26
Inriktningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen m.m.	45
Propositionen.....	45
Utskottets ställningstagande	46
Arbetsmarknadspolitiska program och särskilda grupper på arbetsmarknaden.....	49
Ändring av lagen om arbetsmarknadspolitiska program vad gäller ungdomar.....	49
Propositionen.....	49
Motionen	50
Utskottets ställningstagande	50
Övriga förslag om arbetsmarknadspolitiska program och särskilda grupper m.m.	51
Arbetsmarknadspolitiska program för ungdomar	51
Motionerna	51
Utskottets ställningstagande	52
Arbetsmarknadspolitiska program för äldre	52
Motionerna	52
Utskottets ställningstagande	53
Arbetsmarknadspolitiska program för personer med utländsk bakgrund.....	56
Propositionen.....	56
Motionerna	56
Utskottets ställningstagande	57
Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade.....	60
Propositionen.....	60
Motionerna	61
Utskottets ställningstagande	62
Lönebidrag.....	62
Propositionen.....	62
Motionerna	63
Utskottets ställningstagande	64
Försörjning m.m. vid deltagande i arbetsmarknadspolitiskt program	65

Motionerna	65
Utskottets ställningstagande	66
Arbetsmarknadspolitiska program som insats inom andra	
politikområden än arbetsmarknadspolitik	67
Motionerna	67
Utskottets ställningstagande	67
Friår	68
Propositionen	68
Motionerna	68
Utskottets ställningstagande	69
Ekonomiska drivkrafter och regional utveckling m.m.	69
Motionerna	69
Utskottets ställningstagande	70
Arbetsmarknaden för verksamma inom kultur	71
Motionerna	71
Utskottets ställningstagande	72
Arbetsmarknaden för vissa övriga grupper	74
Motionerna	74
Utskottets ställningstagande	74
Lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den	
arbetsmarknadspolitiska verksamheten	76
Propositionerna	76
Utskottets ställningstagande	77
Regeringens förslag om ändringar i bestämmelserna om	
flyttningsbidrag	77
Bakgrund	77
Propositionen	78
Utskottets ställningstagande	79
Anslag på utgiftsområde 13 för 2005	79
Anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	80
Anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och	
aktivitetsstöd	82
Anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga	
kostnader	86
Anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	88
Anslag 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	90
Anslag 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–	
2006	91
Anslag 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	93
Anslag 22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	94
Anslag 22:9 Bidrag till Samhall AB	95
Anslag 22:10 Bidrag till Stiftelsen utbildning Nordkalotten	96
Anslag 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	97
Anslag 22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	98

Sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen m.m. på utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	100
Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 14 Arbetsliv.....	101
Propositionen.....	101
Motionerna	103
Utskottets ställningstagande	105
System för individuell kompetensutveckling	107
Propositionen.....	107
Motionerna	107
Utskottets ställningstagande	109
Anslag på utgiftsområde 14 för 2005	109
Anslag 23:1 Arbetsmiljöverket.....	109
Anslag 23:2 Arbetslivsinstitutet.....	111
Anslag 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.....	113
Anslag 23:4 Arbetsdomstolen.....	115
Anslag 23:5 Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar.....	116
Anslag 23:6 Internationella arbetsorganisationen (ILO).....	116
Anslag 23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	117
Anslag 23:8 Medlingsinstitutet.....	119
Anslag 24:1 Jämställdhetsombudsmannen	120
Anslag 24:2 Särskilda jämställdhetsåtgärder	121
Anslag 24:3 Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering (nytt anslag)	122
Föreslaget nytt anslag: 24:4 Ombudsmannen mot diskriminering (m).....	123
Sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen m.m. på utgiftsområde 14 Arbetsliv.....	124
Reservationer.....	125
1. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad (punkt 1) (m, fp, kd, c).....	125
2. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad (punkt 1) (v)	132
3. Arbetslöshetsförsäkringen (punkt 2) (fp, kd, c).....	134
4. Arbetslöshetsförsäkringen (punkt 2) (m).....	134
5. Ändring i lagen om arbetsmarknadspolitiska program (punkt 3) (m)	135
6. Övriga förslag om arbetsmarknadspolitiska program för ungdomar (punkt 4) (fp)	135
7. Övriga förslag om arbetsmarknadspolitiska program för ungdomar (punkt 4) (kd).....	136
8. Arbetsmarknadspolitiska program för äldre (punkt 5) (m).....	137
9. Arbetsmarknadspolitiska program för äldre (punkt 5) (kd, c)	137
10. Arbetsmarknadspolitiska program för äldre (punkt 5) (fp).....	138

11. Arbetsmarknadspolitiska program för personer med utländsk bakgrund (punkt 6) (fp).....	139
12. Arbetsmarknadspolitiska program för personer med utländsk bakgrund (punkt 6) (kd)	139
13. Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade (punkt 7) (m)	140
14. Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade (punkt 7) (fp).....	141
15. Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade (punkt 7) (c).....	141
16. Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade (punkt 7) (mp)	142
17. Lönebidrag (punkt 8) (kd)	142
18. Lönebidrag (punkt 8) (c)	143
19. Försörjning m.m. vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska program (punkt 9) (v).....	144
20. Friår (punkt 11) (m, fp, c).....	145
21. Friår (punkt 11) (kd).....	146
22. Ekonomiska drivkrafter och regional utveckling m.m. (punkt 12) (m)	146
23. Ekonomiska drivkrafter och regional utveckling m.m. (punkt 12) (kd)	147
24. Ekonomiska drivkrafter och regional utveckling m.m. (punkt 12) (c).....	148
25. Arbetsmarknaden för verksamma inom kultur (punkt 13) (m).....	148
26. Arbetsmarknaden för verksamma inom kultur (punkt 13) (fp)	149
27. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 14 Arbetsliv (punkt 18) (m, fp, kd, c).....	150
28. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 14 Arbetsliv (punkt 18) (v).....	152
29. System för individuell kompetensutveckling (punkt 19) (m, fp, kd, c).....	153
Särskilda yttranden.....	157
1. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad (punkt 1) (mp).....	157
2. Arbetsmarknadspolitiska program för personer med utländsk bakgrund (punkt 6) (c).....	157
3. Moderaternas anslagsförslag för utgiftsområdena 13 och 14 (punkterna 16 och 20) (m).....	158
4. Folkpartiets anslagsförslag för utgiftsområdena 13 och 14 (punkterna 16 och 20) (fp).....	162
5. Kristdemokraternas anslagsförslag för utgiftsområdena 13 och 14 (punkterna 16 och 20) (kd).....	166
6. Centerpartiets anslagsförslag för utgiftsområdena 13 och 14 (punkterna 16 och 20) (c)	172

Bilagor

1. Förteckning över behandlade förslag.....	176
Proposition 2003/04:142.....	176
Proposition 2003/04:152.....	176
Proposition 2004/05:1	176
Motioner väckta med anledning av skrivelse 2003/04:129.....	177
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004	178
2. Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområdena 13 och 14	195
3. Regeringens lagförslag	196
4. Utskottets lagförslag.....	200

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Riksdagen avslår motionerna 2003/04: MJ63 yrkandena 44, 46 och 47, 2003/04: MJ65 yrkande 11, 2004/05: K459 yrkande 12, 2004/05: Sf288 yrkandena 15 och 18–20, 2004/05: Sf360 yrkande 4, 2004/05: Sf365 yrkande 10, 2004/05: Ub436 yrkandena 1, 3 och 4, 2004/05: N308 yrkande 4, 2004/05: N393 yrkande 20, 2004/05: N404 yrkandena 1 och 7, 2004/05: N409 yrkande 35, 2004/05: A215 yrkandena 1 och 2, 2004/05: A221 yrkandena 1, 4 och 8, 2004/05: A226, 2004/05: A239 yrkandena 1, 3 och 4, 2004/05: A257, 2004/05: A261 yrkandena 1, 2 i denna del och 3, 2004/05: A273 yrkandena 1–5, 2004/05: A277 yrkande 1, 2004/05: A289, 2004/05: A317, 2004/05: A342 yrkandena 3, 5 och 6, 2004/05: A350 yrkandena 1 och 10, 2004/05: A356 yrkandena 1–3, 6, 17, 23 och 24 i denna del samt 2004/05: A375 yrkandena 1, 2, 10 och 17.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

Reservation 2 (v)

2. Arbetslöshetsförsäkringen

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: A261 yrkande 2 i denna del, 2004/05: A340 yrkande 2, 2004/05: A342 yrkandena 1 och 2, 2004/05: A358 yrkandena 1 och 2 och 2004/05: A375 yrkande 9 i denna del.

Reservation 3 (fp, kd, c)

Reservation 4 (m)

3. Ändring i lagen om arbetsmarknadspolitiska program

Riksdagen antar regeringens förslag enligt bilaga 3 till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program med den ändringen att i 4 § andra stycket andra meningen orden ”som avses i första stycket” tas bort. Riksdagen bifaller därmed proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 13 punkt 1 och avslår motion 2004/05: A340 yrkande 1.

Reservation 5 (m)

4. Övriga förslag om arbetsmarknadspolitiska program för ungdomar

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: Sf365 yrkande 13, 2004/05: Ub440 yrkande 2, 2004/05: A218, 2004/05: A326, 2004/05: A356 yrkandena 11 och 12, 2004/05: A364, 2004/05: A375 yrkandena 5 och 16 och 2004/05: A380.

Reservation 6 (fp)

Reservation 7 (kd)

5. Arbetsmarknadspolitiska program för äldre

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ub436 yrkande 7, 2004/05:A201, 2004/05:A220 yrkande 1, 2004/05:A353 yrkandena 5 och 6, 2004/05:A356 yrkande 8 och 2004/05:A375 yrkande 15.

Reservation 8 (m)

Reservation 9 (kd, c)

Reservation 10 (fp)

6. Arbetsmarknadspolitiska program för personer med utländsk bakgrund

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf365 yrkande 12, 2004/05:N401 yrkande 3, 2004/05:N409 yrkande 33, 2004/05:A210, 2004/05:A211, 2004/05:A296, 2004/05:A322 yrkande 1, 2004/05:A328, 2004/05:A356 yrkande 13 och 2004/05:A375 yrkande 6.

Reservation 11 (fp)

Reservation 12 (kd)

7. Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:A250 yrkandena 1–7, 2004/05:A261 yrkande 7 i denna del, 2004/05:A272, 2004/05:A283, 2004/05:A318, 2004/05:A323, 2004/05:A324, 2004/05:A343 och 2004/05:A375 yrkande 14.

Reservation 13 (m)

Reservation 14 (fp)

Reservation 15 (c)

Reservation 16 (mp)

8. Lönebidrag

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:A205, 2004/05:A216, 2004/05:A217, 2004/05:A227, 2004/05:A246, 2004/05:A247, 2004/05:A249, 2004/05:A253, 2004/05:A254, 2004/05:A256, 2004/05:A258, 2004/05:A261 yrkande 7 i denna del, 2004/05:A275, 2004/05:A281, 2004/05:A284, 2004/05:A298, 2004/05:A325, 2004/05:A344, 2004/05:A356 yrkande 26, 2004/05:A362 och 2004/05:A363.

Reservation 17 (kd)

Reservation 18 (c)

9. Försörjning m.m. vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska program

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:A307 yrkande 1, 2004/05:A313, 2004/05:A341 och 2004/05:A386.

Reservation 19 (v)

10. Arbetsmarknadspolitiska program som insats inom andra politikområden än arbetsmarknadspolitik

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:A231, 2004/05:A302, 2004/05:A312, 2004/05:A336 yrkandena 1 och 2, 2004/05:A368 och 2004/05:A369.

11. Friår

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:A239 yrkande 2, 2004/05:A268, 2004/05:A354 yrkande 4 och 2004/05:A375 yrkande 4.

Reservation 20 (m, fp, c)

Reservation 21 (kd)

12. Ekonomiska drivkrafter och regional utveckling m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Fi259 yrkande 16, 2004/05:Sf356 yrkande 4, 2004/05:A220 yrkande 2, 2004/05:A279, 2004/05:A292 och 2004/05:A356 yrkandena 4, 5 och 7.

Reservation 22 (m)

Reservation 23 (kd)

Reservation 24 (c)

13. Arbetsmarknaden för verksamma inom kultur

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Kr239 yrkandena 10 och 13, 2004/05:Kr289 yrkande 5, 2004/05:Kr290 yrkandena 7, 9 och 11, 2004/05:Kr364 yrkande 2, 2004/05:Kr368 yrkande 4, 2004/05:A327 och 2004/05:A357.

Reservation 25 (m)

Reservation 26 (fp)

14. Arbetsmarknaden för vissa övriga grupper

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:A229, 2004/05:A245 yrkandena 1 och 3 och 2004/05:A265.

15. Ändring i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Riksdagen antar utskottets förslag enligt bilaga 4 till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Riksdagen bifaller därmed propositionerna 2003/04:142 och 2003/04:152 i denna del.

16. Anslag på utgiftsområde 13 för 2005

a) Bemyndigande beträffande anslag 22:3

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på

högst 3 000 000 000 kronor under 2006–2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 13 punkt 2.

b) Bemyndigande beträffande anslag 22:4

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 5 400 000 000 kronor under 2006–2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 13 punkt 3.

c) Bemyndigande beträffande anslag 22:6

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 4 400 000 000 kronor under 2006–2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 13 punkt 4.

d) Bemyndigande beträffande anslag 22:7

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 22:7 *Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 7 000 000 kronor under 2006–2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 13 punkt 5.

e) Flyttningsbidrag

Riksdagen godkänner regeringens förslag om dels stöd till dagpendling och stöd till veckopendling, dels avskaffande av bidrag till starthjälp och ersättning till tillträdesresa och begränsning av rätt till bohagstransporter till personer som är långtidsarbetslösa. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 13 punkterna 6 och 7.

f) Det allmänna anställningsstödet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om det allmänna anställningsstödet. Riksdagen bifaller därmed proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 13 punkt 8.

g) Anvisning av anslag under utgiftsområde 13

Riksdagen anvisar för budgetåret 2005 anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad enligt vad som framgår av bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 13 punkt 9.

h) Motionsyrkanden om budgetförslagen för år 2005

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:A340 yrkande 3, 2004/05:A356 yrkandena 24 i denna del, 25, 27, 30 och 33 i denna del, 2004/05:A366 och 2004/05:A375 yrkandena 3, 9 i denna del, 13 och 18.

17. Handläggning av EU-bidrag

Riksdagen avslår motion 2004/05:A260.

18. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 14**Arbetsliv**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf287 yrkandena 8 och 10, 2004/05:Sf363 yrkande 36, 2004/05:A221 yrkandena 2 och 3, 2004/05:A239 yrkande 5, 2004/05:A261 yrkandena 8 och 11, 2004/05:A287, 2004/05:A316, 2004/05:A354 yrkandena 2 och 5–9, 2004/05:A355 yrkandena 1 och 2 och 2004/05:A356 yrkande 18.

Reservation 27 (m, fp, kd, c)

Reservation 28 (v)

19. System för individuell kompetensutveckling

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:MJ63 yrkande 49, 2004/05:Sk454 yrkande 11, 2004/05:Ub321 yrkande 11, 2004/05:A338, 2004/05:A353 yrkande 7, 2004/05:A354 yrkande 3 och 2004/05:A356 yrkande 16.

Reservation 29 (m, fp, kd, c)

20. Anslag på utgiftsområde 14 för 2005*a) Bemyndigande beträffande anslag 23:1*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 23:1 *Arbetsmiljöverket* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 18 550 000 kronor under 2006. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 14 punkt 1.

b) Bemyndigande beträffande anslag 23:2

Riksdagen bemyndigar regeringen, med ändring av regeringens förslag, att under 2005 för ramanslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 100 000 000 kronor under 2006–2008. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 14 punkt 2.

c) Bemyndigande beträffande anslag 23:3

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 23:3 *Särskilda utbildningsinsatser m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 33 500 000 kronor under 2006. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 14 punkt 3.

d) Anvisning av anslag under utgiftsområde 14

Riksdagen anvisar för budgetåret 2005 anslagen under utgiftsområde 14 Arbetsliv enligt vad som framgår av bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 14 punkt 4.

e) Motionsyrkanden om budgetförslagen för år 2005

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:A340 yrkande 4, 2004/05:A356 yrkandena 28, 29, 31, 32 och 33 i denna del, 2004/05:A365 och 2004/05:A375 yrkande 19.

Stockholm den 25 november 2004

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s), Margareta Andersson (c)*, Laila Bjurling (s), Anders G Högmark (m)*, Christer Skoog (s), Sonja Fransson (s), Stefan Attefall (kd)*, Camilla Sköld Jansson (v), Cinnika Beiming (s), Patrik Norinder (m)*, Lars Lilja (s), Carl B Hamilton (fp)*, Ann-Marie Fagerström (s), Henrik Westman (m)*, Ulf Holm (mp), Luciano Astudillo (s) och Liselott Hagberg (fp)*.

* Deltar inte i förslaget till riksdagsbeslut såvitt avser förslagspunkterna 16 och 20.

Redogörelse för ärendet

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2004/05:1 volym 7 avseende utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv och drygt 200 motionsyrkanden, det stora flertalet av dem väckta under den allmänna motionstiden hösten 2004. I ärendet behandlas också proposition 2003/04:142 med förslag om ändring i 5 § lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och en förslagspunkt i proposition 2003/04:152 som bl.a. avser samma bestämmelse.

Arbetsmarknadsutskottet har i årets budgetbetänkande valt att, vid sidan av rena budgetfrågor och frågor om inriktningen av politiken, behandla ett antal motioner som bl.a. rör arbetsmarknadspolitiska program, särskilda grupper på arbetsmarknaden och arbetsmarknaden för personer verksamma inom kultur.

Övriga motioner på arbetsmarknadsutskottets beredningsområde som väckts under den allmänna motionstiden och som tar upp frågor om t.ex. jämställdhet, arbetslöshetsförsäkring, arbetsrätt, arbetsmiljö, diskriminering, arbetstid och ledighet kommer att tas upp i senare betänkanden.

I anslutning till beredningen har information lämnats till utskottet av generaldirektören vid Konjunkturinstitutet Ingemar Hansson, generaldirektören vid Svenska ESF-rådet Anne-Marie Qvarfort och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning Hans Ytterberg.

Ett antal skrivelser med anknytning till beredningen har inkommit bl.a. från Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet.

Riksdagen biföll den 24 november 2004 finansutskottets betänkande 2004/05:FiU1 där regeringens förslag till utgiftsramar för bl.a. utgiftsområdena 13 och 14 behandlas.

De av regeringen föreslagna anslagen redovisas i tabeller som återfinns i budgetpropositionen. Under flertalet av tabellerna anges i en fotnot att anslaget för 2004 inkluderar förslag på tilläggsbudget i samband med 2004 års vårproposition och budgetpropositionen för 2005. Detta anges även i de fall något sådant förslag inte lagts fram för riksdagen.

Motioner som har väckts under riksmötet 2004/05 anges i det följande utan årtal.

Utskottets överväganden

Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom den allmänna inriktningen av arbetsmarknadspolitiken som regeringen redovisar i budgetpropositionen. Utskottet avstyrker de förslag som förs fram i motionerna. Jämför reservationerna 1 (m, fp, kd, c), 2 (v), 3 (fp, kd, c) och 4 (m).

Propositionen

Målet för den ekonomiska politiken är full sysselsättning och ökat välstånd genom en god och uthållig tillväxt.

Ett etappmål är att 80 % av befolkningen i åldern 20–64 år ska vara reguljärt sysselsatt. Detta mål ligger fast, även om det inte kommer att uppnås under 2004.

Eftersom arbetslösheten är oacceptabelt hög kommer regeringen, i enlighet med vad som aviserades i vårpropositionen 2004, att vidta åtgärder för att pressa ned den öppna arbetslösheten mot 4 %.

För att nå etappmålen för sysselsättning och arbetslöshet inriktas politiken på:

- Minskad arbetslöshet, kortare arbetslöshetstider.
- Aktivering och rehabilitering av personer med nedsatt arbetsförmåga.
- Bättre integration på arbetsmarknaden.
- Effektivare utbildning.
- Fler äldre i jobb.
- Minskat behov av socialbidrag.

Arbetslinjen är en överordnad princip i regeringens sysselsättnings- och tillväxtpolitik.

Målstrukturen på arbetsmarknadsområdet har förändrats på senare år bl.a. för att förbättra styrningen av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Nuvarande struktur med mål på tre nivåer, för arbetsmarknadspolitiken, för verksamhetsområden respektive för verksamhetsgrenar, är oförändrad sedan föregående budgetproposition (för 2004).

Regeringens bedömning är att arbetsmarknadspolitiken bidragit till en väl fungerande arbetsmarknad. Arbetsmarknaden präglas fortfarande av en låg efterfrågan på arbetskraft.

Insatser ska göras för att förbättra förmedlingens kontroll av hur arbetslöshetsförsäkringen fungerar, för att förbättra sökaktiviteten och för bättre regel-tillämpning. Undantagsmöjligheterna i regelverket ska förtydligas och begränsas.

Arbetet med att ge arbetsmarknadspolitiken en mer tillväxtorienterad inriktning ska koncentreras till sju områden:

1. Fortsatt effektivisering och förbättring av styrningen av arbetsmarknadspolitiken.
2. Åtgärder för att hålla uppe och öka arbetskraftsutbudet.
3. Förbättrad integration för invandrare på arbetsmarknaden.
4. Insatser för att få långtidssjukskrivna i arbete.
5. Anpassning av arbetsmarknadsutbildningen till kraven på arbetsmarknaden.
6. Åtgärder för att främja arbetskraftens rörlighet.
7. Säkerställande av arbetslöshetsförsäkringens legitimitet.

Målen och inriktningen för den svenska arbetsmarknadspolitiken ligger väl i linje med EU:s sysselsättningsstrategi och dess mål och riktlinjer. Sysselsättningsriktlinjerna täcker flera politikområden, vilket kräver samverkan både på lokal, regional och nationell nivå.

Regeringens mål om halvering av antalet socialbidragsberoende respektive om halvering av sjukfrånvaron utgör integrerade delar av sysselsättningspolitiken.

Budgetpropositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Motionerna

Oppositionspartiernas alternativ till inriktningen av arbetsmarknadspolitiken

Moderaterna pekar i motion A342 yrkandena 1–3, 5 och 6 på styrningsproblem inom arbetsmarknadspolitiken. Att regering och riksdag inte slagit fast tydliga och färre mål för politiken på området medför att det inte går att avgöra vilka arbetsmarknadspolitiska insatser som behöver sättas in och hur stora dessa ska vara. Inte heller kan man förstå arbetsmarknadspolitikens roll i den ekonomiska politiken när det saknas tydliga mål.

Dagens målstruktur på det arbetsmarknadspolitiska området är komplicerad, framhåller *Moderaterna* och redovisar bl.a. regeringens övergripande mål, delmål och verksamhetsmål samt uppgifter för arbetsmarknadspolitiken och att regeringen angett att målsättningarna inom EU:s sysselsättningsstrategi ska fungera som komplement till dessa.

Totalt finns det enligt Moderaterna i den komplexa målhierarkin fyra eller fem olika målnivåer och 15–20 mål, vilket riskerar att medföra målkonflikter och kan leda till svårigheter att förstå sambanden mellan olika mål. Det moderata alternativet innebär tydliga mål för arbetsmarknadspolitiken där det framgår att den ska inriktas på åtgärder som gör att arbetslösheten kan hållas på en låg nivå utan att inflationen tar fart, att arbetsmarknadspolitiska åtgärder kan användas för att utjämna konjunkturvariationer och att arbetsmarknadspolitiken ska inriktas på grupper med en svagare förankring på arbetsmarknaden, såsom arbetshandikappade, invandrare och långtidsarbetslösa. Det överordnade målet för arbetsmarknadspolitiken ska enligt Moderaterna vara att minska strukturarbetslösheten.

Arbetsmarknadspolitiken bedrivs enligt partiet inom ramen för en komplicerad organisatorisk struktur där Arbetsmarknadsverket (AMV), som består av Arbetsmarknadsstyrelsen och en länsarbetsnämnd i varje län, svarar för huvuddelen av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. I länsarbetsnämnderna ingår bl.a. de offentliga arbetsförmedlingarna. Såväl Arbetsmarknadsstyrelsens (AMS) som länsarbetsnämndernas arbete leds av styrelser som består av politiker och representanter för arbetsmarknadens parter. Moderaterna anser att det finns en partipolitisk styrning av AMS. Denna styrning, liksom det faktum att politiska representanter och partsrepresentanter är involverade i styrningen på verkets regionala och lokala nivåer, kan leda till att arbetsmarknadspolitiken utformas på ett sätt som inte är det bästa ur ett nationellt perspektiv.

AMV bör få en ny organisation och omvandlas till vad motionärerna benämner en enhetsmyndighet där länsarbetsnämnderna avskaffats. Moderaterna menar att det är rimligt att ledningen för ett målstyrt verk kan fatta beslut om hur verksamheten ska utformas på olika regionala arbetsmarknader. En enhetsmyndighet kan mycket väl tillämpa ett decentraliserat arbetssätt, framhåller man.

I fråga om arbetslöshetsförsäkringen framhåller Moderaterna att den måste fungera som en omställningsförsäkring, något som den inte gör i dag (motionerna A342 yrkandena 1 och 2 och A340 yrkande 2). Det är, hävdar partiet, väl belagt i forskningen att utformningen av försäkringen påverkar beteenden. Benägenheten att söka arbete och acceptera erbjudanden ökar om arbetslöshetsersättningen är lägre. Dessutom söker arbetslösa mer intensivt när ersättningsperioden närmar sig sitt slut och sänkt ersättning minskar antalet arbetslösa och den genomsnittliga arbetslöshetsperioden.

Också finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen har betydelse. En högre grad av självfinansiering bidrar till minskad risk för överutnyttjande och sannolikt också till lägre arbetslöshet, högre sysselsättning samt minskad inflationsrisk i ekonomin.

Moderaterna vill genom sitt förslag till utformning av arbetslöshetsförsäkringen skapa incitament för arbetslösa att i ett tidigt skede av arbetslösheten söka mer intensivt efter arbete. Därför föreslår partiet att egenfinansieringen

höjs, att ersättningen trappas ned från en nivå som inledningsvis uppgår till 75 % av tidigare ersättning och att ersättning lämnas i högst 300 dagar.

Vikten av att arbetsförmedlingen omedelbart ger stöd till arbetslösa betonas av Moderaterna. I dag ska en formell handlingsplan upprättas inom 100 dagar efter det att en arbetslös person anmält sig som arbetssökande vid arbetsförmedlingen. Partiet vill enligt motion A342 yrkande 3 i stället att en åtgärdsinriktad handlingsplan upprättas så tidigt som möjligt under arbetslöshetsperioden, i varje fall inom exempelvis 30–40 ersättningsdagar.

Arbetsmarknadspolitiken fungerar inte tillräckligt väl och har misslyckats, framhåller Moderaterna i motion Ub436 yrkandena 1, 3 och 4. Den ger inte tillräckligt stöd åt de mest utsatta på arbetsmarknaden såsom arbetshandikappade och vissa invandrare. Arbetslösa får inte den hjälp de har rätt att kräva av arbetsförmedlingen. Sverige lider brist på yrkesutbildad arbetskraft och Statistiska centralbyrån förutser att antalet civil- och högskoleingenjörer blir otillräckligt framöver. Enligt AMS väntas rekryteringsproblem uppstå när det gäller yrkesgrupper som exempelvis CNC/NC-operatörer, licenssvetsare och verkstadsmekaniker. Också i motion 2003/04: MJ65 yrkande 11 föreslår Moderaterna att arbetsmarknadspolitiken reformeras och nya åtgärder vidtas för ökad sysselsättning.

Folkpartiet anser enligt motion Sf288 yrkandena 15 och 18–20 att regeringens mål om 80 % sysselsättning är otillräckligt. I dag finns stora områden där sysselsättningen är väsentligt lägre. Det är angeläget att snarast agera kraftfullt mot detta. Ett nytt sysselsättningsmål bör införas som innebär att minst 60 % av alla i arbetsför ålder i varje bostadsområde ska ha ett arbete. Områden där färre än 60 % arbetar ska förklaras som sociala krisområden. Motsvarande förslag behandlas också i motion A375 yrkande 17.

I den sistnämnda motionen, A375 yrkandena 1, 2, 9 i denna del, 10 och 17, hävdar Folkpartiet att arbetsmarknadspolitikens mål är oklara. AMV är i dag en stor och svårstyrd koloss som lyder under ett detaljerat regelverk. Partiet anser att AMS bör läggas ned och ersättas av en mindre myndighet. Dess främsta ansvar blir rena myndighetsuppgifter och tillsyn och att se till att det finns en bättre fungerande arbetsförmedling och skräddarsydda arbetsmarknadsåtgärder i alla delar av landet. Den nya myndigheten ska svara för upphandling av tjänster från enskilda utförare och när sådana inte finns själv bedriva verksamheten.

Den enskilda arbetssökande som behöver någon form av aktiv insats ska få större möjligheter att själv välja aktivitet och utförare genom en omställningspeng som han eller hon förfogar över och kan använda i samråd med sin arbetsförmedlare.

Folkpartiet drar slutsatsen att den föreslagna reformeringen av arbetsmarknadspolitiken, i kombination med partiets politik för fler företag och arbetsgivare, kommer att leda till att arbetssökande får större inflytande över sin situation och att de snabbare hittar riktiga arbeten.

Arbetsförmedlingens roll måste stärkas. Utvärderingar av arbetsmarknadspolitiken visar att det sannolikt effektivaste sättet att snabbt få arbetslösa tillbaka i arbete är genom intensiva insatser från de arbetssökande själva liksom från arbetsförmedlingen redan i ett tidigt skede av arbetslösheten. Därför måste en väl fungerande och heltäckande arbetsförmedling finnas i hela landet, något som den nya arbetsmarknadsmyndigheten ska ha ansvar för.

Förmedlingens arbete behöver stramas upp och regelverket följas betydligt bättre än i dag. Det behövs också alternativ till den statliga arbetsförmedlingen, framhåller Folkpartiet och nämner som exempel privata arbetsförmedlingar, branschvisa förmedlingar, bemanningsföretag och specialinriktade förmedlingar. För arbetssökande som befinner sig längre från arbetsmarknaden är det enligt partiet lämpligt med närmare samarbete mellan arbetsförmedlingen, kommunens socialkontor och försäkringskassorna.

Vikten av att stärka den enskilda arbetslösa personens inflytande över sin situation behandlas i motion Sf288. Genom en omställningspeng ska individen på ett avgörande sätt kunna påverka utformningen av de arbetsmarknadsinsatser som han eller hon har behov av. En introduktionspeng ska ge samma möjlighet när det gäller språkinläring och kommunintroduktion för flyktingar. Pengasystemet ska vara en del av den jobb- och utvecklingsgaranti som partiet vill införa.

Alla de som kan arbeta men står utanför arbetsmarknaden och inte omfattas av arbetslöshetsförsäkringen ska ges en jobb- och utvecklingsgaranti, föreslår Folkpartiet. Garantin ska också omfatta nyanlända flyktingar och invandrare i behov av offentligt ekonomiskt bistånd, och den ska förvaltas av olika aktörer, exempelvis företag, frivilligorganisationer och personalkooperativ som bildar konkurrerande arbets- och utvecklingscentrum.

Jobb- och utvecklingsgarantin är en form av övergångssysselsättning och består av två delar där den enda delen avser samhällsnyttigt arbete och den andra, en utvecklingsdel, består av exempelvis språkinläring, informationsförmedling, yrkesorienterad verksamhet och jobbsökande verksamhet. Utvecklingsdelen är enligt Folkpartiet viktig när det gäller att nå målet att förbättra den arbetslöses möjligheter att gå vidare till ett vanligt arbete. Garantin kan också utformas som instegsjobb, där ett lönebidrag till arbetsgivaren underlättar övergången till den öppna arbetsmarknaden. Ett förslag från Folkpartiet om ett nytt anslag för detta behandlas längre fram i betänkandet.

Folkpartiet föreslår i motion A375 yrkande 9 i denna del införande av en allmän arbetslöshetsförsäkring i form av en omställningsförsäkring där ersättningen trappas ned från en nivå som inledningsvis uppgår till 80 % av tidigare inkomst. Ersättning lämnas i högst 600 dagar. Därefter ska den arbetssökande antingen övergå i jobb- och utvecklingsgaranti eller erhålla en ersättning som motsvarar grundbeloppet i dagens arbetslöshetsförsäkring. Egenfinansieringen i försäkringen höjs.

En arbetsför person ska inte hänvisas till att leva på socialbidrag utan ska uppmuntras att aktivt söka arbete. Den som är aktivt arbetssökande under

arbetsförmedlingens och eget ansvar ska ha rätt till en fast ersättning motsvarande arbetslöshetsförsäkringens grundbelopp. En förutsättning för att få ersättningen ska vara att den arbetssökande aktivt söker arbete eller deltar i lämplig åtgärd inom ramen för en jobb- och utvecklingsgaranti. Denna ska enligt Folkpartiet omfatta alla långtidsarbetslösa. Den person som väljer att inte delta i jobb- och utvecklingsgarantin ska inte kunna räkna med att få ekonomiskt bistånd från det offentliga. Rätten för arbetslösa personer att söka socialbidrag bör avskaffas.

Kristdemokraterna riktar i motionerna A356 yrkandena 1–3, 6, 17, 23 och 24 i denna del och 2003/04: MJ63 yrkandena 44, 46 och 47 kritik mot arbetsmarknadspolitiken. Utgångspunkt för kritiken är forskningsresultat och utvärderingar från bl.a. Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) och Riksrevisionen som visar att arbetslösa har låg sökaktivitet, att AMV har stor byråkrati, oklar rollfördelning på flera områden och stora brister i styrningen, att arbetsförmedlingen har effektivitetsproblem och att handläggarna där inte agerar tillräckligt tydligt och enhetligt. Bland deltagarna i aktivitetsgarantin vet knappt 40 % att de har en handlingsplan, de träffar sällan sin handledare och minskar sitt geografiska och yrkesmässiga sökområde – detta trots att de ska ha en personlig handlingsplan, stöd av en arbetsförmedlare och ska vidga sitt sökområde. Sammantaget, menar *Kristdemokraterna*, är situationen på arbetsmarknaden alarmerande och AMV/AMS fungerar inte tillfredsställande.

Full sysselsättning är ett viktigt politiskt mål. Aktiva arbetsmarknadsåtgärder ska prioriteras före passivt kontantstöd, verksamheten med arbetsförmedling ska ske i nära kontakt med näringslivet och privat arbetsförmedling ska uppmuntras, den könsuppdelade arbetsmarknaden ska motverkas genom aktiva åtgärder. Partiet betonar också att man måste eftersträva samverkan grundad på ömsesidigt förtroende mellan arbetsgivare och arbetstagare. Diskriminering i arbetslivet ska motarbetas och arbetsmiljön beaktas redan på planeringsstadiet.

Regeringen har misslyckats med att uppnå målet om att 80 % av befolkningen mellan 20 och 64 år ska vara reguljärt sysselsatta 2004. Också målet om 4 % öppen arbetslöshet har övergetts. Problemen på arbetsmarknaden är dessutom större än vad den officiella statistiken anger.

Partiet ställer sig bakom målet om ”en väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt” som slagits fast av riksdagen och välkomnar att regeringen infört tre nivåer på målen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten: mål för politikområdet, verksamhetsområdena respektive verksamhetsgrenarna. Det är dock, enligt *Kristdemokraterna*, anmärkningsvärt att det är regeringen och inte riksdagen som tar ställning till de mer operativa målen för arbetsmarknadspolitiken.

För att nå *Kristdemokraternas* övergripande mål för den ekonomiska politiken om 3 % tillväxt per år måste ekonomisk politik och arbetsmarknadspolitik inriktas på att öka antalet arbetade timmar i ekonomin. Ett nytt mål för

sysselsättningen måste vara att öka antalet arbetade timmar i relation till befolkningen i arbetsför ålder. Då får man ett bra mått på den verkliga sysselsättningen.

Servicekontor inrättas för att ge arbetslösa service och orientering om vilka resurser som står till förfogande. På servicekontoren ska det finnas databaser och information om lediga arbeten. Där analyseras den arbetssökandes utbildning, erfarenhet och situation på arbetsmarknaden. En omställningspeng ska erbjudas den arbetslöse för att finansiera den arbetsmarknadsåtgärd som behövs.

I motion Sf365 yrkande 10 betonas att asylsökande, oavsett om de fått uppehållstillstånd eller inte, snabbt måste komma ut på arbetsmarknaden. Möjligheterna att få arbetstillstånd måste förenklas och handläggningstiderna förkortas. Onödiga regler och hinder bör slopas, som exempelvis krav från arbetsförmedlingen om att en person ska ha uppnått viss poäng i sfi-undervisningen för att kunna skrivas in som arbetssökande och därmed stå till arbetsmarknadens förfogande. Att kunna språket är visserligen viktigt för att etablera sig på arbetsmarknaden men arbete kan också vara ett sätt att lära sig språket.

För långtidsinskrivna vid arbetsförmedlingarna som har språkproblem, handikapp, sociala problem eller bristande utbildning ska det finnas aktiviteter inom ramen för en s.k. övergångsarbetsmarknad i kommun- eller föreningsregi eller, i vissa fall, inom privata företag.

En ny arbetsmarknadsmyndighet bör inrättas i stället för AMV. Den bör vara expertorgan åt regeringen, svara för drift och anslagsfördelning till servicekontor runt om i landet och auktorisation och kvalitetsgranskning av en mångfald av aktörer som bedriver förmedlings- och utbildningsverksamhet för arbetslösa som fått omställningspeng. Den nya myndigheten ska också svara för att alla arbetssökande får erforderlig information och stöd. Den ska medverka till att så många som möjligt själva kan lösa sin arbetslöshetsproblematik. I motion 2003/04: MJ63 yrkande 47 föreslås att AMS läggs ned.

En svensk handlingsplan måste till för att genomföra de åtgärder mot arbetslöshet som EU-länderna gemensamt kommit fram till, betonar Kristdemokraterna.

I motion A356 yrkande 17 sammanfattas den kristdemokratiska strategin för att främja en god lönebildning. Åtgärderna innefattar bl.a. stabila ekonomisk-politiska ramar, skattereformer och en ny arbetslöshetsförsäkring där den försäkrades avgift stiger vid högre arbetslöshet samt vinstdelningssystem för anställda. Lönebildningen måste förbättras så att den leder till att utbildning premieras bättre och att bristyrken blir mer attraktiva. Arbetsmarknadens parter bör eftersträva ökad flexibilitet vad gäller ungdomslöner.

Också i partimotion N393 yrkande 20 presenteras förslag för att uppnå bättre balans i lönebildningen och för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Genom mångfald av aktörer ska de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna bli bättre anpassade till individen, politiken bli mer effektiv och samarbetet mellan näringsliv och förmedlingar förbättras. Bland åtgärderna fram-

hålls också införande av en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring från den 1 januari 2005, vilket tas upp även i motion A358 yrkandena 1 och 2. Den inkomstrelaterade ersättningen bör uppgå till 80 %. Inkomstberäkningen ska göras på ett nytt sätt. Egenfinansieringen i försäkringen höjs.

Centerpartiet betonar i motion A261 yrkandena 1–3 arbetets betydelse för tillväxten och för människors självkänsla, livskvalitet och delaktighet. En ny arbetsmarknadspolitik krävs som ger människor ökad makt över sitt arbete och sin tid.

Dagens centralstyrda arbetsmarknadspolitik måste omprövas i grunden. Den måste få ökad regional och lokal förankring. Studier från IFAU visar att ett ökat lokalt inflytande har lett till ökad effektivitet i den aktiva arbetsmarknadspolitiken.

AMV av i dag måste enligt *Centerpartiet* ersättas av en mindre central myndighet som svarar för statistikinsamling, kvalitetsbedömningar, tillsynsansvar och förmedling av omställningspengar. Arbetsförmedlingsnämndernas roll bör ses över och de bör få mer makt. Arbetsmarknadspolitiken bör utformas så att besluten fattas på lokal nivå.

Inriktningen på individen måste bli större i arbetsmarknadspolitiken. Den arbetssökande ska med stöd av arbetsförmedlarna själv kunna besluta om vilka åtgärder som är mest lämpade. Den person som riskerar arbetslöshet under en längre period tilldelas en omställningspeng för detta ändamål. Omställningspengens storlek kan bestämmas utifrån behov och kriterier som ålder, utbildning och arbetslivserfarenhet.

Arbetsförmedlingen måste få konkurrens. En mängd aktörer – företag, föreningar eller organisationer – ska kunna erbjuda arbetsmarknadspolitiska åtgärder som den arbetssökande med omställningspeng ska kunna välja mellan. Därmed stärks den arbetssökandes ställning.

Centerpartiet framhåller att det offentliga bör ha ett yttersta ansvar för att det finns förmedlingsverksamhet på alla orter eftersom det inte finns underlag för privata aktörer i hela landet. De aktörer som bedriver arbetsförmedlingsverksamhet ska vara auktoriserade, men i övrigt ska aktören ha stor frihet att utforma verksamheten. Ett system med bonus för aktörer som lyckas få ut arbetssökande i reguljärt arbete kan införas. Likaså bör kontinuerlig uppföljning ske.

Centerpartiet förordar en sänkning av ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen till 70 % för dem som saknar försörjningsbörda. Inkomstberäkningen ska göras på ett nytt sätt. Egenfinansieringen i försäkringen höjs.

Arbetsrätten är utformad efter hur samhället såg ut på 1970-talet, menar *Centerpartiet*. De fanns många fler storskaliga företag och den dominerande anställningsformen var fast arbete. I dag ser arbetsmarknaden helt annorlunda ut. Arbetsrätten bör därför utvärderas, moderniseras och anpassas till dagens samhälle. Ett småföretagarperspektiv måste finnas med i sammanhanget.

Invandrars inträde på arbetsmarknaden försvåras enligt *Centerpartiet* i motion Sf360 yrkande 4 ofta av fackliga intressen. Det kan t.ex. gälla krav på

akademiker med utländsk examen eller motstånd mot förslag om att enklare arbetsuppgifter inom offentlig sektor ska utföras som motprestation för socialbidrag eller, som varit fallet i debatten om arbetskraftsinvandring, till och med annonskampanjer som utmålade östeuropéer som hot mot arbetsvillkoren. Det är enligt Centerpartiet viktigt att de fackliga organisationerna intar en mer konstruktiv attityd i de aktuella frågorna. Också arbetsgivarna bör i högre grad involveras i arbetet för bättre integration och minskad diskriminering. Det behövs enligt partiet ett förpliktande partnerskap mellan de offentliga aktörerna och arbetsmarknadsorganisationerna.

Övriga motionsförslag om inriktningen av arbetsmarknadspolitiken

Vänsterpartiet begär i motion A289 att en utredning tillsätts med uppdrag att se över arbetsmarknadspolitikens mål och medel. Partiets begäran är föranledd av de förändringar som skett på arbetsmarknaden sedan början av 1990-talet. Oberoende av konjunkturerna ligger obalansstalen numera på 6–8 %, trösklarna in i arbetslivet blir allt högre för många grupper, en ökande andel av befolkningen står utanför arbetsmarknaden på grund av nedsatt arbetsförmåga och diskrimineringen där är omfattande.

I takt med att arbetsmarknaden har försämrats har kraven på arbetsmarknadspolitiken ökat. Resurserna har dock inte ökat i motsvarande grad. Andelen arbetslösa som deltar i aktiva åtgärder, erbjuds arbetsmarknadsutbildning eller subventionerad anställning har minskat kraftigt på senare år, något som *Vänsterpartiet* tolkar som en lägre ambitionsnivå i arbetsmarknadspolitiken. Samtidigt har, konstaterar partiet, teorier om sökaktivitet och sök beteende fått större betydelse för politikens utformning.

En rad institutionella förändringar under 1990-talet har inneburit att politikens räckvidd och förmåga begränsas. Utvecklingen på arbetsmarknaden och i arbetslivet har fått negativa sociala konsekvenser. Dagens arbetsmarknadspolitik är inte anpassad för dagens och morgondagens förhållanden. Därför måste den förnyas. Det är mot denna bakgrund som *Vänsterpartiet* förordar en utredning om arbetsmarknadspolitikens mål och medel.

Miljöpartiet föreslår i motion K459 yrkande 12 införande av en omställningsersättning. Den arbetslöse ska i kontakt med arbetsförmedlingen diskutera sitt behov och vilken åtgärd som är lämplig samt ansöka om omställningsersättning. Storleken på denna bestäms av den enskildes behov och de åtgärder som krävs. Individerna bör själv kunna köpa den utbildning eller åtgärd som han eller hon behöver.

I flerpartimotionen N308 yrkande 4 (*m, fp, kd och c*) av *Bengt-Anders Johansson m.fl.* om tillväxtskapande åtgärder med inriktning på Jönköpings län betonas vikten av en flexibla arbetsmarknad. Bland annat föreslås reformering av arbetsrätten och regelförenklingar.

Insatser måste göras för att minska socialbidragsberoendet och hävda en tydlig arbetslinje, enligt tvåpartimotionen A350 yrkandena 1 och 10 (*m, fp*) av

Tobias Billström m.fl. Malmö bör bli försökskommun för en mer flexibel användning av arbetsmarknadsmedel.

Nils-Erik Söderqvist m.fl. (s) betonar i motion N404 yrkandena 1 och 7 sysselsättningens betydelse för tillväxt och välfärd. Kampen mot arbetslöshet måste ha högsta prioritet. Det krävs beredskap för ytterligare sysselsättningsinsatser utöver vad som föreslagits i budgetpropositionen. Enligt motionärerna är det av stor vikt att arbetsmarknadsregionerna i Västsverige förstoras, framför allt genom utbyggd infrastruktur. Vidgade arbetsmarknader bidrar till att fler får arbete och egen försörjning.

Louise Malmström och Billy Gustafsson (båda s) begär i motion A226 att man från statligt håll redovisar Norrköping-Linköping som en gemensam arbetsmarknadsregion. Motionärerna anser att AMS bör ompröva indelningen av arbetsmarknadsregioner.

Margareta Sandgren m.fl. (s) framhåller i motion A257 vikten av samarbete mellan länsarbetsnämnderna och de kommunala arbetsmarknadsnämnderna som bör få såväl ökat ansvar för lokal arbetsmarknadspolitik som ökat inflytande över arbetsmarknadsutbildningar. Motionärerna motsätter sig en sammanslagning av AMS och länsarbetsnämnderna.

Rolf Lindén m.fl. (s) hävdar i motion A277 yrkande 1 att AMV fått större makt och att en långtgående centralisering av uppdrag och beslutsfattande ägt rum på det arbetsmarknadspolitiska området. Motionärerna ifrågasätter om detta leder till ökad effektivitet, större rättssäkerhet och mer enhetlig handläggning och framhåller vikten av ett tydligare lokalt och regionalt inflytande i arbetsmarknadspolitiken.

Maria Öberg och Karin Åström (båda s) anser enligt motion A317 att AMS inte anpassar insatserna till de skilda förutsättningar och behov som finns på olika håll i landet. Möjligheterna till sådana lokala och regionala hänsynstaganden måste bli bättre.

Sten Tolgfors (m) tar i två motioner, A221 yrkandena 1, 4 och 8 respektive A239 yrkandena 1, 3 och 4, upp situationen på arbetsmarknaden respektive förutsättningar för arbete. Hindren mot arbete måste tas bort genom bl.a. en översyn av bidrags- och skattesystemen, avregleringar i tjänstesektorn och förenklingar för företagandet. Motionären hävdar att regeringen misslyckats nå sina egna mål för öppen arbetslöshet, sysselsättning, socialbidragsberoende och sjukskrivningar. Det är dags att stärka såväl utbuds- som efterfrågesidan på arbetsmarknaden, bl.a. genom yrkesutbildning.

Ulrika Karlsson och Göran Lindblad (båda m) förespråkar i motion A273 yrkandena 1–5 nedläggning av AMS. De offentligt ägda och styrda arbetsförmedlingarna bör avskaffas, vilket skulle skapa utrymme för mer individuellt anpassad och branschriktad arbetsförmedling. Kommunerna föreslås bli ålagda att införa en jobbgaranti där de inom viss tid, exempelvis fem dagar, ska ordna arbete till arbetssökande. I huvudsak skulle jobbgarantin skötas av

privata entreprenörer. Genom en kompetensutvecklingspeng skulle den enskilde arbetssökanden kunna välja utbildning efter egna önskemål och behov.

Martin Andreasson m.fl. (fp) kräver i motion N409 yrkande 35 en förnyelse av arbetsmarknadspolitiken. Många personer som är arbetslösa uppstår i dag socialbidrag. Det passiva beroendet av socialbidrag ska ersättas med aktivitet. Den arbetslöse ska kunna välja mellan privata arbetsförmedlingar, bemannings- och uthyrningsföretag – som också bedriver arbetsträning och legotillverkning – och utbildning.

Mona Jönsson m.fl. (mp) begär i motion A215 yrkandena 1 och 2 att det tillsätts en utredning om arbetsmarknadsmyndigheterna. I direktiven måste ingå att se över om eventuella sammanslagningar av lokala försäkringskassor och lokala arbetsmarknadsmyndigheter kan komma till stånd för att underlätta för brukare.

Utskottets ställningstagande

Arbetsmarknadsläget

Utskottet kommenterade nyligen arbetsmarknadsläget i sitt yttrande den 21 oktober 2004 till finansutskottet om ramar för utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv. I anslutning till kommentarerna redovisade utskottet aktuell månadsstatistik från AMS.

AMS månadsstatistik för oktober visar att arbetslösheten sjunkit de senaste månaderna. Sammanlagt var 217 000 personer inskrivna som arbetslösa vid landets arbetsförmedlingar. Den relativa arbetslösheten var 4,9 % av arbetskraften. Antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program har ökat markant under året och uppgick i oktober till 129 000 personer. Antalet varsel är fortfarande högt men är dock klart lägre än under de senaste åren.

Långtidsarbetslösheten är till följd av den ökade programvolymen klart lägre än för ett år sedan. Antalet långtidsinskrivna uppvisade däremot en marginell ökning jämfört med samma månad året innan respektive månaden innan. Antalet lediga platser har legat på en oförändrad nivå de senaste månaderna men var under oktober nästan 1 000 mindre än samma månad förra året. Det är främst i offentlig tjänstesektor, transportväsende och tillverkningsindustri som platsvolymen minskat medan den ökat inom främst uppdragsverksamhet.

AMS kommer den 1 december att publicera en *arbetsmarknadsprognos för 2005*. Prognosen avser såväl riket som länen. Enligt vad utskottet erfarit väntas enligt prognosen en relativt stark ekonomisk tillväxt. Företagen ser ljus på framtiden och det gäller särskilt inom byggverksamhet, privata tjänster och industri. Utvecklingen av den amerikanska dollarns värde får dock en dämpande effekt på exportindustrin. En stark privat konsumtionsökning och förstärkt investeringsvilja – redan från 2004 – väntas. I AMS-prognosen räknar man också med en förbättring av den offentliga konsumtionen till följd av det utökade tillfälliga sysselsättningsstödet för 2005 och 2006.

Enligt arbetsmarknadsprognosen väntas förändringarna på arbetsmarknaden bli små under 2005. AMS räknar med en viss förbättring av sysselsättningen och en viss nedgång av den öppna arbetslösheten. Generellt sett väntas inga rekryteringsproblem. De lediga resurserna i ekonomin bedöms även fortsättningsvis vara stora.

Enligt SCB:s *arbetskraftsundersökningar (AKU)* för oktober 2004 var antalet arbetslösa 217 000 eller 4,9 % av arbetskraften, vilket motsvarar situationen i oktober 2003. Arbetslösheten bland ungdomar är fortfarande hög och uppgick i åldersgruppen 20–24 år till 12,3 % av arbetskraften.

Antalet sysselsatta uppgick till 4 196 000 i oktober 2004. Antalet utförda arbetstimmar per vecka jämfört med motsvarande period förra året låg inom den statistiska felmarginalen.

SCB betecknar situationen på arbetsmarknaden som fortsatt dyster. Enligt SCB har antalet fast anställda minskat kraftigt medan antalet tidsbegränsat anställda ökat. Dessutom har de undersysselsatta respektive latent arbetsökande också blivit fler liksom antalet personer utanför arbetskraften.

Konkursstatistiken från *Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS)* visar att nära 4 700 företag försattes i konkurs under årets första sju månader. Jämfört med samma period förra året är detta en ökning med 6 %. Antalet anställda i företag i konkurs uppgick till nära 13 400, en minskning med 19 % jämfört med motsvarande period förra året.

Konjunkturinstitutets senaste konjunkturbarometer (kvartal) som publicerades den 27 oktober visar att industrikonjunkturen har fortsatt att förbättras under tredje kvartalet i år. Orderingen har ökat och liksom tidigare under året har tillväxten varit starkast på exportmarknaden.

Även produktionen har stigit, men än har inte företagen börjat nyanställa utom i enstaka delbranscher. Industrin är optimistisk inför fjärde kvartalet och räknar med en god ordertillväxt från såväl hemma- som exportmarknaden. Även produktionsvolymen väntas öka medan sysselsättningen förutses bli i det närmaste oförändrad. Byggindustrin rapporterar fortsatt god ordertillväxt för tredje kvartalet, och flertalet företag är nöjda med orderläget. Byggandet har börjat öka samtidigt som nedskärningarna av antalet anställda har upphört. Företagen räknar med ett ökat byggande inför fjärde kvartalet samtidigt som man planerar för en oförändrad personalstyrka. Utsikterna på ett års sikt är mycket optimistiska. Närmare två tredjedelar av företagen i branschen räknar med att aktiviteten kommer att öka.

Uppgifter av intresse för bedömningen av arbetsmarknadsläget framkom också när Konjunkturinstitutets generaldirektör Ingemar Hansson den 11 november 2004 lämnade information till utskottet. Hansson konstaterade bl.a. att exporttillväxten i Sverige är stark och att en uppgång i exportvolymerna i ett första skede brukar medföra ökat kapacitetsutnyttjande och därefter ökade investeringar. Sysselsättningen, menade han, ligger nu på en stabil nivå. Produktivitetens utvecklingen har varit ovanligt stark, vilket gjort att sysselsättningsuppgången fördröjts nu när det sker en förbättring i ekonomin. Hansson

räknade med att en sysselsättningsökning börjar 2005 och att denna förstärks 2006.

En ny version av *Småföretagsbarometern* publiceras den 25 november 2004 av Föreningssparbanken och Företagarna. Enligt den förhandsinformation som lämnats är bedömningen bland landets företagare att en uppgång i konjunkturen väntas. Denna är dock inte jämnt fördelad. Skillnaderna mellan branscher är betydande – för vissa väntas en stark uppgång, för andra en fortsatt konjunkturedgång.

Utskottet kan sammanfattningsvis konstatera att det visserligen finns tydliga tecken på en konjunkturförbättring men att en mer resolut vändning i ekonomin ännu inte ägt rum. Utskottet delar regeringens bedömning i budgetpropositionen att arbetslösheten nästa år blir något lägre än i år. Det kan, som också Konjunkturinstitutets chef förutspår, ske en viss uppgång av antalet sysselsatta under 2005.

Uppgifterna från SCB om att antalet undersysselsatta ökat och att antalet fast anställda minskat kraftigt medan tidsbegränsat anställda ökat finner utskottet oroande. Enligt utskottet understryker detta vikten av åtgärder för att motverka en fortsatt utveckling av detta slag.

Mål för arbetsmarknadspolitiken m.m.

En fråga som nästan ständigt är föremål för diskussion och överväganden är hur målen på det arbetsmarknadspolitiska området och för AMV ska vara utformade. Utskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat sådana spörsmål, senast i budgetbetänkandet hösten 2003, betänkande 2003/04:AU1, där ett förslag från regeringen om målformulering behandlades liksom ett antal motionsförslag med liknande inriktning.

Också under våren 2003 förde utskottet i betänkande 2002/03:AU8 ett resonemang om mål för arbetsmarknadspolitiken m.m., då med utgångspunkt från Riksdagens revisorers förslag 2002/03:RR10. Där hade revisorerna riktat kritik mot bl.a. det då gällande målet för arbetsmarknadspolitiken och föreslagit en generell översyn av målen. Utskottet avstyrkte revisorernas förslag med hänvisning till en i Regeringskansliet vid denna tidpunkt pågående översyn av strukturen för styrning och uppföljning av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Samtidigt ansåg utskottet att det fanns anledning att överväga en ändring av målet så att det tydligare skulle framgå att detta ska bidra till det överordnade målet för den ekonomiska politiken (se bilden nedan).

Utskottet framhöll i betänkande AU8 också att ”det är väsentligt att det förs en fortlöpande diskussion om mål och målstruktur på det arbetsmarknadspolitiska området. Att utskottet en gång anslutit sig till ett visst politiskt mål innebär givetvis inte att detta mål för all framtid ska kvarstå oförändrat. I stället är det önskvärt att politiska mål successivt omprövas och vid behov förtydligas.” Detta är en uppfattning som utskottet vidhåller även i dag.

Regeringskansliets nyss nämnda översyn av strukturen för styrning och uppföljning av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten resulterade i ett förslag i förra årets budgetproposition (prop. 2003/04:1 utgiftsområde 13) om

ett nytt mål för arbetsmarknadspolitiken. Målet, att arbetsmarknadspolitiken ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad, tillstyrktes av utskottet, och riksdagen beslutade i enlighet med detta (bet. 2003/04:AU1, rskr. 2003/04:70). I den nämnda budgetpropositionen presenterades också en ny indelning i verksamhetsområden på det arbetsmarknadspolitiska området. Redan tidigare fanns en indelning i verksamhetsgrenar.

Eftersom således förändringar gjorts av målstrukturen på det arbetsmarknadspolitiska området anser utskottet att det finns ett värde i att här redovisa gällande struktur. På bilden nedan anges också målet för den ekonomiska politiken, vilket, som framgått, ska stödjas av arbetsmarknadspolitiken.

Det bör framhållas att riksdagen endast beslutat om målen för den ekonomiska politiken respektive arbetsmarknadspolitiken. I övrigt är det regeringen som genom regleringsbrev för de berörda myndigheterna (Arbetsmarknadsverket, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen respektive Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering) beslutat om målstrukturen.

Som framgår av bilden nedan finns det för arbetsmarknadspolitiken sammanlagt fem mål angivna för de tre verksamhetsområden som regeringen beslutat om:

I fråga om förmedlingsverksamheten

- Att bidra till att arbetslöshetstiden för de arbetssökande samt vakanstiden för otillsatta platser förkortas.
- Att säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring.

I fråga om programverksamheten

- Att de arbetsmarknadspolitiska programmen ska öka möjligheten för arbetssökande att få ett arbete samt motverka brist på arbetskraft.

I fråga om verksamhetstillsyn, kontroll och uppföljning

- Att tillsynen och kontrollen av det arbetsmarknadspolitiska regelverket ska förbättras.
- Att öka kunskaperna om samlade effekter av de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

MÅLSTRUKTUR* FÖR ARBETSMARKNADSPOLITIKEN 2004

Mål för ekonomiska politiken: Full sysselsättning och ökat välbefinnande genom en god och uthållig ekonomisk tillväxt

Mål för politikområdet: Att arbetsmarknadspolitiken ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad							
Verksamhetsområde I Förmedlingsverksamhet			Verksamhetsområde II Programverksamhet		Verksamhetsområde III Verksamhetstillsyn, kontroll och uppföljning		
Mål 1 Bidra till att arbetslöshetstiden för de arbetssökande samt vakanstiden för otillsatta platser förkortas			Mål De arbetsmarknadspolitiska programmen ska öka möjligheten för arbetssökande att få ett arbete samt motverka brist på arbetskraft		Mål 1 Tillsynen och kontrollen av det arbetsmarknadspolitiska regelverket ska förbättras		Mål 2 <i>Öka kunskaperna om samlade effekter av de arbetsmarknadspolitiska insatserna</i>
Mål 2 Säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring							
Verksamhetsgren Matchning på arbetsmarknaden			Verks.gren Stöd till dem som har det svårast på arbetsmarknaden	Verksamhetsgren Kompetenshöjande insatser	Verksamhetsgren Avgiftsfinansierad verksamhet Arbetslivstjänster, Aske kursgård och tjänsteexport	Verksamhetsgren Tillsyn och kontroll av arbetslöshetsförsäkringen	
Mål 1 Korta arbetslöshetstiderna för kvinnor och män	Mål 2 Korta vakanstiden för lediga arbeten	Mål 3 Andelen övergångar från lönebidrag till osubventionerat arbete ska öka jämfört med föregående år	Mål Antalet arbetssökande kvinnor och män med svag förankring på arbetsmarknaden som får ett varaktigt arbete ska öka jämfört med föregående år	Mål Andelen som får ett arbete efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program ska öka jämfört med föregående år	Mål Arbetslivstjänster ska medverka till att personer som står utanför arbetslivet ska kunna återgå till sitt tidigare arbete eller få ett annat arbete	Mål Att IAF ska bidra till att arbetslöshetskassorna och arbetsförmedlingarna fullgör sina uppgifter i arbetslöshetsförsäkringen på ett korrekt och likformigt sätt över hela landet samt bidra till att säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring	
						Mål 1 <i>Öka kunskapen</i>	Mål 2 <i>Sprida kunskapen</i>

*Avser målstruktur fastställd av riksdag och regering.

Verksamhetsområde I och II avser AMV. Verksamhetsområde III med **fet stil** avser Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och med *kursiv stil* avser Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Utskottet begränsar sig i detta sammanhang till att behandla AMV:s roll med anknytning till målstrukturen (förmedlingsverksamhet och programverksamhet). Därvid konstaterar utskottet att regeringen, till skillnad från vad som var fallet fram till budgetåret 2003, inte längre i regleringsbrevet för AMV fastslår några kvantifierade mål för verksamheten inom AMV. Det gör däremot AMS. I verksamhetsplanen för 2004 (2004-01-26) finns följande fem mål (här i sammandrag) utöver den av regeringen beslutade målstrukturen.

1. Av arbetsgivare som anmäler lediga platser ska, i genomsnitt för året, minst 85 % (lika för alla län) ha fått tillräckligt med sökande för att kunna anställa inom rimlig tid.
2. Andelen sökande som uppger att de har en handlingsplan ska uppgå till minst 75 % (lika för alla län).
3. Andelen kvinnor och män som fått arbete 90 dagar efter avslutad utbildning ska vara så hög som möjligt. Alla län ska nå ett resultat på minst 70 % som genomsnitt för året.
4. Antalet långtidsinskrivna kvinnor och män får uppgå till högst 36 000 personer i genomsnitt för året.
5. Andelen övergångar från anställning med lönebidrag till osubventionerat arbete ska öka jämfört med föregående år. Målnivån för riket är minst 0,35 %.

Utskottet noterar att AMS på regeringens uppdrag förbereder ett sjätte mål som syftar till att mäta det av regeringen fastställda målet om att korta arbetslöshetstiderna för kvinnor och män (se bilden ovan). Ett sådant mål kan väntas generera väsentlig information för uppföljning av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Målet som AMS fått i uppdrag att formulera ska ligga till grund för både kvantitativ och kvalitativ mätning av anvisningar till lediga platser.

Utskottet konstaterar att det inte är någon enkel uppgift att utforma målen för arbetsmarknadspolitiken. Det slog också IFAU fast i sitt remissvar med anledning av Riksdagens revisorers ovannämnda rapport. IFAU anförde:

Målen [för arbetsmarknadspolitiken] är flera (de brukar ofta delas in i stabiliserings-, allokerings- och fördelningspolitiska mål), målen kan komma i konflikt med varandra och kan ofta prioriteras olika av regeringar med olika parlamentariskt stöd. Slutligen finns det mycket mindre av konsensus [än i fråga om målen för penningpolitiken] om hur olika medel kan bidra till att målen faktiskt uppfylls.

Mot denna bakgrund är det inte en enkel uppgift att utforma målen för AMV:s verksamhet. Klart är emellertid att arbetsmarknadspolitiken inte ensam kan förväntas leda till att samtliga typer av mål uppnås. Det handlar istället om vilka bidrag, utöver dem som andra typer av politik åstadkommer, som arbetsmarknadspolitiken kan ge.

När målen är fastställda är det viktigt att de når ut i hela myndighetsorganisationen så att de är kända där. Detta betonades i Riksdagens revisorers förslag

2002/03:RR10 som nämnts ovan. Revisorerna ansåg att kunskaperna inom AMV om målen för arbetsmarknadspolitiken måste förbättras. Utskottet avstyrkte revisorernas förslag i denna del med hänvisning till att en översyn av mål- och resultatstyrningen pågick och förutsatte att regeringen för riksdagen redovisar vilka åtgärder som vidtas för att öka kunskaperna om målen (bet. 2002/03:AU8). Någon sådan redovisning har ännu inte lämnats.

I förra årets budgetbetänkande, liksom dessförinnan i betänkande 2002/03:AU8, utgick utskottet också från att riksdagen skulle få ta del av relevanta delar av resultaten från den nya form av strategisk uppföljningsdialog eller avrapportering från AMS till regeringen som sedan 2003 sker fyra gånger per år, exempelvis i form av en resultatskrivelse. Utskottet finner anledning att erinra om dessa uttalanden.

En ny struktur för mål- och resultatstyrning från 2004 redovisades som framgick i förra årets budgetproposition (prop. 2003/04:1 utgiftsområde 13). I sina kommentarer till denna förutsatte utskottet (bet. 2003/04:AU1) att resultatredovisningen i den nu aktuella budgetpropositionen skulle utgå från den nya strukturen. Utskottet kan nu konstatera att detta önskemål i relativt stor utsträckning tillgodosetts i budgetpropositionen för 2005.

Utskottet anser sammanfattningsvis att de mångdimensionella målen för arbetsmarknadspolitiken bättre än tidigare fångas in genom den målstruktur med tre nivåer som redovisas i bilden ovan. Samtidigt vill utskottet påpeka, i likhet med nyligen i utskottets yttrande 2004/05:AU1y till finansutskottet, att det återstår arbete med att tydligare presentera mål och resultat. En tydligare och sammanhållen redovisning av mål, vilka indikatorer som används och resultaten av mätningar med dessa bör ytterligare eftersträvas. Med successiva förbättringar finns enligt utskottet goda förutsättningar för att den nya strukturen för mål- och resultatstyrning ska kunna bidra till en effektivare arbetsmarknadspolitik.

Med hänvisning till vad som redovisats ovan och med hänsyn till det pågående utvecklingsarbetet inom AMV avstyrker utskottet Vänsterpartiets förslag om en utredning om arbetsmarknadspolitikens mål och medel. Utskottet anser inte att de av Moderaterna föreslagna målen skulle innebära ett förtydligande.

När det gäller Kristdemokraternas förslag om ett nytt mål för sysselsättningen som utgår från att öka antalet arbetade timmar i relation till befolkningen i arbetsför ålder erinrar utskottet om sitt uttalande i förra årets budgetbetänkande med anledning av motsvarande motionsförslag. Utskottet förklarade sig där dela Kristdemokraternas uppfattning att utvecklingen av arbetskraftsutbudet bör mätas, men ansåg att det bör ankomma på regeringen att finna närmare former för hur detta ska gå till. Utskottet står fast vid denna uppfattning.

Som framgick anser regeringen att det s.k. sysselsättningsmålet, att 80 % av befolkningen i åldern 20–64 år ska vara reguljärt sysselsatt, ska ligga fast även om målet inte kommer att uppnås under 2004. Utskottet ser med till-

fredsställelse på att regeringen står fast vid sysselsättningsmålet och anser att det är angeläget att målet nås.

Regionala skillnader på arbetsmarknaden förklaras av komplexa förhållanden, och förändringar sker långsamt. Sysselsättningen i regionerna beror på såväl befolkningsstrukturen som efterfrågan på arbetskraft. År 2003 varierade sysselsättningsgraden i länen mellan 80 % och 67 %. I takt med att konjunkturen har försvagats har en viss ökning skett av skillnaderna mellan regionerna.

Utskottet har vid ett antal tillfällen, däribland i de senaste två budgetbetänkandena (2002/03:AU1 respektive 2003/04:AU1), betonat att det är en stor utmaning att skapa förutsättningar för att alla delar av landet och hela den potentiella arbetskraften ska få del av den positiva utvecklingen framöver. Utskottet har också framhållit att det är viktigt att uppmärksamma de betydande inomregionala skillnaderna, bl.a. i storstadsregionerna. Det är angeläget att utjämna skillnader i arbetslöshet och sysselsättning mellan olika regioner och olika grupper av människor liksom att öka rörligheten på arbetsmarknaden.

Folkpartiet har som framgått föreslagit ett mål om att minst 60 % av alla i arbetsför ålder i varje kommun respektive större bostadsområde ska ha ett arbete. Utskottet, som i sitt förra budgetbetänkande behandlade motsvarande förslag från partiet, vill framhålla att ambitionsnivån att utjämna skillnader mellan regioner är hög. Den regionala utvecklingspolitiken inriktas mot att skapa en hållbar tillväxt och en god servicenivå för kvinnor och män i alla delar av landet. Statens viktigaste roll är att skapa goda grundförutsättningar och nödvändiga strukturer för en sådan utveckling. Här krävs samverkan mellan många politikområden.

En stor del av Sveriges outnyttjade arbetskraftspotential finns i de utsatta stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal. Inom ramen för dessa avtal, som stat och kommun tecknat i syfte att minska segregationen i storstäderna, har det vuxit fram flera framgångsrika samverkansmetoder för att lokalt öka sysselsättningen. I de 24 stadsdelar som hittills omfattats av avtalen har sysselsättningen ökat stadigt. Fortfarande är emellertid andelen sysselsatta låg i förhållande till omgivande regioner och till genomsnittet i landet. Särskilt låg är sysselsättningsgraden inom gruppen utlandsfödda kvinnor.

I Sveriges handlingsplan för sysselsättning har regeringen aviserat att kommunerna och staten i kommande avtal ska träffa överenskommelser om gemensamma insatser för att bättre ta till vara arbetskraftspotentialen i de stadsdelar i storstäderna som karakteriseras av bl.a. hög genomsnittlig arbetslöshet. Om skillnaderna i arbetslöshet och sysselsättning mellan olika regioner och olika grupper ska kunna nås och om sysselsättningsmålet på 80 % och regeringens mål om att halvera antalet socialbidragstagare ska kunna förverkligas är det viktigt att de framgångsrika metoderna genomförs i ordinarie verksamhet på kommunal och statlig nivå. Utskottet ser positivt på detta och vill framhålla att inte minst insatserna för att nå det sistnämnda målet kan väntas få positiva effekter på sysselsättningen i utsatta områden.

I avsnittet Arbetsmarknadspolitiska program och särskilda grupper på arbetsmarknaden återkommer utskottet senare till motionsförslag om invandrarres arbetsmarknad och redogör där också för en rad åtgärder som vidtas för att främja situationen på arbetsmarknaden för invandrare. Redan här vill utskottet emellertid instämma i Kristdemokraternas uppfattning att invandrare snarast möjligt efter ankomsten till Sverige måste komma ut på arbetsmarknaden. Hinder mot detta måste undanröjas.

Kristdemokraterna efterlyser som framgått en svensk handlingsplan för att genomföra de åtgärder mot arbetslöshet som EU-länderna gemensamt kommit fram till. Utskottet vill för sin del framhålla att regeringen i Sveriges nationella handlingsplan för sysselsättning tydligt och klart redovisar vilka sysselsättningsrekommendationer som ministerrådet lämnat till Sverige. Dessutom anges i planen – där regeringen redovisar vilka åtgärder som vidtagits eller avses bli vidtagna med anledning av sysselsättningsriktlinjerna – hur sysselsättningsrekommendationerna genomförs.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att målen och inriktningen för den svenska arbetsmarknadspolitiken ligger väl i linje med EU:s sysselsättningsstrategi och dess mål och riktlinjer.

AMV:s och arbetsmarknadsnämndernas roller

Med anledning av motionsförslag från Folkpartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och enskilda motionärer om att lägga ned eller kraftigt banta AMV vill utskottet framhålla att de förändringar av AMV:s styrning och organisation som pågått under senare år och som fortgår bl.a. har inneburit en betydande minskning av AMS verksamhet.

AMS har under 2004 regeringens uppdrag att utveckla styrning, metoder och organisation inom AMV. Regeringen förutsätter enligt gällande regleringsbrev för AMV att AMS ska genomföra åtgärder för att än effektivare skapa en sammanhållen organisation som säkerställer ett likartat tjänsteutbud och tillämpning av regelverk. I regleringsbrevet anges att nödvändig omfördelning av resurser i första hand ska ske från AMS och länsarbetsnämnderna och så långt som möjligt göras utan att resurser tas från den operativa förmedlingsverksamheten.

AMS har under året tillsammans med de fackliga organisationerna kommit överens om hur det fortsatta förändringsarbetet ska bedrivas. Resurser ska föras över till arbetsförmedlingsverksamheten genom minskade administrativa kostnader och reducerad bemanning. Totalt beräknas bemanningen inom verkets administration minska med mellan 300 och 400 personer. AMS centrala administration har under 2004 skurits ned med ca 60 årsarbetare.

De nyss nämnda motionsförslagen föranleder utskottet att upprepa sina tidigare ställningstaganden om att det bör finnas en statlig arbetsförmedling över hela landet. Förmedlingens verksamhet ska kännetecknas av enhetlighet, rättssäkerhet och effektivitet. Förmedlingen ska garantera arbetssökande och arbetsgivare ett likartat utbud av tjänster och service över hela landet. Detta ställer stora krav på verkets ledning och styrning.

I förra årets budgetbetänkande anförde utskottet:

Att tjänste- och serviceutbudet skall vara likartat innebär självfallet inte att det skall vara likadant överallt. Tvärtom ställs stora krav på anpassning till regionala och lokala förhållanden. Målen för verksamhetsområden och verksamhetsgrenar liksom de resurser som står till förfogande måste kunna omvandlas till konkreta aktiviteter i den dagliga lokala verksamheten.

Detta kräver såväl en dialog mellan och inom olika nivåer och enheter i verket som en dialog med omvärlden. Förmåga att samverka på ett konstruktivt sätt med externa intressenter är av största vikt. Det gäller såväl med andra myndigheter som med organisationer, kommuner, partsföreträdare m.fl.”

Utskottet står kvar vid denna uppfattning och vill samtidigt framhålla att det inte är någon självklarhet att en mer centraliserad organisation automatiskt leder till ökad effektivitet, större rättssäkerhet och bättre handläggning. Vikten av dialog måste betonas liksom betydelsen av lokalt och regionalt inflytande i arbetsmarknadspolitiken. Därmed instämmer utskottet också i vad som sägs i motionerna A257 (s), A277 yrkande 1 (s) och A317 (s) när det gäller betydelsen av lokalt inflytande över arbetsmarknadspolitiken.

Utskottet är dock inte berett att i dagsläget ta ställning i frågan om en eventuell sammanslagning av AMS och länsarbetsnämnderna, vilken behandlas såväl i den nyss nämnda motionen A257 (s) som i ett motionsförslag från Moderaterna. När det gäller denna fråga vill utskottet avvakta regeringens ställningstagande till Statskontorets rapport *Det nya Arbetsmarknadsverket* (2004:16) och de remissvar med anledning av rapporten som nyligen inkommit till Regeringskansliet. I rapporten har resultatet av AMV:s nya ledningsform följts upp, och där lämnas också förslag om hur AMV:s organisation bör utformas för att ge goda förutsättningar för en nationellt enhetlig och effektiv verksamhet, anpassad efter regionala förhållanden.

Arbetsmarknadsnämnderna har en viktig funktion när det gäller att medverka till att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten utformas utifrån lokala förutsättningar och behov. Deras roll är att verka för en förbättrad samordning av olika aktörers insatser och att mobilisera det lokala arbetskraftsutbudet. I nämnden ska ingå företrädare för länsarbetsnämnden, arbetsförmedlingen, den eller de kommuner som berörs och lokala arbetsmarknadsparter.

Bestämmelser om nämndernas verksamhet finns i förordningen (2001:623) med instruktion för Arbetsmarknadsverket. Där sägs att nämnden särskilt ska medverka till att nå målen för den nationella arbetsmarknadspolitiken, att skapa former och utrymme för aktivitetsgarantin, att svara för god kvalitet i ungdomsinsatserna och skapa samsyn mellan olika aktörer för att främja att varje individs arbetsförmåga tas till vara så att det blir möjligt för den enskilde att försörja sig genom eget arbete. I förordningen anges också att nämnden ska mobilisera det lokala arbetsmarknadsutbudet.

Arbetsmarknadsnämnderna är lokala samverkansorgan. Deras uppgift är att ge möjlighet till lokalt inflytande över den nationella arbetsmarknadspolitiken. Det kan gälla inriktningen på de arbetsmarknadspolitiska programmen eller medverkan i projekt inom Växtkraft mål 3 (se under anslaget 22:5).

Utskottet ser positivt på att AMV de senaste åren har lagt ökad tonvikt på att förstärka samverkan med arbetsmarknadsnämnder och andra aktörer. Ett särskilt program för samverkansfrågor har utformats, och inom AMS har en särskild stabsfunktion för samverkansfrågor inrättats. AMV genomförde under 2003 över hela landet totalt 35 regionala heldagskonferenser om samverkansfrågor, och i dessa deltog förutom företrädare för bl.a. länsarbetsnämnder och kommunledningar sammantaget mer än 2 000 personer, eller ungefär två tredjedelar av landets samtliga ledamöter i arbetsmarknadsnämnder.

Syftet med konferenserna har varit att sprida kunskap om målen för arbetsmarknadspolitiken och att stimulera diskussionen i den enskilda arbetsmarknadsnämnden om hur man ska arbeta. Ett annat viktigt syfte har varit att inspirera ledamöterna i arbetsmarknadsnämnderna att ta upp arbetsmarknadsfrågorna i de organisationer och myndigheter de representerar för att på så vis göra många fler medvetna om frågornas vikt och betydelsen av bred samverkan kring arbetsmarknadspolitiken.

Ett budskap som man fört ut vid samverkanskonferenserna har varit att det är angeläget att varje arbetsmarknadsnämnd upprättar en plan för vad man ska koncentrera sig på under mandatperioden. Tre områden har framhållits som särskilt viktiga. Genom att formulera några exempel på frågor kring var och en av dessa har AMS sökt stimulera diskussionen. Utskottet väljer att återge dessa för att ge en något mer konkret illustration.

- *Kompetensförsörjning.* Diskuterar vi i vår arbetsmarknadsnämnd fortlöpande det samlade utbildningsutbudet i vår kommun? Gymnasieskolan? Vuxenutbildning? Arbetsmarknadsutbildning? Företagsutbildning? Täcker utbudet de behov som finns på arbetsmarknaden i dag och på sikt?
- *Integration.* Hur fungerar samverkan i integrationsarbetet hos oss? Finns något annat forum än arbetsmarknadsnämnden för denna fråga?
- *Rehabilitering.* Har vi i arbetsmarknadsnämnden en bild av ohälsan i vår kommun? På vilket sätt är vi involverade i diskussionen om arbetsmarknadsrehabilitering? Används näringslivet och fackföreningarna i arbetet med att öppna arbetsplatserna för arbetshandikappade och sjukskrivna?

Enligt AMS planeras omfattande uppföljningsinsatser äga rum från 2005. Avsikten är att följa upp de tidigare samverkanskonferenserna genom regionala konferenser över hela landet med företrädare för bl.a. arbetsförmedlingsnämnder och länsarbetsnämnder.

Andra frågor om samverkan

Centerpartiet och – som framgått – enskilda motionärer betonar vikten av lokal förankring och lokalt inflytande i arbetsmarknadspolitiken. Arbetsmarknadspolitiken mål är nationella, men utskottet ser regional och lokal medverkan när det gäller medlen som viktigt. Regionala partnerskap syftar till sektorsövergripande samarbete och samordning för hållbar regional utveckling. De nya regionala tillväxtprogrammen utgår från att det är lokala och regionala aktörer som har den största kunskapen om sin region och därmed även om vilka insatser som är lämpligast för att uppnå nationella mål. Genom den regionala utvecklingspolitiken främjas sysselsättning och social sammanhållning i hela landet.

En viktig del i den regionala utvecklingspolitiken utgörs av de regionala tillväxtavtalen – från 2004 ersatta av regionala tillväxtprogram – som tagits fram av regionala partnerskap och består av en analys av regionens tillväxtförutsättningar, ett program för tillväxt samt skriftliga överenskommelser mellan de parter som skulle genomföra och finansiera programmet. Av avtalen har framgått vilka aktörer som skulle finansiera och koordinera genomförandet samt hur uppföljning och utvärdering skulle ske. Några nya statliga medel satsades inte på tillväxtavtalen. Syftet var i stället att använda befintliga statliga anslag inom olika utgiftsområden på ett kreativt och effektivt sätt för att främja tillväxt och sysselsättning.

Regeringens uppföljningar av de regionala tillväxtavtalen, senast i *Rapport om tillväxtavtalen – Fjärde året. Uppföljning av regionala tillväxtavtal och arbetet med regionala tillväxtprogram 2003* (2004-08-09), visar att det finns ett stort intresse hos många olika aktörer att mobilisera gemensamma krafter för den egna regionens utveckling. Utvärderingarna visar att länsarbetsnämnderna aktivt engagerat sig i genomförandet av tillväxtavtalen. Arbetsmarknadspolitiska medel har utgjort närmare hälften av beslutade statliga medel under avtalsperioden.

De regionala tillväxtprogrammen inriktas nu på att genomföra insatser som ska främja arbetskrafts- och kompetensförsörjning. Regionala kompetensråd utgör samverkansorgan inom kompetensförsörjning. Där sluts bindande avtal om exempelvis inriktning och antal platser på arbetsmarknadsutbildningar. AMV har byggt upp en särskild insatsgrupp för att stötta branscher och orter under strukturomvandling. Hittills vunna erfarenheter tyder på att systematiskt långsiktigt arbete ger bättre resultat än drastiska insatser drivna av uppblåsande krisstämning.

Den bild av fackföreningsrörelsens syn på integrationsfrågor som målas upp av Centerpartiet i motion Sf360 känns inte igen av utskottet. Utskottets bild är i stället att det på många håll i arbetslivet – såväl från fackliga företrädare som från arbetsgivarhåll – finns ett betydande och stadigt växande intresse för och engagemang i integrationsfrågor.

Detta har bl.a. kommit till uttryck i slutrapporten *Öppna dörrar – Sänkta trösklar* (Ds 2004:22) som utarbetats av en arbetsgrupp med företrädare för Regeringskansliet och Svenskt Näringsliv och som redovisas i budgetpropo-

sitionen och i den avsiktsförklaring mellan regeringen, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, TCO och SACO som avser integrationsinsatser och som undertecknats i år. Enligt avsiktsförklaringen har parterna enats om att göra ytterligare, gemensamma, ansträngningar för att invandrades yrkeserfarenheter och kompetens bättre ska tas till vara i arbetslivet. Målet är att andelen människor med utländsk bakgrund som förvärvsarbetar eller studerar ska öka. I avsiktsförklaringen har parterna angivit ett antal åtaganden med denna inriktning.

Utskottet ser positivt på den nyss nämnda arbetsgruppens förslag om en ny insats, prova-på-platser, för personer som saknar eller har begränsad erfarenhet av svenskt arbetsliv (se även avsnittet Arbetsmarknadspolitiska program och särskilda grupper på arbetsmarknaden). Regeringen har i november 2004 uppdragit åt AMS att etablera en samrådsgrupp med företrädare för centralorganisationerna på arbetsmarknaden – Svenskt Näringsliv, Företagarna, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Arbetsgivarverket, LO, TCO och SACO – för avstämning och samordning kring införandet av de nya insatserna prova-på-platser och arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens som aviserats i budgetpropositionen. Även andra integrationsfrågor kan komma att omfattas av samrådet.

Utskottet behandlar senare i betänkandet motionsförslag om integrationsinsatser på arbetsplatserna. Sådana sker i samverkan med arbetsmarknadens parter och Rådet för Integration i Arbetslivet som bildats av organisationerna på arbetsmarknaden för att stödja, följa upp och vidareutveckla arbetet med integration i arbetslivet och mot etnisk diskriminering och trakasserier på arbetsplatserna. Enligt vad utskottet erfarit har rådet nyligen lämnat in en framställan till regeringen om medel för att genomföra gemensamma informations- och utbildningsinsatser i arbetslivet i enlighet med den nyss nämnda avsiktsförklaringen.

De arbetssökandes delaktighet

Utskottet kan mot ovanstående bakgrund konstatera att samverkan på lokal och regional nivå kring arbetsmarknadspolitiken tillmäts stor betydelse. Självfallet måste ambitionen vara att vidareutveckla denna samverkan. Det finns enligt utskottet också anledning att se närmare på möjligheterna att ytterligare utveckla och främja den enskilda arbetssökande individens möjligheter att aktivt medverka i exempelvis utformningen av den egna handlingsplanen och överväganden om deltagande i arbetsmarknadsutbildning eller andra arbetsmarknadspolitiska program.

Ett viktigt instrument för att säkra den enskildes medverkan i ansträngningarna att finna ett arbete är den individuella handlingsplan som ska upprättas mellan den sökande och arbetsförmedlingen. Utskottet har vid ett antal tillfällen ända sedan riksmötet 1995/96 behandlat frågor om handlingsplaner för sökande vid arbetsförmedlingen och betonat att dessa måste vidareutvecklas och förbättras. En arbetsgrupp inom utskottet genomförde under 2001/02 en uppföljningsstudie av arbetet med individuella handlingsplaner inom

AMV. Regeringen har vid ett antal tillfällen påtalat att kvaliteten och delaktigheten från de arbetssökande i handlingsplanerna måste förbättras.

Enligt vad som anges i budgetpropositionen visar en utvärdering som Statskontoret slutfört i år att kvaliteten i handlingsplanerna generellt är låg, att AMS inte följer upp om de egna metodstödande insatserna når målgruppen, att utbildningar erbjuds utan att AMS kvalitetssäkrat innehållet, att uppföljningen är otillräcklig, att oklarheter råder om hur det övergripande ansvaret är fördelat och att tillsynen är begränsad. Regeringen avser att kontinuerligt följa AMS arbete med att förbättra kvaliteten i handlingsplanerna liksom att AMS då tar hänsyn till Statskontorets rapport.

Att förbättra kvaliteten på handlingsplanerna och öka de arbetssökandes delaktighet i utarbetande och vidareutveckling av handlingsplanerna måste enligt utskottet ha hög prioritet i arbetsförmedlingens verksamhet. Det är vidare önskvärt att en arbetslös redan vid första mötet med arbetsförmedlingen ges rätt förutsättningar att komma tillbaka i arbete. Utskottet återkommer nedan till frågor om anvisningar m.m. från arbetsförmedlingens sida.

När det gäller handlingsplanerna ser utskottet allvarligt på de redovisade bristerna och förutsätter att regeringen till riksdagen senast i nästa budgetproposition utförligt redovisar vilka åtgärder som vidtagits med anledning av den kritik som redovisats i utvärderingsrapporten. Redovisningen bör inkludera information om hur den enskildes aktivitet och delaktighet i handlingsplanerna utvecklas.

Med anledning av motionsförslagen om en jobb- och utvecklingsgaranti, en övergångsarbetsmarknad och liknande vill utskottet peka på den verksamhet som bedrivs inom ramen för aktivitetsgarantin. Detta arbetsmarknadspolitiska program är till för att hjälpa dem som har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden, t.ex. personer som varit arbetslösa mycket länge. Det finns också andra grupper av arbetssökande som har det besvärligt på arbetsmarknaden och som genom att delta i aktivitetsgarantin blir bättre rustade att hitta ett arbete.

Deltagarna i aktivitetsgarantin ingår i mindre grupper och får hjälp och stöd av en handledare. Handledarens uppgift är att få deltagarna att tänka i nya banor och skapa det självförtroende som krävs för att deltagarna ska söka arbete mer aktivt eller skaffa ny kompetens. Handledaren och deltagaren gör en handlingsplan, som ska ligga till grund för de olika aktiviteter som krävs för att den arbetslöse ska få ett arbete.

Aktiviteter som förekommer inom ramen för aktivitetsgarantin är t.ex. jobbkubbar, vägledning enskilt och i grupp, kortare utbildningar i form av orienteringskurser, möjlighet att läsa på folkhögskola, "kom-igång-kurser", projektarbeten och arbetspraktik.

I aktivitetsgarantin är alla tillgängliga arbetsmarknadspolitiska program samlade under ett tak. Den individuella handlingsplanen går som en röd tråd genom de aktiviteter som syftar till att deltagaren ska få ett arbete.

En viktig grundtanke med aktivitetsgarantin är att verksamheten ska ske i nära samverkan med stat, kommun, företag och arbetsmarknadens parter. För

att kunna bryta trenden med hög långtidsarbetslöshet krävs en bred samverkan med kommun, företag, fackföreningar och andra organisationer så att det blir ett engagemang för att finna nya lösningar och hitta framkomliga vägar.

Socialbidrag respektive rehabiliteringsinsatser m.m.

Folkpartiet och en enskild motionär från samma parti tar i motioner upp frågor om socialbidrag kopplade till arbetsmarknaden.

Det har aldrig under de senaste 15 åren varit så lönsamt att gå från socialbidrag till arbete som det är nu. Det beror bl.a. på stigande reallöner, ökade generella bidrag, införandet av maxtaxa inom barnomsorg och en viss ökning av socialbidragsnormen under andra halvan av 1990-talet. Denna slutsats redovisas i rapporten *Rätt nivå på socialbidraget. Är det lönsamt att inte arbeta?* (Ds 2004:5) från Socialdepartementet. Det relativa utbytet av att gå från socialbidrag till ett heltidsarbete har dock enligt rapporten varierat under perioden 1991–2003.

Regeringen har i årets budgetproposition för fjärde gången följt upp sitt mål om att halvera antalet socialbidragsberoende mellan 1999 och 2004. Målet hänger intimt samman med möjligheten att snabbt få ett arbete och har därför en stark koppling till regeringens sysselsättningsmål.

I budgetpropositionen konstaterar regeringen att målet om en halvering av antalet socialbidragsberoende inte kommer att uppnås till 2004. Målet kvarstår dock och ska enligt regeringen uppfyllas så snart som möjligt. Detta ska ske genom ökad sysselsättning, särskilt bland utrikes födda och andra grupper med låg sysselsättningsgrad och genom att åtgärder inom många politikområden vidtas. Bland annat ska socialbidragen ses över i syfte att underlätta övergången från socialbidrag till arbete.

För att ha rätt till socialbidrag krävs att en arbetslös bidragssökande aktivt ska verka för att skaffa sig ett arbete. Sedan 1998 har socialnämnden i en kommun rätt att begära att den som tar emot socialbidrag ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet i syfte att utveckla möjlighet att på sikt kunna försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden eller på en fortsatt utbildning. Från 1990-talet har kommunala aktiveringsprogram blivit vanligare, vilket beror på att kommunerna bl.a. genom arbetsmarknadsnämnderna fått ett större inflytande över arbetsförmedlingarnas verksamhet och ansvar för vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder för ungdomar under 25 år. Vidare har kommunerna ett samordnande ansvar för nyanlända flyktingars introduktion.

Flera frågor om samverkan mellan AMV och andra myndigheter och organ på lokal och regional nivå har behandlats ovan. Med anledning av motionsförslag från Folkpartiet och i den enskilda motionen A215 (mp) finns det dock anledning att gå något närmare in på det samarbete som pågår mellan arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Detta samarbete har utvecklats väsentligt, och under de senaste två åren har totalt 14 400 personer fått rehabiliteringsinsatser inom ramen för samarbetet. Av dem som deltagit i rehabiliteringsverksamheten har 27 % fått arbete och 4 % deltar i utbildning. Även om

alla deltagare inte fått arbete när den aktuella rehabiliteringsinsatsen avslutats så har många tidigare långtidssjukskrivna fått tillbaka arbetsförmågan och kan aktivt fortsätta att söka arbete via arbetsförmedlingen. De positiva resultaten redovisades vid en konferens anordnad av AMS den 9 november 2004.

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning i budgetpropositionen att även grupper som står utanför de generella försörjningssystemen måste få del av den hjälp och det stöd de behöver för att i framtiden kunna försörja sig själva. Särskilt angeläget är det att arbetet med rehabiliteringen av speciellt utsatta grupper samordnas på ett bättre sätt. Det gäller exempelvis människor med långvarig arbetslöshet, psykosociala problem eller andra hälsomässiga problem, som riskerar att hamna i en gråzon mellan olika myndigheter.

Arbetslöshetsförsäkring, arbetsrätt, lönebildning

Oppositionens förslag till förändringar i finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet har nyligen kommenterats av arbetsmarknadsutskottet i yttrande 2004/05:AU1y till finansutskottet om ramar för utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv.

I yttrandet erinrade arbetsmarknadsutskottet om sina tidigare överväganden kring alternativ till finansiering av arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsstöd. Utskottet ställer sig lika kritiskt till de nu framförda förslagen som till tidigare förslag.

- Förslagen utgör inte praktiskt tillämpbara alternativ till dagens system.
- Om den enskilde kompenseras genom sänkt inkomstskatt kommer statsbudgetens minskade utgifter att bytas ut mot minskade intäkter. Därmed kommer ett möjligt utrymme för reformer att begränsas.
- Grupper med liten risk för arbetslöshet kommer att avstå från försäkring för att de anser sig inte behöva den.
- Ekonomiskt svaga grupper kommer att avstå från försäkringen för att de inte anser sig ha råd.
- Om försäkringen är obligatorisk kan den mycket väl komma att ses som en skatt och ingen skillnad kommer att upplevas mot dagens system.

Regeringen redovisar i budgetpropositionen uppgifter om arbetsförmedlingens roll med anknytning till arbetslöshetsförsäkringen och slår fast att en viktig målsättning för förmedlingsverksamheten är att säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring. Också i motioner poängteras försäkringens roll som omställningsförsäkring.

Arbetsmarknadsutskottet anordnade den 28 oktober 2004 en offentlig utfrågning om tillämpningen av arbetslöshetsförsäkringen på arbetsförmedlingen. Utfrågningen arrangerades mot bakgrund av bl.a. en granskningsrapport från Riksrevisionen om arbetslöshetsförsäkringens hantering på arbetsförmedlingen (RIR 2004:3) och rapporter från Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) som tar upp olika frågor om tillämpningen av försäkringen. Vid utfrågningen diskuterades bl.a. hur man kan skapa förutsättningar för en

korrekt, rättssäker och likformig behandling av de arbetssökande, hur man kan komma till rätta med eventuella brister och vad innebörden är av försäkringens begrepp lämpligt arbete.

Utskottet avser att i ett betänkande om arbetslöshetsförsäkringen under våren 2005 behandla förslag 2003/04:RRS7 Riksrevisionens styrelsens framställning angående arbetslöshetsförsäkringens hantering på arbetsförmedlingen och motioner med anledning av denna och från allmänna motionstiden 2004 rörande arbetslöshetsförsäkringen. Information och synpunkter som framkom vid den offentliga utfrågningen liksom uppföljningsrapporter från myndigheter och andra relevanta uppgifter kommer att ligga till grund för utskottets behandling i det planerade betänkandet om arbetslöshetsförsäkringen.

Utskottet vill redan nu beröra några frågor som gäller sökaktivitet m.m.

I budgetpropositionen betonas att grunden i arbetsmarknadspolitiken är platsförmedlingen, vilket kräver intensiva företagskontakter och ett systematiskt arbete med de lediga platserna. Utskottet instämmer med regeringen att ett viktigt led i matchningsprocessen är att de regelförändringar i arbetslöshetsförsäkringen som genomfördes för ett par år sedan verkligen får fullt genomslag. Utskottet kan också hålla med om att det är viktigt att de arbetslösa och personer i olika program är aktiva i sitt arbetssökande – rätten till arbetslöshetsersättning förutsätter enligt 5 § lagen om arbetslöshetsersättning att den sökande aktivt söker ett lämpligt arbete. Med anledning av vad som sägs i propositionen om ökade krav på de arbetslösa att visa att de är aktiva i sitt arbetssökande vill utskottet betona att det inte kan vara fråga om ett generellt och ensidigt krav. Det finns ett ömsesidigt ansvar. Genom en dialog och i arbetet med den individuella handlingsplanen ska arbetsförmedlingen ge den enskilda arbetssökanden förutsättningar att bedriva ett kvalitativt sett bra sökande efter ett arbete.

Måttet på en god sökaktivitet får enligt utskottets mening inte bara vara antalet sökta arbeten, vilket termen ”sökintensitet” skulle kunna leda tanken till. Det finns också en kvalitativ sida, som har bäring på försäkringens begrepp ”lämpligt arbete” i lagens 11 §. En övergripande princip vid bedömningen av vad som är lämpligt arbete är att hänsyn ska tas till den sökandes förutsättningar och andra personliga förhållanden. I detta sammanhang kan nämnas att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har beslutat om nya tillämpningsföreskrifter i fråga om lämpligt arbete som trätt i kraft den 1 september i år.

Utskottet vill också hänvisa till Statskontorets rapport *Individuella handlingsplaner vid arbetsförmedlingen – En utvärdering* (2004:15). I rapporten gör Statskontoret bedömningen att handlingsplaner som innehåller en preciserad och mätbar information om hur den arbetssökande ska gå till väga för att få arbete kan vara ett stöd.

Hur sökprocessen ska se ut bör enligt utskottet vara beroende av den individuella situationen. Om orsaken till en låg sökaktivitet t.ex. står att finna i dåligt självförtroende ligger lösningen i att stärka individen och öka motivationen. Är förklaringen i stället en svag efterfrågan på arbetskraft kan lösning-

en vara en annan. Utskottet vill med detta säga att det finns situationer då insatser för att stärka individen kan vara mer effektiva än ökad kontroll.

Utskottet vill också peka på en slutsats i den ovannämnda rapporten från Riksrevisionen. De arbetsförmedlingskontor i undersökningen som hade de bästa arbetsplaceringsresultaten utmärktes av att i ett tidigt skede ha givit relativt sett mer individuell service till de sökande. De har snabbare upprättat individuella handlingsplaner med vidgat sökområde, redan i det inledande skedet av inskrivningsperioden matchat eller anvisat sökande till lediga platser och ägnat mer tid åt företagsinriktat arbete. De har också i större utsträckning anvisat och följt upp anvisningar. På detta sätt har de kunnat fullgöra kontrollfunktionen på ett mer strikt sätt. Utskottet vill också redan nu peka på en annan bedömning som görs i rapporten från Riksrevisionen. De krav på ökad sökaktivitet som uttrycks i de nya reglerna i arbetslöshetsförsäkringen bör enligt rapporten balanseras mot en motsvarande ökad anvisningsaktivitet från arbetsförmedlingens sida.

Som sägs i budgetpropositionen ska samtliga arbetssökande som uppstår arbetslöshetsersättning ha en handlingsplan, som motsvarar kraven för rätt till arbetslöshetsersättning. Anvisningsinstrumentet ska användas effektivt och enhetligt av arbetsförmedlingarna. AMS ska genom systematiska jämförelser mellan olika länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingskontor minska skillnaderna i tillämpningen av regelverket.

Liksom regeringen anser utskottet att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska präglas av en enhetlig och därmed rättvis tillämpning av de regler som gäller i arbetsförmedlingens och arbetslöshetskassornas verksamhet. Uppföljningen av hur reglerna tillämpas bör bli effektivare. Som utskottet betonat flera gånger är rättssäkerheten av grundläggande betydelse för den arbetslöse och för legitimiteten i försäkringen.

I anslutning till vad som sagts om sökorna m.m. kan det finnas anledning att något närmare beröra motion A226 (s) om att Norrköping och Linköping ska redovisas som en gemensam arbetsmarknadsregion. Motionärerna anser som framgång att AMS ska ompröva indelningen av arbetsmarknadsregioner.

Utskottet vill först och främst slå fast att det inte finns några hinder mot att arbetsförmedlingar respektive länsarbetsnämnder samarbetar med varandra.

När det gäller frågan om indelning i arbetsmarknadsregioner är det SCB som redovisar uppgifter om lokala arbetsmarknader enligt en s.k. LA-indelning som främst används i statliga utredningar och av forskare. Indelningen bygger på statistiska uppgifter om arbetspendling över kommungränser och bygger på uppgifter som hämtas från skattesystemets kontrolluppgifter, deklarerationer för aktiv näringsverksamhet, företagsregistret vid SCB samt registret över totalbefolkningen. Uppgiftsinsamlingen görs årligen. Indelningen är funktionell och förändras över tiden till följd av förändringar i pendlingsströmmarnas riktning och styrka. I den senaste större översynen var pendlingsströmmarna mellan Linköpings och Norrköpings kommuner inte så stora att dessa bildade en gemensam arbetsmarknadsregion enligt de definit-

ioner som används när man tar fram detta mått. Nästa stora översyn av indelningen kommer att genomföras i början på 2005. Den genomförs av SCB och kommer att baseras på 2003 års pendlingsförhållanden.

När det gäller arbetsrätten föreslås i en motion från Centerpartiet respektive motionärer från fyra partier (m, fp, kd och c) en modernisering och reformering av arbetsrätten respektive en flexiblare arbetsmarknad. Utskottet, som senast våren 2004 behandlade ett antal arbetsrättsliga motionsförslag, bl.a. med likartad inriktning, är inte berett att gå motionärerna till mötes. Enligt vad utskottet erfarit från Regeringskansliet förbereds en arbetsrättslig proposition till våren 2005.

Kristdemokraterna lägger i motioner fram ett antal förslag om hur lönebildningen bör förbättras. Förslagen innefattar som framgått bl.a. skattereformer, en ny arbetslöshetsförsäkring med högre egenavgifter och att en ny arbetsmarknadsmyndighet inrättas i stället för AMV. Utskottets syn på bl.a. arbetslöshetsförsäkringen och AMV har redovisats ovan.

Utskottet konstaterar för sin del att en väl fungerande lönebildning bidrar till varaktigt låg arbetslöshet och hög sysselsättning. Enligt Konjunkturinstitutets (KI) bedömning, som redovisats för utskottet av generaldirektör Ingemar Hansson den 11 november 2004 och som också framgår av KI:s rapport *Lönebildningen. Samhällsekonomiska förutsättningar i Sverige 2004* ligger arbetskostnaderna i svensk näringsliv för närvarande på en sådan nivå att lönsamheten ligger i nivå med omvärldens. KI bedömer mot denna bakgrund att det inte finns något behov av att anpassa arbetskostnaderna nedåt, utan de kan öka i takt med pris- och produktivitetsutvecklingen framöver utan att detta leder till ett ohållbart högt kostnadsläge.

KI påpekar i den ovannämnda rapporten att den svenska lönebildningen sedan 1998 bygger på en hög grad av central koordination, men det finns också ett betydande lokalt inslag. Utskottet delar KI:s bedömning att förhandlingsordningen i huvudsak fungerat väl och att den har bidragit till att löneökningarna växlats ned, varvid arbetslösheten har kunnat sjunka utan att inflationsmålet har hotats. Samtidigt finns dock, enligt KI, ett utrymme för ytterligare förbättring av lönebildningen. Denna kan framför allt åstadkommas genom ännu högre grad av koordination i lönebildningen, vilket skulle bidra till en varaktigt lägre arbetslöshet.

Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2003/04: MJ63 yrkandena 44, 46 och 47 (kd), 2003/04: MJ65 yrkande 11 (m), K459 yrkande 12 (mp), Sf288 yrkandena 15 och 18–20 (fp), Sf360 yrkande 4 (c), Sf365 yrkande 10 (kd), Ub436 yrkandena 1, 3 och 4 (m), N308 yrkande 4 (m, fp, c, kd), N393 yrkande 20 (kd), N404 yrkandena 1 och 7 (s), N409 yrkande 35 (fp), A215 yrkandena 1 och 2 (mp), A221 yrkandena 1, 4 och 8 (m), A226 (s), A239 yrkandena 1, 3 och 4 (m), A257 (s), A261 yrkandena 1–3 (c), A273 yrkandena 1–5 (m), A277 yrkande 1 (s), A289 (v), A317 (s), A340 yrkande 2 (m), A342 yrkandena 1–3, 5 och 6 (m), A350 yrkandena 1 och 10 (m, fp), A356 yrkandena 1–3, 6, 17, 23 och 24 i denna del (kd), A358

yrkandena 1 och 2 (kd) samt A375 yrkandena 1, 2, 9 i denna del, 10 och 17 (fp).

Inriktningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen m.m.

Propositionen

Målet för de arbetsmarknadspolitiska programmen är att öka möjligheten för arbetssökande att få ett arbete och att motverka brist på arbetskraft. Regeringen konstaterar att den förväntade konjunkturförbättringen dröjer. I enlighet med principerna för en aktiv arbetsmarknadspolitik ska arbetslösa rustas i lågkonjunktur för att stå färdiga att ta de arbetstillfällena som skapas i högkonjunktur. Regeringen har därför ökat antalet personer i arbetsmarknadspolitiska program kraftigt under 2004. I januari var 84 000 personer anvisade arbetsmarknadspolitiska program, i november 2004 hade antalet ökat till 132 000 personer, en ökning med 57 %. Regeringen menar att omedelbara makroekonomiska resultat av denna satsning inte låter sig mätas på ett entydigt sätt men att en samlad bild av utfallet tyder på att programmen fungerar väl. De flesta mål för AMS verksamhetsgrenar uppfylls. Exempelvis kan nämnas att av dem som avslutat arbetsmarknadsutbildning hade 70 % arbete 90 dagar efter programslut. Tabellen nedan visar en sammanställning över andel i arbete med eller utan lönesubvention 90 dagar efter avslutat program.

ANDEL I ARBETE MED ELLER UTAN LÖNESUBVENTION 90 DAGAR EFTER AVSLUTAT PROGRAM, PROCENT

Lönebidrag	19
Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare	21
Start av näringsverksamhet	80
Allmänt anställningsstöd	59
Förstärkt anställningsstöd 2-årsinskrivna	46
Särskilt anställningsstöd	47
Förstärkt anställningsstöd 4-årsinskrivna	45
Arbetspraktik	39
Datortek	26
Kommunalt program för ungd. under 20 år	40
Ungdomsgaranti för ungd. 20–24 år	37
Arbetslivsinriktad rehabilitering	33

Aktiviteter vägledning och platsförmedling	32
Arbetsmarknadsutbildning	70
Förberedande utbildning	24
Projekt med arbetsmarkn. pol. inriktning	32

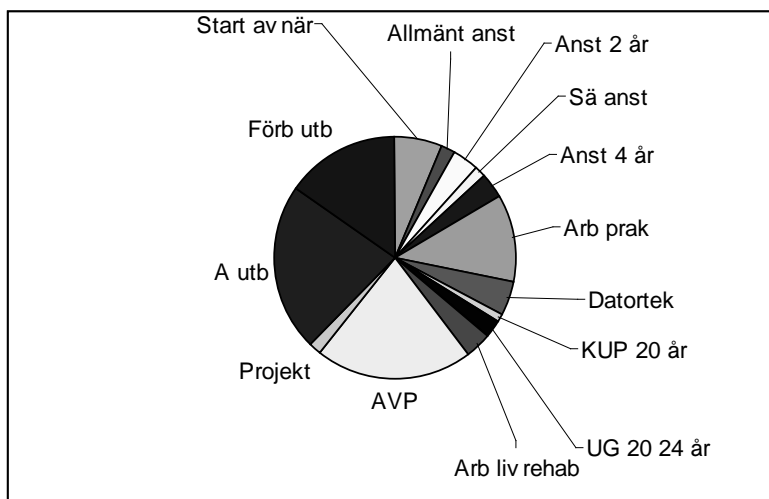
Källa: Budgetpropositionen för 2005

Utskottets ställningstagande

Liksom regeringen konstaterar utskottet att prognoserna för arbetsmarknaden under de senaste åren visat sig vara för optimistiska. Arbetsmarknadsläget har under de tre senaste åren varit väsentligt sämre än prognoserna förutspått. Utskottet ser med tillfredsställelse på att regeringen på kort tid har kunnat anpassa arbetsmarknadspolitiken efter den faktiska utvecklingen på arbetsmarknaden. Programvolymerna har kunnat ökas för att möta ökande behov av kompetensutveckling, praktik och andra insatser för att öka individers anställbarhet. Utskottet förutsätter att regeringen även i fortsättningen noga följer utvecklingen för att anpassa arbetsmarknadspolitikens utformning i enlighet med principerna för en aktiv arbetsmarknadspolitik.

Utbildningskostnader, kringkostnader, kostnader för deltagares försörjning genom aktivitetsstöd och minskade skatteintäkter genom anställningsstödens skattekreditering uppgick till 13 830 miljoner kronor under 2003. Figuren nedan visar hur denna kostnad fördelades mellan de olika programmen.

Andel per program av totala kostnaden 13 830 miljoner kronor 2003

Källa: Budgetpropositionen för 2005 (AMS betr. Arbetsmarknadsutb. och Förberedande utb., kringkostnader ingår inte i dessa två poster).

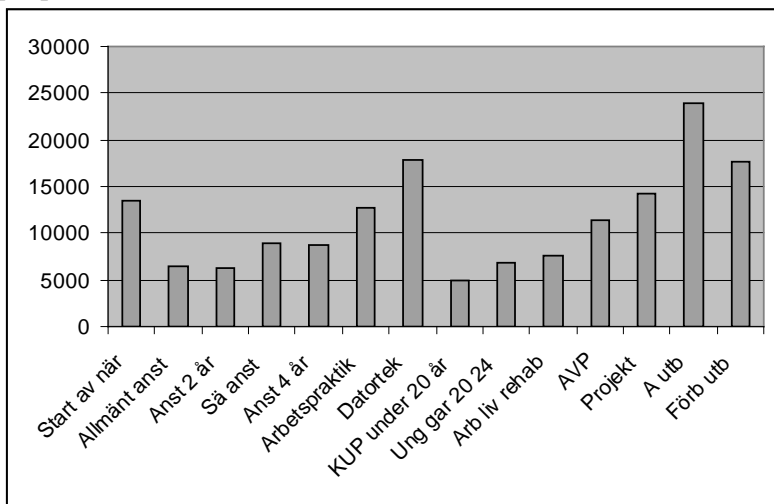
Not: Figuren bygger på en bearbetning av siffror från budgetpropositionen för 2005, UO13 volym 7, sid. 29. Program för arbetshandikappade, dvs. skyddat arbete hos offentliga arbets-

givare, lönebidrag och Samhall har exkluderats. Regeringen redovisar inte arbetsmarknadsutbildning och förberedande eller orienterande utbildning var för sig. Siffrorna för dessa två poster är därför hämtade från AMS:s rapport Ure 2004:1. I denna rapport redovisas kostnaderna exklusive kringkostnader.

Förkortningar: Allmänt anst = allmänt anställningsstöd, Anst 2 år = anställningsstöd för tvåårsinskrivna, Sä anst = särskilt anställningsstöd, Anst 4 år = anställningsstöd för fyraårsinskrivna, Arb prak = arbetspraktik, KUP = kommunala ungdomsprogram, ungdomar upp till 20 år, UG 20 24 = kommunal ungdomsgaranti för ungdomar mellan 20 och 24 år, Arb liv rehab = arbetslivsinriktad rehabilitering, AVP = vägledning och platsförmedling, Projekt = projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning, Förb utb = förberedande utbildning, A utb = arbetsmarknadsutbildning, Start av när = start av näringsverksamhet

Ytterligare jämförelser mellan de arbetsmarknadspolitiska programmens kostnader kan göras. Figuren nedan visar en jämförelse mellan programmens kostnader mätt som kronor per person och månad, den s.k. styckkostnaden.

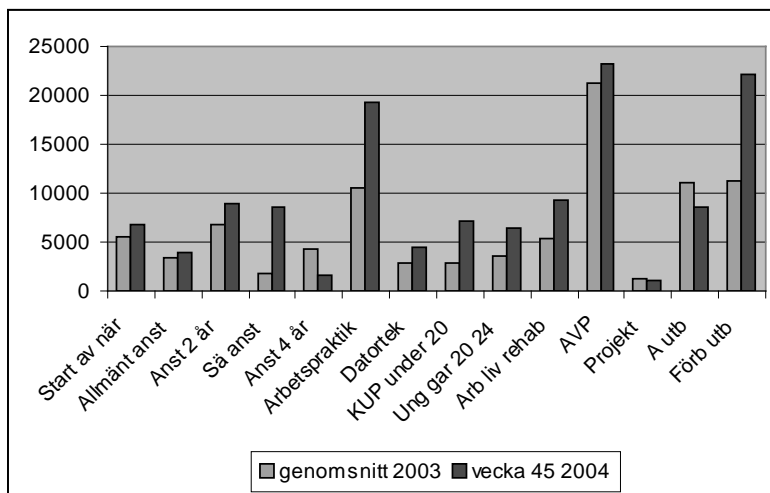
Styckkostnaden för de arbetsmarknadspolitiska programmen, kronor per person och månad.

Källa och not; som tidigare figur.

Det är tillfredsställande att kvaliteten i programmen, trots ökad belastning på AMV:s programverksamhet, tycks ha kunnat upprätthållas. Figuren nedan visar en jämförelse mellan antal deltagare i november 2004 och genomsnittet för år 2003.

Fördelning av deltagare mellan arbetsmarknadspolitiska program, genomsnitt för 2003 och november 2004, antal personer.

Källa och not: som i tidigare figurer samt AMS informationssystem VIS.

Utskottet drar slutsatsen att fördelningen mellan programmen har styrts av individens och arbetsmarknadens behov. Det finns ingen klar tendens att det är de billigaste programmen som ökat mest. I absoluta tal är det den förberedande arbetsmarknadsutbildningen som har ökat mest. Detta program står ensamt för en fjärdedel av den totala volymökningen under 2004. Som visas i figuren ovan är de förberedande utbildningarna visserligen väsentligt billigare än de yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningarna men de tillhör inte de billigaste programmen. Relativt sett har det särskilda anställningsstödet expanderat mest. Detta torde bero på den kraftiga höjningen av stödnivån som regeringen infört på försök fram till juni 2005.

I budgetpropositionens finansplan gör regeringen bedömningen att den öppna arbetslösheten 2005 i genomsnitt kommer att vara 5,1 % av arbetskraften och att 2,5 % av arbetskraften kommer att delta i konjunkturberoende program. Arbetskraften i Sverige uppgår till närmare 4,7 miljoner personer, och regeringen beräknar därför att man behöver anslag som räcker till 111 000 programplatser i genomsnitt under 2005.

Arbetsmarknadspolitiska program och särskilda grupper på arbetsmarknaden

Ändring av lagen om arbetsmarknadspolitiska program vad gäller ungdomar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om ändring i lagen om arbetsmarknadspolitiska program (2000:625). Ändringen innebär att de kommunala ungdomsprogrammen ska inledas med vägledning och s.k. jobbsökaraktiviteter. En motion med yrkande om att förändringarna inte ska antas blir avstyrkt. Utskottet tillstyrker också ett förslag som gäller kravet på inskrivningstid för att ungdomar ska kunna anvisas anställningsstöd. Jämför reservation 5 (m).

Propositionen

Två av förslagen till riksdagsbeslut som läggs fram av regeringen inom utgiftsområde 13, punkt 1 och punkt 8, berör arbetsmarknadspolitiska program för ungdomar. I punkt 1 föreslår regeringen att lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program ändras så att kommunernas insatser för unga arbetslösa, kommunala ungdomsprogram (KUP) och ungdomsgarantin (UG), inleds med vägledning och jobbsökaraktiviteter hos arbetsförmedlingen.

I budgetpropositionen för budgetåret 2002 aviserade regeringen att KUP och UG skulle omprövas under 2002 med avsikt att avveckla båda programmen den 1 januari 2003. Nu aviserar regeringen att KUP och UG ska utvärderas vidare så att regeringen får ett bättre beslutsunderlag. Tidigare studier har visat på låg effektivitet i ungdomsinsatserna. Dessa studier avser dock tiden innan ungdomsprogrammen var fullt ut genomförda. Därför anser regeringen att det behövs en mer aktuell effektstudie för ett ställningstagande till ungdomsprogrammens framtid.

Vissa förändringar föreslår dock regeringen redan för budgetåret 2005. Skälet är att undersökningar visar att arbetslösa ungdomar söker arbete i för liten omfattning. För att öka sökaktiviteten föreslår regeringen i punkt 1 i budgetpropositionen (utg. omr. 13) att ungdomsprogrammen inleds med vägledning och jobbsökaraktiviteter i arbetsförmedlingens regi. Detta regleras genom en ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program som ska träda i kraft den 1 februari 2005. Ersättningen till kommunerna för deltagare regleras i avtal mellan länsarbetsnämnden och kommunen. Inga förändringar i ersättningen till deltagare föreslås. AMS ska efter rekvisition ersätta kommuner för administrativa kostnader med 150 kr per anvisningsdag

och ungdom. Ersättningen till kommunerna ska dock inte betalas när ungdomen inledningsvis deltar i vägledning och jobbsökaraktiviteter i arbetsförmedlingens regi.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (punkt 8) också att det allmänna anställningsstödet krav på tolv månaders inskrivningstid sänks till sex månaders inskrivningstid för arbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år fr.o.m. den 1 februari 2005 t.o.m. den 31 december 2005.

Som skäl för förslaget anför regeringen att arbetslösheten bland ungdomar är högre än för andra åldersgrupper. Situationen på arbetsmarknaden för arbetslösa ungdomar är också mycket konjunkturkänslig. En förklaring till detta är att ungdomar i större utsträckning har tillfälliga arbeten. Ungdomar har ofta kort arbetslivserfarenhet och därmed svårt att konkurrera med äldre åldersgrupper. Det allmänna anställningsstödet kan i dag ges till ungdomar och andra efter tolv månaders inskrivningstid på arbetsförmedlingen. Ungdomars chanser att få ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden efter att de har haft en anställning med anställningsstöd har visat sig goda. Regeringen vill därför utöka denna möjlighet till att avse fler ungdomar.

Motionen

I motion A340 yrkande 1 föreslår *Moderaterna* avslag på regeringens förslag att lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program ändras så att kommunernas insatser för unga arbetslösa inleds med jobbsökaraktiviteter hos arbetsförmedlingen. Arbetsmarknadspolitiska åtgärder riktade till ungdomar har betydande undanträngningseffekter och kan inte i någon större utsträckning påvisas öka sysselsättningen bland ungdomar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar med oro att undersökningar tyder på att arbetslösa ungdomar söker arbete i liten omfattning, särskilt under deltagande i arbetsmarknadspolitiska program. Många riskerar därmed utestängning från arbetsmarknaden och inläsning i arbetsmarknadspolitiska program.

Med anledning av regeringens förslag har Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet inkommit med en skrivelse till utskottet. I skrivelsen framför man önskemål om höjda nivåer på ersättningar, både till personer som deltar i programmen och till kommuner för att täcka administrativa kostnader i samband med programmen.

Regeringens förslag till förändringar inom ramen för KUP och UG kommer att leda till att ytterligare fokus läggs på att hitta ett arbete. Därför tillstyrker utskottet regeringens förslag i propositionen under utgiftsområde 13 punkt 1 om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program. Utskottet föreslår att riksdagen antar den lagändring som framgår av bilaga 3 (budgetpropositionen UO13 punkt 1). Detta innebär att motion A340 yrkande 1 (m) avstyrks.

Utskottet tillstyrker även det förslag som avser anställningsstödet för ungdomar (budgetpropositionen UO 13 punkt 8).

Övriga förslag om arbetsmarknadspolitiska program och särskilda grupper m.m.

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas ett stort antal motioner som har anknytning till arbetsmarknadspolitiska program och särskilda grupper. Behandlade områden avser bl.a. äldre, invandrare, ungdomar, kulturarbetare och arbetshandikappade. Frågor om försörjning vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska program, i friår och i anställning med lönebidrag behandlas. Samtliga motioner avstyrks bl.a. med hänvisning till kommande beredningsarbete i Regeringskansliet och till tidigare ställningstaganden gjorda av utskottet.

Jämför reservationerna 6 (fp), 7 (kd), 8 (m), 9 (kd, c), 10 (fp), 11 (fp), 12 (kd), 13 (m), 14 (fp), 15 (c), 16 (mp), 17 (kd), 18 (c), 19 (v), 20 (m, fp, c), 21 (kd), 22 (m), 23 (kd), 24 (c), 25 (m) och 26 (fp).

Arbetsmarknadspolitiska program för ungdomar

Motionerna

Folkpartiet föreslår i motion A375 yrkandena 5 och 16 en ny typ av subventionerad anställning. Partiet föreslår att det skapas 30 000 s.k. instegsjobb under 2005 med halverad arbetsgivaravgift under högst ett år. Instegsjobben är främst till för ungdomar som står utanför den reguljära arbetsmarknaden t.ex. genom att ha varit arbetslösa i minst sex månader.

I motion Ub440 yrkande 2 och motion A356 yrkandena 11 och 12 anför *Kristdemokraterna* att det finns behov av lärlingsutbildning som arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Lärlingsutbildningen ska ge en gedigen yrkeskompetens som leder till arbete, antingen genom anställning eller genom att ett eget företag startas. Lärlingsutbildningen ska ske i nära samarbete med det lokala näringslivet. Avtal beträffande lärlingslön och försäkringsfrågor träffas i samverkan mellan arbetsförmedling, arbetsgivare och berört fackförbund. Företagen bör under det första året få ersättning från arbetsförmedlingen för utbildning och handledning och för de kostnader som uppstår för dem. Detta är väsentligt för att också små företag ska kunna ta emot lärlingar. Ersättningsnivån till företaget föreslås vara 3 000 till 4 000 kr per månad.

I motion Sf365 yrkande 13 pekar Kristdemokraterna på att undersökningar visar att ungdomar med utländsk bakgrund har en högre arbetslöshet än andra ungdomar. Skillnaden består även om betygen, utbildningen och språkkunskaperna räknas med i jämförelsen med andra ungdomar. Kristdemokraterna yrkar att regeringen snarast tillsätter en utredning som ser över orsakerna till denna utveckling.

I motion A326 av *Eva Arvidsson m.fl. (s)* anförts att kommunerna under de kommande tio åren beräknas behöva anställa många personer. Samtidigt är det i dag hög arbetslöshet bland unga människor med eftergymnasial utbildning. Träningsprogram och praktikplatser föreslås.

I motion A218 av *Fredrik Olovsson och Louise Malmström (båda s)* framhålls att matchningen på arbetsmarknaden underlättas av pendlingsstöd. Enligt den nu gällande förordningen är åtgärden i första hand inriktad mot människor som fyllt 25 år och där anställningen varar minst sex månader. I motionen yrkas att stöd även borde kunna ges vid kortare anställningar, i synnerhet när det gäller unga människor. Regeringen bör låta se över regelverket.

I motion A364 av *Louise Malmström och Johan Löfstrand (båda s)* framhåller man att medel har avsatts till Folkbildningsrådet sedan några år tillbaka för utbildning vid folkhögskolor för deltagare i aktivitetsgarantin, s.k. SAGA-medel. Syftet är att ge arbetslösa baskunskaper. Möjligheterna är begränsade till dem som är över 25 år. I motionen yrkas att det ges en möjlighet att använda SAGA-medel även till yngre. I motion A380 av *Per Erik Granström och Kurt Kvarnström (båda s)* framhålls de positiva effekterna av folkhögskolesatsningen inom aktivitetsgarantin.

Utskottets ställningstagande

Arbetslöshet är den sämsta av alla tänkbara starter på ett arbetsliv. Utskottet anser därför i likhet med vad som anförts i flera motioner att ungdomsarbetslöshet ska ägnas särskilt stor uppmärksamhet. Det särskilda uppdrag om halverad ungdomsarbetslöshet som regeringen gav AMS sommaren 2003 har uppfyllts. Ungdomsprogrammen har ökat under 2004, och regeringen lägger två förslag om ändringar av program riktade mot ungdomar i budgetpropositionen. De i motionerna föreslagna instegsjobben och lärlingsutbildningarna finns eller föreslås i liknande utformning. Regeringen har dessutom aviserat ytterligare översyn av ungdomsinsatserna.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna Sf365 yrkande 13 (kd), Ub440 yrkande 2 (kd), A218 (s), A326 (s), A356 yrkandena 11 och 12 (kd), A364 (s), A375 yrkandena 5 och 16 (fp) och A380 (s).

Arbetsmarknadspolitiska program för äldre

Motionerna

Moderaterna begär i motion Ub436 yrkande 7 att det skapas möjlighet för äldre arbetslösa att genomgå kortare och mer specifikt inriktade yrkesutbildningar, arrangerade av yrkeshögskolor eller som företagsinriktad lärlingsutbildning.

Folkpartiet konstaterar i motion A375 yrkande 15 att arbetslösheten bland personer över 50 år är lägre än bland befolkningen i sin helhet. Samtidigt är äldre överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa och arbetskraftsdeltagandet minskar kraftigt i grupperna som fyllt 60 år. Det behövs en politik som gör det praktiskt möjligt för äldre att stanna i arbetslivet. Därför motsätter sig Folkpartiet också arbetsgivaransvar för sjukersättning till långtidssjuka.

Kristdemokraterna vill enligt motion A356 yrkande 8 skapa möjlighet för fler äldre att delta längre tid i arbetslivet. Förbud mot diskriminering på grund av ålder bör införas i lagstiftningen om diskriminering på arbetsmarknaden. I den aktuella motionen liksom i motion A353 yrkandena 5 och 6 föreslås en informationskampanj om vinsten av äldre i arbetslivet och inrättande av ett kompetenscentrum för att främja en god seniorpolitik i slutet av arbetslivet. Det är enligt Kristdemokraterna också viktigt att exempelvis uppmuntra eget företagande bland avtalspensionärer och äldre och att se över avtal som gör det jämförelsevis dyrare att anställa äldre arbetskraft.

Lars-Ivar Ericson och Birgitta Carlsson (c) anser det i motion A201 angeläget att stimulera fler äldre att stanna kvar i arbetslivet. Arbetsrätt och skatte regler bör ses över i detta syfte och synsättet på arbetsmarknaden bör förändras så att äldre ses som en resurs där.

Jörgen Johansson (c) framhåller i motion A220 yrkande 1 vikten av fler arbetade timmar och betydelsen av äldre på arbetsmarknaden för att säkra framtidens välfärd.

Utskottets ställningstagande

Äldre behövs i arbetslivet och måste kunna stanna kvar där. Långtidsinskrivning och långtidsarbetslöshet bland äldre måste motverkas.

Utskottet noterar att antalet långtidsinskrivna äldre vid arbetsförmedlingarna kontinuerligt har minskat under flera år. När det däremot gäller långtidsarbetslöshet bland äldre har det skett en ökning, både i relativa och absoluta tal, under de senaste åren, vilket är oroande. Det är mot denna bakgrund positivt att antalet långtidsarbetslösa personer över 55 år var 1 000 mindre i oktober 2004 än i oktober 2003 (AMS-statistiken oktober 2004).

Fram till 2010 kommer antalet personer i åldern 60–64 år att öka och utgöra en större andel av den arbetsföra befolkningen än vad som är fallet i dag. Åtgärder behöver vidtas som stimulerar och gör det möjligt för äldre att vara

kvar i arbetslivet och som påverkar arbetsgivarna att i större utsträckning anställa äldre. De tre senaste åren har sysselsättningsgraden i denna åldersgrupp ökat med ca 8 procentenheter, till 53,5 % för kvinnorna och 60,2 % för männen. Ökningen beror till stora delar på att kvinnor födda i slutet av 1930-talet och på 1940-talet, vars sysselsättningsgrad sedan lång tid tillbaka har varit hög, nu tillhör åldersgruppen.

I budgetpropositionen instämmer regeringen i analysen från Långtidsutredningen 2003/04 (SOU 2004:19) om kommande utmaningar för att klara den framtida finansieringen av välfärdstjänsterna inom ramen för de offentliga välfärdssystemen. En hög sysselsättning är grunden för framtidens välfärdssystem. På sikt handlar det om att öka arbetsutbudet genom att fler personer kan och vill ta ett arbete.

En av Långtidsutredningens slutsatser är att det måste bli mer lönsamt för äldre att fortsätta att arbeta. De ekonomiska drivkrafterna för arbetsgivarna att behålla de äldre i arbete behöver också stärkas. Dessutom måste arbetsförhållandena i ökad utsträckning anpassas efter de äldres förutsättningar.

Frågan om hur människors vilja och möjlighet att förvärsa arbeta fram till pensioneringen och därefter ska öka har behandlats av den parlamentariskt sammansatta utredningen Senior 2005 i dess betänkande *Åldrepolitik för framtiden, 100 steg till trygghet och utveckling med en åldrande befolkning* (SOU 2003:91). Utskottet redovisade i förra årets budgetbetänkande utredningens förslag rörande arbetsmarknaden för äldre. Remissbehandlingen har avslutats under hösten 2004 och förslagen bereds nu i Regeringskansliet.

Utskottet har noterat att regeringen nyligen tillkallat en utredning som har till uppgift att se över skattereglerna för tjänstepensioner och privata pensionsförsäkringar. Reglerna ska anpassas och förenklas så att arbetslinjen stärks. I utredningsuppdraget ingår bl.a. att utvärdera den skattemässiga subventionens effekter på sparande och arbetsutbud, framför allt arbetsutbudet bland äldre personer. Utredaren ska lämna förslag på lösningar och övriga anpassningar av den skattemässiga regleringen så att arbetsutbud och tillväxt gynnas och risken att skattebasen urholkas minimeras. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2006.

Regeringen överväger förändringar i skatte- och transfereringssystemen samt kartläggning av avtalsförmåner i syfte att underlätta för äldre att delta aktivt i arbetslivet. Detta redovisas i Sveriges handlingsplan för sysselsättning 2004 (NAP 2004).

I ett gemensamt bidrag från arbetsmarknadens parter – Svenskt Näringsliv, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, TCO och SACO – till NAP 2004 har dessa förklarat sig villiga att medverka till att den faktiska pensionsåldern höjs. För att bidra till detta är det enligt parterna viktigt att avtal om kompetensutveckling erbjuder likvärdiga utbildnings- och utvecklingsmöjligheter för arbetstagarna och att de tillämpas på de enskilda arbetsplatserna. Möjligheter till karriär- och yrkesväxling bör utvecklas för dem som arbetar i psykiskt och fysiskt krävande yrken, där man i normalfallet inte

kan arbeta fram till 65 års ålder. Som alternativ till förtida pensionering bör flexibla arbetsformer utvecklas för äldre, bl.a. olika former av mentorskap.

Utskottet instämmer för sin del i dessa ställningstaganden och vill betona att det är av stort värde men också alldeles nödvändigt att arbetsmarknadens parter aktivt och konkret medverkar till insatser för att möjliggöra för äldre att stanna kvar och stanna längre i arbetslivet.

Vikten av ökad sysselsättning bland äldre framhålls också inom EU-samarbetet. Detta är även ett av huvudförslagen i en rapport från Wim Koks högnivågrupp om Lissabonagendan som publicerades den 3 november 2004. Där föreslogs att EU:s medlemsstater till 2006 ska utveckla en strategi om s.k. aktivt åldrande. Det behövs enligt rapporten ett radikalt skifte bort från tidiga pensionsavgångar. I stället ska incitamenten stärkas för arbetstagare att arbeta längre liksom för arbetsgivare att anställa och behålla äldre arbetstagare. Deltagandet i livslångt lärande ska öka i alla åldrar, och då särskilt bland lågutbildade och äldre arbetstagare, och arbetsförhållandena och kvaliteten i arbetet förbättras. Kok-rapporten ska utgöra underlag för ställningstaganden under våren 2005 om hur EU:s sociala agenda och Lissabonagendan ska vara utformade de kommande åren.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att det inom EU:s sysselsättningsstrategi finns mål som rör sysselsättningen bland äldre. Ett mål innebär att sysselsättningsgraden för äldre arbetstagare (55–64 år) år 2010 ska uppgå till 50 % av befolkningen i den aktuella åldersgruppen. Jämfört med övriga EU-länder har Sverige ett högt arbetskraftsdeltagande, i synnerhet bland kvinnor och äldre. I Sverige uppgick sysselsättningsgraden bland kvinnor i den aktuella åldersgruppen 2003 till 69 % och bland män till 71,2 %. Ett annat mål är att man senast 2010 inom EU ska ha höjt den faktiska genomsnittliga åldern för utträde från arbetsmarknaden med fem år jämfört med 2001.

Samtidigt som vi i Sverige, som nämnts, har ett förhållandevis högt arbetskraftsdeltagande bland kvinnor och äldre, är dock arbetskraftsdeltagandet bland äldre, invandrare och ungdomar lägre än bland befolkningen i dess helhet. Dessa tre kategorier utgör därför viktiga målgrupper för att öka det totala arbetsutbudet.

I fråga om möjligheter till utbildning för äldre, en fråga som tas upp i Moderaternas motion och som även berörts ovan, vill utskottet framhålla att deltagare i aktivitetsgaranti som är äldre än 50 år kan få utbildning på grund- eller gymnasienivå inom det reguljära utbildningsväsendet upp till 12 månaders heltidsstudier. I detta sammanhang kan också nämnas att möjligheterna till studiemedel för äldre kommer att förbättras, vilket framgår av budgetpropositionen. Från den 1 juli 2006 avsätts 100 miljoner kronor och från 2007 årligen 250 miljoner kronor för förändringar av studiestödet så att fler äldre kan finansiera sin utbildning med studiemedel.

Kristdemokraterna vill som framgått införa ett förbud mot diskriminering på grund av ålder på arbetsmarknaden. Utskottet vill i likhet med i förra årets budgetbetänkande hänvisa till att denna fråga är föremål för utredning i den

s.k. Diskrimineringskommittén (dir. 2002:11 och 2003:69). Utredningen ska vara klar senast den 1 juli 2005.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Ub436 yrkande 7 (m), A201 (c), A220 yrkande 1 (c), A353 yrkandena 5 och 6 (kd), A356 yrkande 8 (kd) och A375 yrkande 15 (fp).

Arbetsmarknadspolitiska program för personer med utländsk bakgrund

Propositionen

Regeringen anför att det behövs fortsatta ansträngningar för att anpassa den generella arbetsmarknadspolitiska verksamheten till individen, oavsett etnisk eller kulturell bakgrund. Tillräckliga personalresurser måste också fortsättningsvis tillförsäkras arbetsförmedlingarna i de mest utsatta storstadsområdena. De medel som under flera års tid avsatts för personalförstärkningar och som syftade till att särskilt stärka ställningen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund kommer att finnas kvar också 2005.

Ett beredningsarbete pågår inom Regeringskansliet med inriktning att under 2005 lämna två propositioner till riksdagen om nyanländas etablering respektive undervisningen i svenska för invandrare.

Regeringen aviserar att det fr.o.m. den 1 februari 2005 inom ramen för det arbetsmarknadspolitiska programmet arbetspraktik införs en ny arbetsmarknadspolitisk insats, prova-på-platser, för personer som saknar eller har begränsad erfarenhet av svenskt arbetsliv. Om en anvisning till arbetspraktik inte leder till arbete bör det fr.o.m. den 1 februari 2005 vara ett krav att praktikanordnaren utfärdar ett intyg om praktikperiodens omfattning och innehåll.

Regeringen bedömer att AMS bör få i uppdrag att, efter samråd med de centrala organisationerna på arbetsmarknaden och Valideringsdelegationen, genomföra en satsning på arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens.

Motionerna

Folkpartiet föreslår i motion A375 yrkande 6 en ny typ av subventionerad anställning. Personer som fastnat i långa perioder av sammanhängande arbetslöshet och inte är redo att ta ett riktigt arbete ska kunna aktiveras i en jobb- och utvecklingsgaranti där det ställs krav på den enskilde att delta i både kortare utbildningar och samhällsnyttigt arbete. Syftet med jobb- och utvecklingsgarantin är att så snabbt som möjligt slussa över den arbetssökande till den reguljära arbetsmarknaden. Jobb- och utvecklingsgaranti i olika regioner tas upp i motion N401 av *Anita Brodén m.fl. (fp)* yrkande 3, i motion N409 av *Martin Andreasson m.fl. (fp)* yrkande 33 och i motion A211 av *Hans Backman (fp)*.

I motion A356 yrkande 13 framhåller *Kristdemokraterna* att vi i Sverige är mycket dåliga på att ta till vara den resurs som invandrarna är. För personer med invandrarbakgrund krävs det ibland specifika åtgärder eftersom många saknar ett socialt nätverk, kontakter och erfarenhet av att söka arbete i Sverige. Ett sätt att möta detta är införande av s.k. jobbguider för invandrare som är nya på den svenska arbetsmarknaden. Jobbguidens uppgift blir att ha ett personligt ansvar för den arbetssökande och på olika sätt stödja, entusiasmera och lotsa denne fram till ett arbete. AMS har fått extra resurser för att göra extrainsatser för arbetslösa invandrare. Dessa medel bör användas till jobbguider.

Kristdemokraterna förordar i motion Sf365 yrkande 12 en särskild insats för att inventera invandrarkvinnors specifika kompetens som kan vara till stor nytta i arbetslivet. Dessa kvinnor bör sedan ges utbildning om svenskt arbetsliv.

Vänsterpartiet begär i motion A322 yrkande 1 att regeringen ska ta fram en samlad strategi för insatser och handlingsprogram för att skapa möjligheter för invandrade kvinnor att komma in på arbetsmarknaden. Den grupp som utsätts för flest former av diskriminering på arbetsmarknaden är invandrade kvinnor. Kunskapen är otillräcklig om hur etnicitet, kön och klass samvarierar och vilken betydelse detta har som förklaring till diskriminering eller begränsade möjligheter på arbetsmarknaden. Därför behövs kunskapsutveckling i form av såväl statistik som kvalitativa studier i syfte att utveckla strategier gentemot arbetsgivare som på olika sätt begränsar invandrade kvinnors möjlighet på arbetsmarknaden.

I motion A210 av *Inger Lundberg m.fl. (s)* yrkas att regelverket för arbetslöshetsförsäkringen ses över så att a-kassorna kan ges möjlighet att ombesörja att den enskilde kan stärka sina kunskaper i svenska under den tid som hon eller han uppbär arbetslöshetsersättning. En viktig princip är att den enskilde under denna period står till arbetsmarknadens förfogande. Studierna får inte utgöra något hinder för arbete eller praktik.

Ola Rask (s) ställer sig i motion A296 bakom regeringens förslag i budgetpropositionen om insatser för att nyanlända invandrare snabbare ska komma ut på arbetsmarknaden. Motionären framhåller vikten av att genomförandet av insatserna sker ute på arbetsplatserna och i nära samarbete med arbetsmarknadens parter och näringslivet.

I motion A328 av *Rezene Tesfazion och Tone Tingsgård (båda s)* framhålls att de utomnordiska invandrarna har en utsatt situation på arbetsmarknaden. Dagens arbetsmarknadsinsatser är alltför kortsiktiga och alltför ensidiga för att passa dessa arbetslösa. I motionen anförs att invandrare med svensk högskoleutbildning bör få ett rekryteringsprogram finansierat inom arbetsmarknadspolitiken med praktikplatser inom kommuner och myndigheter och annan statlig förvaltning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla – i likhet med i exempelvis betänkan- dena 2002/03:AU1, 2002/03:AU8 och 2003/04:AU1 – att en ökning av ar- betsmarknadsdeltagandet bland personer med utländsk härkomst är en central uppgift för arbetsmarknadspolitiken. Det gäller såväl nyanlända personer som invandrade personer som levtt lång tid här.

När det gäller motionsförslagen om att underlätta invandrade kvinnors möjligheter att komma in på arbetsmarknaden vill utskottet framhålla att regeringen arbetar på bred front för att hitta lösningar som förbättrar situat- ionen i arbetslivet för invandrare. Ambitionen är att sysselsättningsgraden för utrikes födda ska öka och närma sig den för hela befolkningen. I Sveriges handlingsplan för sysselsättning 2004 (NAP 2004) betonas vikten av att för- djupa kunskapen om varför utrikes födda kvinnor har ett lägre arbetsutbud än invandrade män.

Av NAP 2004 framgår att AMS uppföljning av en satsning som gjorts 2001–2003 på kompletterande utbildningar för personer med utländsk hög- skoleexamen visar att denna omfattade drygt 4 300 personer, varav 60 % var kvinnor. Enligt AMS bedömning har man i princip nått den krets personer som under perioden var i behov av insatser. Av de personer som genomgått yrkesinriktad utbildning hade omkring 70 % arbete tre månader efter avslutad utbildning. Resultatet är i nivå med det mål som gäller för arbetsmarknadsut- bildningen generellt.

Utskottet vill fästa uppmärksamheten på att andelen kvinnor hittills har va- rit lägre än andelen män i den försöksverksamhet som bedrivs med arbets- platsintroduktion för vissa invandrare. Under tiden i arbetsplatsintroduktion har den arbetssökande en specialutbildad arbetsförmedlare som kan ge stöd till både den enskilde och arbetsplatsen. När en lämplig anställning kan erbjuda där den arbetssökandes erfarenheter och kunskaper kan tas till vara görs en överenskommelse upp om hur introduktionen ska genomföras. Arbetsför- medlaren kan till en början finnas med ute på arbetsplatsen för att bistå med stöd i introduktionen av arbetsuppgifter och annat som krävs i arbetssituation- en. Stödet, som kan lämnas under högst sex månader, trappas ned successivt under stödperioden för att helt upphöra när den enskilde klarar planerade uppgifter självständigt. Det kan under den fortsatta försöksverksamheten finnas anledning att se närmare på möjligheterna att i ökad utsträckning rikta verksamheten också till kvinnor.

Den av Folkpartiet föreslagna jobb- och utvecklingsgarantin bygger på grundidéen om subventionerade anställningar för att ge långtidsarbetslösa och personer med invandrarbakgrund en chans till etablering på arbetsmarknaden. Denna grundidé finns redan inom arbetsmarknadspolitiken bl.a. i form av anställningsstöd, ofta tillämpat inom ramen för aktivitetsgarantin. AMS sta- tistik visar att anställningsstöden i dag används i stor utsträckning för att introducera invandrare på arbetsmarknaden. I det förstärkta anställningsstödet är utomnordiska medborgare väl representerade. De av Kristdemokraterna föreslagna jobbguiderna har många gemensamma drag med de extra resurser

för personlig vägledning för personer med invandrarbakgrund som regeringen tidigare beslutat om. Denna satsning ska fortsätta under 2005. Regeringen aviserar som nämnts en proposition om svenskundervisning. Utökade praktikmöjligheter i form av prova-på-platser ska införas i början av 2005 enligt vad som uppges i budgetpropositionen. Utskottet anser att dessa reformer bör sjösättas och utvärderas innan ytterligare program provas.

Ett viktigt kunskapsunderlag om arbetsmarknaden för invandrare som utskottet vill peka på i detta sammanhang är rapporten *Migration och integration – om framtidens arbetsmarknad* (SOU 2004:73) som utarbetats inom ramen för Långtidsutredningen 2003/04. En av de frågor som diskuteras där gäller hur samhället kan förbättra förutsättningarna på arbetsmarknaden för dem som hittills har invandrat till Sverige. Rapporten innehåller också en rad statistiska och andra uppgifter om bl.a. invandrarkvinnornas situation på arbetsmarknaden i dag.

Det är enligt utskottet värdefullt att ett nordiskt samarbete äger rum i de aktuella frågorna. Nordiska ministerrådet anordnade 2003 seminariet *Barriärer på arbetsmarknaden för kvinnor med invandrerbakgrund* där företrädare för de nordiska länderna redovisade och diskuterade invandrarkvinnorna och arbetsmarknaden.

Betydelsen av att *integrationsinsatser på arbetsplatserna sker i samverkan med arbetsmarknadens parter* framhålls i motion A296. Utskottet, som delar denna uppfattning, vill här peka på den verksamhet som bedrivs av Rådet för Integration i Arbetslivet. Rådet bildades våren 1998 av organisationerna på arbetsmarknaden för att stödja, följa upp och vidareutveckla arbetet med integration i arbetslivet och mot etnisk diskriminering och trakasserier på arbetsplatserna. Rådet premierar företag, myndigheter, organisationer och enskilda som bidrar till ökad integration i arbetslivet genom praktiskt arbete och goda initiativ. I organisationen ingår Svenskt Näringsliv, Arbetsgivarverket, Försäkringskasseförbundet, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, TCO och SACO.

När det gäller insatser för att tidigt ta till vara kompetens hos nyanlända invandrare och asylsökande har regeringen i AMV:s regleringsbrev för 2004 uppdragit åt AMS att, inom ramen för sin reguljära verksamhet, samverka med Integrationsverket, Migrationsverket och Myndigheten för skolutveckling i detta syfte. AMS har också till uppdrag att redovisa omfattningen av arbetsförmedlingens insatser (personalresurser m.m.) i samverkan med kommuner respektive med Migrationsverket, hur arbetet med att utveckla metoder för tidig kartläggning och tillvaratagande av yrkes- och utbildningskompetens fortskrider och i vilken utsträckning arbetsmarknadsinträdet har effektiviserats och tidigarelagts i förhållande till föregående år.

En första redovisning till regeringen av detta uppdrag gjordes sommaren 2004 och en andra avrapportering ska ske i anslutning till årsredovisningen. Verksamheten hittills har främst varit inriktad på utveckling och tillämpning av metoder och har enligt AMS lett till att arbetsmarknadsinträdet tidigare lagts i flertalet län.

Här kan också nämnas den försöksverksamhet som ska bedrivas under 2005 med ”prova-på-platser”, vilken berörs även ovan. Verksamheten ska bedrivas inom det arbetsmarknadspolitiska programmet arbetspraktik samt genom en enkel form av arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens och i samråd med de centrala organisationerna på arbetsmarknaden och Valideringsdelegationen.

Regeringen har i november 2004 givit AMS i uppdrag att snarast tillsätta en grupp med arbetsmarknadens parter för att samordna insatser för bättre integration på arbetsmarknaden. Den första uppgiften blir att sätta i gång de nya satsningarna prova-på-platser och arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens, vilka aviserats i budgetpropositionen för 2005.

Utskottet vill vidare framhålla att regeringen avser att ge de centrala organisationerna på arbetsmarknaden stöd för informationsspridning om lagstiftningen mot etnisk diskriminering och möjligheterna för arbetsgivare att mer effektivt utnyttja befintliga arbetsmarknadspolitiska instrument för att underlätta sin kompetensförsörjning och bidra till att öka invandrades möjligheter till arbete.

Här kan också nämnas att Ministerrådet i sina sysselsättningsrekommendationer till Sverige 2004 anfört att resultaten av insatserna för att integrera invandrare i arbetskraften nog måste följas upp. Denna rekommendation följs också uttryckligen upp i NAP 2004 där det framgår att regeringen avser att ta initiativ för att förbättra kunskaperna om effektiviteten av olika integrationsinsatser på arbetsmarknadsområdet när det gäller såväl kvinnors som mäns situation.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna Sf365 yrkande 12 (kd), N401 yrkande 3 (fp), N409 yrkande 33 (fp), A210 (s), A211 (fp), A296 (s), A322 yrkande 1 (v), A328 (s), A356 yrkande 13 (kd) och A375 yrkande 6 (fp).

Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade

Propositionen

Regeringen anför att det försämrade arbetsmarknadsläget under 2003 avspeglas även i utvecklingen av arbetslösheten bland personer med arbetshandikapp. I det avtal som staten tecknat med Samhall AB ställs det krav på bolaget avseende sysselsättning, övergångar till reguljärt arbete och rekrytering från prioriterade grupper av arbetshandikappade. Målen med sysselsättning och övergångar till reguljärt arbete uppfylldes inte under 2003. Samhalls förklaring till att de inte uppnått de avtalade målen är den omstrukturering som pågår inom industrin samt en generellt svag arbetsmarknad. Målet med rekrytering från prioriterade grupper nåddes.

AMV har två mål som avser insatser för arbetshandikappade. Dessa två mål är att minst 60 000 personer med arbetshandikapp ska ha sysselsättning, andelen övergångar från lönebidrag till osubventionerat arbete ska öka jämfört med året innan och att bidragsnivån i omprövningsbesluten ska minska. Regeringen anför att målen för AMV har nåtts under 2003.

Motionerna

I motion A250 yrkandena 1–7 anför *Moderaterna* att den allvarligaste målkonflikten rör ambitionen att stöden till arbetshandikappade ska lämnas till de allra mest utsatta, samtidigt som regeringen anser att de genomsnittliga bidragen bör minska i omfattning. Detta är två ambitioner som svårigen låter sig förenas. De människor som är allra mest utsatta och gravt handikappade kostar vanligen betydligt mer än genomsnittet. Stöden måste göra en tydlig åtskillnad beroende på om verksamhet drivs på kommersiella grunder eller om det är fråga om annan verksamhet. Samhall AB ska se till att de allra mest utsatta individerna är de som först kommer i fråga när det gäller nya arbetstillfällen. Regelverk och föreskrifter måste tydliggöras med avseende på vem som kan anses vara arbetshandikappad och därmed i behov av stöd. De övergripande målen måste förtydligas i syfte att motverka målkonflikter. Stöden till de arbetshandikappade bör kontinuerligt utvärderas och redovisas offentligt. Inte minst unga människor med arbetshandikapp blir förtidspensionerade fastän de egentligen både vill och kan arbeta. Moderaterna vill genomföra ett reformprogram som ska ge ökad respekt, stöd och rimliga valmöjligheter för arbetshandikappade. Uppdraget att ge arbetshandikappade rehabilitering och ökade möjligheter till arbete på den reguljära arbetsmarknaden måste stärkas och betonas och resultaten bör redovisas årligen. I motionen anføres också att lönebidragen är felkonstruerade. Varken arbetsförmedlingen, arbetsgivaren eller arbetstagaren har något skäl att se till att lönesubventionen ligger på rätt nivå.

I motion A375 yrkande 14 anför *Folkpartiet* att det måste finnas alternativ även för personer som inte kan beredas arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Samhall AB är ett sådant. Samhalls verksamhet bör renodlas så att den enbart inriktas på funktionshindrade som inte kan konkurrera på den reguljära arbetsmarknaden. Samhall konkurrerar med sina produkter och tjänster på den öppna marknaden, och vinstkravet leder till att många anställda inte känner lugn och trygghet i sitt arbete. Folkpartiet yrkar att vinstkravet på Samhall AB ses över.

I motion A261 yrkande 7 i denna del framför *Centerpartiet* att Samhall AB bör decentraliseras och att parkeringstillstånd för handikappade inte bör förmånsbeskattas. Centerpartiet yrkar att regeringen ges till känna att den snarast bör återkomma med förslag som underlättar funktionshindrades situation.

I motion A283 av *Kerstin Andersson och Jan Björkman (båda s)* anføres att i den utredning som har gjorts om Samhall AB var ett av förslagen att hitta fler aktörer på arbetsmarknaden för arbetshandikappade. Regeringen bör pröva

möjligheten att Samhall AB får ett ökat ansvar för de människor som efter 300 arbetslöshetsdagar fortfarande inte har något arbete. Regeringen bör även hitta ett modernare namn på framtidens Samhall AB.

I motion A343 av *Catherine Persson (s)* anføres att erfarenheter visar att man i samband med ställningstagande till nytt lönebidrag eller vid omprövning av tidigare bidrag alltför sällan aktualiserar möjligheten att anpassa arbetsplatsen med hjälpmedel. Ansvariga myndigheter bör införa som regel att i samband med ställningstagande till lönebidrag aktualisera möjligheterna till arbets-hjälpmedel.

I motion A272 av *Lars-Ivar Ericson (c)* framhålls att det belopp på 50 000 kr per år som arbetsgivare kan få i ersättning för merkostnaderna att anställa en synskadad inte höjts på drygt tio år. Nivån bör återställas till det reella värde beloppet hade när det fastställdes.

I motion A318 av *Ulf Holm m.fl. (mp)*, motion A323 av *Ingegerd Saarinen m.fl. (mp)* och motion A324 av *Ingegerd Saarinen och Ulf Holm (båda mp)* framhålls den arbetsmarknadspolitiska betydelsen som sociala kooperativ kan ha för arbetshandikappade och andra svaga grupper. I motion A318 anføres att det är märkligt att uppdrag och projektbidrag inom socialt företagande enbart förmedlas via näringspolitiken. Uppdraget att utveckla socialt företagande som ett medel för att bekämpa arbetslöshet, inte minst för utsatta grupper, bör huvudsakligen utföras via AMV. I motion A323 anføres att sociala arbetskooperativ skulle kunna vara en framgångsrik metod bl.a. för integrering och rehabilitering. Man vill se en vidgad arbetsmarknad där många fler behövs och kan känna sig välkomna, och man vill belysa hur sociala arbetskooperativ kan vara ett medel för att uppnå detta. I motion A324 föreslås kartläggning av hinder och förslag för att undanröja dessa.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar liksom regeringen svårigheterna att nå målen inom Samhall AB och delar regeringens uppfattning om inverkan av det försämrade arbetsmarknadsläget och svårigheterna att hitta kostnadseffektiva lösningar på problemen. 2003 avlämnades utredningen "Inte bara Samhall" (SOU 2003:56). Regeringen har aviserat att man kommer att lämna en proposition under våren 2005 som behandlar utredningens förslag. Utskottet vill inte föregripa detta arbete.

Med hänvisning till detta avstyrker utskottet motionerna A250 yrkandena 1–7 (m), A261 yrkande 7 i denna del (c), A272 (c), A283 (s), A318 (mp), A323 (mp), A324 (mp), A343 (s) och A375 yrkande 14 (fp).

Lönebidrag

Propositionen

Regeringen aviserade i 2004 års budgetproposition att man skulle lägga förslag som utgick från lönebidragsutredningens betänkande ”Arbetskraft” (SOU 2003:95) i samband med budgetpropositionen för år 2005. Regeringen anger nu i budgetpropositionen att förslagen kräver ytterligare beredningstid och att en proposition kommer att läggas under våren 2005.

Motionerna

Kristdemokraterna framhåller i motion A356 yrkande 26 att det är nödvändigt att tillförsäkra arbetshandikappade möjligheten till ett fortsatt aktivt arbetsliv. Lönebidragen är ett effektivt instrument att slussa in arbetshandikappade på arbetsmarknaden. I den förordningen som gäller för lönebidragsanställning bör det på nytt införas en paragraf som innebär att om det finns risk för att uppsägning föreligger vid omförhandling av bidraget ska en sänkning av nivån inte genomföras. Möjlighet till en ersättning på 90 % vid anställning i ideella organisationer ska gälla såväl vid nyanställningar som för dem som innehade anställning tidigare. I motionen görs bedömningen att det är möjligt att både nyttja stödet så att fler kommer ut i ordinarie arbetsliv med lönebidrag och att höja taket. En höjning till 15 000 kr bedöms kosta 363 miljoner kronor per år.

Centerpartiet förordar i motion A261 yrkande 7 i denna del att taket för lönebidraget höjs. Av Centerpartiets budgetproposition för utgiftsområde 13 framgår att man föreslår en höjning till 17 700 kr per månad samt en höjning av åldersgränsen till 67 år.

I motion A227 av *Matilda Ernkrans m.fl. (s)*, motion A246 av *Birgitta Ahlqvist och Carina Hägg (båda s)*, motion A247 av *Britta Rådström och Carin Lundberg (båda s)*, motion A249 av *Barbro Hietala Nordlund och Kurt Kvarnström (båda s)*, motion A253 av *Agneta Ringman och Krister Örnfjäder (båda s)*, motion A254 av *Jan Björkman och Kerstin Andersson (båda s)*, motion A256 av *Göte Wahlström m.fl. (s)*, motion A275 av *Gunilla Carlsson i Hisings Backa och Christina Nenes (båda s)*, motion A258 av *Kaj Nordquist och Maria Hassan (båda s)*, motion A284 av *Lars Wegendal m.fl. (s)*, motion A325 av *Carina Moberg m.fl. (s)*, motion A344 av *Catherine Persson (s)* och motion A363 av *Gunnar Sandberg (s)* tas lönebidraget upp. Gemensamt för motionerna är att man vill höja taket för bidragsgrundande inkomst över nuvarande 13 700 kr per månad. I motion A246 vill man också höja högsta ålder från 65 till 67 år. I motion A258 vill man höja åldersgränsen för lönebidraget från 65 till 67 år och dessutom höja ersättningen för anpassning av arbetsplatser så att den i fast penningvärde motsvarar den nivå ersättningen hade när den infördes. I motionerna A254 och A284 vill man verka för pooler i vilka en grupp lönebidragsanställda ingår. I motion A344 föreslås att finan-

siering av höjd bidragsgrundande lön sker genom att antalet lönebidrag reduceras. I motion A363 yrkas att lönebidrag inte ska kunna ges för anställningar i företag som saknar kollektivavtal.

I motion A205 av *Marietta de Pourbaix-Lundin (m)* yrkas att åtgärder för personer med funktionshinder som lönebidrag, personligt biträde och rätt till hjälpmedel ändras så att bidragsberättigade ska kunna vara kvar längre i arbetslivet.

I motion A217 av *Hans Backman (fp)* yrkas att antalet lönebidragsanställningar ska öka för att fler med nedsatt arbetsförmåga ska kunna beredas sysselsättning. Lönebidragsanställningar kan många gånger vara det bästa alternativet för dem det berör. Det som annars återstår är ofta förtidspension.

I motion A362 av *Solveig Hellquist (fp)* framhålls att både individen och samhället vinner på att fler personer kan anställas med lönebidrag. Individen känner sig behövd och lönebidragsarbete minskar utmattningen hos aktiva föräldrar och vuxna som i dag måste sköta föreningslivets alla ekonomiska och administrativa göromål. Detta kräver att taket för den bidragsgrundande inkomsten höjs.

I motion A216 av *Sven Brus och Yvonne Andersson (båda kd)* påpekas att lönebidragsanställning ger ökat tillträde till arbetsmarknaden och samtidigt har stor betydelse för folkrörelse- och föreningslivet. Behovet av att höja den högsta bidragsgrundande lönenivån framhålls.

I motion A298 av *Peter Pedersen (v)* anförs att för tio år sedan uppgick utbetalda lönebidrag i genomsnitt till 85 % av lönesumman för att i dag ligga på 76 %. Idrottsrörelsen menar att ca 5 000 lönebidragsanställningar har försvunnit. Därför bör taket för bidragsgrundande lön höjas.

I motion A281 av *Jan Lindholm och Ulf Holm (båda mp)* anförs att det finns ett behov av att höja den högsta bidragsgrundande lönenivån för lönebidrag utan att förändra den totala kostnaden i föreslagen budget. Detta kan ske genom att antalet personer med lönebidrag minskas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar med tillfredsställelse att under de senaste åren alltfler personer med arbetshandikapp har kunnat beredas plats i ett meningsfullt arbetsliv. Enligt AMS statistik var 2003 56 400 personer anställda med lönebidrag. Trenden har varit stadigt ökande de senaste åren. Trots denna positiva utveckling anser utskottet att det behövs förändringar inom politikområdet, vilket bland annat påtalats i utredningen "Arbetskraft" (SOU 2003:95).

Utskottet har vid flera tillfällen, senast i betänkande 2003/04:AU1, behandlat motioner om höjt tak för bidragsgrundande inkomst för lönebidrag, höjning av högsta ålder för anställning med lönebidrag och höjt stöd till personligt biträde.

I betänkande 2000/01:AU1 uttalade sig utskottet för möjligheten att justera nivån på den bidragsgrundande lönen mot bakgrund av den positiva utveckl-

ingen av ekonomin som då ansågs föreligga, vilket riksdagen gav regeringen till känna. Frågan om en åldersgräns för att delta i arbetsmarknadspolitiska program har behandlats i betänkande 2000/01:AU10, som avsåg rätten att stanna kvar i anställningen till 67 års ålder. Utskottet konstaterade med anledning av motioner om en motsvarande rätt att kunna fortsätta i arbetsmarknadspolitiska program, att förordningen om arbetsmarknadspolitiska program innebär att en anvisning ska vara arbetsmarknadspolitiskt motiverad. Det betyder att den ska framstå som lämplig både för den enskilde och ur ett övergripande arbetsmarknadspolitiskt perspektiv. Motsvarande gäller enligt förordningen om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp. Den höjda åldersgränsen när det gäller anställning borde enligt utskottet inte medföra att personer i olika arbetsmarknadspolitiska program eller i olika former av subventionerade anställningar generellt skulle ha motsvarande rätt att delta till den högre åldern. Skäligheten måste prövas mot de allmänna förutsättningarna som gäller för de olika programmen, vilket i allmänhet borde leda till slutsatsen att en insats inte är arbetsmarknadspolitiskt motiverad ur ett övergripande perspektiv. Med tanke på att den som fyllt 65 år har sin försörjning tryggad genom garantipension är en anvisning i regel inte heller motiverad av hänsyn till individen. Utskottet ville emellertid inte utesluta att bedömningen i något fall kunde bli den motsatta. Till exempel skulle man kunna låta en lönebidragsanställning för en funktionshindrad person fortsätta även om han eller hon fyllt 65 år om detta var befogat. Detta skulle inte kräva någon ändring i gällande regler. Utskottet delade därmed regeringens bedömning att några ändringar inte borde göras vad gäller möjligheten att delta i arbetsmarknadspolitiska program, men ansåg att detta inte fick innebära något absolut hinder mot att en person som är över 65 år deltar.

När det gäller stöd till personligt biträde konstaterade utskottet i betänkande 2003/04:AU1 att sådant biträde får kombineras med andra stödformer som avser personer med handikapp. Utskottet ansåg att förordningen som reglerar insatserna innebär en rimlig avvägning mellan de olika insatserna och deras kostnadsfördelning.

Eftersom beredning fortfarande pågår av två utredningar och med hänvisning till att regeringen aviserat en proposition om arbetshandikappades arbetsliv under våren 2005 anser utskottet att det för närvarande inte finns någon anledning att ompröva tidigare ställningstaganden.

Utskottet avstyrker därför motionerna A205 (m), A216 (kd), A217 (fp), A227 (s), A246 (s), A247 (s), A249 (s), A253 (s), A254 (s), A256 (s), A258 (s), A261 yrkande 7 i denna del (c), A275 (s), A281 (mp), A284 (s), A298 (v), A325 (s), A344 (s), A356 yrkande 26 (kd), A362 (fp) och A363 (s).

Försörjning m.m. vid deltagande i arbetsmarknadspolitiskt program

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion A307 yrkande 1 att de nedsättningsregler som gäller arbetslöshetsförsäkringen inte gäller aktivitetsstödet. Med tanke på den roll som aktivitetsstödet spelar och det arbetsmarknadspolitiska sambandet mellan aktivitetsstöd och ersättning från a-kassan borde nedsättningsreglerna vara lika i de olika systemen. Detta borde också underlätta en likvärdig regel-tillämpning inom de olika systemen över hela landet.

I motion A341 av *Jan Björkman och Kerstin Andersson (båda s)* anføres att det är diskriminerande att deltagare i aktivitetsgarantin inte har rätt till lika lång ledighet som andra. De som har deltagit i aktivitetsgarantin i minst ett år bör ha rätt till fem veckors ledighet med bibehållen ersättning i enlighet med semesterlagen.

I motion A386 av *Raimo Pärssinen m.fl. (s)* anføres att långtidsarbetslösa som grupp har större ohälsotal än övriga och att ansträngningar i syfte att göra det möjligt att komma tillbaka till arbetslivet måste öka. Hinder för detta som uppmärksammas är att regelverken för olika myndigheter inte samverkar till individens bästa. I motionen anføres därför att regeringen bör överväga om ytterligare åtgärder behövs för att stimulera samverkan mellan arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

I motion A313 av *Anna Lilliehöök och Anita Sidén (båda m)* anføres att för att uppmuntra att arbetssökande anstränger sig att ta korttidsarbeten skulle en bonus kunna införas för dem som kan uppvisa kvittens på lön för arbete. För att inte belasta de offentliga finanserna på kort sikt skulle a-kassa och socialbidragsnivå kunna reduceras något och medel avsättas för en sådan arbetsbonus. Den stora vinsten vore att människor kan hålla kontakt med arbetsmarknaden och känna den viktiga tillfredsställelsen av att kunna göra nytta.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill betona att en praktisk tillämpning av arbetslinjen innebär att arbetslösa i första hand ska matchas mot lediga arbeten, i andra hand stärka sin position på arbetsmarknaden genom arbetsmarknadspolitiska program. Deltagande i arbetsmarknadspolitiskt program ska inte vara jämställt med arbete. Som programdeltagare har man tillgång till en annan uppsättning rättigheter men också till en annan uppsättning skyldigheter än man har som anställd. Till skyldigheterna hör att kontinuerligt söka arbete och acceptera lämpliga erbjudanden, även under tid i arbetsmarknadspolitiskt program. Arbetsförmedlingen förfogar över en rad instrument för att säkerställa att dessa rättigheter och skyldigheter tillämpas. Dessa är föremål för utvärdering. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har publicerat rapporten

”Återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program”. I denna påtalas bl.a. att rutiner skiljer sig mellan län och att dokumentationen av återkallanden ofta brister. Regeringen genomför när det finns behov av det regeländringar för att bibehålla systemets funktion och legitimitet. För att förbättra samspelet mellan rättigheter och skyldigheter har regeringen under våren 2003 genomfört förändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkringen och i förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program. De senast genomförda förändringarna berörde särskilt regeltillämpning för arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet för deltagare inom aktivitetsgarantin. Den som avstängts från aktivitetsgarantin kan visserligen inte återgå till den ersättningsperiod som gällde före anvisningen, men hon eller han ska i stället på nytt anvisas till aktivitetsgarantin 45 dagar efter det att hon eller han anmält sig som arbetsökande vid en arbetsförmedling. Regeringens stävan med dessa regler är att regelverken för arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsgarantin ska vara någorlunda jämförbara. Utskottet ser med tillfredsställelse på denna strävan och anser att det är särskilt angeläget att regelverket fungerar väl för deltagare i aktivitetsgarantin eftersom denna grupp utgörs av utsatta individer som under längre tid haft arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsstöd som enda inkomstkälla.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna A307 yrkande 1 (v), A313 (m), A341 (s) och A386 (s).

Arbetsmarknadspolitiska program som insats inom andra politikområden än arbetsmarknadspolitik

Motionerna

I motion A231 av *Christer Adelsbo och Göran Persson i Simrishamn (båda s)*, motion A368 av *Berit Högman (s)* samt i motion A369 av *Åsa Lindestam (s)* anføres att det behövs nyföretagande i Sverige. Ett sätt att åstadkomma detta var projektet ”Bromölla-modellen”. Modellen innebar förutom informationsinsatser och ökad samverkan möjlighet för anställda att erhålla den arbetsmarknadspolitiska stödformen stöd till start av näringsverksamhet. I motionerna yrkas att AMV ska undersöka möjligheten att i större skala få i gång projekt liknande Bromölla-modellen, att stöd till start av näringsverksamhet görs mer flexibelt och att det kan ges under en längre period samt att de arbetsmarknadspolitiska programmen anpassas bättre till regionala förutsättningar.

I motion A302 av *Jan Björkman och Kerstin Andersson (båda s)* och i motion A336 av *Alf Eriksson och Hans Hoff (båda s)* yrkandena 1 och 2 anføres att det är viktigt att skyddet av värdefull natur- och kulturmiljö fungerar. Betydande summor avsätts för markköp och andra investeringar men medlen räcker ofta inte till löpande insatser för skötsel. ”Hallandsmodellen” som inleddes för drygt tio år sedan innebar restaureringsprojekt av kulturhistoriskt värdefull

bebyggelse. I motionerna anförts att Hallandsmodellen är hotad eftersom AMV har fått mindre möjligheter att bidra med finansiering och att regler bör ses över så att arbetsmarknadsmedel i ökad utsträckning kan användas till skydd av betydelsefulla natur- och kulturvärden.

I motion A312 av *Per-Olof Svensson och Sinikka Bohlin (båda s)* anförts att skogsröjning för att trygga framtidens behov av skog bör införas som arbetsmarknadspolitisk åtgärd under ett par år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill erinra om att arbetsmarknadspolitiken utgår från ett individperspektiv. De arbetsmarknadspolitiska programmen motiveras alltid genom individens behov till stärkt ställning på arbetsmarknaden och arbetsmarknadens behov av arbetskraft. Om en anvisning av en arbetslös person till ett arbetsmarknadspolitiskt program kan ske samtidigt som andra politikområdens angelägna behov tillgodoses är detta av godo men i första rummet kommer alltid målet för arbetsmarknadspolitiken och de ändamål som riksdagen angivit när medel ställts till regeringens disposition. Att det finns behov av fler företag i landet eller att ideella organisationer behöver kansliresurser till låg kostnad eller att det är angeläget med underhåll av natur- och kulturvärden kan således aldrig ensamt motivera arbetsmarknadspolitiska insatser.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna A231 (s), A302 (s), A312 (s), A336 yrkandena 1 och 2 (s), A368 (s) och A369 (s).

Friår

Propositionen

I enlighet med 121-punktsöverenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet införs friår i hela landet från den 1 januari 2005. Omfattningen beräknas till 12 000 helårsplatser i genomsnitt under 2005. Friårets två huvudsakliga syften är att erbjuda arbetstagare en möjlighet till rekreation, kompetenshöjning eller start av eget företag och att ge arbetslösa en chans att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Regeringen anger att friåret bör ha en tydlig arbetsmarknadspolitisk inriktning så att prioriterade grupper som långtidsinskrivna, arbetshandikappade och vissa invandrare får en stor del av vikariaten. Detta kan ske genom att arbetsförmedlingarnas roll görs stark vid valet av vikarie. Förordningen om friåret har skrivits så att arbetsgivaren får välja vikarie på förslag från arbetsförmedlingen. Arbetsgivaren har dock alltid möjligheten att säga nej till de förslag som arbetsförmedlingen kommer med och det finns inte några krav på att det måste vara någon ur de prioriterade grupperna som erbjuds vikariaten. Utgifterna för ersättning till de friårslediga beräknas till cirka 1 550 miljoner kronor 2005

inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska programmen under anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

Motionerna

I motion A375 yrkande 4 framhåller *Folkpartiet* att utifrån negativa erfarenheter i de utvärderingar som gjorts av försöket med friår borde regeringen avsluta det och stoppa planerna på utvidgning.

Kristdemokraterna anför i motion A354 yrkande 4 att man under lång tid har haft en positiv syn på att a-kassemedel ska kunna användas till arbetstagare som under ett år ersätts av en arbetslös person. Kristdemokraterna anser att det friår som regeringen avser att införa kan fylla en roll som en av flera arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Försöksverksamheten med friår ska fortsätta men det ska ske inom befintlig ram för arbetslöshetsersättningen och det ska ställas krav på att friårsvikariatet ges till en person som är långtidsarbetslös. I motion A268 av *Tuve Skånberg och Holger Gustafsson (båda kd)* anföras att friåret endast ska beviljas till personer över 45 år.

I motion A239 yrkande 2 framhåller *Sten Tolgfors (m)* att en ovanifrån beslutad arbetstidsförkortning som exempelvis friåret minskar utbudet av kvalificerad arbetskraft och att regeringens förslag om friåret inte ska genomföras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens ambition att genom friårsreformen åstadkomma att arbetstagare ges en möjlighet till rekreation, kompetenshöjning eller start av eget företag och att arbetslösa ska ges en chans att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Utskottet ser med tillfredsställelse på att verksamheten kommer att äga rum inom ramen för arbetsmarknadspolitiken.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna A239 yrkande 2 (m), A268 (kd), A354 yrkande 4 (kd) och A375 yrkande 4 (fp) i de delar som inte kan anses tillgodosedda genom det som utskottet anför.

Ekonomiska drivkrafter och regional utveckling m.m.

Motionerna

I motion A356 yrkande 4 föreslår *Kristdemokraterna* att man på försök ska införa en s.k. jobb-bonus. En arbetslös som ordnar arbete inom två månader bör få en bonus som motsvarar a-kasseersättningen under förslagsvis fem dagar. En jobb-bonus bör också övervägas för dem som är långtidsarbetslösa och deltar i aktivitetsgarantin. Försöksverksamheten bör ske inom befintliga anslagsramar.

Kristdemokraterna anför i motion A356 yrkande 5 att grundidén med aktivitetsgarantin är riktig. Man påtalar dock brister i tillämpningen. Vad som

krävs är tydliga krav som går att leva upp till, stöd och hjälp att bryta arbetslöshetsmönstret och aktiva insatser för att möta den enskilde personens konkreta behov och problem. Det är också viktigt att nära samverkan sker med föreningsliv, näringsliv, privata bemanningsföretag och förmedlare. Man yrkar att riksdagen ger regeringen detta till känna.

Kristdemokraterna tar i motion A356 yrkande 7 upp de olika anställningsstöden. Partiet anser att stödnivåerna är för höga och att anställningsstöd borde begränsas till ett allmänt anställningsstöd och ett förstärkt anställningsstöd. Man är också emot det system som innebär att anställningsstöden ges som skattesubvention. Det sägs vidare att det är orimligt att regeringen själv beslutar om regeländringar när det gäller anställningsstöden.

I motion Fi259 yrkande 16 anför *Centerpartiet* att det ofta är svårt att få ett arbete efter en lång tids arbetslöshet. För att ta sig ut på arbetsmarknaden behövs olika former av stöd. Ett konkret exempel på en lösning är att använda ett nettolönesystem där berörda myndigheter och arbetsgivare samarbetar. Med nettolön skulle lönen för den anställde vara densamma som lönekostnaden för arbetsgivaren, ingen inkomstskatt och inga sociala avgifter betalas.

I motion A279 av *Helene Petersson (s)* anføres att arbetsmarknadsutbildning inom bristyrken ska kunna ges för högskoleutbildningar som omfattar mer än 40 poäng.

I motion Sf356 av *Tobias Billström m.fl. (m)* yrkande 4 anføres att det råder stora skillnader mellan svenskt och danskt regelverk inom det arbetsmarknadspolitiska området. Vid praktik med stöd är det omöjligt för sökande på båda sidor att gå över gränsen. Speciellt svensk sida borde här kunna göra stora vinster om praktik på dansk sida blev möjlig, eftersom arbetsmarknadsläget på Själland är gott.

I motion A292 av *Runar Patriksson (fp)* framhålls att människor som arbetar i ett annat nordiskt land faller ibland mellan stolarna vad gäller regelverk för arbetslöshet och sjukförsäkringar. I motionen föreslås att fallgröparna i de nordiska regelverken utreds samt att hjälp ges till de drabbade.

I motion A220 av *Jörgen Johansson (c)* yrkande 2 anføres att andelen äldre ökar samtidigt som de som arbetar blir färre. Behovet av fler arbetade timmar blir alltmer framträdande om Sverige ska klara kravet om en bibehållen välfärd. Det behövs ytterligare incitament för att få människor i aktiv ålder att gå upp till heltid från deltidsarbete.

Utskottets ställningstagande

De i motioner föreslagna insatserna jobb-bonus, nettolön och incitament för längre arbetstid utgör varianter på metoder för att genom ekonomiska drivkrafter minska arbetslösheten. De olika utformningarna av förslagen visar på olika behov och förutsättningar för olika grupper av arbetslösa. Regeringen har efter riksdagens godkännande valt att tillgodose dessa olika behov med en uppsättning, för närvarande fyra stycken, anställningsstöd. Resultaten för

anställningsstöden har med undantag för det förstärkta stödet för tvåårsinskrivna förbättrats under 2003 jämfört med tidigare. Det är alltså en större andel än tidigare som har arbete 90 dagar efter det att anställningsstödet upphört. Dessa resultat har uppnåtts trots en svag efterfrågan på arbetskraft under året. Utskottet anser att de olika behoven för att med ekonomiska drivkrafter minska arbetslösheten tillfredsställs med en flexibel uppsättning anställningsstöd.

Utskottet anser, vilket också anförts i motioner, att bättre samordning mellan regelverken i de nordiska länderna är önskvärt. Problem kan dock inte lösas genom ensidiga åtgärder från Sveriges riksdag och regering utan kräver långsiktigt arbete i alla berörda länder. Området är komplicerat och är ständigt föremål för arbete, inom bl.a. Nordiska rådet.

För närvarande finns en begränsning som bara tillåter korta högskoleutbildningar inom ramen för arbetsmarknadspolitiken. Denna begränsning har sin grund i en ansvarsuppdelning mellan arbetsmarknadspolitik och utbildningspolitik. Inom utbildningssystemet ges grundutbildning, inom arbetsmarknadspolitiken görs mindre kompletteringar för att snabbt ge arbetslösa möjlighet att få ett erbjudande om arbete. Ett utökat åtagande från arbetsmarknadspolitiken skulle också innebära rättviseproblem. Några skulle få bekosta sin utbildning med lån, andra skulle få den bekostad genom arbetsmarknadspolitiken. Utskottet anser att den nuvarande uppdelningen mellan utbildningspolitik och arbetsmarknadspolitik är rimlig.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna Fi259 yrkande 16 (c), Sf356 yrkande 4 (m), A220 yrkande 2 (c), A279 (s), A292 (fp) och A356 yrkandena 4, 5 och 7 (kd).

Arbetsmarknaden för verksamma inom kultur

Motionerna

Moderaterna framhåller i motion Kr239 yrkandena 10 och 13 att under den tid en konstnär uppbär arbetslöshetsersättning ska han eller hon stå till arbetsmarknadens förfogande. Personen ska vara anmäld vid arbetsförmedlingen och det ska upprättas en individuell handlingsplan. AF Kultur bör utvärderas.

Folkpartiet betonar i motion Kr368 yrkande 4 att det är viktigt att det även i framtiden finns verksamhet liknande den som i dag bedrivs i Stiftelsen Framtidens kultur, vilken så småningom ska avvecklas. Nya fristående stiftelser måste byggas upp med ett betryggande grundkapital, framhåller partiet och föreslår att detta sker genom att de medel som används till arbetsmarknadspolitiska åtgärder inom kultursektorn styrs över till kulturstiftelserna. I dessa ska medlen användas för att finansiera kulturaktiviteter, vilket enligt Folkpartiet får bättre sysselsättningseffekter inom kultursektorn än arbetsmarknadspolitiska program.

I motion Kr364 yrkande 2 påpekar Folkpartiet att det i budgetpropositionen anges att AF Kultur har drygt 10 000 kultur- och mediearbetare inskrivna vid landets fem regionförmedlingar, dock utan att det redovisas några uppgifter om resultatet av verksamheten. Partiet begär mot denna bakgrund en utvärdering av verksamheten vid AF Kultur.

Enligt *Vänsterpartiet* i motion Kr290 yrkandena 7, 9 och 11 bör det, i likhet med vad som är fallet i Teateralliansen, skapas möjligheter att ta i anspråk arbetsmarknadspolitiska medel för att skapa riktiga anställningar i stället för att medlen används till arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Möjligheterna till fortsatt och utökat arbetsmarknadspolitiskt stöd till centrumbildningen för dans bör undersökas. Partiet anser också att centrumbildningarna måste ha juridisk kompetens för att kunna ge råd till konstnärer och för att fungera som förhandlingspart vid eventuella tvister, exempelvis i Arbetsdomstolen.

I motion Kr289 yrkande 5 hänvisar *Vänsterpartiet* till Teateralliansen som exempel på ett system som utformats för en viss grupp kulturarbetare, skådespelare, med otrygga anställningsförhållanden. Regeringen bör enligt motionärerna återkomma med förslag till utformning av ett tryggt och förutsägbart skydd vid arbetslöshet.

Eva Arvidsson m.fl. (s) vill i motion A327 att AMS slår fast att konstförmedlare ska kunna skriva in sig som arbetssökande vid AF Kultur i hela landet. I dag varierar möjligheterna till detta över landet.

Maria Hassan och Christer Erlandsson (båda s) tar i motion A357 upp bild- och formkonstnärernas utsatta situation på arbetsmarknaden. Motionärerna menar att det krävs särskilda åtgärder för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen och säkerställa att Sverige uppfyller FN-organet Unescos rekommendationer om konstnärernas rätt att som aktiva kulturarbetare dra nytta av samma lagstadgade sociala och ekonomiska förmåner som andra.

Utskottets ställningstagande

Kulturarbetarna, arbetsmarknadspolitiken och arbetslöshetsförsäkringen har varit föremål för utskottets behandling vid ett flertal tillfällen, se t.ex. 2003/04:AU1. Kulturarbetsmarknaden skiljer sig från andra delar av arbetsmarknaden, bl.a. genom att antalet tillsvidareanställningar är begränsat. Kännetecknande är i stället de tidsbegränsade anställningarna och förekomsten av kortare uppdrag. Många kulturutövare är beroende av arbetslöshetsförsäkringen och arbetsmarknadspolitiska insatser för sitt uppehälle. Utformningen av arbetsmarknadspolitiken har därför stor betydelse för kulturen.

Vid arbetet med en förändrad arbetslöshetsförsäkring (prop. 1999/2000:139, ytr. 2000/01:KrU1y, bet. 2000/01:AU5, rskr. 2000/01:102) uttalade regeringen bl.a. att rimlig hänsyn borde tas till de särskilda behov som kan gälla för grupper med projektanställningar och andra tillfälliga anställningar och osäkra anställningsförhållanden, liksom till villkor som gäller för personer som har upprepade perioder av arbetslöshet.

Dessa förhållanden gäller bl.a. kulturarbetsmarknaden. Arbetsmarknadsutskottet har i tidigare betänkanden betonat vikten av arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring. Denna uppfattning har utskottet alltså alltså.

Etablerade kulturarbetssökande tillhör arbetsförmedlingen AF Kultur och dess verksamhetsområde. De kriterier som fastslagits för vem som är att anse som etablerad kulturarbetare ska tillämpas på samma sätt i hela landet. Det ingår i AF Kulturs åtaganden att underlätta inträde på arbetsmarknaden för de personer som inte längre anses som etablerade på kulturarbetsmarknaden men som fortfarande är inskrivna vid AF Kultur. Dessa sökande måste matchas, utbildas eller aktiveras mot de sektorer på arbetsmarknaden där det råder brist på arbetskraft. Rörligheten, både den yrkesmässiga och geografiska, bör öka för denna grupp.

Teateralliansen ska verka för frilansande skådespelares trygghet, minskat beroende av arbetslöshetsförsäkringen och stimulera till utveckling och rörlighet inom teaterlivet. Teateralliansen drivs som ett aktiebolag och finansieras huvudsakligen med statliga medel som anvisats på anslag 28:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete*. Viss arbetsförmedlingsverksamhet bedrivs vid centrumbildningarna med hjälp av statsmedel som anvisas över kulturbudgeten (anslag 28:2).

Stiftelsen Framtidens kultur inrättades 1994 i syfte att främja ett vitalt kulturliv såväl i Sverige som helhet som på enskilda orter. Stiftelsen ska under minst tio år ge ekonomiskt stöd till långsiktiga och nyskapande kulturprojekt. Stödet ska stimulera det regionala kulturlivet i vid mening och syfta till att stärka tillväxt och utveckling.

Kulturutskottet har senast i betänkande 2003/04:KrU8 anfört att det ankommer på regeringen att i det ordinarie budgetarbetet överväga om en satsning motsvarande Teateralliansen AB behöver göras på någon annan konstnärsgroup och vilken utformning en sådan satsning i så fall ska ha.

AF Kultur omorganiserades den 1 januari 2003 och är nu en sammanhållen specialförmedling, direkt under AMS. I stabens uppgifter ingår bl.a. att utveckla, följa upp och utvärdera verksamheten.

AMS beslutade i april 2004 att utreda de verkamma kulturarbetarnas sysselsättningsgrad. Uppdraget omfattar bl.a. typ av arbete/uppdrag, behov av omställningsinsatser, krav på eget företagande etc. Vidare ska bl.a. regionala olikheter och finansiering av kulturverksamhet beläggas. Rapporten ska – enligt uppgift – vara klar under 2005. Vid beaktande av de utrednings- och utvärderingsinsatser som redovisats ovan, finner utskottet inte nu skäl att förordna en närmare utvärdering av AF Kultur.

Ju längre en person är arbetslös, desto svagare anknytning får han eller hon normalt anses ha till sitt tidigare yrke. AMV har utarbetat speciella riktlinjer för arbetsförmedlingens tillämpning på kulturarbetsmarknaden av reglerna i arbetslöshetsförsäkringen. Några ytterligare initiativ i denna fråga är enligt utskottets bedömning inte påkallade.

En rätt tillämpad arbetsmarknadspolitik motverkar en överetablering av konstnärer och ger därmed också ett kulturutbud som motsvaras av efterfrå-

gan av kulturella tjänster. Som utskottet tidigare uttalat ska därför inte de kulturpolitiska och arbetsmarknadspolitiska målen behöva ställas mot varandra. Utskottet har ansett att de arbetsmarknadspolitiska resurserna ska fördelas efter de mål som styr arbetsmarknadspolitiken och klargjort att reglerna inte får tillämpas på det sättet att vissa grupper i praktiken får en form av yrkesförsäkring. Denna uppfattning har arbetsmarknadsutskottet alltjämt.

Med hänvisning till vad som anförts ovan avstyrker utskottet de i avsnittet behandlade motionerna Kr239 yrkandena 10 och 13 (m), Kr289 yrkande 5 (v), Kr290 yrkandena 7, 9 och 11 (v), Kr364 yrkande 2 (fp), Kr368 yrkande 4 (fp), A327 (s) och A357 (s).

Arbetsmarknaden för vissa övriga grupper

Motionerna

Inger Lundberg m.fl. (s) lägger i motion A229 fram förslag om arbetsmarknadspraktik för *tekniker*. Arbetsmarknadssituationen för tekniker har varierat starkt sedan början av 1990-talet och periodvis har många nyexaminerade gått ut i arbetslöshet. Detta har medfört ett minskat intresse för teknisk utbildning. På längre sikt finns emellertid ett stort behov av tekniker. För att göra tekniska utbildningar mer attraktiva föreslår motionärerna därför satsning på arbetsmarknadspraktik för tekniker i lågkonjunktur.

Hillevi Larsson (s) vill enligt motion A245 yrkandena 1 och 3 att den växande arbetslösheten bland *akademiker* uppmärksammas och bekämpas bl.a. genom att öka möjligheterna till praktik inom det område de är utbildade för.

Matilda Ernkrans m.fl. (s) anser i motion A265 att AMV bör få i uppdrag att analysera, identifiera och föreslå strategier för hur man genom arbetsmarknadspolitiska insatser ska kunna underlätta för *arbetslösa med barn* att få arbete.

Utskottets ställningstagande

I två motioner föreslås praktik för arbetslösa tekniker respektive akademiker.

Det finns enligt en nyligen presenterad AMS-rapport bland många teknik- och industriföretag en befogad oro för att brist på personal med rätt kompetens kan bli ett hinder för expansion i framtiden. Bedömningen görs i rapporten *Den framtida kompetensförsörjningen inom teknik och industri – Tillgång och rekryteringsbehov till år 2015* (Ura 2004:2) som baseras på intervjuer med 2 700 företag. Studien visar att fyra av tio företag i dessa sektorer planerar att växa under de kommande tre till fem åren. Lika stor andel räknar med oförändrat antal anställda.

Samtliga intervjuade företag upplever osäkerheten om det framtida ekonomiska läget som det främsta hindret för expansion. Många företag, t.ex.

inom verkstadsindustrin och teknisk konsultverksamhet, befarar att också framtida rekryteringsproblem kan bli ett betydande hinder för expansion.

AMS drar i rapporten slutsatsen att om de ökade rekryteringsproblem som industriföretagen befarar verkligen inträffar, kan detta få negativa konsekvenser för landets ekonomi till följd av stegrande löneglidning med åtföljande räntehöjningar och dämpad tillväxt.

Ungdomarnas svaga intresse för utbildningar till industriella yrken kommer enligt AMS att leda till ett växande rekryteringsproblem, och bilden är likartad avseende ingenjörsutbildningarna på högskolenivå. Vidareutbildning och kompetensutveckling av den befintliga industripersonalen eller omskolning av andra grupper är därför avgörande för att tillgodose det framtida kompetensbehovet inom teknik- och industriverksamheten. Utskottet vill peka på de möjligheter till bristyrkesutbildning som står till buds för den förstnämnda gruppen.

I övrigt vill utskottet hänvisa till de möjligheter som redan i dag finns inom ramen för det arbetsmarknadspolitiska programmet arbetspraktik. Syftet med detta program är att stärka den enskildes möjligheter att få ett arbete. Arbetspraktik på en arbetsplats kan anvisas för att få yrkesorientering, yrkespraktik eller arbetslivserfarenhet. Såväl privata som offentliga arbetsgivare liksom ideella organisationer kan anordna arbetspraktik.

För ett antal år sedan fanns särskilda arbetsmarknadspolitiska program (då kallade åtgärder) med benämningarna ungdomspraktik respektive akademikerpraktik. Som ett led i förenklningarna av det arbetsmarknadspolitiska regelverket integrerades dessa i programmet arbetspraktik. Exempelvis får en arbetslös tekniker eller akademiker anvisas till arbetspraktik från den dag han eller hon fyller 20 år. Det är den enskilde arbetssökandens situation och förutsättningar som måste vara avgörande för om personen ska erbjudas arbetspraktik.

Enligt vad utskottet erfarit diskuteras inom AMS skapandet av en form av arbetsmarknadsutbildning för akademiker. Den utbildning som övervägs skulle vara riktad mot personer som varit arbetslösa en tid efter det att de tagit sin examen och är i behov av spetsutbildning inom sitt område för att bli attraktiva för arbetsgivare.

I motion A265 pekar motionären på att möjligheterna för arbetslösa med barn att få arbete måste underlättas. Utskottet delar denna uppfattning men har svårt att förstå hur arbetslösa med barn lättare skulle kunna få arbete genom att man, vilket motionärerna föreslår, utvecklar strategier för detta inom ramen för arbetsmarknadspolitiska insatser.

Utskottet vill i stället framhålla att tillgång till god barnomsorg är av största betydelse för arbetsutbudet bland föräldrar med barn. Alla barn i åldersgruppen 1–12 år har rätt till plats inom kommunal barnomsorg. Brist på barnomsorg får inte leda till att kvinnor eller män tvingas arbeta mindre än de skulle vilja, eller helt avstå från att skaffa barn.

Också möjligheterna till studier och kompetensutveckling är enligt utskottet av betydelse när det gäller att underlätta för arbetslösa med barn att få

arbete. Den studiesociala utredningen överlämnade sitt betänkande i december 2003 och förde bl.a. fram förslag om att förbättra situationen för studerande med barn. Förslag om ett barntillägg till studerande fr.o.m. 2006 aviserades i 2004 års vårproposition, och regeringen har nu i budgetpropositionen avsatt 450 miljoner kronor för detta ändamål.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna A229 (s), A245 yrkandena 1 och 3 (s) samt A265 (s).

Lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar utskottets förslag till ändring i 5 och 12 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det innebär att propositionerna 2003/04:142 och 2003/04:152 tillstyrks.

Propositionerna

Proposition 2003/04:142 Ändring i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och proposition 2003/04:152 Anpassningar med anledning av en ny statlig myndighet för socialförsäkringens administration, den senare hänvisad till socialförsäkringsutskottet, innehåller båda förslag till ändring i 5 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Lagförslag nr 80 i den senare propositionen har överlämnats från socialförsäkringsutskottet till arbetsmarknadsutskottet för samordning. Lagförslag nr 80 innehåller även förslag till ändring i 12 § nämnda lag.

Proposition 2003/04:142

Lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska tillämpas vid behandling av personuppgifter i Arbetsmarknadsverkets (AMV) arbetsmarknadspolitiska verksamhet. Lagen gäller för samma slag av behandling av personuppgifter som personuppgiftslagen reglerar och bestämmer bl.a. hur en arbetssökandes personuppgifter får hanteras. I lagen anges de ändamål för vilka myndigheter inom AMV får behandla personuppgifter.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) utövar tillsyn över arbetslöshetsförsäkringen. För att IAF snabbt och effektivt ska kunna utföra sina uppgifter är myndigheten beroende av information och uppgifter som finns hos arbetslöshetskassorna och vid myndigheterna inom AMV.

Regeringen föreslår nu att lagen om behandling av uppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ändras så att det framgår att AMS och läns-

arbetsnämnderna får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom tillsynsverksamheten hos IAF.

Proposition 2003/04:152 lagförslag nr 80

De ändringsförslag som förs fram i propositionen är en konsekvens av riksdagens beslut om att den nuvarande socialförsäkringsadministrationen med 21 allmänna försäkringskassor och Riksförsäkringsverket ska avvecklas och ersättas av en ny statlig myndighet, Försäkringskassan, från den 1 januari 2005. I lagförslag nr 80 föreslås i konsekvens med detta att orden *Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna* ersätts av ordet *Försäkringskassan* i 5 och 12 §§ lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

I betänkande 2004/05:SfU4 har socialförsäkringsutskottet tillstyrkt propositionen i övrigt med vissa redaktionella ändringar och avstyrkt två behandlade motioner.

Utskottets ställningstagande

Inga motioner har väckts med anledning av regeringens förslag i dessa delar. Utskottet tillstyrker regeringens förslag i proposition 2003/04:142 och proposition 2003/04:152 såvitt nu är i fråga. Den nya lydelsen av 5 och 12 §§ i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten framgår av utskottets förslag enligt bilaga 4. Utskottet föreslår att riksdagen antar lagförslaget enligt denna bilaga.

Regeringens förslag om ändringar i bestämmelserna om flyttningsbidrag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet godkänner regeringens förslag om dels stöd till dagpendling och stöd till veckopendling, dels avskaffande av bidrag till starthjälp och ersättning till tillträdesresa och begränsning av bostagstransporterna till att avse personer som är långtidsarbetslösa.

Bakgrund

Förordningen (1999:594) om flyttningsbidrag

I förordningen (1999:594) om flyttningsbidrag finns bestämmelser om bidrag till flyttning som sker av arbetsmarknadspolitiska skäl. Länsarbetsnämnden prövar frågor om flyttningsbidrag. Sådant bidrag kan lämnas i form av

- respenning,
- starthjälp och

– pendlingsstöd.

Respenning

Den som tillträder en anställning på annan ort än hemorten kan under vissa förutsättningar få flyttningsbidrag i form av *respenning*. Respenning utgörs av ersättning för *resa, logi och bohagstransport* och ersättning kan bl.a. utgå för s.k. *tillträdesresa*.

Starthjälp

Under vissa förutsättningar kan den som flyttar till annan ort för att arbeta även få *starthjälp*. Starthjälp lämnas med ett kontant engångsbelopp.

Pendlingsstöd

Den som dagpendlar till arbete på annan ort kan få *pendlingsstöd*. Genom pendlingsstödet ersätts den del av resekostnaden som överstiger den kostnad som en arbetstagare normalt skulle ha haft för resor till och från ett arbete, inom normalt pendlingsavstånd, med högst 1 200 kr i månaden.

Utredningen om rörlighetsstimulanser föreslog i sitt slutbetänkande *Ökad rörlighet för sysselsättning och tillväxt* (SOU 2003:37) ett förstärkt pendlingsstöd och att bidrag till starthjälp, ersättning för bohagstransport och tillträdesresa skulle tas bort. Förslagen har remissbehandlats.

Propositionen

Regeringen föreslår nu att bestämmelserna om flyttningsbidrag ändras. Bidrag för tillträdesresa och starthjälp upphör, och ersättning för bohagstransport begränsas till personer som är långtidsarbetslösa. Pendlingsstödet förstärks. Regeringens förslag överensstämmer i stora delar med den nyssnämnda utredningens förslag. Samtliga ändringar föreslås träda i kraft den 1 februari 2005.

En av huvuduppgifterna för arbetsmarknadspolitiken är att sammanföra arbetssökande med lediga arbeten. För en effektiv matchning av arbetssökande med lediga arbeten krävs både geografisk och yrkesmässig rörlighet.

Undersökningar har visat att delar av flyttningsbidragen inte fungerar tillfredsställande i dag. Det är angeläget att mindre verksamma stöd effektiviseras eller tas bort.

Starthjälpen har visat sig ha begränsade effekter på den geografiska rörligheten totalt sett och bör därför upphöra. Möjligheten för arbetssökande att även fortsättningsvis kunna få ersättning för kostnader i samband med intervjuer på annan ort, anser regeringen ska finnas kvar. Vid tidpunkten för tillträde till ett nytt arbete finns inte längre den osäkerhetsaspekt som motiverar subvention av resa i samband med intervju. Det är därför inte heller motiverat att lämna ersättning för *tillträdesresa*. Rätten till ersättning för sådan resa ska upphöra. Arbetsmarknadspolitiken bör i första hand inriktas på dem som har det svårast på arbetsmarknaden, och rätten till *ersättning för bohagstransport*

bör därför begränsas till långtidsarbetslösa. Det är enligt regeringen viktigt att det finns ett stöd som avlägsnar direkta hinder i form av kostnader för bohagstransport för den som är arbetslös och tar ett arbete utanför normalt pendlingsavstånd för att komma ur sin arbetslöshet. En begränsad rätt till ersättning för bohagstransport är också viktig för att stärka arbetslöshetsförsäkringen som en omställningsförsäkring och tydliggöra de krav som finns på arbetslösa som uppstår arbetslöshetsersättning att söka och ta arbete även utanför normalt pendlingsavstånd (budgetpropositionen, UO13 punkt 7).

Stödet till *dagpendling* höjs från 1 200 kr till 2 000 kr per månad. Kostnaden ska – liksom för närvarande – täcka resekostnader som överstiger kostnader för pendling inom normalt pendlingsavstånd. Stödet ska få lämnas under högst tolv månader till skillnad från tidigare högst sex månader. *Veckopendlingsstödet* avseende fri hemresa varannan arbetad vecka återinförs och förstärks med ett kontant bidrag om 1 200 kr per månad i syfte att täcka en del av kostnaderna för dubbelt boende. Stödet till veckopendling ska kunna lämnas under högst tolv månader under en fyraårsperiod (budgetpropositionen, UO13 punkt 6).

Förslaget om förstärkning av pendlingsbidragen innebär att utgifterna under anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader ökar med 58 miljoner kronor. Förslagen om starthjälp, tillträdesresa och bohagstransport innebär att utgifterna under samma anslag minskar med 108 miljoner kronor.

Förslagen påverkar inte ramen för utgiftsområdet.

Utskottets ställningstagande

Inga motioner har väckts med anledning av regeringens förslag i dessa delar. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag om stöd till dagpendling och stöd till veckopendling, budgetpropositionen, UO13 punkt 6, och om avskaffande av bidrag till starthjälp och ersättning för tillträdesresa och om begränsning av rätten till ersättning för bohagstransporter, budgetpropositionen, UO13 punkt 7.

Anslag på utgiftsområde 13 för 2005

Utskottets förslag i korthet

Utskottet godkänner regeringens förslag till fördelning på anslag under utgiftsområde 13. I avsnittet behandlas fyra motioner med budgetyrkanden. Vidare behandlas en motion med yrkande om en förenklad handläggning av EU-bidrag med anknytning till anslag 22:6.

Jämför särskilda yttranden från m, fp, kd respektive c.

Anslaget 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader*Propositionen*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	4 573 239	Anslagssparande	125 451
2004	Anslag	4 736 879 ¹	Utgiftsprognos	4 773 902
2005	Förslag	4 811 484		
2006	Beräknat	4 853 025 ²		
2007	Beräknat	4 933 551 ³		

¹ Inklusivt minskning om 6 000 000 kr på tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

² Motsvarar 4 814 484 tkr i 2005 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 812 984 tkr i 2005 års prisnivå.

Från anslaget finansieras kostnader för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid AMS, länsarbetsnämnderna, arbetsförmedlingarna och de avgiftsfinansierade verksamheterna vid Arbetslivstjänster (ALT) och Aske kursgård. Anslag 22:1 får även användas för viss medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*. Verksamheten vid Aske kursgård är avgiftsfinansierad och uppvisade ett negativt resultat under budgetåret 2003. Enligt regeringens bedömning förväntas resultatet förbättras från budgetåret 2004.

Under anslaget redovisas fram t.o.m. 2004 också IASTE-praktik (The International Association for Exchange of Students for Technical Experience). IASTE är ett utbytesprogram som syftar till att ge tekniker och naturvetare bättre internationell kompetens. IASTE hanteras av Internationella programkontoret för utbildningsområdet. Eftersom IASTE-verksamheten inte är arbetsmarknadspolitisk och då det finns ett behov av att samla finansieringen av programkontorets verksamhet, bör utgifterna från 2005 i stället beräknas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Anslag 22:1 minskas därför med 1 225 000 kr och motsvarande belopp påförs anslaget 25:82 *Internationella programkontoret för utbildningsområdet* under utgiftsområde 16. Budgetåret 2004 ökades anslag 22:1 för att delfinansiera AMS kostnader inom ramen för projektet Work Life Development Programme (WLDP), som bl.a. bedrivs i EU:s nya medlemsstater. Ökningen var tillfällig och anslag 22:1 minskas därför nu med 5 miljoner kronor. Anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ökas med motsvarande belopp. Anslag 22:1 minskas vidare med 700 000 kr för att finansiera en tillfällig nivåhöjning hos Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO). HomO:s verksamhet finansieras genom det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 23:7. Slutligen ökas anslag 22:1 med 12 miljoner kronor. Detta finansieras genom en minskning av anslag 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 4 811 484 000 kronor för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

Motionerna

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag

Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
4 811 484		-400 000	-410 000	-500 000

Folkpartiet föreslår i motion A375 yrkande 18 i denna del att den nuvarande arbetsmarknadsmyndigheten AMS läggs ned och ersätts av en mindre myndighet. Den nya myndigheten ska främst syssla med rena myndighetsuppgifter och tillsyn. Syftet med reformen är att serviceuppgifterna inom arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsåtgärderna ska kunna utföras av flera olika aktörer, både privata och ideella. Den nya myndigheten ska upphandla externa tjänster inom såväl förmedling som arbetsmarknadsåtgärder från enskilda utförare. När sådana inte finns ska myndigheten tills vidare själv bedriva verksamheten. Bland annat ska privata arbetsförmedlingar, branschvisa förmedlingar och bemanningsföretag komplettera den statliga arbetsförmedlingen. Olika specialinriktade förmedlingar skulle ha stora möjligheter att effektivt förmedla arbeten till arbetssökande med särskild kompetens. Detta leder sammantaget till en effektivare administration av arbetsmarknadspolitiken, vilket motiverar ett lägre förvaltningsanslag. För budgetåret 2005 beräknar Folkpartiet anslaget till ett 400 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Kristdemokraterna anför i motion A356 yrkandena 24 och 33, båda i denna del, att forskningsläget, utvärderingar och den faktiska verkligheten visar att den nuvarande arbetsmarknadsmyndigheten AMV/AMS inte fungerar tillfredsställande. Kristdemokraterna föreslår därför att en ny mindre myndighet inrättas. Myndigheten ska bl.a. vara expertorgan till regeringen med uppgift att förse beslutsfattarna med erforderligt underlag, prognoser och analyser av arbetsmarknadsläget. Ambitionen för den nya myndigheten ska vara att genom information och tillhandahållande av exempelvis platsbank på Internet medverka till att så många som möjligt så snabbt som möjligt kan lösa sin arbetslöshetsproblematik själva. Innan den nya arbetsmarknadspolitiken är sjösatt fullt ut ska Arbetsmarknadsverket som central myndighet få en tydligare roll av stabskaraktär med möjlighet till ytterligare rationalisering. Det kan ifrågasättas om det är rimligt att AMS äger en kursgård som fungerar som vilken kursgård som helst. AMS borde kunna erhålla bättre priser om kurser och konferenser upphandlas i konkurrens. Aske kursgård bör därför säljas (yrkande 25). För budgetåret 2005 beräknar Kristdemokraterna anslaget till ett 410 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Centerpartiet föreslår i motion A366 i denna del att Arbetsmarknadsverket avvecklas i sin nuvarande form och att lokala lösningar i stället får en betydande roll på arbetsmarknaden. På så vis bryts centraliseringen av den svenska arbetsmarknaden. Ett viktigt steg för att göra detta är bl.a. att länsarbetsnämnder, arbetsförmedlingar och ytterst den arbetssökande ges mer makt och möjlighet att påverka. Arbetsförmedlingarnas verksamhet behöver bli mer individinriktad och även få konkurrens av andra aktörer. För budgetåret 2005 beräknar Centerpartiet anslaget till ett 500 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att det finns skäl att för närvarande överväga en försäljning av Aske kursgård. Med hänvisning härtill och till utskottets ställningstagande i avsnittet rörande oppositionens förslag om arbetsmarknadspolitikens mål, Arbetsmarknadsverkets roll, lokalt och regionalt inflytande över arbetsmarknadspolitiken och arbetsförmedlingen avstyrker utskottet motionerna A356 yrkandena 24 i denna del, 25 och 33 i denna del (kd), A366 i denna del (c) och A375 yrkande 18 i denna del (fp) och tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	40 640 501	Anslagssparande	-983 944
2004	Anslag	46 619 000 ¹	Utgiftsprognos	45 714 000
2005	Förslag	45 763 000		
2006	Beräknat	42 719 473		
2007	Beräknat	39 542 000		

¹ Inklusivt ökning om 7 366 000 000 kr på tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

Ändamålen för anslaget är i huvudsak bidrag till arbetslöshetsersättning vid öppen arbetslöshet och aktivitetsstöd för personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Aktivitetsstöd får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslag 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*. Likaså får stödet användas för medfinansiering av regionala tillväxtprogram för insatser som ryms inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska reglerna och med utgångspunkt i de mål och prioriteringar som finns uppsatta för arbetsmarknadspolitiken. Av medlen under anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för utgifter

enligt ändamålet för anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*. Syftet med detta är att AMV ska ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m. Utgifterna under anslaget påverkas främst av den öppna arbetslösheten, omfattningen av programmen och ersättningsnivåerna. Aktivitetsstödet motsvarar den arbetslöshetsersättning som deltagarna skulle ha fått om de varit öppet arbetslösa. De som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning får 223 kr per dag i aktivitetsstöd.

Det föreslagna budgeterade beloppet minskas i förhållande till det som anvisades förra budgetåret. Regeringen beräknar att de öppet arbetslösa under budgetåret 2005 kommer att uppgå till i genomsnitt 226 000 personer per månad och att antalet timanställda blir kvar på en oförändrad nivå. Omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen ökas under budgetåret 2005. Syftet med det är att rusta de arbetslösa så att de kan ta de nya jobb som skapas i konjunkturuppgången. Därmed kan inflationsdrivande flaskhalsar motverkas och utslagning från arbetsmarknaden på grund av långvarig arbetslöshet förhindras. Inom anslaget omfördelas 2 miljarder kronor av medlen för arbetslöshetsersättning till aktivitetsstöd.

Det regionala försöket med friår utökas till att omfatta hela landet. Friår innebär att en arbetstagare är ledig från sitt arbete under tre till tolv månader, samtidigt som en arbetslös anställs som vikarie under ledigheten. Ersättning till de friårslediga lämnas med 85 % av den ersättning de skulle ha fått om de varit arbetslösa. Utgifterna för ersättning till de friårslediga beräknas till ca 1 550 miljoner kronor och inkluderas fr.o.m. 2005 i beräkningen av det totala antalet platser med aktivitetsstöd. Regeringen beräknar att antalet deltagare i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program kommer att uppgå till i genomsnitt 111 000 personer per månad under 2005, varav 83 000 med aktivitetsstöd i vilket ingår 12 000 helårsplatser i genomsnitt per månad för friårslediga.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 45 763 miljoner kronor för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del). Av beloppet beräknas 30 693 miljoner kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 10 711 miljoner kronor för aktivitetsstöd och 4 282 miljoner kronor för statliga ålderspensionsavgifter. Till detta kommer utjämningsbidraget om 77 miljoner kronor.

Motionerna

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag

Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
45 763 000	-10 850 000	-18 300 000	-10 230 000	-16 750 000

Moderaterna anför i motion A340 yrkande 3 i denna del att de ekonomiska incitamenten måste ändras så att arbetslöshetsförsäkringen blir en tillfällig omställningsförsäkring. Ersättning ska utgå med 75 % av inkomsten under de

första 100 dagarna i arbetslöshetsperioden. Därefter sänks ersättningen till 65 % de resterande 200 dagarna. Sammanlagt ska ersättning – som i dagens system – kunna lämnas i 300 dagar. Möjligheten till förlängning i försäkringen begränsas. Ersättningsbeloppet ska beräknas på den genomsnittliga inkomsten de senaste 24 månaderna. Det är olämpligt att expandera åtgärdsvolymen när bedömare räknar med att de lediga resurserna på arbetsmarknaden minskar. Regeringens förslag om ytterligare 20 000 platser i arbetsmarknadspolitiska åtgärder 2005 avvisas därför. Det är inte motiverat att infria friåret i hela landet när behovet av att öka arbetsutbudet är så stort. Moderaterna motsätter sig att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna kan ökas utan att detta belastar utgiftssidan fullt ut och accepterar inte att regeringen för att kunna hålla utgiftstaket finansierar åtgärder med minskade intäkter i stället för ökade utgifter. För budgetåret 2005 beräknar Moderaterna anslaget till ett 10 850 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Folkpartiet menar i motion A375 yrkandena 9 och 18, båda i denna del, att arbetslöshetsförsäkringen bör reformeras. Försäkringen ska vara allmän och inkludera alla som arbetat tillräckligt länge för att kvalificera sig till försäkringen. Arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring med en tidsbegränsad ersättning. Ersättningsnivån är 80 % av den förlorade inkomsten under de första 300 dagarna och därefter 70 % av den förlorade inkomsten. Efter 600 dagars arbetslöshet övergår den arbetssökande i jobb- och utvecklingsgaranti eller erhåller grundbeloppet i dagens arbetslöshetsförsäkring. Egenavgiften i försäkringen höjs, vilket den enskilde kompenseras för genom sänkt skatt. IFAU:s utvärdering av friåret visar att bara en tredjedel av dem som fick friårsplatserna var arbetslösa och att hälften av dessa bara hade varit arbetslösa några veckor. Två tredjedelar av dem som tog ut friår utnyttjade tiden till att vara lediga eller till att ta ut extra föräldraledighet. Bara en dryg femtedel utbildade sig. Förslaget om ett utbyggt friår bör avslås och det pågående försök avrundas så snart som möjligt.

Folkpartiet föreslår ett nytt orubricerat anslag om 1 400 miljoner kronor för särskilda arbetsmarknadspolitiska åtgärder. 900 miljoner kronor ska bekosta 30 000 s.k. instegsjobb, 500 miljoner kronor gå till en särskild jobb- och utvecklingsgaranti för personer som behöver extra hjälp att få fäste på arbetsmarknaden och 100 miljoner kronor användas till lån på förmånliga villkor för investeringar i utsatta områden med låg sysselsättning. För budgetåret 2005 beräknar Folkpartiet anslaget till ett 18 300 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Kristdemokraterna förordar i motion A356 yrkande 33 i denna del att ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen ska grunda sig på de inkomster den arbetssökande faktiskt haft och betalat avgifter på och inte den inkomst som den sökande har när han eller hon blir arbetslös. Den nya beräkningsgrunden för ersättning ska träda i kraft efter sex månaders arbetslöshet. Söktiderna ska förkortas på sikt. I Ds 1999:58 *Kontrakt för arbete – rättvisa och tydliga regler i arbetslöshetsförsäkringen* betonas värdet av en strukturerad sökpro-

cess. Kristdemokraterna stöder de förslag som lades fram av utredningen. Ett genomförande av dem skulle minska kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen. Egenavgiften ska höjas till 33 % av kostnaderna, och försäkringen ska vara obligatorisk för alla. Kristdemokraterna säger nej till den utökade formen av friår i hela landet. Genom satsningen på en bättre småföretagarpolitik, sänkt skatt för hushållstjänster och en reformering av hela arbetsmarknadspolitiken kan resurser från aktivitetsstödet och arbetsmarknadsutbildningen frigöras. För budgetåret 2005 beräknar Kristdemokraterna anslaget till ett 10 230 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Centerpartiet föreslår i motion A366 i denna del att den egna inbetalningen till arbetslöshetskassan ska ökas till en tredjedel av hela kostnaden. De som är utan arbete får betala halv avgift. Ekonomiska drivkrafter är nödvändiga för att skapa motivation hos den arbetssökande. Ersättningsnivån i arbetslöshetskassan bör vara 80 % av inkomsten kombinerat med en historisk beräkning av densamma. Arbetsförmedlingarnas verksamhet behöver bli mer individinriktad och även få konkurrens av andra aktörer. Friåret är ett missbruk av arbetsmarknadspolitiken som undergräver arbetslinjen. Friåret ska därför tas bort. För budgetåret 2005 beräknar Centerpartiet anslaget till ett 16 750 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av vad utskottet anför ovan om den allmänna inriktningen av politiken inom utgiftsområde 13 och det som anføres om friåret i avsnittet om arbetsmarknadspolitiska program avstyrker utskottet motionerna A340 yrkande 3 i denna del (m), A356 yrkande 33 i denna del (kd), A366 i denna del (c) och A375 yrkandena 9 och 18, båda i denna del (fp). Utskottet ansluter sig till de bedömningar som regeringen redovisar till grund för anslagsnivån. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslaget på utgiftsområde 13.

Anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	4 335 902	Anslagssparande	196 398
2004	Anslag	3 986 573 ¹	Utgiftsprognos	3 865 000
2005	Förslag	4 540 191		
2006	Beräknat	4 601 068		
2007	Beräknat	3 669 102		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

Medlen inom anslaget disponeras för köp av arbetsmarknadsutbildning, förberedande utbildning och kringkostnader vid arbetsmarknadspolitiska program. Anslaget får användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslag 22:6 *Europeiska socialfonder m.m. för perioden 2000–2006*. Anslaget får även användas för medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen och de lokala utvecklingsavtalen inom storstadspolitiken, t.ex. för att vidareutveckla de samverkansöverenskommelser som träffats. Av anslaget får – som nämnts under anslag 22:2 – högst 400 miljoner kronor användas för ändamål enligt *anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Syftet med detta är att AMV ska kunna ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m.

Utgifterna för köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader uppgick 2003 till 4 335 miljoner kronor. Detta var 501 miljoner kronor mindre än 2002, vilket främst förklaras av att antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program minskat i förhållande till 2002. Under första halvåret 2004 utbetalades 1 623 miljoner kronor, vilket är 471 miljoner kronor mindre än under motsvarande period 2003.

Vid medelsberäkningen har regeringen tagit hänsyn till antagandena om den ekonomiska utvecklingen samt förslaget att effektivisera flyttningsbidraget. Genom regeringens förslag om effektiviseringar av flyttbidragen, se ovan, beräknas utgifterna under anslaget minska med 50 miljoner kronor från 2005. Därutöver minskas anslaget med ytterligare 120 miljoner kronor. Av dessa belopp beräknas 160 miljoner kronor täcka det ökade resursbehovet under *anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade* samt 10 miljoner kronor under *anslag 22:9 Bidrag till Samhall AB*. Samtidigt återförs genom tidigare beslut 108 miljoner kronor till anslaget för tillfälliga finansieringar av ökade resursbehov under andra anslag.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för anslag 22:3 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 3 000 000 000 kr under 2006–2008 (budgetpropositionen, UO13 punkt 2). Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 4 540 191 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

Motionerna

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag

Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
4 540 191		-1 100 000	-800 000	-2 200 000

Folkpartiet menar i motion A375 yrkandena 3 och 18 i denna del att staten inte ska expandera arbetsmarknadsåtgärderna när det som i dag finns alltför tecken som tyder på att konjunkturen vänder uppåt nästa år. Omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna bör därför minska nästa år, främst genom att platser i dyrare och längre åtgärder som t.ex. arbetsmarknadsutbildningar reduceras. För budgetåret 2005 beräknar Folkpartiet anslaget till ett 1 100 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Kristdemokraterna anför i motion A356 yrkande 33 i denna del att den reformerade arbetsmarknadspolitiken som partiet föreslår leder till effektivare upphandling av arbetsmarknadsutbildning. För budgetåret 2005 beräknar Kristdemokraterna anslaget till ett 800 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Centerpartiet konstaterar i sin motion A366 i denna del att dagens arbetsmarknadsprogram inte leder till arbete i någon stor utsträckning. Med de åtgärdsförslag som Centerpartiet lägger fram förväntas arbetslösheten minska. Resurserna för de ineffektiva arbetsmarknadsprogrammen kan då minska. För budgetåret 2005 beräknar Centerpartiet anslaget till ett 2 200 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ovan behandlat och tillstyrkt regeringens förslag om pendlingsstöd m.m., vilket får besparingseffekter på detta anslag. Utskottet finner regeringens förslag till omfattning av arbetsmarknadsåtgärder rimligt och avstyrker med hänvisning till detta och till utskottets redovisade synpunkter i det inledande avsnittet om allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13 motionerna A356 yrkande 33 i denna del (kd), A366 i denna del (c) och A375 yrkandena 3 och 18 i denna del (fp) och tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i fråga om bemyndigande för år 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 2).

Anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade*Propositionen*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	6 881 091	Anslagssparande	23 766
2004	Anslag	6 579 607 ¹	Utgiftsprognos	6 203 000
2005	Förslag	6 790 384		
2006	Beräknat	6 686 304		
2007	Beräknat	6 742 646		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

Ändamålet för anslaget är i huvudsak statsbidrag till anställningar med lönebidrag, särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med arbetshandikapp och stöd till hjälpmedel och personligt biträde på arbetsplatsen. Anslaget får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslag 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*. Utgifterna under anslaget påverkas främst av omfattningen av lönebidrag samt av den genomsnittliga bidragsnivån. Syftet med stödet är att arbetssökande personer med arbetshandikapp ska ges samma möjligheter att delta i arbetslivet som personer utan arbetshandikapp. Stöd för skyddad anställning hos offentliga arbetsgivare (OSA) lämnas fr.o.m. den 1 augusti 2003 i form av en kreditering av arbetsgivares skattekonto. Under 2003 har i genomsnitt 61 700 personer per månad haft en anställning med lönebidrag eller OSA, jämfört med 60 800 under 2002. AMS är sektoransvarig myndighet för handikappolitiken inom sitt ansvarsområde. På regeringens uppdrag har myndigheten redovisat ett antal etappmål som ska medverka till att uppfylla de handikappolitiska mål som regeringen beslutat ska vara uppfyllda 2010. Ett av målen är att funktionshindrade personers arbetsförmåga ska tas till vara så att deras sysselsättningsgrad överensstämmer med befolkningens som helhet. Under perioden januari till april 2004 hade i genomsnitt 3 200 arbetssökande med arbetshandikapp per månad fått arbete. Detta motsvarar 2,7 % av det genomsnittliga antalet aktuella sökande med arbetshandikapp per månad. Detta är en minskning jämfört med i fjol och har sin huvudsakliga förklaring i den minskade efterfrågan på arbetskraft. Möjligheterna för AMS att nå ambitionerna beror, förutom på egna arbetsinsatser, på den samhällsekonomiska utvecklingen och prioriteringar i statsbudgeten.

Regeringen föreslår att anslaget tillfälligt ökas med 160 miljoner kronor under 2005 för att undvika att arbetslösheten för arbetshandikappade ökar när kravet på levererade timmar av Samhall föreslås bli sänkt, se anslag 22:9. Samtidigt minskas *anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för anslag 22:4 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 5 400 000 000 kr under 2006–2008 (budgetpropositionen, UO13 punkt 3). Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 6 790 384 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

Motionerna

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag

Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
6 790 384	+100 000	+400 000		+500 000

Moderaterna föreslår i motion A340 yrkande 3 i denna del särskilda insatser för arbetshandikappade för att kunna genomföra fler sysselsättningsåtgärder. För budgetåret 2005 beräknar Moderaterna anslaget till ett 100 miljoner kronor högre belopp än vad regeringen föreslår.

Folkpartiet anför i motion A375 yrkandena 13 och 18 i denna del att undersökningar har visat att lönebidragsanställningar och anställningar vid Samhall är mer utvecklande och billigare än alternativen ersättning från arbetslöshetskassa eller förtidspension. Det är nödvändigt att tillförsäkra arbetshandikappade möjligheten till ett fortsatt aktivt arbetsliv, och insatserna för arbetshandikappade ska därför stärkas. Lönebidrag är ett effektivt sätt att slussa in arbetshandikappade på arbetsmarknaden. För budgetåret 2005 beräknar Folkpartiet anslaget till ett 400 miljoner kronor högre belopp än vad regeringen föreslår.

Centerpartiet betonar i motion A366 i denna del att alla människor, även de som aldrig har kommit in på arbetsmarknaden, har något att bidra med. 5 300 nya lönebidragsplatser ska inrättas och den bidragsgrundande lönekostnaden i lönebidraget höjas till den av AMS rekommenderade nivån på 17 700 kr. Lönebidraget ska kunna lämnas till 67 års ålder och inte som i dag där gränsen går vid 65 års ålder. För budgetåret 2005 beräknar Centerpartiet anslaget till ett 500 miljoner kronor högre belopp än vad regeringen föreslår.

Utskottets ställningstagande

Med hänvisning till utskottets ställningstagande i avsnittet om arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade och lönebidrag avstyrker utskottet motionerna A340 yrkande 3 i denna del (m), A366 i denna del (c) och A375 yrkandena 13 och 18 i denna del (fp), och då utskottet anser att anslagsnivån är väl avvägd tillstyrks regeringens förslag till medelsanvisning.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i fråga om bemyndigande för år 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 3).

Anslag 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige*Propositionen och utskottets ställningstagande*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	93 356	Anslagssparande	3 138
2004	Anslag	97 996 ¹	Utgiftsprognos	99 329
2005	Förslag	99 033		
2006	Beräknat	100 007 ²		
2007	Beräknat	101 709 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

² Motsvarar 99 033 tkr i 2005 års prisnivå.

³ Motsvarar 99 033 tkr i 2005 års prisnivå.

Svenska Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är den statliga myndighet som förvaltar och informerar om Europeiska socialfondens program i Sverige. För information om Europeiska socialfonden, se anslag 22:6. Programmen är Växtkraft Mål 3, Equal och Artikel 6. Genom Europeiska socialfonden stöds projekt som bidrar till ökad sysselsättning och jämställdhet mellan kvinnor och män.

Ändamålet för anslaget är förvaltningskostnader vid Svenska ESF-rådet och kostnader för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom Växtkraft Mål 3 och Equal under programperioden 2000–2006.

Växtkraft Mål 3 har till uppgift att stärka individens ställning i arbetslivet och att öka sysselsättningen. Programmet kan bl.a. delfinansiera kompetensanalyser på arbetsplatser och genomförande av kompetensutvecklingsinsatser och projekt för arbetslösa och långtidssjuka som vill tillbaka in i arbetslivet. Equalprojekten drivs i s.k. utvecklingspartnerskap och i samarbete med grupper i andra europeiska länder som delar programmets vision. Equal syftar till att främja nya metoder för att motverka diskriminering och all slags ojämlikhet inom arbetslivet och arbetsmarknaden.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 99 033 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till *medelsanvisning* under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslag 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Propositionen

Anslagsutveckling Tusental kronor

2003	Utfall	1 897 602	Anslagssparande	1 105 966
2004	Anslag	1 538 000 ¹	Utgiftsprognos	1 800 000
2005	Förslag	1 538 000		
2006	Beräknat	1 895 440		
2007	Beräknat	1 895 440		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

Europeiska socialfonden är EU:s viktigaste redskap för att främja sysselsättning och stimulera tillväxt. Europeiska socialfondens program genomförs i Sverige av Svenska ESF-rådet, se anslag 22:5.

Under anslag 22:6 redovisas utbetalningarna av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2000–2006. Utbetalningarna avser delfinansiering av insatser inom strukturfondsmålen 1, 2 och 3 och Equal. Från anslaget bekostas även den statliga medfinansieringen av insatsområdena Kompetensutveckling för sysselsatta och Lokal utveckling i mål 3 samt motsvarande åtgärder i mål 1. AMS är utbetalande myndighet för mål 3 och Equal. Fem länsstyrelser ansvarar för utbetalningarna inom målen 1 och 2, som delfinansieras av flera strukturfonder.

Verksamheten inom strukturfondsprogrammen är av långsiktig karaktär och omfattar bl.a. fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget kan medföra utgifter för kommande budgetår.

Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för anslag 22:6 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 4 400 000 000 kr under 2006–2008 (budgetpropositionen, UO13 punkt 4).

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett i förhållande till budgetåret 2004 oförändrat ramanslag om totalt 1 538 000 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

Motionerna

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
1 538 000				–60 000

Centerpartiet yrkar i motion A366 (i denna del) att anslaget minskas med 60 miljoner kronor för budgetåret 2005.

I motion A260 av *Inger Lundberg m.fl. (s)* föreslås en förenklad handläggning av EU-bidrag så att sådana bidrag ska kunna beslutas av enskilda organisationer till vilka regeringen eller myndighet överlåtit beslutsansvaret.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tar först upp motionsyrkandet om handläggningen av EU-bidragen.

Bestämmelser om EU:s mål 3-program finns bl.a. i förordningen (1999:1424) om förvaltning av EG:s strukturfonder. EFS-rådet är förvaltningsmyndighet för bl.a. mål 3 under det att AMS är utbetalande myndighet. Förvaltningsmyndigheten svarar gentemot Europeiska gemenskapernas kommission för att förvaltningen och genomförandet sker effektivt och korrekt. Myndigheten ska ha kontakt med kommissionen och med institutioner i andra länder.

Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om ärendehandläggning och återkrav. Ett beslut om stöd får under vissa förutsättningar hävas helt eller delvis. Om ett stödbeslut upphävs efter att utbetalning av stödet har skett, får myndigheten kräva att stödet återbetalas. Ett beslut om stöd innefattar myndighetsutövning. Förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning får inte överlämnas till förening utan stöd av lag.

Utskottet har i och för sig förståelse för intresset av en så smidig handläggning som möjligt. Utskottet anser dock inte att denna typ av beslutsfattande är något som lämpligen bör läggas över på en ideell förening och ser ingen anledning att föreslå något tillkännagivande i frågan. Utskottet avstyrker därför motion A260 (s).

Centerpartiet har inte närmare motiverat sitt anslagsyrkande. Utskottet finner regeringens förslag till medelsanvisning väl avvägt och avstyrker därför A366 i denna del (c). Utskottet biträder regeringens förslag till *medelsanvisning* på anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i fråga om bemyndigande för år 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 4).

Anslag 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering*Propositionen*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	23 432	Anslagssparande	2 514
2004	Anslag	21 437 ¹	Utgiftsprognos	20 264
2005	Förslag	21 660		
2006	Beräknat	21 858 ²		
2007	Beräknat	22 226 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

² Motsvarar 21 660 tkr i 2005 års prisnivå.

³ Motsvarar 21 660 tkr i 2005 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget avser kostnader för projekt, personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). Myndighetens uppgift är att främja, stödja och genomföra utvärderingsstudier av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder och arbetsmarknadens funktionssätt och att bedriva utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet.

Myndighetens verksamhet har nyligen utvärderats av Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap. Forskningsrådet ger IFAU högsta betyg för det arbete som utförts och anför bl.a. att institutet i dag framstår som en av de ledande forskningsmiljöerna inom tillämpad arbetsmarknadsekonomi i Europa.

Regeringen bedömer att IFAU:s arbete ligger väl i linje med de behov av utvärdering för att öka kunskapen om arbetsmarknadspolitikens effekter som riksdagen har påtalat. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för anslag 22:7 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 7 000 000 kr under 2006–2008 (budgetpropositionen, UO13 punkt 5). Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 21 660 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

*Motionerna***Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag***Tusental kronor*

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
21 660	+3 340			

Moderaterna vill i motion A340 yrkande 3 i denna del att IFAU ska ges ett utökat uppdrag och årligen utvärdera de resultat som sker genom de vidtagna arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Utvärderingarna ska vara offentliga och

åriligen återkommande eftersom det behövs ett bättre beslutsunderlag för regering och riksdag. För budgetåret 2005 beräknar Moderaterna anslaget till ett 3 340 000 kr högre belopp än vad regeringen föreslår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i tidigare budgetbetänkanden (2001/02:AU1, 2002/03:AU1 och 2003/04:AU1) behandlat likartade yrkanden från Moderaterna. Utskottet har då framhållit vikten av att fortlöpande och noggrant undersöka effektiviteten i de arbetsmarknadspolitiska insatserna. En fortlöpande utvärdering sker inom ramen för IFAU:s nuvarande uppdrag. Utvärdering sker också inom ramen för AMS och en rad högskolors verksamhet. Resultaten från IFAU:s utvärderingsverksamhet finns tillgängliga för allmänheten bl.a. på institutets hemsida. Utskottet finner därför inte skäl till annat ställningstagande än det som redovisas i fjolårets budgetbetänkande, och anser att behovet av en fortlöpande utvärdering av resultaten av de arbetsmarknadspolitiska insatserna är väl tillgodosett inom ramen för IFAU:s nuvarande uppdrag.

Utskottet finner regeringens förslag till *medelsanvisning* under anslaget väl avvägt och tillstyrker detsamma. Därmed avstyrks motion A340 yrkande 3 (m) i denna del. Utskottet tillstyrker regeringens förslag i fråga om *bemyndigande* för år 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 5).

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslag 22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet

Propositionen och utskottets ställningstagande

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	66 389	Anslagssparande	-5 442
2004	Anslag	65 459 ¹	Utgiftsprognos	59 905
2005	Förslag	48 141		
2006	Beräknat	46 123 ²		
2007	Beräknat	47 041 ³		

¹ Inklusivt ökning om 6 000 000 kr på tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

² Motsvarar 45 141 tkr i 2005 års prisnivå.

³ Motsvarar 45 141 tkr i 2005 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är förvaltningskostnader i den kompletterande arbetslöshetskassan ALFA. Utgifterna avser administration av grundbeloppet för de personer som inte är anslutna till arbetslöshetskassan. Resursbehovet bör enligt regeringens bedömning minska kommande budgetår, bl.a. på grund av minskade utgifter för teknikinvesteringar. Anslaget föreslås därför minska med 12 miljoner kronor budgetåret 2005. *Anslag 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 48 141 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till *medelsanvisning* under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslag 22:9 Bidrag till Samhall AB

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	4 137 419	Anslagssparande	0
2004	Anslag	4 235 419 ¹	Utgiftsprognos	4 235 419
2005	Förslag	4 245 419		
2006	Beräknat	4 235 419		
2007	Beräknat	4 235 419		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

Samhall AB har i uppdrag att producera efterfrågade varor och tjänster och på det sättet skapa meningsfulla och utvecklande arbeten med god arbetsmiljö åt personer med arbetshandikapp. Verksamheten ska anpassas till arbetstagarnas förutsättningar och bedrivs enligt affärsmässiga principer, detta utan att övrigt näringsliv utsätts för osund konkurrens. Genom anslaget finansieras s.k. merkostnadsbidrag till Samhall AB. Ersättningen ska bl.a. täcka kostnader för anpassad arbetstakt, geografisk spridning, diversifierad verksamhet och stödinsatser för arbetsanpassning. I utbyte mot merkostnadsersättningen ska bolaget leverera ett visst antal arbetade timmar. Bidragets storlek grundas främst på antalet anställda med arbetshandikapp och antalet timmar som dessa arbetat. Samhall AB har inte uppnått det i de årliga avtalen uppsatta sysselsättningsmålet. Detta innebär att bolaget levererat färre timmar än vad det fått merkostnadsersättning för. Förutom att kostnaden per individ ökar till följd av detta uppkommer också kostnader i andra bidrags- och transfereringssystem. Bolaget har inte heller kunnat skapa arbete till alla anställda. Regeringen sänkte sysselsättningskravet 2004 och kommer att sänka det ytterligare från 26,4 till 25,4 miljoner arbetstimmar 2005 med bibehållen merkostnadsersättning. Detta motsvarar ett resurstillskott på 160 miljoner kronor. Därutöver tillförs anslaget ytterligare 10 miljoner kronor. Detta finansieras genom att anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 4 245 419 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

Motionen

Kristdemokraterna anför i motion A356 yrkande 27 att Samhalls sociala uppdrag måste komma mer i fokus utan att statens kostnader för den skull skenar i väg. Mycket talar för att Samhalls roll i arbetsmarknadspolitiken bör tonas ned i förhållande till andra instrument. En ökad tonvikt kan behöva läggas på lönebidraget som instrument för att hjälpa de arbetshandikappade.

Utskottets ställningstagande

Med hänvisning till utskottets ställningstagande i avsnittet arbetsmarknadspolitiska program och angående arbetshandikappade och lönebidrag avstyrker utskottet motion A356 yrkande 27 (kd). Utskottet finner anslaget väl avvägt och noterar de justeringar i sysselsättningskravet som regeringen kommer att göra. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslag 22:10 Bidrag till Stiftelsen utbildning Nordkalotten*Propositionen*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	7 750	Anslagssparande	0
2004	Anslag	7 750 ¹	Utgiftsprognos	7 750
2005	Förslag	7 750		
2006	Beräknat	7 750		
2007	Beräknat	7 750		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

Stiftelsen utbildning Nordkalotten är en svensk statlig stiftelse som enligt en överenskommelse med Finland och Norge anordnar utbildningar. Syftet med detta är att främja åtgärder som bidrar till att utveckla arbetsmarknaden och stärka det regionala samarbetet för i första hand de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige. Anslagets ändamål avser ersättning till stiftelsen för de åtaganden svenska staten har för verksamheten samt kompensation för de kostnadsökningar som uppstår för Finland och Norge till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdesskattepliktiga i Sverige.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett i förhållande till förra året oförändrat obetecknat anslag om 7 750 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

*Motionen***Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag***Tusental kronor*

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
7 750	-7 750			

Moderaterna yrkar i motion A340 yrkande 3 i denna del att den statliga finansieringen avvecklas och att anslaget utgår. För budgetåret 2005 beräknar *Moderaterna* anslaget till ett 7 750 000 kr lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att stiftelsens statliga finansiering bör avvecklas utan biträder regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget. Därmed avstyrks motion A340 yrkande 3 i denna del (m).

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslag 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning*Propositionen och utskottets ställningstagande*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	1 566 540	Anslagssparande	80 460
2004	Anslag	1 416 000 ¹	Utgiftsprognos	1 400 000
2005	Förslag	1 396 653		
2006	Beräknat	1 244 951		
2007	Beräknat	1 181 766		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

Anslaget avser ersättning till arbetstagare för lönefordringar vid konkurs enligt lönegarantilagen (1992:497). Anslaget ska även täcka administrativa kostnader för Kammarkollegiets förvaltning av anslaget. Från anslaget ersätts också länsstyrelserna för arbetet med att betala ut ersättning för lönefordringar. Anslaget är nettobudgeterat, vilket innebär att belopp som återvinns från konkurser förs till anslaget och får användas för utbetalning av ersättning. Genom förändringarna av förmånsrättsordningen har statens regressrätt för lönegaranti stärkts. Detta har medfört ett ökat återflöde till staten. De viktigaste utgiftsstyrande faktorerna för anslaget är utvecklingen av antalet konkurser där det finns anställda, de lönenivåer som de anställda har och det genomsnittliga antal dagar som ersättningen uppbärs per person. Konjunkturinstitutets prognosmodell för bestämningen av antalet anställda drabbade av kon-

kurser samt bruttoutbetalningar ligger till grund för de prognoser som regeringen har tagit fram för anslaget från 2005.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 1 396 653 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

Utskottet biträder regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 13.

Anslag 22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	4 947	Anslagssparande	2 827
2004	Anslag	50 943 ¹	Utgiftsprognos	47 832
2005	Förslag	51 701		
2006	Beräknat	52 334 ²		
2007	Beräknat	53 258 ³		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

²Motsvarar 51 701 tkr i 2005 års prisnivå.

³Motsvarar 51 701 tkr i 2005 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget avser kostnader för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF). Myndigheten inrättades den 1 januari 2004 och är lokaliserad till Katrineholm. Myndighetens uppgift är att utöva tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. IAF har med undantag för utbetalningen av statsbidrag övertagit samtliga av AMS tidigare tillsynsuppgifter i förhållande till arbetslöshetskassorna. Därutöver ska IAF bl.a. granska rutiner för hantering och handläggning av ärenden gällande arbetslöshetsersättning och återkallande av anvisningar från arbetsmarknadspolitiska program hos myndigheterna inom AMV. Regeringen bedömer att starten av verksamheten har fungerat väl. Regeringens förslag om anslagsökning under budgetåret 2005 motsvarar förändringar till följd av pris- och löneökningar.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 51 701 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO13 punkt 9 i denna del).

Motionen

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag

Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
51 701			-5 000	

Kristdemokraterna menar i motion A356 yrkandena 30 och 33 i denna del att kostnaden för IAF:s verksamhet borde kunna vara något lägre eftersom IAF är belägen i Katrineholm och har lägre lokalkostnader och mindre omfattning än vad AMS motsvarande verksamhet hade. För budgetåret 2005 beräknar *Kristdemokraterna* anslaget till ett belopp som är 5 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslår, yrkandena 30 och 33 i denna del.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelsanvisning förefaller väl avvägt. Utskottet biträder därför regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget och avstyrker motion A356 yrkandena 30 och 33 i denna del (kd).

Sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen m.m. på utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Av nedanstående tabell framgår utskottets och oppositionspartiernas förslag till fördelning på anslag på utgiftsområde 13.

Belopp i tusental kronor

Anslag	Anslags- typ	Utskottets förslag	(m)	(fp)	(kd)	(c)
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	(ram)	4 811 484		-400 000	-410 000	-500 000
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	(ram)	45 763 000	-10 850 000	-18 300 000	-10 230 000	-16 750 000
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	(ram)	4 540 191		-1 100 000	-800 000	-2 200 000
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	(ram)	6 790 384	+100 000	+400 000		+500 000
22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	(ram)	99 033				
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006	(ram)	1 538 000				-60 000
22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	(ram)	21 660	+3 340			
22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	(ram)	48 141				
22:9 Bidrag till Samhall AB	(ram)	4 245 419				
22:10 Bidrag till Stiftelsen utbildning Nordkalotten	(obet.)	7 750	-7 750			
22:11 Bidrag till lönegarantisättning	(ram)	1 396 653				
22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	(ram)	51 701			-5 000	
22:13 Instegsjobb (nytt anslag)	(ram)			+900 000		
22:14 Ny jobbgaranti (nytt anslag)	(ram)			+500 000		
22:15 Investeringar i utsatta områden (nytt anslag)	(ram)			+100 000		
Summa		69 313 416	-10 754 410	-17 900 000	-11 445 000	-19 010 000

Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 14 Arbetsliv

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom den allmänna inriktningen av arbetslivspolitik som regeringen redovisar i budgetpropositionen. Utskottet avstyrker de förslag som förs fram i motionen.

Jämför reservationerna 27 (m, fp, kd, c) och 28 (v).

Propositionen

Utgiftsområde 14 Arbetsliv består av politikområdena Arbetslivspolitik och Jämställdhetspolitik.

I budgetpropositionen för 2005 under utgiftsområde 14 återfinns fyra förslag till riksdagsbeslut. De tre första är förslag om beställningsbemyndiganden, det sista är förslag om anvisning av utgiftsområdets alla anslag.

Målet för politikområdet Arbetslivspolitik är goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män.

Resultat inom politikområdet arbetslivspolitik mäts av regeringen med fyra indikatorer

- antal sjukskrivna mer än sex månader
- andel sjukfrånvaro beroende på arbetsrelaterade besvär
- sysselsatta i personalutbildning per åldersgrupp
- sysselsatta i personalutbildning per utbildningsnivå.

Regeringen noterar att man kan se ett visst trendbrott när det gäller ökningen av längre sjukskrivningar. Regeringen konstaterar också att Sverige vid en internationell jämförelse med övriga EU länder och USA finns bland de länder som har högst deltagande i personalutbildning.

Politikområdet Arbetslivspolitik indelas av regeringen i tre verksamhetsområden, vart och ett med angivet mål.

Verksamhetsområde arbetsmiljö

Målet är en arbetsmiljö som förebygger ohälsa och olycksfall, är anpassad till människors olika fysiska och psykiska förutsättningar samt är utvecklande för individen.

Resultat inom verksamhetsområdet arbetsmiljö mäts av regeringen med fem indikatorer:

- antal dödsolyckor
- antal arbetsolyckor
- antal arbetssjukdomsfall

- antal belastningsskador
- andel arbetstagare som upplever höga krav och lågt inflytande.

Regeringen anser att utvecklingen delvis pekar på att måluppfyllelsen för verksamhetsområdet utvecklas i positiv riktning. Den fysiska arbetsmiljön är vid en internationell jämförelse god och antalet arbetsplatsolyckor är betydligt lägre än i jämförbara länder.

Verksamhetsområde arbetsrätt

Målet är en arbetsrätt som skapar förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande.

Arbetsrätt handlar om vilka rättigheter och skyldigheter arbetstagare och arbetsgivare i avtal kommit överens om att man har gentemot varandra. Politiken sätter endast upp ett ramverk för avtalen. Politikens effekt är därför svår att mäta. Regeringen har under 2003 anlitat en extern konsult för att undersöka möjligheterna för mätning av resultat. Konsultens slutsats var att det inte var möjligt att göra en heltäckande mätning av politikens resultat inom verksamhetsområdet arbetsrätt. Regeringens ställningstagande i budgetpropositionen följer denna slutsats. Regeringen redovisar dock fem indikatorer för några delar av verksamhetsområdet

- veckoarbetstid
- atypisk sysselsättning
- ofrivilligt deltidsarbete
- tidsbegränsad anställning
- ofrivillig tidsbegränsad anställning.

Regeringen avstår från att dra sammanfattande slutsatser om verksamhetsområdets måluppfyllelse.

Verksamhetsområde lönebildning

Målet är en lönebildning i samhällsekonomisk balans samt arbetsfred.

Resultaten inom verksamhetsområdet lönebildning mäts av regeringen med fyra indikatorer:

- antal medlingsärenden
- antal förlorade arbetsdagar vid konflikt
- löneutvecklingen per timme i privat sektor jämfört med Euroområdet och USA
- löneutvecklingen per timme för hela arbetsmarknaden.

Regeringens bedömning är att lönebildningen fungerar väl sedan slutet av 1990-talet.

Riksrevisionen avlämnade i juni 2004 rapporten Arbetsmiljöverkets tillsyn (RIR 2004:14). I rapporten föreslår Riksrevisionen att regeringen ser över målen för arbetsmiljötillsynen, förbättrar sin uppföljning och utvärdering av tillsynen, överväger vad som behövs för att förbättra samverkan mellan Arbetsmiljöverket och Riksförsäkringsverket, ger Arbetsmiljöverket i uppdrag att se över sina mål för tillsynen, ger Arbetsmiljöverket i uppdrag att utveckla metoder för att förbättra urvalet av tillsynsobjekt samt ger Arbetsmiljöverket i uppdrag att förbättra verksamhetsstatistiken. Regeringen anför att Arbetsmiljöverkets tillsyn är en viktig del i strävan efter att säkerställa en trygg och säker arbetsmiljö för samtliga arbetstagare. Regeringen anser därför att det är nödvändigt att se med allvar på den kritik som framförs av Riksrevisionen. Regeringen kommer senast i samband med budgetpropositionen för 2006 att återkomma till riksdagen med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits med anledning av Riksrevisionens rapport och vilka resultat som uppnåtts.

Motionerna

Moderaterna anför i sin anslagsmotion för utgiftsområdena 13 och 14 att man är principiella motståndare till specialdomstolar och partssammansatta domstolar. En följd av detta är att Moderaterna förordar att Arbetsdomstolen läggs ned och att dess uppgifter överförs till det allmänna domstolsväsendet. Moderaterna yrkar vidare att de fyra ombudsmännen Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning, Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering och Handikappombudsmannen slås ihop till en gemensam myndighet. Anslagsförslag som anknyter till dessa frågeställningar behandlas i avsnittet om anslag på utgiftsområde 14.

Folkpartiet anför i motion A355 yrkande 1 att människors inflytande över sitt arbetsliv är väsentligt för trivsel, hälsa och goda prestationer. Man föreslår åtgärder för ökad egenmakt i arbetslivet. Man vill lägga sparbeting på Arbetsmiljöverket och på verkets anslag för särskilda utbildningsinsatser. Man anslår inte medel till Arbetslivsinstitutet för försöket med arbetstidsförkortning. I motionen föreslås att Arbetslivsinstitutet läggs ned och att större delen av dess forskningsanslag förs över till universitet och forskningsråd.

Monopolen inom den offentliga sektorn bör avskaffas enligt vad Folkpartiet anför i motion A355 yrkande 2. Detta ses som en viktig åtgärd mot orättvisa löner och könssegregation på den svenska arbetsmarknaden eftersom decentraliserad lönebildning, fler aktörer och konkurrens mellan arbetsgivarna kan leda till höjda löner inom exempelvis vård och omsorg där många kvinnor är yrkesverksamma.

Kristdemokraterna framhåller i motion A354 yrkande 2 de positiva effekterna på hälsa i arbetslivet av möjligheter till rörlighet på arbetsmarknaden. Yrkande 5 tar upp förslag rörande sambandet mellan sjuktal och arbetsliv. I yrkande 6 framförs att fler olika vårdgivare kan stimulera till nytänkande och tillföra vården nya dimensioner som är positiva för anställdas arbetsliv. Enligt yrkandena 7 och 8 måste förutsättningarna för ett barnvänligt arbetsliv för-

bättras. Man anför slutligen i yrkande 9 att Arbetsmiljöverket måste arbeta på ett aktivt sätt med såväl fysisk som psykisk ohälsa.

I motion A356 yrkande 18 anser Kristdemokraterna att Medlingsinstitutet bör verka för samordnade avtalsperioder, ge råd och stöd till arbetsmarknadens parter för att främja en sund lönebildning och medla vid konflikter. I uppgifterna bör ingå framtagande av lönestatistik och analys av sådan, bl.a. i syfte att motverka könsdiskriminering och annan diskriminering med anknytning till lönebildningen. Viss rationalisering av Medlingsinstitutets verksamhet bör kunna ske, anser Kristdemokraterna.

I motion Sf363 yrkande 36 tar Kristdemokraterna upp att en förutsättning för att både kvinnor och män ska ha möjlighet att utvecklas i sin yrkesroll och samtidigt kunna fungera i den viktiga föräldrarollen är att vi skapar ett barnvänligt arbetsliv.

Centerpartiet framhåller i motion A261 yrkande 8 att en ökad rörlighet och individualisering präglar arbetsmarknaden. Livslånga anställningar blir mer ovanliga och organisationer splittras ständigt och omstruktureras. Detta ställer ökade krav på arbetsgivaren att vara rädd om sina anställda och låta dem ta del av utvecklingen i sin egen takt. Man anför i yrkande 11 att regeringen bör underlätta för män och kvinnor att kunna kombinera föräldraskap med arbetsliv och karriär.

Vänsterpartiet påpekar i motion A287 att när Medlingsinstitutet inrättades var delar av fackföreningsrörelsen kritiska till de befogenheter som institutet skulle få. Regeringen har nu aviserat att institutet ska utvärderas. I motionen anføres att utvärderingen ska ske från ett arbetstagarperspektiv, att institutets vara eller inte vara bör prövas förutsättningslöst och att arbetsmarknadens parter bör spela en aktiv roll i utvärderingsarbetet.

Birgitta Gidblom (s) anför i motion A316 att utmattningsdepression och utbrändhet har blivit alltför vanligt de senaste åren. Problemet i dag är att arbetsgivarna inte gärna anställer en person som inte har full arbetskapacitet. Därför måste fler arbetsplatser skapas som är anpassade för människor som behöver en lugnare arbetsmiljö. Satsningarna på företagshälsovården bör också fortsätta och fler arbetsgivare bör anslutas.

Sten Tolgfors (m) påpekar i motion A221 yrkandena 2 och 3, motion A239 yrkande 5 samt i motion Sf287 yrkandena 8 och 10 sambanden mellan dynamiken i näringslivet och orsaker till ohälsa, att regeringen inte når sina mål samt problem med politisk styrning av arbetstiden. Orsaken till ohälsotalen går inte i huvudsak att finna inom arbetslivet sägs det i motionerna. I motionerna föreslås åtgärder för ett mer dynamiskt näringsliv som medel att nå bättre hälsa i arbetslivet. Att politiskt reglera fram sextimmarsdag, kortare arbetstid eller friår är toppstyrning. Politisk styrning av arbetstiden ska undvikas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i betänkande 2003/04:AU1 uttalat att det vore önskvärt med en resultatredovisning för verksamhetsområdena inom arbetslivspolitikerna som kan ställas i relation till kostnader i statsbudgeten. Utskottet noterar med tillfredsställelse den vidareutveckling av resultatredovisning med indikatorer som utskottets uttalande har resulterat i. Utskottet accepterar regeringens slutsats att en heltäckande koppling mellan resultat och kostnader inte kan åstadkommas på grund av politikområdets karaktär. Detta gäller särskilt inom verksamhetsområdet arbetsrätt och i synnerhet för Arbetsdomstolens verksamhet.

Utskottet håller med om att inflytande, yrkesmässig rörlighet och möjligheter till kompetensutveckling har betydelse för hälsa och ett meningsfullt arbetsliv. Utskottet instämmer också i vad som anförts om värdet för den enskilde av individuell utformning av arbetslivet och noterar att regeringen initierat arbete för att hitta nya vägar till ett bättre arbetsliv för fler.

Den gemensamt avgivna avsiktsförklaringen ”Ett hälsosammare arbetsliv” som regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet presenterat anger bl.a. åtgärder för ett förbättrat arbetsmiljöarbete. Bland insatserna kan nämnas

- ett särskilt arbetsmiljöråd ska inrättas under ledning av arbetslivsministern
- myndigheter ska få i uppdrag att utarbeta mallar för utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete
- företagshälsovårdens roll ska stärkas
- en översyn av lagstiftningen ska göras för att förbättra systematiskt arbetsmiljöarbete och rehabilitering
- arbetsmarknadens parter ska uppmanas att sluta gemensamma arbetsmiljöavtal
- goda exempel på arbete som främjar hälsa ska lyftas fram och spridas.

Förutom dessa insatser är det viktigt att ta fram mer kunskap om sambandet mellan arbetstidens längd och arbetstagarnas hälsa. Det är i detta syfte som regeringen har givit ett uppdrag till Arbetslivsinstitutet att organisera ett försök med arbetstidsförkortning. Under 2005 och 2006 har 50 miljoner kronor per år avsatts. Utskottet ser positivt på att försöket genomförs.

Även inom andra områden som berörs av motionerna pågår kunskapsinhämtning och utredningsarbete. Regeringen beslutade i juni 2004 att tillsätta en utredning om arbetsmiljölagen (dir. 2004:91). Som nämns i Vänsterpartiets motion är en utvärdering av Medlingsinstitutet (MI) planerad. Utskottet delar den uppfattning som framförs i motionen om att arbetsmarknadens parter bör ha en roll i utvärderingsarbetet. Utskottet är dock inte berett att verka för utredningsdirektiv som kan resultera i förslag om nedläggning av MI. Institutet har under de år det verkat visat sig fungera i sin roll att underlätta dialogen mellan arbetsmarknadens parter. Arbetskonflikter har kunnat undvikas. Ut-

skottet delar i allt väsentligt de synpunkter Kristdemokraterna för fram om inriktningen på MI:s verksamhet och vill peka på att institutet anordnar och medverkar i ett stort antal konferenser om olika lönebildningsfrågor med deltagande från arbetsmarknadens parter, Konjunkturinstitutet, Riksbanken, affärsbankerna, forskarvärlden m.fl. Man genomför också överläggningar med arbetsmarknadens parter för samråd om kommande och pågående förhandlingar. I olika rapporter för MI fram sin syn på lönebildning och lönestatistik.

En samlad översyn av diskrimineringslagstiftningen pågår (dir. 2002:11, dir. 2003:69) och ska enligt utredningsdirektiven vara klar den 1 juli 2005. En utredning om den könssegregerade svenska arbetsmarknaden (dir. 2003:18, SOU 2004:43) behandlar frågor med anknytning till ett barnvänligt arbetsliv. Utredningens förslag bereds för närvarande i Regeringskansliet. Inom de områden där utredning och beredning pågår vill utskottet inte föregripa resultatet av arbetet.

Några motioner framhåller att alternativa driftsformer inom vård och omsorg skulle ha en gynnsam inverkan på hälsa och ett meningsfullare arbetsliv. Utskottet delar uppfattningen att speciell uppmärksamhet måste ägnas åt problem med arbetsrelaterad ohälsa inom vård och omsorg. Utskottet anser dock att problemen inte skulle lösas genom omfattande omläggning av vård- och omsorgssystemen på det sätt som motionerna förespråkar. I syfte att minska sjukfrånvaron i den offentliga sektorn avsattes under 2001 och 2002 totalt 70 miljoner kronor till försöksverksamhet för det förebyggande och rehabiliterande arbetet på arbetsplatserna. Vid halvårsskiftet 2004 hade sju av 19 projekt avslutats. Regeringen har uppdragit åt Verket för innovationssystem (Vinnova) att följa och utvärdera försöksverksamheten. Syftet med uppdraget är att samlat kunna dra slutsatser från projekten, få en effektiv spridning av resultaten och ge underlag för fortsatt forskning. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 september 2006.

Riksrevisionen har på flera punkter haft synpunkter på styrning, redovisning och kontroll av Arbetsmiljöverket. Med tanke på den viktiga roll myndigheten spelar för svenskt arbetsliv är det viktigt att situationen förbättras. Utskottet ser fram emot den redovisning av resultatet av förändringsarbetet som regeringen aviserar senast till budgetpropositionen för år 2006.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna Sf287 yrkandena 8 och 10 (m), Sf363 yrkande 36 (kd), A221 yrkandena 2 och 3 (m), A239 yrkande 5 (m), A261 yrkandena 8 och 11 (c), A287 (v), A316 (s), A354 yrkandena 2 och 5–9 (kd), A355 yrkandena 1 och 2 (fp) och A356 yrkande 18 (kd).

System för individuell kompetensutveckling

Utskottet förslag i korthet

Utskottet ställer sig bakom regeringens bedömning i budgetpropositionen, att det inte varit möjligt att konstruera ett tillfredsställande system för kompetenssparande. Samtliga motioner avstyrks. Jämför reservation 29 (m, fp, kd, c).

Propositionen

Ett livslångt lärande är en viktig utgångspunkt i regeringens tillväxt- och utbildningspolitik. Återkommande kompetensutveckling också i förvärsaktiv ålder blir allt mer avgörande för att säkra ett högt arbetsutbud och en hög sysselsättning. I samband med en inledande skatteväxling 2000 avsattes 1,15 miljarder kronor årligen för ett system med individuell kompetensutveckling.

Det har, trots betydande ansträngningar, inte varit möjligt att konstruera ett tillfredsställande system för kompetenssparande som fått brett stöd hos arbetsmarknadens parter. Sedan propositionen Ett system för individuell kompetensutveckling (prop. 2001/02:175) lades fram har också rättspraxis ändrats. Ändringen innebär att sparande för utbildningsändamål på det sätt som systemet för individuell kompetensutveckling syftade till redan är möjligt till viss del i andra former.

Regeringens uppfattning är dock att det fortfarande är prioriterat att genomföra åtgärder som ökar möjligheterna till ett livslångt lärande. Därför anser regeringen att en del av de avsatta medlen användas för två ändamål för kompetensutveckling.

Till kompetensutveckling för personal som arbetar med vård och omsorg av äldre avsätts 450 miljoner kronor 2005 och 300 miljoner kronor 2006 och 2007. Möjligheterna till studiemedel för äldre förbättras från höstterminen 2006, vilket innebär ökade resurser om 100 miljoner kronor 2006 och 250 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2007.

Regeringen redovisar i en särskild bilaga till budgetpropositionen, utgiftsområde 14 bilaga 1, det arbete som bedrivits i Regeringskansliet kring ett system för individuell kompetensutveckling efter det att riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag i proposition 2001/02:175.

Motionerna

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet riktar i motion A338 skarp kritik mot regeringens hantering av frågan om individuell kompetensutveckling. Motionärerna beklagar att också Miljöpartiet, som i olika sammanhang betonat vikten av kompetensutveckling, valt att frångå sina tidigare deklARATIONER om införande av ett individuellt kompetenssparande. I motionen drar de fyra förstnämnda partierna gemensamt upp riktlinjerna för ett system för individuell kompetensutveckling.

Enligt partierna är det viktigt att Sverige återfår sin forna ställning i toppen av den s.k. välståndsligan. Dagens situation är bekymmersam. I många kommuner är en tredjedel av den arbetsföra befolkningen antingen arbetslös, föremål för någon arbetsmarknadspolitisk insats eller förtidspensionerad.

Arbetslivet genomgår en snabb förändring. Globalisering och teknikintensifiering leder till ökad rörlighet på arbetsmarknaden. Det blir allt vanligare att en person varit anställd hos flera arbetsgivare och att man växlar mellan utbildning och arbete. Utbildningen är färskvara, och många gamla yrken är på tillbakagång samtidigt som nya tillkommer.

Det är viktigt att man understöder det livslånga lärandet och ökar människors möjligheter att förkovra sig och utvecklas. Utbildning och kompetens är nyckelord för framtidens arbetsmarknad. Därför ska ett system införas för sparande till kompetensutveckling. Systemet ska vara individuellt och frivilligt. Kompetenssparande främjar möjligheterna för individen att utbilda sig vidare. När kompetensen stärks ökar den enskildes trygghet på arbetsmarknaden liksom benägenheten att pröva utmaningar i arbetslivet. Ökade möjligheter till kompetenssparande är därför en viktig komponent i en strategi för långsiktig tillväxt.

Kompetenssparande är inte bara positivt ur ett individperspektiv. Sådant sparande bidrar till kompetenshöjning och därmed till att begränsa arbetslösheten. Landets förmåga att stå emot ekonomiska kriser förstärks.

Systemet ska bygga på en möjlighet för fysiska personer att med skattemässig verkan göra insättningar på individuella kompetenssparkonton. Det ska inte bara gälla för anställda, utan det är också viktigt att egenföretagare ges möjlighet att kompetensspara.

Medlen på kompetenssparkontot är individens egna och ska kunna användas till sådan kompetensutveckling som den enskilde själv bestämmer. Kompetensutveckling bör ges en vid definition. Om sparmedlen inte kommer till användning för kompetensutveckling bör de kunna användas för att förstärka pensionen.

Den avdragsrätt som regeringen tidigare (prop. 2001/02:175) förordat är otillräcklig för att nå reformens syfte. Avdragsrätten bör gälla för insättningar upp till ett prisbasbelopp per år.

För låginkomsttagare bör det införas någon form av extra skattecredit eller bidrag.

Arbetsgivarnas medverkan är viktig för att stödja och utveckla individernas kontinuerliga vidareutbildning. Det är angeläget att få deras medverkan bl.a. därför att kapitalet i systemet då kan byggas upp i en snabbare takt. I syfte att stimulera arbetsgivare att bidra till den anställdes eget utbildnings-sparande bör det införas en rätt till avdrag för sociala avgifter vid avsättningar till den anställdes kompetenssparkonto.

Två av de ovannämnda partierna lägger i egna parti- och kommittémotioner fram förslag med motsvarande eller liknande innehåll, *Folkpartiet* i motionerna Sk454 yrkande 11 och Ub321 yrkande 11 och *Kristdemokraterna* i

motionerna 2003/04:MJ63 yrkande 49, A353 yrkande 7, A354 yrkande 3 och A356 yrkande 16.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens bedömning i budgetpropositionen, att det trots betydande ansträngningar inte varit möjligt att konstruera ett tillfredsställande system för kompetenssparande, och avstyrker därmed motionerna 2003/04:MJ63 yrkande 49 (kd), Sk454 yrkande 11 (fp), Ub321 yrkande 11 (fp), A338 (m, fp, kd, c), A353 yrkande 7 (kd), A354 yrkande 3 (kd) och A356 yrkande 16 (kd).

Anslag på utgiftsområde 14 för 2005

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om fördelning av anslag på utgiftsområde 14 och om bemyndiganden för verksamhet i några myndigheter på området. För Arbetslivsinstitutet föreslår utskottet en 50 miljoner kronor högre nivå när det gäller bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som avser åren 2006–2008. Anslagsnivån påverkas inte av detta. Samtliga motioner avstyrks. Jämför särskilda yttranden från m, fp, kd respektive c.

Anslag 23:1 Arbetsmiljöverket

Propositionen

Anslagsutveckling Tusental kronor

2003	Utfall	653 948	Anslagssparande	23 264
2004	Anslag	639 919	Utgiftsprognos	627 056
2005	Förslag	648 862		
2006	Beräknat	656 051 ¹		
2007	Beräknat	667 469 ²		

¹Motsvarar 648 884 tkr i 2005 års prisnivå

²Motsvarar 648 918 tkr i 2005 års prisnivå

Anslaget avser utgifter för personal, lokaler samt för övrig förvaltning vid Arbetsmiljöverket. Anslaget omfattar även utgifter för den regionala skyddsombudsverksamheten. I propositionen framhålls att en väl fungerande tillsyn behövs och att det är viktigt att utvecklingen av tillsynen fortgår och effektiviseras. Regeringen anser också att det är viktigt att verket fortsätter att utveckla samspelet mellan central och lokal nivå i tillsynen. Ett annat område som verket måste uppmärksamma särskilt är att utveckla metoder för en kva-

lificerad utvärdering av de insatser som verket gör. Med anledning av Riksrevisionens rapport *Arbetsmiljöverkets tillsyn* (RIR 2004:14) kommer regeringen, som tidigare nämnts, senast i samband med budgetpropositionen för 2006 att återkomma till riksdagen med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits och vilka resultat som uppnåtts.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 2 miljoner kronor som förs över för att finansiera viss isocyanatforskning i Hässleholm och att forskningen fortsätter att bedrivas inom ramen för Stockholms universitets ledning under 2005. Anslag 23:3 *Särskilda utbildningsinsatser m.m.* minskas med 1 350 000 kr för samma ändamål (jfr anslag 23:3 nedan). Totalt förs alltså 3 350 000 kr över från utgiftsområde 14 Arbetsliv till anslag 25:29 *Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning* inom utgiftsområde 16 under 2005. Cirka 5 miljoner kronor förs tillbaka till anslag 23:1 som en följd av att den tillfälliga satsningen för att finansiera flyttningen av Belastningsskadecentrum till Högskolan i Gävle under 2004 upphör från och med 2005.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för anslag 23:1 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 18 550 000 kr under 2006 (budgetpropositionen, UO14 punkt 1). Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 648 862 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 4 i denna del).

Motionerna

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag

Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
648 862		-100 000	-100 000	

Folkpartiet lägger i motion A375 yrkande 19 i denna del sparbetning på Arbetsmiljöverket och räknar med att anslaget kan minskas med 100 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Kristdemokraterna menar i motion A356 yrkandena 28 och 33 i denna del att Arbetsmiljöverket under de senare åren fått kraftigt ökade anslag, vilket bl.a. fått till följd att alla medel inte kunnat förbrukas. Med tanke på de ökade anslagen under senare år och den rationaliseringspotential som bör finnas efter sammanslagningen av Arbetarskyddsstyrelsen och de regionala yrkesinspektionerna bedöms att en besparing på 100 miljoner kronor är möjlig. Kristdemokraterna vill införa en ny och samordnad rehabiliteringsförsäkring i linje med förslaget i utredningen *Rehabilitering till arbete* (SOU 2000:78). Denna försäkring skulle avlasta Arbetsmiljöverket från en del arbetsuppgifter som myndigheten fått. Rehabiliteringsförsäkringen föreslås gälla från den 1 januari 2005. För budgetåret 2005 beräknar Kristdemokraterna anslaget till ett 100 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som anser att anslaget är väl avvägt, tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget och avstyrker motionerna A356 yrkandena 28 och 33 i denna del (kd) och A375 yrkande 19 i denna del (fp).

I slutet av detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i fråga om bemyndigande för år 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 1).

Anslag 23:2 Arbetslivsinstitutet*Propositionen*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	295 727	Anslagssparande	23 299
2004	Anslag	309 420	Utgiftsprognos	289 650
2005	Förslag	360 771		
2006	Beräknat	364 749 ¹		
2007	Beräknat	321 075 ²		

¹Motsvarar 360 771 tkr i 2005 års prisnivå

²Motsvarar 312 159 tkr i 2005 års prisnivå

Anslaget avser kostnader för Arbetslivsinstitutets (ALI) forsknings- och utvecklingsverksamhet, inklusive samarbetsavtal med externa parter samt utbildningsverksamhet och annan kunskapsförmedling. Anslaget omfattar även kostnader för personal och lokaler samt övriga förvaltningskostnader.

Regeringens bedömning är att ALI under 2003 har gjort värdefulla insatser inom arbetslivsområdet. ALI har bidragit till att kunskapen om viktiga faktorer och samband har ökat. Den budgetsanering som regeringen beställt är utförd. ALI bör fortsätta utvecklingsarbetet utifrån den femåriga utvecklingsplan som presenterades hösten 2003. De speciella förutsättningar som finns vid ALI för samverkan mellan forskare inom olika forskningsområden och discipliner bör tas tillvara och utvecklas ytterligare. Arbetslivsforskning bör bedrivas i samverkan med andra myndigheter, vetenskapliga institutioner, universitet och högskolor inom och utom landet och då bör samfinansiering eftersträvas. Spridning av information och kunskaper är en väsentlig del i ALI:s verksamhet som bör utvecklas och stärkas.

Regeringen föreslår att 50 miljoner kronor per år under 2005 och 2006 tillförs detta anslag för försöksverksamhet med arbetstidsförkortning. Ett uppdrag till ALI förbereds där institutet ges i uppgift att organisera ett sådant försök. Syftet med försöket är att klarlägga sambandet mellan arbetstidens längd och arbetstagarnas hälsa. För att förstärka Arbetsdomstolens verksamhet minskas anslaget med 1 miljon kronor som förs till anslag 23:4 *Arbetsdomstolen* (jfr anslag 23:4 nedan). Den tillfälliga satsningen om 3 miljoner

kronor till metodutveckling för företagshälsovården under 2004 upphör vid ingången av 2005.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslag 23:2 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 50 miljoner kronor under 2006–2008 (budgetpropositionen, UO14 punkt 2). Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 360 771 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14, punkt 4 i denna del).

Motionerna

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag

Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
360 771	–50 000	–150 000	–100 000	–280 000

Moderaterna beräknar i motion A340 yrkande 4 i denna del anslaget till 50 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslår.

Folkpartiet föreslår i motion A375 yrkande 19 i denna del att ALI läggs ned och att större delen av dess forskningsanslag förs över till universitet och forskningsråd. Under 2005 räknar partiet med att detta sparar 100 miljoner kronor av myndighetens anslag. Folkpartiet vill inte anslå de 50 miljoner kronor som regeringen föreslår till ALI för försöket med arbetstidsförkortning; partiet vill ha en ny mer flexibel arbetstidslag. För budgetåret 2005 beräknar Folkpartiet anslaget till ett 150 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Kristdemokraterna pekar i motion A356 yrkandena 29 och 33 i denna del på att allvarliga brister har konstaterats i styrningen av ALI. Det krävs därför att en rejäl översyn genomförs av ALI och dess relationer till andra myndigheter. Översynen ska vara grundlig och förutsättningslös. Mycket talar för att ALI:s forskningsresurser kommer till effektivare användning om de finansierar forskning på universitet, högskolor och andra organ. Informationsspridningen och utbildningsverksamheten kan tas över av Arbetsmiljöverket. ALI bör omedelbart kunna genomföra en del rationaliseringar och fokusera sin verksamhet, bl.a. minska en del av sin bidragsgivning. Kristdemokraterna menar att arbetslivsinriktad forskning på organisationsområdet bör prioriteras. På tre års sikt bör ALI kunna avvecklas och dess uppgifter fördelas på Arbetsmiljöverket, universitet, högskolor och andra aktörer. Anslaget till ALI kan minskas med 50 miljoner kronor. Kristdemokraterna anser att det inte finns någon anledning att ge ALI 50 miljoner kronor extra för försök med arbetstidsförkortning. Partiet menar att arbetstidsfrågan bäst löses mellan arbetsmarknadens parter. För budgetåret 2005 beräknar Kristdemokraterna anslaget till ett 100 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Centerpartiet tydliggör i motion A365 att partiet vill satsa på en decentraliserad forskningsstruktur. Det är viktigt att bygga upp livskraftiga forsknings-

miljöer runt om i landet. Därför bör en del av det forskningsarbete som i dag utförs på ALI i stället bedrivas ute på landets universitet och högskolor. För budgetåret 2005 beräknar Centerpartiet anslaget till ett 280 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka betydelsen av att det finns en fungerande organisation för forskning och utveckling som rör de snabba och djupgående förändringar som pågår inom arbetslivet. ALI, vars uppgift är att forska, utveckla, utbilda och förmedla kunskap om och i arbetslivet, har en viktig roll i detta. Utskottet anser också att det är viktigt att arbetslivsforskning bedrivs i aktiv samverkan med myndigheter, högskolor etc. Av propositionen framgår att regeringen avser att genomföra en extern utvärdering av ALI:s verksamhet och att ambitionen är att kontinuerligt följa upp myndighetens verksamhet för att utvärdera dess effektivitet. Utskottet har i avsnittet om allmän inriktning på utgiftsområde 14 Arbetsliv berört frågan om arbetstidsförkortning. Med hänvisning till det ovan framförda avstyrker utskottet motionerna A340 yrkande 4 i denna del (m), A356 yrkandena 29 och 33 i denna del (kd), A365 (c) och A375 yrkande 19 i denna del (fp) samt tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

När det gäller nivån på det bemyndigande som föreslås för ALI kan utskottet konstatera – efter underhandskontakter med Regeringskansliet – att bemyndiganderamen inte omfattar resurser för det tidigare redovisade försöket med arbetstidsförkortning som sträcker sig över två år. Bemyndigandet bör därför uppgå till ett 50 miljoner kronor högre belopp än vad som föreslås i propositionen. Detta påverkar inte anslagsnivån.

Utskottet tillstyrker därmed delvis regeringens förslag i fråga om bemyndigande för år 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 2) med den ändringen att bemyndigandet utökas med ytterligare 50 miljoner kronor, dvs. totalt 100 miljoner kronor.

Anslag 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.

Propositionen

Anslagsutveckling *Tusental kronor*

2003	Utfall	44 451	Anslagssparande	1 549
2004	Anslag	46 000	Utgiftsprognos	46 702
2005	Förslag	44 650		
2006	Beräknat	44 650		
2007	Beräknat	44 650		

Anslaget är ett bidrag till arbetsmarknadens parter och administreras av Arbetslivsinstitutet (ALI). Anslaget avser kostnader för funktionsutbildning, styrelserepresentantutbildning och allmänna informationsinsatser inom arbetslivsområdet samt viss EU-bevakning. Funktionsutbildningen avser främst arbetsmiljöutbildningar för fackliga förtroendemän.

Regeringen har givit ALI i uppdrag att för budgetåret 2004 närmare redovisa användningen av medlen under anslaget.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 1 350 000 kr för att finansiera viss isocyanatforskning i Hässleholm och att forskningen fortsätter att bedrivas inom ramen för Stockholms universitets ledning under 2005. Anslag 23:1 *Arbetsmiljöverket* minskas med 2 miljoner kronor för samma ändamål (jfr anslag 23:1 ovan). Totalt förs 3 350 000 kr över från utgiftsområde 14 Arbetsliv till anslag 25:29 *Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning* inom utgiftsområde 16 under 2005.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för anslag 23:3 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 33 500 000 kr under 2006 (budgetpropositionen, UO14 punkt 3). Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 44 650 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 4 i denna del).

Motionerna

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag

Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
44 650		-10 000	-45 000	

Folkpartiet anser i motion A375 yrkande 19 i denna del att ett sparande kan ske på anslaget och föreslår en minskning med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

I motion A356 yrkande 33 i denna del anser *Kristdemokraterna* att det är tveksamt om statliga bidrag i all evighet ska gå till utbildning av övriga fackliga förtroendevalda eftersom stödet till de regionala skyddsombuden har överförts till Arbetsmiljöverkets anslag. Enligt partiet bör de fackliga organisationerna själva eller i samarbete med arbetsgivarna kunna klara sådan utbildning. *Kristdemokraterna* anser att anslaget kan avskaffas helt från och med 2005.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening finns det inte skäl att nu göra någon förändring av de bidrag som lämnas inom ramen för detta anslag. Utskottet, som ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning, avstyrker motionerna A356 yrkande 33 i denna del (kd) och A375 yrkande 19 i denna del (fp).

I slutet av detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i fråga om bemyndigande för år 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 3).

Anslag 23:4 Arbetsdomstolen

Propositionen

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	22 964	Anslagssparande	1 550
2004	Anslag	23 940	Utgiftsprognos	23 672
2005	Förslag	25 282		
2006	Beräknat	25 488 ¹		
2007	Beräknat	25 911 ²		

¹Motsvarar 25 282 tkr i 2005 års prisnivå

²Motsvarar 25 282 tkr i 2005 års prisnivå

Anslaget avser kostnader för personal, lokaler samt för övrig förvaltning vid Arbetsdomstolen.

Regeringen beslutade i juni 2004 att höja arvoden för Arbetsdomstolens ledamöter och deras ersättare från den 1 juli 2004. Anslaget tillförs ytterligare 1 miljon kronor som finansieras genom en minskning av anslag 23:2 *Arbetslivsinstitutet* (jfr anslag 23:2 ovan). Kostnadsökningen under 2004 finansieras inom Arbetsdomstolens befintliga ram.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 25 282 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 4 i denna del).

Motionerna

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag

Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
25 282	-25 282	-25 300		

Moderaterna, som är principiella motståndare till specialdomstolar och partsammansatta domstolar, anser i motion A340 yrkande 4 i denna del att Arbetsdomstolen ska läggas ned och dess uppgifter överförs till det allmänna domstolsväsendet. Som en följd av detta ställningstagande kan anslaget utgå.

Folkpartiet menar i motion A375 yrkande 19 i denna del att Arbetsdomstolen ska läggas ned och målen föras över till de allmänna domstolarna. Medlen på anslaget för Arbetsdomstolen ska därför flyttas till utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat liknande förslag och anser liksom tidigare att det inte är aktuellt att lägga ned Arbetsdomstolen. Utskottet kan i sammanhanget notera att frågan om Arbetsdomstolen och diskrimineringsmålen omfattas av Diskrimineringskommitténs uppdrag (dir. 2002:11, 2003:69). Därmed avstyrker utskottet motionerna A340 yrkande 4 i denna del (m) och A375 yrkande 19 i denna del (fp).

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Anslag 23:5 Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar*Propositionen och utskottets ställningstagande*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	1	Anslagssparande	60
2004	Anslag	71	Utgiftsprognos	72
2005	Förslag	73		
2006	Beräknat	73 ¹		
2007	Beräknat	74 ²		

¹Motsvarar 73 000 kr i 2005 års prisnivå

²Motsvarar 73 000 kr i 2005 års prisnivå

Anslaget avser kostnader för nämndens verksamhet, som huvudsakligen består av arvoden och ersättningar. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 73 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 4 i denna del).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Anslag 23:6 Internationella arbetsorganisationen (ILO)*Propositionen och utskottets ställningstagande*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	23 141	Anslagssparande	3 585
2004	Anslag	23 022	Utgiftsprognos	22 544
2005	Förslag	23 022		
2006	Beräknat	23 022		
2007	Beräknat	23 022		

Anslaget avser huvudsakligen kostnader för Sveriges medlemsavgift till Internationella arbetsorganisationen (ILO). En del av anslaget avser kostnader för deltagande i ILO:s verksamhet och för ILO-kommittén. ILO:s beslutande församling, Internationella arbetskonferensen, reviderade under 2004 skalan för medlemsländernas bidrag till organisationen. Sveriges andel utgör en knapp procent av ILO:s budget 2005, vilket är en marginell minskning jämfört med 2004. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 23 022 000 kronor för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 4 i denna del).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Anslag 23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)

Propositionen

Anslagsutveckling *Tusental kronor*

2003	Utfall	6 580	Anslagssparande	-52
2004	Anslag	8 098	Utgiftsprognos	7 897
2005	Förslag	8 057		
2006	Beräknat	8 151 ¹		
2007	Beräknat	8 293 ²		

¹Motsvarar 8 057 000 kr i 2005 års prisnivå

²Motsvarar 8 057 000 kr i 2005 års prisnivå

Från anslaget finansieras kostnader för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader för Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO). Sedan den 1 juli 2003 har HomO i uppgift att se till att lagen om förbud mot diskriminering efterlevs och sedan den 1 januari 2003 ska HomO enligt förordningen med instruktion för myndigheten förebygga och motverka homofobi. Antalet ärenden till HomO har ökat kraftigt och det finns ett fortsatt behov av omfattande insatser mot homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning. Regeringen anser att verksamheten mot denna bakgrund bör bedrivas med bibehållet anslag. Regeringen föreslår att förstärkningen om 700 000 kr för åren 2001–2004 förlängs med ytterligare tre år, dvs. för perioden 2005–2007. Syftet är att förstärka myndighetens kontakter med arbetsmarknadens parter. Medlen överförs från anslag 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader*.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 8 057 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 4 i denna del).

*Motionerna***Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag***Tusental kronor*

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
8 057	-8 057		-1 000	

Moderaterna vill i motion A340 yrkande 4 i denna del att de fyra ombudsmännen som har i uppdrag att utöva tillsyn enligt de olika lagarna mot diskriminering i arbetslivet slås ihop till en gemensam myndighet. Till följd därav sammanläggs också Jämställdhetsnämnden och Nämnden mot diskriminering. Moderaterna anser att anslaget för HomO ska utgå. I motionen föreslås att det under utgiftsområde 14 i stället inrättas en ny myndighet, och att det skapas ett nytt anslag för Ombudsmannen mot diskriminering som tillförs drygt 72 miljoner kronor för 2005.

Kristdemokraterna ser i motion A356 yrkandena 31 och 33 i denna del med hänvisning till det redovisade antalet ärenden ingen anledning att öka resurserna till HomO på det sätt som regeringen föreslår. För budgetåret 2005 föreslår Kristdemokraterna en minskning av anslaget med 1 miljon kronor jämfört med regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat liknande synpunkter och då hänvisat till den utredning (dir. 2002:11) som regeringen tillsatt för att bl.a. överväga en samordning eller sammanslagning av några av eller samtliga av Handikappombudsmannen, Jämställdhetsombudsmannen, HomO och Diskrimineringsombudsmannen. Kommittén, som fått nya uppgifter och därmed förlängd redovisningstid (dir. 2003:69), ska redovisa uppdraget senast den 1 juli 2005.

Utskottet finner regeringens förslag till medelsanvisning väl avvägt med tanke på HomO:s ökade arbetsvolym, bl.a. till följd av den utökade uppgiften att även ha tillsyn över 2003 års diskrimineringslag. Med hänvisning till vad som anförts ovan avstyrker utskottet motionerna A340 yrkande 4 i denna del (m) och A356 yrkandena 31 och 33 i denna del (kd) och tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Anslag 23:8 Medlingsinstitutet*Propositionen*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	48 812	Anslagssparande	711
2004	Anslag	49 103	Utgiftsprognos	49 196
2005	Förslag	49 640		
2006	Beräknat	50 494 ¹		
2007	Beräknat	51 455 ²		

¹Motsvarar 49 640 000 kr i 2005 års prisnivå²Motsvarar 49 640 000 kr i 2005 års prisnivå

Anslaget avser kostnader för personal, lokaler, lönestatistik och andra förvaltningskostnader för Medlingsinstitutet. Regeringen bedömer att Medlingsinstitutet med sina insatser bidragit till en bättre fungerande lönebildning.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 49 640 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 4 i denna del).

*Motionen***Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag***Tusental kronor*

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
49 640			-3 000	

Kristdemokraterna anser i motion A356 yrkande 33 i denna del att det bör övervägas om inte Medlingsinstitutet kan samverka eller samlokalisera med någon annan befintlig myndighet, t.ex. Kammarkollegiet, för att på så sätt minska bl.a. de administrativa kostnaderna. Detta, och de resursökningar myndigheten fick förra året samt den rationaliseringspotential som bör finnas, gör att partiet anser att en viss besparing kan göras och anvisar ett anslag som sammantaget är 3 miljoner kronor lägre än regeringens.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som biträder regeringens förslag till medelsanvisning, avvisar de besparingsförslag som framförs i ovanstående motion. Utskottet avstyrker därför motion A356 yrkande 33 i denna del (kd).

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Anslag 24:1 Jämställdhetsombudsmannen*Propositionen*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	21 513	Anslagssparande	353
2004	Anslag	22 145 ¹	Utgiftsprognos	22 592
2005	Förslag	21 907		
2006	Beräknat	22 107 ²		
2007	Beräknat	22 479 ³		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

²Motsvarar 21 907 tkr i 2005 års prisnivå

³Motsvarar 21 907 tkr i 2005 års prisnivå

Anslaget avser kostnader för Jämställdhetsombudsmannen (JämO) med kansli och för Jämställdhetsnämnden. Antalet anmälningar om könsdiskriminering, antalet granskningar som ska genomföras, deras komplexitet och arbetsgivares bristande förmåga att leva upp till jämställdhetslagens krav på aktiva åtgärder, är faktorer som styr utgifterna på området. Utgifterna styrs också av JämO:s insatser för att följa upp lagens krav på aktiva åtgärder och för att fullgöra det informationsansvar som åläggs myndigheten. Regeringen anser att JämO:s uppgift fortsatt ska vara att motverka könsdiskriminering på arbetsmarknaden och i högskolan. Myndigheten ska i detta syfte utöva tillsyn enligt jämställdhetslagen och se till att metoder för att motverka könsdiskriminering, inklusive lönediskriminering, finns tillgängliga och sprida dem.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 21 907 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 4 i denna del).

*Motionen***Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag***Tusental kronor*

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
21 907	-21 907			

Moderaterna vill i motion A340 yrkande 4 i denna del att de fyra ombudsmännen som har i uppdrag att utöva tillsyn enligt de olika lagarna mot diskriminering i arbetslivet slås ihop till en gemensam myndighet. Till följd därav sammanläggs också Jämställdhetsnämnden och Nämnden mot diskriminering. Moderaterna anser att anslaget för JämO ska utgå. I motionen föreslås att det under utgiftsområde 14 i stället inrättas en ny myndighet och att det skapas ett nytt anslag, Ombudsmannen mot diskriminering, som tillförs drygt 72 miljoner kronor för 2005.

Utskottets ställningstagande

Med hänvisning till utskottets ställningstagande under anslag 23:7 tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning under anslag 24:1 och avstyrker därför motion A340 yrkande 4 i denna del (m).

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Anslag 24:2 Särskilda jämställdhetsåtgärder*Propositionen och utskottets ställningstagande*

Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Utfall	11 248	Anslagssparande	9 317
2004	Anslag	13 706 ¹	Utgiftsprognos	22 748
2005	Förslag	7 706		
2006	Beräknat	7 706		
2007	Beräknat	7 706		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition (bet. 2003/04:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2005.

Anslaget avser kostnader för åtgärder som syftar till att främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Anslaget ska användas för att stödja verksamheter som syftar till att främja jämställdhet mellan kvinnor och män samt organisationer som driver projekt med detta syfte. Anslaget kan även användas för att pröva nya metoder inom jämställdhetsarbetet.

Inom Näringsdepartementet har det bedrivits verksamhet som har finansierats av anslaget. Anslaget föreslås minskas med 6 miljoner kronor för 2005. Medlen förs till anslag 90:5 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse som ökas i motsvarande omfattning. En fortsatt hög ambitionsnivå vad avser Näringsdepartementets jämställdhetsarbete ska vara möjlig. Under 2005 föreslås anslag 24:2 även kunna användas för stöd till kvinnoorganisationer.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 7 706 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 4 i denna del).

Utskottet biträder regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Anslag 24:3 Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering (nytt anslag)

Propositionen

Anslagsutveckling
Tusental kronor

2005	Förslag	4 000
2006	Beräknat	0
2007	Beräknat	0

De statliga myndigheterna bör i sin verksamhet utgöra ett föredöme i frågor som gäller jämställdhet mellan kvinnor och män. Ett stöd bör erbjudas till myndigheterna i deras arbete med jämställdhetsintegrering. Därför bör ett nytt anslag upprättas för att finansiera kostnader för en delegation för stöd till jämställdhetsintegrering.

Delegationens uppgifter ska vara att

- informera om jämställdhetsintegrering och om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av jämställdhetspolitiken,
- utforma utbildningar och samordna utbildningsinsatser för jämställdhetsintegrering,
- vidareutveckla metoder för jämställdhetsintegrering,
- skapa forum för erfarenhetsutbyte mellan myndigheter.

Delegationen inrättas för en period om ett år.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 4 000 000 kr för budgetåret 2005 (budgetpropositionen, UO14 punkt 4 i denna del).

Motionerna

Oppositionens förslag i förhållande till regeringens förslag

Tusental kronor

Regeringens förslag	m	fp	kd	c
4 000	-4 000		-4 000	

Moderaterna föreslår i motion A340 yrkande 4 i denna del att anslaget utgår, dvs. en minskning med 4 miljoner kronor.

Kristdemokraterna anser i motion A356 yrkandena 32 och 33 i denna del att satsningar på jämställdhet ska finansieras av respektive förvaltning, på samma sätt som alla företag i Sverige själva får finansiera sitt jämställdhetsarbete och yrkar på en besparing med 4 miljoner kronor, motsvarande hela anslaget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som delar regeringens uppfattning att myndigheterna bör vara ett föredöme i frågor som gäller jämställdhet mellan kvinnor och män, välkomnar initiativet till en delegation för jämställdhetsintegrering. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker därför motionerna A340 yrkande 4 i denna del (m) och A356 yrkandena 32 och 33 i denna del (kd).

Sist i detta avsnitt finns en sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen på utgiftsområde 14.

Föreslaget nytt anslag: 24:4 Ombudsmannen mot diskriminering (m)

Som framgår under anslag 23:7 *Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)* och anslag 24:1 *Jämställdhetsombudsmannen (JämO)* förordar *Moderaterna* i motion A340 yrkande 4 i denna del att de fyra ombudsmännen som har till uppgift att utöva tillsyn över lagstiftningen mot diskriminering i arbetslivet slås ihop till en gemensam myndighet. Till följd därav sammanläggs även Jämställdhetsnämnden och Nämnden mot diskriminering.

För att finansiera den nya myndigheten föreslås att 72 801 000 kr anvisas på detta nya anslag för 2005.

Utskottets ställningstagande

Med hänvisning till utskottets ställningstagande under anslag 23:7 avstyrker utskottet motion A340 yrkande 4 i denna del (m).

Sammanställning av utskottets ställningstagande i fråga om anslagen m.m. på utgiftsområde 14 Arbetsliv

Av nedanstående tabell framgår utskottets och oppositionspartiernas förslag till fördelning på anslag på utgiftsområde 14.

Belopp i tusental kronor

Anslag	Anslags- typ	Utskottets förslag	(m)	(fp)	(kd)	(c)
23:1 Arbetsmiljöverket	(ram)	648 862		-100 000	-100 000	
23:2 Arbetslivsinstitutet	(ram)	360 771	-50 000	-150 000	-100 000	-280 000
23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.	(ram)	44 650		-10 000	-45 000	
23:4 Arbetsdomstolen	(ram)	25 282	-25 282	-25 300		
23:5 Statens nämnd för arbetstaga- res uppfinningar	(ram)	73				
23:6 Internationella arbetsorgani- sationen (ILO)	(ram)	23 022				
23:7 Ombudsmannen mot diskri- minering på grund av sexuell läggning (HomO)	(ram)	8 057	-8 057		-1 000	
23:8 Medlingsinstitutet	(ram)	49 640			-3 000	
24:1 Jämställdhetsombudsmannen	(ram)	21 907	-21 907			
24:2 Särskilda jämställdhetsåtgär- der	(ram)	7 706				
24:3 Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering	(ram)	4 000	-4 000		-4 000	
24:4 Ombudsmannen mot diskri- minering (nytt anslag)	(ram)		+72 801			
Summa		1 193 970	-36 445	-285 300	-253 000	-280 000

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13

Arbetsmarknad (punkt 1) (m, fp, kd, c)

av Margareta Andersson (c), Anders G Högmark (m), Stefan Attefall (kd), Patrik Norinder (m), Carl B Hamilton (fp), Henrik Westman (m) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 1. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2003/04: MJ63 yrkandena 44, 46 och 47, 2003/04: MJ65 yrkande 11, 2004/05: Sf288 yrkandena 15 och 18–20, 2004/05: Sf360 yrkande 4, 2004/05: Sf365 yrkande 10, 2004/05: Ub436 yrkandena 1, 3 och 4, 2004/05: N393 yrkande 20, 2004/05: A261 yrkandena 1, 2 i denna del och 3, 2004/05: A342 yrkandena 3, 5 och 6, 2004/05: A356 yrkandena 1–3, 6, 17, 23 och 24 i denna del samt 2004/05: A375 yrkandena 1, 2, 10 och 17 och avslår motionerna 2004/05: K459 yrkande 12, 2004/05: N308 yrkande 4, 2004/05: N404 yrkandena 1 och 7, 2004/05: N409 yrkande 35, 2004/05: A215 yrkandena 1 och 2, 2004/05: A221 yrkandena 1, 4 och 8, 2004/05: A226, 2004/05: A239 yrkandena 1, 3 och 4, 2004/05: A257, 2004/05: A273 yrkandena 1–5, 2004/05: A277 yrkande 1, 2004/05: A289, 2004/05: A317 samt 2004/05: A350 yrkandena 1 och 10.

Ställningstagande

Inledning

Arbets- och företagslinjen måste stärkas i svensk politik. Detta är utgångspunkten när våra partier, som tillsammans utgör Allians för Sverige, formar vår politik.

Den ekonomiska politiken måste utformas så att den ger hög och uthållig tillväxt och på så vis säkrar sysselsättning, trygghet och välbefinnande. För att göra detta möjligt måste strukturreformer genomföras och en betydande omläggning av politiken ske. Ett antal angelägna åtgärder har anknytning till arbetsmarknaden.

Den ekonomiska tillväxten är starkt beroende av det totala antalet arbetade timmar och produktivitetsutvecklingen i stort. Detta tar vi fasta på i vår politik. Vi vill särskilt peka på vikten av att öka antalet arbetade timmar i ekono-

min, vilket också innebär att fler människor kommer i arbete och att det tillkommer fler arbetsgivare. Det finns också skäl att framhålla arbetets värde och betydelse för människor. Det gäller inte minst ungdomar, en grupp där arbetslösheten fortfarande ligger på hög nivå.

Regering och riksdag kan påverka utvecklingen genom reformer för en bättre fungerande arbetsmarknad, strategiska skattesänkningar på arbete och företagande samt förenklade regelverk.

Politiken måste läggas om så att det arbetstidsbortfall motsvarande en dryg miljon människor som inte går till arbetet en vanlig dag bringas ned till normala nivåer. Människor som vill arbeta måste ges en reell chans att göra detta. På grund av arbetslöshet, sjukskrivning, förtidspension eller annat utanförskap går motsvarande 20 % av befolkningen i åldern 20–64 år inte till något arbete. Detta är ett allvarligt slöseri med mänsklig värdighet och mänskliga resurser.

Ett nytt, väldefinierat sysselsättningsmål bör fastställas. Under arbetet har framkommit att antalet arbetade timmar per invånare är en stark kandidat till ett sådant mål, förutom dagens mål om minst 80 % sysselsättning i genomsnitt och särskilda insatser i områden där andelen understiger 60 %. Dessa mål återspeglar att det för ökad tillväxt krävs att fler individer kommer i arbete och att antalet arbetade timmar måste öka. Målet om 60 % fäster uppmärksamheten på att ambitionen vad gäller sysselsättningen måste vara hög i alla delar av landet.

Ett omfattande program genomförs för att få människor i arbete genom bl.a. översyn och en mer sysselsättningsfrämjande utformning av reglerna för arbetslöshetsförsäkringen och andra delar av socialförsäkringssystemet, liksom analys av den reella integration som i dag finns mellan olika system samt en uppstramande översyn av hur reglerna tillämpas.

Huvudpunkterna i vår politik är följande:

- Det måste bli mer lönande att arbeta. Bidragssystemen bör reformeras bl.a. vad avser ersättningsnivåer och villkor i övrigt. Människor måste snabbare än i dag komma ut på arbetsmarknaden, och det ska löna sig bättre att stanna där längre än i dag. Äldres vilja att arbeta ska stimuleras och underlättas.
- Människor måste komma tillbaka i arbete igen. Frånvaron måste minskas och inflödet i förtidspensionering stoppas. Detta kräver åtgärder på en rad områden alltifrån arbetsplatsfrågor till bättre fungerande system för rehabilitering och bättre villkor för barnfamiljerna.
- Skatte- och bidragssystemen reformeras så att de stimulerar och gör att det lönar sig bättre att arbeta – trösklar och marginaleffekter måste minskas.
- Arbetsmarknadspolitiken bör reformeras och ges en ny inriktning. Individerna – inte kollektiv eller klasser – ska stå i fokus för den förnyade arbetsmarknadspolitiken. Fler måste komma i arbete snabbare. En arbetsmarknad för alla måste skapas.

- Hinder mot att kvinnor utvecklar hela sin potential måste undanröjas genom såväl opinionsbildning som direkta åtgärder.
- Regler måste utformas bättre och enklare så att de underlättar för invandrare att snabbt komma in på arbetsmarknaden.
- Satsningar måste till på kompetens i arbetslivet, utbildning och forskning. Arbetsmarknadsutbildningen måste effektiviseras.
- Europasamarbetets fördelar måste utnyttjas, bl.a. genom att Lissabonprocessen reformeras så att den mer uttalat inför jämförelser med länder som Norge, USA, Japan och Kanada för att bidra till att förbättra den europeiska arbetsmarknadens funktionssätt och till att effektivisera den ekonomiska politiken.

Utöver åtgärderna för att fler ska komma i arbete och att antalet arbetade timmar ska öka behövs bl.a. produktivetsfrämjande insatser liksom sunda offentliga finanser. Vi vill i detta sammanhang särskilt betona vikten av att stärka det direkta sambandet mellan lönebildning och höjda reallöner. Arbetsmarknadens parter har ansvar för löneförhandlingarna, men staten bör bl.a. tydliggöra kopplingen mellan arbetslösheten och avgiften till arbetslöshetsförsäkringen.

Det dystra arbetsmarknadsläget

Våra beräkningar visar att motsvarande drygt en miljon heltidsarbetande människor står utanför arbetsmarknaden på grund av arbetslöshet, sjukskrivning, förtidspensionering m.m.

Nästan en halv miljard kronor om dagen spenderas på att dessa människor i arbetsför ålder står utanför arbetsmarknaden och i stället försörjs genom bidrag och socialförsäkringar. Samtidigt införs nu ett nytt sjuklönesystem med ett medfinansieringsansvar och absurda effekter, som att det bl.a. ytterligare ökar kostnaderna för att anställa personal som riskerar att bli sjuk. Arbetsgivarna kommer att noga granska varje arbetssökandes sjukhistoria och minsta risk att han eller hon blir sjuk kommer att tydligt reducera den sökandes chans till arbete. Målet om färre sjukskrivningar kommer inte att nås genom detta förslag.

Det dystra resultatet av regeringens politik är att den totala arbetslösheten, såsom den officiellt redovisas inklusive arbetsmarknadsåtgärder, successivt har stigit under mandatperioden. I oktober 2002 uppgick den totala arbetslösheten till 6,5 %, i oktober 2003 till 7,0 % och i oktober 2004 till 7,8 %.

Antalet människor i arbetsför ålder som inte har ett riktigt arbete eller som vill arbeta mer har under samma period ökat med 100 000 och uppgår nu till 760 000 personer.

	Antal individer	I procent av arbetskraften
Öppet arbetslösa	217 000	4,9
I arbetsmarknadsåtgärder	129 000	2,9
Sammanlagd total officiell arbetslöshet	346 000	7,8
Latent arbetssökande	147 000	3,3
Undersysselsatta	267 000	6,1
Antal människor i arbetsför ålder som inte har ett riktigt arbete eller som vill arbeta mer	760 000	17,2

Källa: SCB:s översikt över arbetsmarknadsläget avseende oktober 2004

Regeringen för enligt vår mening en medveten politik som går ut på att flytta människor mellan olika statistikcolumner för att kortsiktigt nå vissa politiska mål. Detta är enligt vår uppfattning oansvarigt och kortsynt.

Trots statistikpolitiken har regeringen inte lyckats nå sitt eget sysselsättningsmål. Inte heller målet om att halvera antalet socialbidragsberoende uppnås. Sitt gamla mål om öppen arbetslöshet – att den öppna arbetslösheten skulle uppgå till högst 4 % – har regeringen för länge sedan övergivit. Risken är stor att det inte går att uppnå regeringens mål om halvering av sjukfrånvaron.

Sysselsättningsmålet – att år 2004 skulle 80 % av befolkningen mellan 20 och 64 år vara reguljärt sysselsatt – har regeringen helt misslyckats med att nå. I dagsläget är det mindre än 77 % som har ett arbete som inte är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd och andelen är lägre än för ett år sedan. Enligt regeringens prognoser kommer målet inte heller att kunna nås under överskådlig tid. Den expansion av arbetsmarknadspolitiska åtgärder som regeringen nu planerar och genomför minskar bokföringsmässigt den öppna arbetslösheten men gör inte att sysselsättningsmålet nås; personer i åtgärder räknas inte in i målet.

Utvecklingen av *sjukfrånvaron* ligger hittills inte i linje med vad som krävs för att uppnå regeringens mål om att halvera denna från 2002 års nivå på 110,5 miljoner sjukpenning-, karens- och sjuklönedagar till årsskiftet 2007/08. Detta får återverkningar också på arbetsmarknaden. Enligt regeringens egna uppgifter finns det ca 122 000 personer som varit sjukskrivna mer än ett år och antalet personer som mottar sjuk- och aktivitetsersättning har ökat kraftigt och uppgår till ca 530 000 personer. Den höga sjukfrånvaron och det stora antalet personer med sjuk- och aktivitetsersättning medför lidande för den enskilde, höga sociala och samhällsekonomiska kostnader som tränger undan andra angelägna välfärdsbehov och leder dessutom till ett minskat arbetskraftsutbud och på sikt färre arbetade timmar.

Målet om att *halvera antalet socialbidragsberoende* mellan 1999 och 2004 uppnås inte heller. Även på denna punkt misslyckas regeringen, vilket också

erkänns i budgetpropositionen. Enligt Kommunförbundet ökar kostnaderna för socialbidrag i år. Ensamstående kvinnor med barn och utrikes födda är överrepresenterade bland personer med flerårigt socialbidrag. Trots att regeringen säger sig förespråka arbetslinjen visar utvecklingen av bl.a. socialbidrag att så inte är fallet.

Brister i dagens arbetsmarknadspolitik

Den nuvarande arbetsmarknadspolitikerna har misslyckats. Det är uppenbart att arbetsmarknadens funktionssätt har stora brister.

Vår kritik mot nuvarande system kan sammanfattas i följande punkter:

- Den förda politiken ger inte tillräcklig hjälp till dem som är mest utsatta på arbetsmarknaden.
- Dagens politik ger för liten valfrihet för den enskilde.
- Styrningen av förmedlingsverksamheten fungerar dåligt – det leder till att få jobb förmedlas, få anvisningar till arbete görs och att kontrollen av arbetsviljan är otillfredsställande.
- Många arbetsförmedlingar uppvisar stora brister när det gäller att göra anvisningar av god kvalitet, vilket leder till dålig matchning mellan arbets sökande och lediga jobb.
- Arbetsförmedlarna har dubbla och motsägelsefulla roller gentemot de arbetslösa genom att de både ska hjälpa och kontrollera.
- Förmedlingsverksamheten bedrivs varken enhetligt, rättssäkert eller effektivt. Arbetslösa i olika delar av landet får inte en likvärdig behandling i sina kontakter med arbetsförmedlingen.
- Arbetsmarknadspolitikerna saknar förmåga att ta till vara olika förutsättningar i skilda delar av landet.
- Individuella handlingsplaner av god kvalitet tas inte fram för arbetslösa arbetssökande vid förmedlingen, trots upprepade krav på detta från riksdag och regering.
- Dagens arbetsmarknadsåtgärder leder inte till minskad arbetslöshet eller ökad sysselsättning men däremot till betydande undanträngningseffekter – beräkningar visar att för varje hundratal personer som deltar i arbetsmarknadsåtgärder som innebär subventionerad sysselsättning försvinner mellan 60 och 70 riktiga arbeten.
- Arbetsmarknadspolitikerna har i långa stycken misslyckats i fråga om samarbete med företag och näringsliv.
- Arbetsmarknadspolitikerna förefaller ofta att motverka snarare än att främja rörligheten på arbetsmarknaden.
- Arbetslöshetsförsäkringen har tappat sin funktion som omställningsförsäkring – i stället för att erbjuda ett tillfälligt ekonomiskt stöd mellan två

arbeten används den alltför ofta bara för att försörja människor under långa perioder.

- Arbetslöshetsförsäkringen tillämpas inte på ett enhetligt och rättssäkert sätt.
- Regeringen förmår inte utforma ett förslag om system för individuell kompetenssparande, trots upprepade löften.

Det finns ytterligare ett antal strukturproblem på arbetsmarknaden varav tre ska nämnas här:

- Utanförskapet och svårigheterna för invandrare att få tillträde är ett stort slöseri med resurser och orsakar stort lidande.
- Monopolen på de traditionella offentliga arbetsmarknaderna utestänger kvinnor från karriärvägar, bra löneutveckling och arbetstider som tillgodoser kvinnors önskemål.
- Ökningen på senare år av sjukskrivningar och förtidspensioneringar tyder på att sjukskrivningar och förtidspensioneringar används för att avlasta arbetsmarknadspolitiken.

Några huvudpunkter i en reformerad arbetsmarknadspolitik

Sverige måste få en arbetsmarknad som är rörlig och öppen – en arbetsmarknad som är tillgänglig för alla. Den geografiska och sociala rörligheten behöver öka. Den stora arbetskraftsreserv och reservarmé av arbetslösa som skapats under år efter år av socialdemokratiskt styre måste avskaffas.

Avgörande för möjligheten att få en radikal ökning av sysselsättningen är ett dynamiskt företagsklimat där gamla och nya företag har möjlighet att anställa fler medarbetare. Kort sagt – Sverige behöver fler arbetsgivare.

Den arbetslöse är en medborgare med rätt att få kvalificerad service, men ska även uppfylla krav för att få ersättningar. Platsförmedlingen måste effektiviseras och inriktas på den enskildes behov och förutsättningar. Tidig och individuell service ska ges den enskilde i samband med att en handlingsplan upprättas.

Vi vill därför slå fast att den som blivit arbetslös har ett antal rättigheter som staten måste uppfylla. Samtidigt har den som blivit arbetslös ett antal skyldigheter som hon eller han i sin tur måste uppfylla. Det handlar om att etablera klara och tydliga spelregler.

Arbetslösa ska ha rätt att själva välja kostnadsfri arbetsförmedling oavsett vem som utför förmedlingstjänsten.

Arbetslösa ska ha rätt att få stöd efter sina behov, förutsättningar och intressen. Åtgärderna ska vara individuellt utformade med det enda övergripande syftet att så snart som möjligt ge de arbetslösa möjlighet att finna ett nytt arbete. Samtidigt ska alla arbetslösa som uppbär arbetslöshetsersättning eller annat ekonomiskt stöd från samhället ha skyldighet att aktivt söka jobb och skyldighet att delta i de åtgärder som är relevanta.

Alla arbetstagare måste uppfylla ett antal grundläggande villkor för att bli berättigade till arbetslöshetsersättning. Den som blivit arbetslös ska inte kunna tacka nej till anvisade arbeten utan att ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen påverkas.

Möjligheterna att gå från sjukskrivning till arbete måste förbättras.

Utöver dessa åtgärder med direkt anknytning till det arbetsmarknadspolitiska området vill vi ta krafttag mot de höga ohälsotalen. Detta behandlar vi närmare i den gemensamma fyrpartireservationen 27 under utgiftsområde 14 Arbetsliv.

Instrument för en effektivare arbetsmarknadspolitik

Sverige måste ha en aktiv och effektiv arbetsmarknadspolitik som syftar till att snabbt och smidigt bidra till att matcha den arbetssökande med de arbeten som finns tillgängliga och rusta den arbetslöse för att kunna ta de arbeten som står till förfogande. Arbetslinjen ska hävdas, dvs. att den arbetssökande i första hand ska erbjudas arbete eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Först när sådana åtgärder inte finns tillgängliga ska arbetslöshetsunderstöd lämnas. Aktivitet ska alltid prioriteras framför passivt bidragsberoende.

Effektivare förmedlingsverksamhet

Dagens arbetsförmedling måste moderniseras och effektiviseras med utgångspunkt från ett nytänkande som betonar förmedlingsverksamheten som en gentemot den sökande synnerligen aktiv verksamhet med ett i princip kontraktformulerat förhållningssätt mellan förmedlaren/förmedlingen, å ena sidan, och arbetssökanden, å den andra, och med rättigheter och skyldigheter för båda parter. Förmedlingsverksamheten ska baseras på internationell forskning och vår nationella utvärderingsverksamhet vid främst Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU).

Flera olika aktörer

Vi vill se många konkurrerande aktörer inom arbetsmarknadspolitikens område. Konkurrens och mångfald ökar kvaliteten och valfriheten för den arbetslöse. Vi räknar med att en rad nya aktörer såsom privata arbetsförmedlingar, branschförmedlingar – exempelvis i fackföreningsregi, privata utbildningsföretag, ideella föreningar och bemanningsföretag växer fram. Aktörerna kommer att kunna erbjuda en mängd olika alternativ med olika specialinriktningar till den arbetslöse.

I glest befolkade områden finns det inte alltid underlag för privata bemanningsföretag. Om det inte finns privata aktörer ska myndigheten upphandla sådana tjänster eller i sista hand driva egna.

Översyn av Arbetsmarknadsverket

Det finns starka skäl för en grundlig översyn av AMV:s totala organisation. En sådan översyn, inkluderande avveckling och organisatorisk omstart för vissa funktioner, bör leda till en radikalt omgjord organisation som bättre förmår vara ett instrument och ett stöd för de förändringar som vi föreslår i denna reservation.

Omställningsförsäkring

En ny arbetslöshetsförsäkring i form av en omställningsförsäkring införs. Försäkringen ska till skillnad från vad som är fallet i dag ha ett väl fungerande regelsystem som efterlevs av såväl förmedlingen som arbetslöshetskassan.

Kunskap som underlag för beslut

Den ansvariga arbetsmarknadsmyndigheten bör regelbundet redovisa hur sammansättningen av fattade beslut främjar uppsatta mål för verksamheten. IFAU bör få en viktigare roll än i dagens system och dess rapporter bör få ett större genomslag i utformningen av politiken.

Slutsats

Sammanfattningsvis förordar vi alltså en helt annan politik än regeringens för att komma till rätta med strukturproblemen på arbetsmarknaden, öka arbetsutbudet och få en väl fungerande arbetsmarknad. Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad (punkt 1) (v)

av Camilla Sköld Jansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 2. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A289 och avslår motionerna 2003/04:MJ63 yrkandena 44, 46 och 47, 2003/04:MJ65 yrkande 11, 2004/05:K459 yrkande 12, 2004/05:Sf288 yrkandena 15 och 18–20, 2004/05:Sf360 yrkande 4, 2004/05:Sf365 yrkande 10, 2004/05:Ub436 yrkandena 1, 3 och 4, 2004/05:N308 yrkande 4, 2004/05:N393 yrkande 20, 2004/05:N404 yrkandena 1 och 7, 2004/05:N409 yrkande 35, 2004/05:A215 yrkandena 1 och 2, 2004/05:A221 yrkandena 1, 4 och 8, 2004/05:A226, 2004/05:A239 yrkandena 1, 3 och 4, 2004/05:A257, 2004/05:A261 yrkandena 1, 2 i denna del och 3, 2004/05:A273 yrkandena 1–5, 2004/05:A277 yrkande 1, 2004/05:A317, 2004/05:A342 yrkandena 3, 5

och 6, 2004/05:A350 yrkandena 1 och 10, 2004/05:A356 yrkandena 1–3, 6, 17, 23 och 24 i denna del samt 2004/05:A375 yrkandena 1, 2, 10 och 17.

Ställningstagande

Från Vänsterpartiets sida anser vi att en utredning bör tillsättas för att göra en översyn av arbetsmarknadspolitikens mål och medel. I övrigt ställer vi oss bakom utskottsmajoritetens syn på den allmänna inriktningen av arbetsmarknadspolitikerna.

Bakgrunden till vårt förslag om en översyn av arbetsmarknadspolitikens mål och medel är i korthet följande.

Arbetsmarknaden har förändrats från 1990-talet. Arbetslösheten har ökat och arbetskraftsdeltagandet har minskat jämfört med tidigare perioder. Oberoende av konjunkturläget har obalanstalet (öppet arbetslösa och i åtgärder) legat på 6–8 %, vilket är en fördubbling jämfört med tidigare decennier. Samtidigt har andelen sysselsatta minskat från 84 % i slutet av 1980-talet till ca 77 % i dag. Antalet personer som är arbetslösa eller långtidssjukskrivna har ökat med ca 250 000 under motsvarande period. Antalet personer i arbetskraften som klassificeras som arbetsoförmögna har ökat kraftigt sedan början av 1990-talet. Regeringens mål om högst 4 % öppet arbetslösa och minst 80 % sysselsatta ter sig alltmer avlägsna.

Utanförskapet har många ansikten. Klasstillhörighet har alltid spelat en avgörande roll för risken att drabbas av arbetslöshet. I växande utsträckning sorteras människor också efter kön, etnicitet och ålder.

Jämfört med situationen på 1970- och 1980-talen har andelen arbetslösa som deltar i aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller erbjuds arbetsmarknadsutbildning eller subventionerad anställning minskat kraftigt under senare år. Det är enligt Vänsterpartiets uppfattning svårt att tolka detta som något annat än en sänkt ambitionsnivå i arbetsmarknadspolitikerna.

Parallellt med att resurserna således krympt har teorier om sökaktivitet och sök beteende fått en mer framskjuten plats i utformningen av arbetsmarknadspolitikerna. Även om det finns poänger med politikens nuvarande betoning på individens egna aktivitet så menar vi i Vänsterpartiet att den lätt kan leda till en ökad individualisering av problem som i grunden är strukturella.

Det är enligt vår mening uppenbart att strukturförändringar i ekonomin och arbetslivet ligger bakom en betydande del av dagens höga arbetslöshetstal och sjunkande sysselsättningsgrad. Omläggningen av den ekonomiska politiken och andra institutionella förändringar under 1990-talet har inneburit att politikens räckvidd och förmåga begränsats. Detta har medfört påtagliga sociala konsekvenser.

På dagens arbetsmarknad, som alltså kännetecknas av väsentligt högre arbetslöshet än tidigare och som i betydligt större utsträckning än tidigare är påverkad av strukturella faktorer, kommer arbetsmarknadspolitikerna till korta.

Från Vänsterpartiets sida anser vi att behovet av förnyelse av arbetsmarknadspolitikerna är stort. Därför behöver arbetsmarknadspolitikernas mål och medel utredas i ljuset av förändrade arbetslivsvillkor och de nya inslagen på

2000-talets arbetsmarknad. Förutsättningar måste skapas för alla medborgare att få en plats i arbetslivet och att bidra efter förmåga. Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Arbetslöshetsförsäkringen (punkt 2) (fp, kd, c)

av Margareta Andersson (c), Stefan Attefall (kd), Carl B Hamilton (fp) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 3. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2004/05:A261 yrkande 2 i denna del, 2004/05:A358 yrkandena 1 och 2 och 2004/05:A375 yrkande 9 i denna del och avslår motionerna 2004/05:A340 yrkande 2 och 2004/05:A342 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

En allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring bör införas. Dagens försäkring uppfyller inte de krav som man bör ställa på en arbetslöshetsförsäkring. Den bygger på gamla strukturer och tar inte hänsyn till de förändringar som skett på arbetsmarknaden vad gäller anställningsformer, arbetstid m.m.

Utgångspunkten för en ny försäkring ska vara att allt arbete, oavsett anställningsform, ska löna sig. Försäkringen ska bygga på enkla och överblickbara regelverk som är anpassade för dagens arbetsmarknad. Egenfinansieringen ska öka samtidigt som försäkringstagarna kompenseras för detta.

Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Arbetslöshetsförsäkringen (punkt 2) (m)

av Anders G Högmark (m), Patrik Norinder (m) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 4. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2004/05:A340 yrkande 2 och 2004/05:A342 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2004/05:A261 yrkande 2 i denna del, 2004/05:A358 yrkandena 1 och 2 och 2004/05:A375 yrkande 9 i denna del.

Ställningstagande

Arbetslöshetsförsäkringen måste fungera som en omställningsförsäkring. Dagens försäkring uppfyller inte de krav som man bör ställa på en sådan försäkring. Den bygger på gamla strukturer och tar inte hänsyn till de föränd-

ringar som skett på arbetsmarknaden vad gäller anställningsformer, arbetstid m.m. Det är angeläget att åtgärda dagens problem med bristande efterlevnad av regelsystemet och ett ersättningsystem som närmast fungerar som en permanent inkomstförstärkning. En översyn bör snarast göras för att få till stånd en väl fungerande arbetslöshetsförsäkring. Försäkringen ska bygga på enkla och överblickbara regelverk som är anpassade för dagens arbetsmarknad. Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Ändring i lagen om arbetsmarknadspolitiska program (punkt 3) (m)

av Anders G Högmark (m), Patrik Norinder (m) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 13 punkt 1 och bifaller därmed motion 2004/05:A340 yrkande 1.

Ställningstagande

En rad forskningsrapporter har visat att arbetsmarknadspolitiska program riktade till ungdomar har betydande undanträngningseffekter och kan inte i någon större utsträckning påvisa öka sysselsättningen bland ungdomar. Ungdomarna tenderar också att sluta söka arbete medan de deltar i arbetsmarknadspolitiska program och låses fast i bidragsberoende i stället för att etablera sig på arbetsmarknaden. Detta tycks regeringen vara medveten om. Man har i en tidigare budgetproposition aviserat att man avser att avveckla ungdomsprogrammen. I stället fortsätter regeringen nu genom sitt förslag i proposition 2004/05:1 utgiftsområde 13 punkt 1 med mindre förändringar i ett i grunden felaktigt system, förändringar som dessutom orsakar oro för ökade kostnader i landets kommuner. Vi vill inte medverka till detta, varför propositionen bör avslås i denna del.

Vi tillstyrker motion A340 yrkande 1.

6. Övriga förslag om arbetsmarknadspolitiska program för ungdomar (punkt 4) (fp)

av Carl B Hamilton (fp) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 6. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A375 yrkandena 5 och 16 och avslår motionerna 2004/05:Sf365

yrkande 13, 2004/05:Ub440 yrkande 2, 2004/05:A218, 2004/05:A326, 2004/05:A356 yrkandena 11 och 12, 2004/05:A364 och 2004/05:A380.

Ställningstagande

Utvärderingar har visat att subventionerade anställningar kan vara en väg in i reguljär sysselsättning endast om subventionerna tillämpas på personer som står långt ifrån den reguljära arbetsmarknaden.

Folkpartiet föreslår en ny typ av subventionerad anställning som bör kunna skapa ca 30 000 instegsjobb under 2005 med hjälp av en halverad arbetsgi-varavgift under högst ett år. Instegsjobben ska främst vara till för ungdomar som står utanför den reguljära arbetsmarknaden, t.ex. genom att ha varit arbetslösa i minst sex månader.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motion A375 yrkandena 5 och 16.

7. Övriga förslag om arbetsmarknadspolitiska program för ungdomar (punkt 4) (kd)

av Stefan Attefall (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 7. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2004/05:Sf365 yrkande 13, 2004/05:Ub440 yrkande 2 och 2004/05:A356 yrkandena 11 och 12 och avslår motionerna 2004/05:A218, 2004/05:A326, 2004/05:A364, 2004/05:A375 yrkandena 5 och 16 och 2004/05:A380.

Ställningstagande

Vi anser att det finns behov av att införa lärlingsutbildning som arbetsmarknadspolitisk åtgärd. En lärlingsutbildning som arbetsmarknadspolitisk åtgärd ska ge en gedigen yrkeskompetens som leder till arbete, antingen genom anställning eller genom att ett eget företag startas. Lärlingsutbildningen ska ske i nära samarbete med det lokala näringslivet. Avtal beträffande lärlingslön, försäkringsfrågor m.m. träffas i samverkan mellan arbetsförmedling, arbetsgivare och berört fackförbund. Företagen bör under det första året få ersättning från arbetsförmedlingen för utbildning/handleddning samt för de kostnader de åsamkas. Detta är väsentligt för att också små företag ska kunna ta emot lärlingar. Nivån på ersättningen till företagen bör ligga på 3 000 till 4 000 kr per månad.

Undersökningar visar att ungdomar med utländsk bakgrund har en högre arbetslöshet än andra ungdomar. Det behövs särskilda insatser för denna grupp. Skillnaden består även om betygen, utbildningen, språkkunskaperna räknas med i jämförelsen med andra ungdomar. Detta är mycket oroväckande

och tyder på stora brister i systemet. Regeringen bör snarast tillsätta en utredning som ser över orsakerna till denna utveckling och föreslår åtgärder.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motionerna Sf365 yrkande 13, Ub440 yrkande 2 och A356 yrkandena 11 och 12.

8. Arbetsmarknadspolitiska program för äldre (punkt 5) (m)

av Anders G Högmark (m), Patrik Norinder (m) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 8. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:Ub436 yrkande 7 och avslår motionerna 2004/05:A201, 2004/05:A220 yrkande 1, 2004/05:A353 yrkandena 5 och 6, 2004/05:A356 yrkande 8 och 2004/05:A375 yrkande 15.

Ställningstagande

Vi moderater förespråkar en rörlig och individuell yrkesutbildning. Den ska innefatta möjligheter för äldre arbetslösa att genomgå kortare och mer specifikt inriktade yrkesutbildningar. Sådana kan arrangeras såväl av yrkeshögskolor som inom ramen för en företagsinriktad lärlingsutbildning. Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9. Arbetsmarknadspolitiska program för äldre (punkt 5) (kd, c)

av Margareta Andersson (c) och Stefan Attefall (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 9. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2004/05:A201, 2004/05:A220 yrkande 1, 2004/05:A353 yrkandena 5 och 6 och 2004/05:A356 yrkande 8 och avslår motionerna 2004/05:Ub436 yrkande 7 och 2004/05:A375 yrkande 15.

Ställningstagande

Alltför många äldre upplever att den arbetslivserfarenhet och de specifika kunskaper man har fått genom yrkesåren tas till vara i väldigt liten utsträckning. Detta, i kombination med förestående demografiska förändringar, gör det angeläget att ta till vara de äldres kompetens och erfarenheter på arbetsmarknaden. Behovet av fler arbetade timmar är uppenbart om Sverige ska klara en bibehållen välfärd.

Hindren mot äldres deltagande på arbetsmarknaden måste bearbetas och undanröjas såväl när det gäller attityder och fördomar som när det gäller ekonomiska och praktiska faktorer.

Opinionsbildning och attitydförändring tar tid. Därför bör en informationskampanj om äldre i arbetslivet startas. Man bör i den föra fram forskningsresultat som tydligt visar att äldres erfarenhet och förvärvade kompetens gör dem till skickliga yrkesutövare och att deras lojalitet och engagemang skapar stabilitet på arbetsplatsen. Goda exempel på arbetsplatser med ett utvecklat seniorperspektiv bör också ingå i den information som sprids. Det är viktigt att involvera de fackliga organisationerna i kampanjen.

Ett kompetenscentrum för utveckling av en god seniorpolitik i arbetslivet, efter norsk modell, bör prövas. Där ska företag kunna få konsultstöd och råd vid introduktion och genomförande av en aktiv seniorpolitik.

Det finns också en rad andra viktiga åtgärder för att främja äldres deltagande på arbetsmarknaden. Några exempel kan nämnas här. Diskrimineringslagstiftningen bör utökas till att omfatta också diskriminering på grund av ålder. Arbetsrätt och skatteregler bör ses över. Eget företagande bland exempelvis äldre och avtalspensionärer bör uppmuntras, bl.a. genom rådgivning och lånemöjligheter. Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Arbetsmarknadspolitiska program för äldre (punkt 5) (fp)

av Carl B Hamilton (fp) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 10. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A375 yrkande 15 och avslår motionerna 2004/05:Ub436 yrkande 7, 2004/05:A201, 2004/05:A220 yrkande 1, 2004/05:A353 yrkandena 5 och 6 och 2004/05:A356 yrkande 8.

Ställningstagande

Arbetslösheten är visserligen lägre bland personer över 50 år än i befolkningen som helhet. Äldre är dock klart överrepresenterade bland långtidsarbetslösa, och äldre arbetslösa har betydligt svårare än yngre arbetslösa att hitta ett nytt arbete. Många arbetsgivare är tveksamma till att anställa äldre arbetslösa.

Frågan om de äldres situation på arbetsmarknaden kommer att bli mer central framöver när deras andel av arbetskraften växer. Vi i Folkpartiet avvisar förslag som innebär att äldre arbetskraft tvångsvis pensioneras ut eller generationsväxlas bort från arbetsmarknaden. Likaså motsätter vi oss införandet av regeringens förslag om arbetsgivaransvar för sjukersättningen eftersom det riskerar att ytterligare försvåra för äldre arbetslösa att få ett nytt arbete.

Det behövs en politik som gör det praktiskt möjligt för fler äldre att stanna i arbetslivet. Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11. Arbetsmarknadspolitiska program för personer med utländsk bakgrund (punkt 6) (fp)

av Carl B Hamilton (fp) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 11. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A375 yrkande 6 och avslår motionerna 2004/05:Sf365 yrkande 12, 2004/05:N401 yrkande 3, 2004/05:N409 yrkande 33, 2004/05:A210, 2004/05:A211, 2004/05:A296, 2004/05:A322 yrkande 1, 2004/05:A328 och 2004/05:A356 yrkande 13.

Ställningstagande

Vi anser att Socialdemokraterna inte tar ansvar för att personer fastnar i bi-dragsberoende långt ifrån arbetsmarknaden. Personer som fastnat i långa perioder av sammanhängande arbetslöshet och inte är redo att ta ett riktigt arbete ska kunna aktiveras i en jobb- och utvecklingsgaranti där det ställs krav på den enskilde att delta i både kortare utbildningar och samhällsnyttigt arbete. Syftet med jobb- och utvecklingsgarantin är att så snabbt som möjligt slussa över den arbetssökande till den reguljära arbetsmarknaden.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motion A375 yrkande 6.

12. Arbetsmarknadspolitiska program för personer med utländsk bakgrund (punkt 6) (kd)

av Stefan Attefall (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 12. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2004/05:Sf365 yrkande 12 och 2004/05:A356 yrkande 13 och avslår motionerna 2004/05:N401 yrkande 3, 2004/05:N409 yrkande 33, 2004/05:A210, 2004/05:A211, 2004/05:A296, 2004/05:A322 yrkande 1, 2004/05:A328 och 2004/05:A375 yrkande 6.

Ställningstagande

Det är ett stort slöseri med resurser att inte ta till vara den resurs som invandrarna är. Detta gäller speciellt den unika kompetens som många invandrade kvinnor besitter. För många med invandrabakgrund krävs det ibland specifika åtgärder eftersom många saknar ett socialt nätverk, kontakter och erfarenhet av att söka arbete i Sverige. Ett sätt att möta detta är införande av s.k. jobbguider för invandrare som är nya på den svenska arbetsmarknaden. Jobbguidens uppgift blir att ha ett personligt ansvar för den arbetssökande och på olika sätt stödja, entusiasmera och lotsa denne fram till ett arbete. AMS har fått extra resurser för att göra extrainsatser för arbetslösa invandrare. Dessa medel bör användas till jobbguider.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motionerna Sf365 yrkande 12 och A356 yrkande 13.

13. Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade (punkt 7) (m)

av Anders G Högmark (m), Patrik Norinder (m) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 13. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A250 yrkandena 1–7 och avslår motionerna 2004/05:A261 yrkande 7 i denna del, 2004/05:A272, 2004/05:A283, 2004/05:A318, 2004/05:A323, 2004/05:A324, 2004/05:A343 och 2004/05:A375 yrkande 14.

Ställningstagande

Den allvarligaste målkonflikten inom insatser för arbetshandikappade rör ambitionen att stöden till arbetshandikappade ska lämnas till de allra mest utsatta, samtidigt som det anses viktigt att de genomsnittliga bidragen minskar i omfattning. Samhall ska se till att de allra mest utsatta individerna är de som först kommer i fråga när det gäller nya arbetstillfällen. Regelverk och föreskrifter måste tydliggöras med avseende på vem som kan anses vara arbetshandikappad och därmed i behov av stöd. De övergripande målen måste förtydligas i syfte att motverka målkonflikter. Stöden till de arbetshandikappade bör kontinuerligt utvärderas. Inte minst berörs unga människor med arbetshandikapp som blir förtidspensionerade fastän de egentligen både vill och kan arbeta. Vi anser att staten ska genomföra ett reformprogram som ska ge ökad respekt, stöd och rimliga valmöjligheter för arbetshandikappade. Uppdraget att ge arbetshandikappade rehabilitering och ökade möjligheter till arbete inom den reguljära arbetsmarknaden måste stärkas och betonas och resultaten bör redovisas årligen. Vidare är lönebidragen felkonstruerade. Varken Arbetsmarknadsverket, arbetsgivaren eller arbetstägaren har något att

vinna på att lönesubventionen ligger på rätt nivå. Incitamenten måste ändras så att viss ekonomisk belöning kan lämnas för varje genomförd åtgärd som avser rehabilitering eller anställning inom den reguljära arbetsmarknaden. Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motion A250 yrkandena 1–7.

14. Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade (punkt 7) (fp)

av Carl B Hamilton (fp) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 14. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A375 yrkande 14 och avslår motionerna 2004/05:A250 yrkandena 1–7, 2004/05:A261 yrkande 7 i denna del, 2004/05:A272, 2004/05:A283, 2004/05:A318, 2004/05:A323, 2004/05:A324 och 2004/05:A343.

Ställningstagande

Vi anser att det måste finnas alternativ även för personer som inte kan beredas arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Samhalls verksamhet bör renodlas så att den enbart inriktas på funktionshindrade som inte kan konkurrera på den reguljära arbetsmarknaden. Den nuvarande politiken resulterar i att Samhall konkurrerar med sina produkter och tjänster på den öppna marknaden, och vinstkravet leder till att många anställda inte känner lugn och trygghet i sitt arbete. Principerna för Samhalls vinstkrav bör ses över.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motion A375 yrkande 14.

15. Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade (punkt 7) (c)

av Margareta Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 15. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A261 yrkande 7 i denna del och avslår motionerna 2004/05:A250 yrkandena 1–7, 2004/05:A272, 2004/05:A283, 2004/05:A318, 2004/05:A323, 2004/05:A324, 2004/05:A343 och 2004/05:A375 yrkande 14.

Ställningstagande

Åtgärderna för arbetshandikappade är för närvarande centralstyrda och ineffektiva. För att råda bot på detta anser Centerpartiet att Samhall bör decentraliseras. Ytterligare ett problem för många är att parkeringstillstånd för handikappade för närvarande träffas av skatt som om särskild parkering vore en förmån. Detta är inte rimligt. Förmånsbeskattningen bör tas bort. Centerpartiet anser att regeringen snarast ska återkomma till riksdagen med förslag som underlättar funktionshindrades situation.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motion A261 yrkande 7 i denna del.

16. Arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade (punkt 7) (mp)

av Ulf Holm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 16. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2004/05:A318, 2004/05:A323 och 2004/05:A324 och avslår motionerna 2004/05:A250 yrkandena 1–7, 2004/05:A261 yrkande 7 i denna del, 2004/05:A272, 2004/05:A283, 2004/05:A343 och 2004/05:A375 yrkande 14.

Ställningstagande

För att utöka möjligheterna för svaga grupper att få ett meningsfullt arbetsliv måste nya vägar provas. Sociala arbetskooperativ måste tillåtas spela en större roll i insatserna för arbetshandikappade och andra svaga grupper. Det är märkligt att det i Sverige förmedlas uppdrag och ges projektbidrag till socialt företagande enbart via näringspolitiken. Uppdraget att utveckla socialt företagande som ett medel för att bekämpa arbetslösheten för utsatta grupper bör huvudsakligen administreras via AMS. Sociala arbetskooperativ skulle då kunna nyttjas som en framgångsrik metod både för integrering och rehabilitering. Regeringen bör genomföra en kartläggning av hinder och komma med förslag för att undanröja dessa.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motionerna A318, A323 och A324.

17. Lönebidrag (punkt 8) (kd)

av Stefan Attefall (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 17. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2004/05:A216 och 2004/05:A356 yrkande 26 och avslår motionerna 2004/05:A205, 2004/05:A217, 2004/05:A227, 2004/05:A246, 2004/05:A247, 2004/05:A249, 2004/05:A253, 2004/05:A254, 2004/05:A256, 2004/05:A258, 2004/05:A261 yrkande 7 i denna del, 2004/05:A275, 2004/05:A281, 2004/05:A284, 2004/05:A298, 2004/05:A325, 2004/05:A344, 2004/05:A362 och 2004/05:A363.

Ställningstagande

Det är nödvändigt att tillförsäkra arbetshandikappade möjligheten till ett fortsatt aktivt arbetsliv. Lönebidragen är ett effektivt instrument att slussa in arbetshandikappade på arbetsmarknaden. I den förordning som gäller för lönebidragsanställningar bör det på nytt införas en paragraf som innebär att om risk för uppsägning föreligger ska en sänkning av lönebidraget inte genomföras. Möjlighet till ersättning med 90 % vid anställning i ideella organisationer ska gälla såväl vid nyanställningar som vid omförhandling i samband med förlängning av lönebidraget och detta även om det gäller en person som innehaft anställning efter den 1 juli 1995. I samband med den översyn av systemet med lönebidrag och Samhall som nu sker i regeringskansliet utifrån de två utredningar som presenterats nyligen bör det vara möjligt att både ändra stödet så att fler kommer ut i ordinarie arbetsliv med lönebidrag och att höja taket för lönebidrag. En höjning av den bidragsgrundande lönen till 15 000 kronor per månad bedöms kosta 363 miljoner kronor per år. Vi anser att regeringen ska återkomma senast i vår med förslag i denna riktning.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motionerna A356 yrkande 26 och A216.

18. Lönebidrag (punkt 8) (c)

av Margareta Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 18. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A261 yrkande 7 i denna del och avslår motionerna 2004/05:A205, 2004/05:A216, 2004/05:A217, 2004/05:A227, 2004/05:A246, 2004/05:A247, 2004/05:A249, 2004/05:A253, 2004/05:A254, 2004/05:A256, 2004/05:A258, 2004/05:A275, 2004/05:A281, 2004/05:A284, 2004/05:A298, 2004/05:A325, 2004/05:A344, 2004/05:A356 yrkande 26, 2004/05:A362 och 2004/05:A363.

Ställningstagande

Centerpartiets program för arbetshandikappade fokuserar på ett mindre bidragsberoende och på mer arbetsinriktade insatser. Människor med reducerad

arbetskapacitet bör erbjudas lönebidrag i större utsträckning än vad som görs i dag. Centerpartiet vill öka antalet lönebidragsplatser och även höja bidragsnivån som i dag ligger mycket lågt. Som vi framför i vår budgetmotion för utgiftsområde 13 föreslår vi att den bidragsgrundande lönekostnaden i lönebidraget höjs från dagens 13 700 kronor till den av AMS rekommenderade nivån på 17 700 kronor. Likaså bör människor kunna få lönebidrag upp till 67 års ålder och inte som i dag till 65 år. Vi bedömer att anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade behöver höjas med totalt 500 miljoner kronor, vilket vi bedömer skulle ge ytterligare 5 300 lönebidragsplatser. Inom ramen för anslagshöjningen avser vi även att förstärka resurserna för dem som behöver få hjälp av arbetsbiträden och tekniska hjälpmedel. De ökade kostnaderna är finansierade genom det budgetförslag som Centerpartiet redovisat.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motion A261 yrkande 7 i denna del.

19. Försörjning m.m. vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska program (punkt 9) (v)

av Camilla Sköld Jansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 19. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A307 yrkande 1 och avslår motionerna 2004/05:A313, 2004/05:A341 och 2004/05:A386.

Ställningstagande

Reglerna för aktivitetsstöd är ologiska. De nedsättningsregler som gäller arbetslöshetsförsäkringen gäller inte aktivitetsstödet. Därmed blir ersättningsreglerna hårdare för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program än de är för dem som har arbetslöshetsersättning. Med tanke på den roll som aktivitetsstödet spelar och det arbetsmarknadspolitiska sambandet mellan aktivitetsstöd och ersättning från arbetslöshetsförsäkringen borde nedsättningsreglerna vara lika i de olika systemen. Detta borde också underlätta en likvärdig regeltillämpning inom de olika systemen över hela landet.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motion A307 yrkande 1.

20. Friår (punkt 11) (m, fp, c)

av Margareta Andersson (c), Anders G Högmark (m), Patrik Norinder (m), Carl B Hamilton (fp), Henrik Westman (m) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 20. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2004/05:A239 yrkande 2 och 2004/05:A375 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05:A268 och 2004/05:A354 yrkande 4.

Ställningstagande

Ett lands välstånd beror av arbetsproduktivitet och antalet arbetade timmar. Att i ett läge då antalet arbetade timmar faller spendera 1,55 miljarder kronor av skattemedel på att ge människor betald ledighet är ekonomiskt ansvarslost. Belastningen på de offentliga finanserna är dessutom större än vad som uppges i höstbudgeten eftersom friårsförslaget, enligt Konjunkturinstitutet (*Konjunkturläget. Mars 2004*) och IFAU (*Rapport 2003:7*, s. 15–16), leder till en lägre BNP än eljest, och en lägre långsiktig sysselsättning än eljest. För de offentliga kassorna innebär sålunda friåret inte bara en ökad utgift om 1,55 miljarder kronor över budgeten utan även en oredovisad minskad intäkt för de offentliga kassorna.

I finansdepartementets uppgifter ingår inte bara budgetfrågor utan ansvaret inkluderar även att bevaka de samhällsekonomiska verkningarna av politiska förslag. Det är därför oacceptabelt att den samhällsekonomiska kalkylen ännu inte redovisats, eller ens finns närmare diskuterad av Finansdepartementet t.ex. i höstbudgeten. Uppgiften att beräkna de samhällsekonomiska effekterna är ingalunda en omöjlighet för departementet och dess myndigheter.

Utvärderingar av tidigare försöksverksamhet har visat att de åsyftade effekter som använts som motiv för friåret i stort sett inte finns. De som fått anställning som vikarier har redan en relativt stark ställning på arbetsmarknaden, många av dem som går in som vikarier har redan ett arbete, ibland t.o.m. på den arbetsplats där man gått in som vikarie.

De uppföljningar som gjorts av nu inkommande ansökningar bekräftar att vård- och skolpersonal är överrepresenterad bland de nya ansökningarna om friår. Av de till dags dato inlämnade ansökningarna är inte mindre än 70 % inlämnade av kvinnor. I den mån ersättaren för den ordinarie anställda, dvs. vikarien, är obehörig eller mindre kvalificerad än den friårslediga innebär programmet dessutom en minskad produktivitet och/eller sämre kvalitet i det arbete som utförs. Endast om man är beredd att hävda att varje vikarie gör minst ett lika bra jobb som den friårslediga uteblir denna negativa effekt.

Friårsförslaget förefaller bli en ny kvinnofälla. Bland de friårslediga är kvinnor kraftigt överrepresenterade, och särskilt de i offentlig sektor som är välutbildade men lågbetalda med tanke på sin utbildning. Enligt en av IFAU-studierna påverkas sannolikt inte livsarbetsinkomsten särskilt mycket när det gäller anställda i offentlig sektor. Detta gäller dock knappast i privat sektor. IFAU-studien tar dock inte upp att antalet intjänade pensionspoäng i det nya pensionssystemet kan bli lägre och därmed även den framtida pensionen

jämfört med om personen inte tagit ut ledigheten. Självklart gynnas inte kvinnor i konkurrens med män om arbetsgivare skulle vänja sig vid att kvinnor i genomsnitt skulle vara mera benägna än män att ta ut denna typ av ledighet.

Utifrån de negativa erfarenheterna av försöket med friår och de sannolikt kraftigt underskattade budget- och samhällsekonomiska konsekvenserna borde regeringen avsluta försöket den 31 december 2004 som planerats.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motionerna A239 yrkande 2 och A375 yrkande 4.

21. Friår (punkt 11) (kd)

av Stefan Attefall (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 21. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A354 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05:A239 yrkande 2, 2004/05:A268 och 2004/05:A375 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi har under lång tid haft en positiv syn på att a-kassemedel ska kunna användas till arbetstagare som under ett år ersätts av en arbetslös person. Vi anser att friåret i begränsad omfattning kan fylla en roll som en av flera arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Försöksverksamheten med friår bör fortsätta, men ske inom befintlig ram för arbetslöshetsersättningen och det ska ställas krav på att friårsvikariatet ges till en person som är långtidsarbetslös.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motion A354 yrkande 4.

22. Ekonomiska drivkrafter och regional utveckling m.m. (punkt 12) (m)

av Anders G Högmark (m), Patrik Norinder (m) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 22. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:Sf356 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05:Fi259 yrkande 16, 2004/05:A220 yrkande 2, 2004/05:A279, 2004/05:A292 och 2004/05:A356 yrkandena 4, 5 och 7.

Ställningstagande

Det råder stora skillnader mellan svenskt och danskt regelverk inom det arbetsmarknadspolitiska området. Utbildning med aktivitetsstöd kan bedrivas av svenska arbetslösa på båda sidor om sundet, men för danska arbetslösa föreligger inte samma möjligheter. Vid praktik och sökanderesor med stöd är det lika omöjligt för sökande på båda sidor att gå över gränsen. Speciellt svensk sida borde kunna göra stora vinster om praktik på dansk sida blev möjlig, eftersom arbetsmarknadsläget på Själland är gott. Mycket tid har förspillts redan. Det är angeläget att arbetet för att harmonisera olika områden av bl.a. den arbetsmarknadspolitiska lagstiftningen mellan Sverige och Danmark nu påskyndas. På så sätt kan de mycket stora potentiella vinsterna i form av ökad integration tas hem till stor nytta för enskilda individer och självfallet också för våra båda länder. Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motionen Sf356 yrkande 4.

**23. Ekonomiska drivkrafter och regional utveckling m.m.
(punkt 12) (kd)**

av Stefan Attefall (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 23. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A356 yrkandena 4, 5 och 7 och avslår motionerna 2004/05:Fi259 yrkande 16, 2004/05:Sf356 yrkande 4, 2004/05:A220 yrkande 2, 2004/05:A279 och 2004/05:A292.

Ställningstagande

Det har steg för steg växt fram ett arbetsmarknadspolitiskt regelverk som är komplicerat. Det mesta i systemet är reglerat i förordningar och föreskrifter och är därmed inte underställt riksdagens direkta godkännande. Anställningsstöden borde begränsas till ett allmänt anställningsstöd och ett förstärkt anställningsstöd.

Grundidén med aktivitetsgarantin är riktig men den brister i tillämpningen. Vad som krävs är tydliga krav som går att leva upp till, stöd och hjälp att bryta arbetslöshetsmönstret och aktiva insatser för att möta den enskilde personens konkreta behov och problem. En väg att gå är att införa en försöksverksamhet med jobb-bonus. En arbetslös som ordnar arbete inom två månader bör få en bonus som motsvarar a-kasseersättningen under förslagsvis fem dagar. En jobb-bonus bör också övervägas för dem som är långtidsarbetslösa och deltar i aktivitetsgarantin.

Detta bör ges regeringen till känna. Jag tillstyrker därför motion A356 yrkandena 4, 5 och 7.

**24. Ekonomiska drivkrafter och regional utveckling m.m.
(punkt 12) (c)**

av Margareta Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 24. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:Fi259 yrkande 16 och avslår motionerna 2004/05:Sf356 yrkande 4, 2004/05:A220 yrkande 2, 2004/05:A279, 2004/05:A292 och 2004/05:A356 yrkandena 4, 5 och 7.

Ställningstagande

Det är ofta svårt att få ett arbete efter en lång tids arbetslöshet. Självförtroendet minskar för varje dag utan arbete. För att ta sig ut på arbetsmarknaden behövs olika former av stöd. Subventionerade anställningar har i flera utvärderingar visat sig vara en väg in på arbetsmarknaden för dem som varit utan arbete länge. Ett konkret exempel på en lösning är att använda ett nettolönesystem där berörda myndigheter och arbetsgivare samarbetar. Med nettolön skulle lönen för den anställde vara densamma som lönekostnaden för arbetsgivaren. Ingen inkomstskatt och inga sociala avgifter betalas.

Detta bör ges regeringen till känna. Jag tillstyrker därför motion Fi259 yrkande 16.

25. Arbetsmarknaden för verksamma inom kultur (punkt 13) (m)

av Anders G Högmark (m), Patrik Norinder (m) och Henrik Westman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs under Ställningstagande i reservation 25. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:Kr239 yrkandena 10 och 13 och avslår motionerna 2004/05:Kr289 yrkande 5, 2004/05:Kr290 yrkandena 7, 9 och 11, 2004/05:Kr364 yrkande 2, 2004/05:Kr368 yrkande 4, 2004/05:A327 och 2004/05:A357.

Ställningstagande

Kulturen ska vara en fri och obunden kraft i samhället och ge förutsättningar för ett kulturellt växande Sverige. Kulturens betydelse kräver att vi bevakar att kulturen får gynnsamma betingelser. Den uppgiften åligger det allmänna om inte kulturen kan göras tillgänglig på annat sätt.

Arbetslöshetsförsäkringen omfattar såväl arbetstagare som företagare. Ett krav för att ersättning ska betalas ut är att den försäkrade är oförhindrad att

åta sig arbete för en arbetsgivare minst tre timmar per arbetsdag och i genomsnitt 17 timmar per vecka. Den försäkrade ska vara beredd att anta ett erbjudet lämpligt arbete.

Under den tid konstnären uppbär arbetslöshetsersättning ska konstnären stå till arbetsmarknadens förfogande. Konstnären ska vara anmäld på arbetsförmedlingen och det ska upprättas en individuell handlingsplan för framtiden.

En utvärdering av AF-kultur måste göras för att se vilka effekter som uppnåtts. Detta bör ges regeringen till känna.

26. Arbetsmarknaden för verksamma inom kultur (punkt 13) (fp)

av Carl B Hamilton (fp) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 26. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2004/05:Kr364 yrkande 2 och 2004/05:Kr368 yrkande 4 och avslår motionerna 2004/05:Kr239 yrkandena 10 och 13, 2004/05:Kr289 yrkande 5, 2004/05:Kr290 yrkandena 7, 9 och 11, 2004/05:A327 och 2004/05:A357.

Ställningstagande

Möjligheten för kulturskapare att bli ekonomiskt oberoende av stat och kommun måste bli större. I budgetpropositionen anges att AF Kultur har drygt 10 000 kultur- och medicarbetare inskrivna på landets fem regionförmedlingar. Dock finns inte ett ord nämnt om vilket resultat AF Kultur uppnått med sina insatser. Vi anser att AF Kulturs arbete ska utvärderas.

Kulturens konstanta brist på *betald* arbetskraft maskeras ofta med hjälp av AMS-insatser. Denna finansieringslösning innebär inte bara ett felutnyttjande av de arbetsmarknadspolitiska stödformerna utan också att unga scenkonstnärer finansierar teater, film, dans och musik med sina sociala förmåner. De ger ett slags rabatt på sitt arbete som i andra branscher skulle anses helt förkastligt.

Vi menar att kulturen för att säkra en långsiktighet och mångfald måste ha flera finansörer. Det är viktigt att det även sedan Stiftelsen framtidens kultur har avvecklats finns en verksamhet med likartade fria möjligheter till ekonomiska insatser för kulturen. För kulturens finansiering har staten en roll att fylla. Sponsring är viktig. Vi vill också skapa självständiga kulturstiftelser som ska trygga kulturens möjlighet att säkra finansiering för projekt som varken ryms i den för tillfället rådande kulturpolitiska opinionen eller kan komma i åtnjutande av företagssponsring. Folkpartiet förordar att stiftelser med betryggande grundkapital byggs upp genom att de medel som i dag brukas för olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder inom kultursektorn successivt styrs över till kulturstiftelser. Genom de fristående kulturstiftelserna ökar sysselsättningen inom kultursektorn effektivare och direktare än genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder. En utredning bör tillsättas som bl.a. tar fram

förslag om hur sådana fristående kulturstiftelser kan inrättas och finansieras. Vad vi anført här bör ges regeringen till känna.

27. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 14 Arbetsliv (punkt 18) (m, fp, kd, c)

av Margareta Andersson (c), Anders G Högmark (m), Stefan Attefall (kd), Patrik Norinder (m), Carl B Hamilton (fp), Henrik Westman (m) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 27. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2004/05:Sf287 yrkandena 8 och 10, 2004/05:Sf363 yrkande 36, 2004/05:A221 yrkandena 2 och 3, 2004/05:A239 yrkande 5, 2004/05:A261 yrkandena 8 och 11, 2004/05:A354 yrkandena 2 och 5–9, 2004/05:A355 yrkandena 1 och 2 och 2004/05:A356 yrkande 18 samt avslår motionerna 2004/05:A287 och 2004/05:A316.

Ställningstagande

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet bildar Allians för Sverige. Det viktigaste för oss och för landets välfärd och ekonomi är att fler människor får arbete, att det öppnas möjlighet att arbeta fler timmar och att antalet arbetade timmar per invånare i Sverige inte sjunker utan om möjligt ökar under kommande år. Vi anser att vänsterkartellen med Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet driver en politik som fjärrar och inte närmar Sverige till dessa mål och som därför inte är ekonomiskt uthållig.

Antalet arbetade timmar per invånare har minskat sedan år 2002 och förväntas fortsätta att minska om inget görs. För att vända nuvarande trend krävs insatser inom flera politikområden. Allians för Sverige anser att det måste bli mer lönsamt att arbeta, bl.a. genom sänkta skatter och bättre utformade bidragssystem. Men även arbetslivspolitikerna har en viktig roll att spela. Denna roll kan delas in i tre områden:

- 1 Arbetslivspolitikens koppling till de ökande sjuktalen
- 2 Arbetslivspolitikens koppling till individuell anpassning och rörlighet
- 3 Arbetslivspolitikens myndighetsstruktur

De ökande sjuktalen

Socialdemokraterna har sedan 1997 stått handlingsförlamade inför återkommande ny statistik som visat dramatiska ökningarna av sjuktalen. Regeringen kommer enligt sina egna beräkningar inte att lyckas nå målet om halverat antal sjukpenningdagar till år 2008. Även om en viss minskning, glädjande

nog, har skett i antalet sjukpenningdagar ökar dessvärre antalet förtidspensioner (sjuk- och aktivitetsersättning), liksom de totala kostnaderna för ohälsan. Dessa ökade kostnader tränger undan annan offentlig verksamhet och gör viktiga skattesänkningar svårare att genomföra.

Vi anser att regeringen och stödpartiernas passiva förhållningssätt till ohälsoproblematiken är tragisk. Det innebär ett mänskligt slöseri och förödda livschanser av gigantiska mått. Därtill kommer ett stort produktionsbortfall och svagare offentliga finanser. Politiken måste snarast läggas om. De viktigaste åtgärderna som omedelbart bör genomföras är:

- Ett förstärkt rehabiliteringsarbete med sikte på en rehabiliteringsgaranti, varigenom en långtidssjukskriven garanteras en individuell rehabiliteringsplan inom en viss tid av sjukskrivningsperioden.
- Förbättrade förutsättningar för s.k. arbetsgivarringar där långtidsfrånvarande ges möjligheter att arbetsträna på alternativa arbeten.
- Arbetslinjen stärks genom att bedömningen av arbetsförmågan vid långa sjukfall i ett tidigare skede prövas mot hela arbetsmarknaden och att även rehabiliteringsarbetet ges denna inriktning.
- En dialog tas upp med arbetsmarknadens parter beträffande de avtalade tilläggförsäkringarnas effekter på sjukfrånvaron.
- Stärkt utbildning i försäkringsmedicin för läkare.
- Möjligheterna att genom företagshälsovården bidra till ett minskat antal långa sjukfall bör förbättras.
- Möjligheterna att införa en obligatorisk privat försäkring mot arbetsolyckor bör utredas. Genom en privatisering skulle starkare positiva incitament för företagen kunna skapas att satsa på förebyggande åtgärder. Ju säkrare arbetsplats och därmed bättre arbetsklimat, desto lägre premie.
- Det förebyggande arbetet på arbetsplatserna ges en högre prioritet; detta gäller särskilt inom den offentliga sektorn.

Individuell anpassning och rörlighet

Ett gott arbetsklimat gynnas av ett stort medinflytande för personalen över arbetets organisation. Den enskilde bör om möjligt kunna påverka omfattning och förläggning av arbetstider. Ett ökat utrymme av självvalda arbetstider ger större trivsel, bättre arbetsklimat och minskar stressfaktorn och därmed även frånvaron. Här finns det stora brister framför allt inom den offentliga sektorn. Inom denna sektor är det viktigt att fler verksamheter läggs ut på privata entreprenader för att visa vägen mot ett friskare arbetsliv. För arbetstagaren är det självklart positivt att utifrån verksamhetens behov och arbetslagets möjligheter kunna förlägga arbetstiden på ett sätt som gör det möjligt att kombinera arbetet med fungerande familjeliv, studier och fritidsaktiviteter.

Regeringen tycks tro att arbetsgivarna kan göra mycket mer för att få ned ohälsotalen. Vi delar inte denna ensidiga syn på problemet. Därmed bestrider

vi inte att det finns ohälsa som beror på faktorer på arbetsplatsen. Det kan t.ex. ha med relationer att göra. Ett nytt arbete kan därför vara ett sätt att få förnyelse, en ny start som individen många gånger kan må bra av. Fast anställda har i dag i Sverige en mycket stor trygghet. Denna trygghet väger den enskilde mot de fördelar som ett nytt arbete kan innebära. Arbetsmarknadens parter kan göra en del för att en arbetstagare ska underlätta för den enskilde att ta steget till en ny arbetsplats om han eller hon får ett sådant erbjudande.

Ett större och mera allmänt problem i sammanhanget är det dåliga företagsklimatet i Sverige. Om det förbättras underlättar det för fler att starta eget. På så sätt skapas nya jobb och fler arbetsgivare och därmed ökade möjligheter för människor att kunna styra över sin arbetstid och gemenskap med bl.a. barn och familj.

Arbetslivspolitikens myndighetsstruktur

Av våra förslag framgår att vi tror att de största förändringarna går att åstadkomma genom att ge människor utrymme att ta initiativ. Vänsterkoalitionens svar på problemet är i huvudsak fler myndigheter och fler regler. Inom arbetslivspolitikerna har det med tiden växt fram många olika myndigheter: Arbetsmiljöverket, Arbetslivsinstitutet, Arbetsdomstolen, Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar, HomO, Medlingsinstitutet, JämO och Delegationen för jämställdhetsintegrering. Delvis behövs den myndighetsutövning som åligger vissa av dessa myndigheter, men stora delar av arbetet hör bättre hemma inom universiteten med deras regler och med system för kvalitetskontroll och koppling till undervisning på högre nivå. Den något vildvuxna myndighetsstrukturen bör sålunda ses över och radikala förändringar kan behöva genomföras.

Detta bör ges regeringen till känna. Vi tillstyrker därför motionerna Sf287 yrkandena 8 och 10, Sf363 yrkande 36, A221 yrkandena 2 och 3, A239 yrkande 5, A261 yrkandena 8 och 11, A354 yrkandena 2 och 5–9, A355 yrkandena 1 och 2 och A356 yrkande 18.

28. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 14

Arbetsliv (punkt 18) (v)

av Camilla Sköld Jansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 28. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A287 och avslår motionerna 2004/05:Sf287 yrkandena 8 och 10, 2004/05:Sf363 yrkande 36, 2004/05:A221 yrkandena 2 och 3, 2004/05:A239 yrkande 5, 2004/05:A261 yrkandena 8 och 11, 2004/05:A316, 2004/05:A354 yrkandena 2 och 5–9, 2004/05:A355 yrkandena 1 och 2 och 2004/05:A356 yrkande 18.

Ställningstagande

När Medlingsinstitutet inrättades var delar av fackföreningsrörelsen kritiska till de befogenheter som institutet skulle få. Institutets agerande under de år det funnits har visat att det kan finnas fog för de farhågor som framfördes. Regeringen har nu aviserat att institutet ska utvärderas. Utvärderingen bör ske från ett arbetstagarperspektiv, institutets vara eller inte vara bör prövas förut-sättningslöst och arbetsmarknadens parter bör spela en aktiv roll i utvärde-ringsarbetet.

Detta bör ges regeringen till känna. Jag tillstyrker därför motion A287.

29. System för individuell kompetensutveckling (punkt 19) (m, fp, kd, c)

av Margareta Andersson (c), Anders G Högmark (m), Stefan Attefall (kd), Patrik Norinder (m), Carl B Hamilton (fp), Henrik Westman (m) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs under Ställningstagande i reservation 29. Riksdagen bifaller därmed motion 2004/05:A338 och avslår motionerna 2003/04:MJ63 yrkande 49, 2004/05:Sk454 yrkande 11, 2004/05:Ub321 yrkande 11, 2004/05:A353 yrkande 7, 2004/05:A354 yrkande 3 och 2004/05:A356 yrkande 16.

*Ställningstagande***Inledning**

Kompetensutveckling är en fråga som har strategisk betydelse för varje indi-vid och för hela samhället. Trots detta har regeringen misskött frågan under ett antal år. Nödvändiga reformer har gång på gång skjutits på framtiden. Till sist kom våren 2002 en proposition som var en halvmesyr. Den innehöll dock inga lagförslag utan endast knapphändiga riktlinjer. Ett komplett förslag utlovades till hösten 2002 för att systemet skulle kunna träda i kraft den 1 juli 2003. Men något sådant förslag kom aldrig, vilket vi anser vara ett uppseen-deväckande löftesbrott och svek.

I motion A338 lägger vi fram ett gemensamt förslag till riktlinjer för ett system för individuell kompetensutveckling

Systemets utgångspunkter och syfte

Enligt vår uppfattning är det viktigt att Sverige återfår sin forna ställning i toppen av den s.k. välståndsligan. Det är nödvändigt om vi ska kunna skapa det goda samhället där alla har ett arbete och där sjuka, gamla och behövande får den vård och omsorg som de behöver.

I många kommuner är en tredjedel av den arbetsföra befolkningen arbets-lös, deltagande i någon arbetsmarknadspolitisk insats eller förtidspensionerad.

Särskilt prekär är situationen i de delar av landet som traditionellt styrts av Socialdemokraterna under lång tid. Där har enskilda initiativ, konkurrens med den offentliga sektorn och entreprenörsanda sällan eller aldrig uppmuntrats.

Arbetslivet genomgår en snabb förändring. Globalisering och teknikintensifiering leder till ökad rörlighet på arbetsmarknaden. Inom det privata näringslivet omsätts 25–30 % av alla arbetstillfällen varje år. Det blir allt vanligare att personer är anställda hos flera olika arbetsgivare och att personer växlar mellan utbildning och arbete.

Utbildning blir alltmer en färskvara, och många gamla yrken är på tillbakagång samtidigt som nya tillkommer. Länder som vill hävda sig i den internationella konkurrensen måste anpassa sina utbildningssystem till denna utveckling.

Enligt vår uppfattning är det viktigt att man understöder det livslånga lärandet och ökar människors möjligheter att förkovra sig och utvecklas. Utbildning och kompetens är nyckelord för framtidens arbetsmarknad. Därför anser vi att det ska införas ett system för sparande till kompetensutveckling. Systemet ska vara individuellt och frivilligt.

Individuellt kompetenssparande främjar möjligheterna för individen att utbilda sig vidare. När kompetensen stärks ökar den enskildes trygghet på arbetsmarknaden liksom benägenheten att pröva utmaningar i arbetslivet. Ökade möjligheter till kompetenssparande är därför en viktig komponent i en strategi för långsiktig tillväxt.

Kompetenssparande är inte bara positivt ur ett individperspektiv. Sådant sparande bidrar till kompetenshöjning och därmed till att begränsa arbetslösheten. Landets förmåga att stå emot ekonomiska kriser stärks.

Val av sparmodell

Vi anser att systemet ska bygga på en möjlighet för fysiska personer att med skattemässig verkan göra insättningar på individuella kompetenssparkonton. Det ska inte bara gälla för anställda, utan det är också viktigt att egenföretagare ges möjlighet att kompetensspara.

Avkastningen på sparandet ska inte beskattas som kapitalinkomst, så som regeringen tidigare föreslagit. I stället bör den skattemässiga behandlingen likställas med vad som gäller för det individuella pensionssparandet (IPS). Det innebär för närvarande att avkastningen beskattas med 15 % avkastningsskatt i stället för med 30 % kapitalinkomstskatt.

Medlen på kompetenssparkontot är individens egna och ska kunna användas till sådan kompetensutveckling som den enskilde själv bestämmer. Kompetensutveckling bör ges en vid definition. Om sparmedlen inte kommer till användning för kompetensutveckling bör de kunna användas för att förstärka pensionen.

Avsättningsmöjligheter m.m.

Vi föreslår en ordning där varje individ ges möjlighet att göra avdrag vid inkomstbeskattningen för insättningar på ett individuellt kompetenssparkonto. Avdragsrätten bör gälla för insättningar upp till ett prisbasbelopp per år.

Regeringens tidigare förslag (prop. 2001/02:175) om en maximal årlig avsättning på endast en fjärdedels prisbasbelopp är helt otillräckligt för att nå reformens syfte. I 2002 års proposition motiverades detta med att personer med höga inkomster har möjlighet att spara i större utsträckning. Enligt vår mening bör dock inte låginkomsttagarnas mer begränsade handlingsutrymme föranleda beloppsgränser som gör hela reformen meningslös. I stället borde det vara möjligt att införa någon form av extra skattecredit eller bidrag till låginkomsttagare som börjar kompetensspara. Sänkta skatter för i första hand låg- och medelinkomsttagare skulle också öka deras självbestämmande. Det ökade ekonomiska utrymmet skulle exempelvis kunna användas till ett riktat sparande såsom kompetenssparande.

Enligt vår uppfattning är arbetsgivarnas medverkan viktig för att stödja och utveckla individernas kontinuerliga vidareutbildning. För det enskilda företaget är det av avgörande betydelse för dess överlevnad att ge anställda kontinuerlig utbildning. Denna typ av mer verksamhetsrelaterad kompetensutveckling är ett naturligt led i företagets vardag.

Det är angeläget att få arbetsgivarnas medverkan i ett system för individuellt kompetenssparande bl.a. därför att kapitalet i systemet då kan byggas upp i en snabbare takt. Redan i dag tar företagen ett betydande ansvar för de anställdas kompetensutveckling. Här är det emellertid ofta fråga om en mer direkt verksamhetsrelaterad personalutbildning där företaget också har ett avgörande inflytande. Det är inte lika självklart med en aktiv arbetsgivarmedverkan i ett kompetenssparande där medlen helt disponeras av den enskilde.

För att stimulera arbetsgivare att bidra till den anställdes eget utbildnings-sparande anser vi att det bör införas en rätt till avdrag för sociala avgifter vid avsättningar till den anställdes kompetenssparkonto. Detta kan jämföras med de villkor som gäller för arbetsgivares avsättningar till pensionssparande för anställda.

Sammanfattande bedömning

Med hänsyn till det ovan anförda anser vi att riksdagen bör bifalla motion A338 (m, fp, kd, c) och godkänna motionens förslag till riktlinjer för ett system för individuell kompetensutveckling såvitt avser systemets utgångspunkter och syfte, val av sparmodell, avsättningsmöjligheter m.m. och förvaltning av medel på kompetenssparkonto m.m. Övriga motioner avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda genom vad som anförts.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Allmän inriktning av politiken inom utgiftsområde 13

Arbetsmarknad (punkt 1) (mp)

av Ulf Holm (mp).

Från Miljöpartiets sida anser vi att den arbetslöses valfrihet bör öka när det gäller arbetsmarknadspolitiska insatser. Vårt förslag är därför att en omställningsersättning införs. I övrigt ställer vi oss bakom utskottsmajoritetens syn på den allmänna inriktningen av arbetsmarknadspolitiken.

Vårt förslag om införande av en omställningsersättning utgör en av komponenterna i vår politik för stärkt medborgarmakt. Den innebär en rad reformer för att medborgaren (brukaren) ska stå i centrum för all offentlig verksamhet. Medborgarens ställning, inflytande och möjligheter att påverka offentligt finansierad verksamhet bör stärkas.

Genom att införa en omställningsersättning på arbetsmarknadsområdet får den arbetslöse själv efter bedömt behov bestämma över sina insatser. Vid den första kontakten med arbetsförmedlingen diskuteras den enskildes behov och vilken insats som är lämplig. Samtidigt ansöker den arbetssökande om omställningsersättning. Storleken på ersättningen bestäms efter en bedömning av den enskilda individens behov och de åtgärder som krävs. Med hjälp av omställningsersättningen bör sedan den arbetssökande kunna köpa den utbildning eller åtgärd han eller hon behöver. På det sättet ökar friheten och möjligheterna för den arbetssökande att få den vidareutbildning och det stöd som hon behöver.

En utredning om arbetsmarknadsmyndigheterna bör tillsättas. I utredningsarbetet bör man studera om en sammanslagning av lokala försäkringskassor och lokala arbetsmarknadsmyndigheter skulle kunna vara till fördel för brukaren.

2. Arbetsmarknadspolitiska program för personer med utländsk bakgrund (punkt 6) (c)

av Margareta Andersson (c).

Det är mycket viktigt att människor som kommer till Sverige som flyktingar eller invandrare så fort som möjligt får kontakt med den svenska arbetsmarknaden genom arbete eller praktik. Det underlättar deras integration i samhället och minskar risken för diskriminering senare. Trots att problemet att personer med utländsk bakgrund ofta har svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden fått stor uppmärksamhet går förbättringarna mycket långsamt. Integrationsverkets

årsrapport och andra studier visar den krassa verkligheten – sorteringen på arbetsmarknaden sker efter hudfärg. Utrikes födda, andra- och tredje generationens invandrare har svårare att få ett arbete än etniska svenskar, detta trots att många personer med utländsk bakgrund har kompetens eller utbildning som är efterfrågad på den svenska arbetsmarknaden. Sverige gör en obeskrivlig kompetensförlust när man inte tillvaratar de resurser som finns hos människor med utländsk bakgrund. För att få bukt med diskrimineringen krävs en rad åtgärder – en av de viktigaste är att kartlägga och synliggöra den diskriminering som förekommer. Kommuner, landsting och stat bör vara föregångare med att öppna sina arbetsmarknader för människor med utländsk bakgrund.

3. Moderaternas anslagsförslag för utgiftsområdena 13 och 14 (punkterna 16 och 20) (m)

Anders G Högmark (m), Patrik Norinder (m) och Henrik Westman (m) anför:

Inledning

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner och i en avvikande mening i det yttrande över budgetpropositionen 2004/05:1 som arbetsmarknadsutskottet nyligen överlämnat till finansutskottet förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den som regeringen förordar.

Det mest självklara målet för finanspolitiken är att säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig. Vårt budgetförslag gör det mer lönsamt att arbeta och mindre lönsamt att inte arbeta. Den enskilda människan ska ha större makt att styra över sitt liv och ges större möjligheter att påverka sin tillvaro och levnadsstandard. Moderaterna vill satsa på polis och rättsväsende, på vårdgaranti i sjukvården och på en bättre skola för våra barn. Vi prioriterar sänkta skatter och satsningar på kärntrygghet framför generösa bidragssystem. Vi vill genomföra betydande sänkningar av inkomstskatten för breda grupper av löntagare och näringsidkare. Moderaternas politik är en politik för fler i arbete och trygghet för alla.

Vi anser att arbetsmarknadspolitik i stort ska inriktas på att hålla arbetslösheten på en låg nivå utan att inflationen tar fart. Under det senaste året har arbetsmarknaden försvagats ordentligt. Att genomföra reformer för att förbättra arbetsmarknaden är en av de mest prioriterade uppgifterna de kommande åren. Det är nödvändigt att öka arbetsutbudet för att Sverige ska klara av att möta de krav som en åldrande befolkning ställer. Moderaterna vill skapa förutsättningar för att arbetsmarknaden ska fungera, vara flexibel och svara mot de behov som enskilda individer och företag har.

En väl fungerande arbetsmarknad och arbetsmarknadspolitik är viktig för att säkerställa att människor som drabbas av arbetslöshet snabbt ska återgå i arbete och inte fastna i ett långvarigt bidragsberoende. Vi tror att alla männi-

skor som kan jobba vill jobba och föreslår en samlad strategi med fyra huvudkomponenter för att möjliggöra detta. Komponenterna är: uthålliga offentliga finanser måste säkras, det måste löna sig att arbeta, den offentliga sektorn måste reformeras och den gemensamma finansieringen säkras, slutligen måste företagets konkurrenskraft förbättras.

Genom att formulera ett fåtal övergripande mål för Arbetsmarknadsverkets verksamhet ges större spelrum än i dag för AMS att själv bedöma hur resurserna ska fördelas mellan förmedlingsverksamhet, åtgärder och anställningssubventioner. Utan tydliga mål är det inte möjligt att avgöra vilka och hur stora arbetsmarknadspolitiska insatser som behöver sättas in. Det är inte heller möjligt att utvärdera utfallet av åtgärdernas effekter. Vi föreslår därför tre mål med en tydlig prioritetsordning för AMV:s verksamhet. Det är då naturligt att AMV omvandlas till en enhetsmyndighet.

Vårt budgetalternativ präglas av ordning och reda och ska ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. Eftersom riksdagens majoritet den 24 november 2004 har beslutat om ramar för de olika utgiftsområdena i enlighet med finansutskottets förslag och därmed valt en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om fördelning på anslag inom utgiftsområdena 13 och 14.

I det följande redovisar vi i korthet det moderata alternativet till politik inom utgiftsområdena 13 och 14.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Med en ändring av de ekonomiska incitamenten blir arbetslöshetsförsäkringen vad den ska vara, en tillfällig omställningsförsäkring. Moderaterna föreslår att ersättningsnivån vid arbetslöshet trappas ned i två steg. Ersättningen sänks med 5 procentenheter de första 100 dagarna och med ytterligare 10 procentenheter under de resterande 200 dagarna. Vi vill att den bortre parentesen tillåts verka. Passivt kontantstöd har inte några positiva effekter på sökintensiteten. Möjligheten till 300 dagars förlängning i försäkringen bör därför begränsas kraftigt. De som inte fått något arbete efter 300 dagar ska givetvis inte lämnas helt utanför systemet utan fortsatt stöd. En möjlighet är att placera långtidsarbetslösa i någon slags paraplyverksamhet med ett mer individanpassat program av åtgärder än det som aktivitetsgarantin erbjuder i dag. En annan möjlighet är att kommunerna kunde ges ett utökat ansvar för att tillhandahålla meningsfull verksamhet för dessa arbetssökande. Det är nödvändigt att arbetslöshetsersättningen och regelverket däromkring utformas så att tidigt arbetsökande i arbetslöshetsperioden stimuleras. Matchningen mellan de arbetssökande och de potentiella arbetsgivarna måste utvecklas och effektiviseras. Det behövs fler aktörer för att säkerställa denna utveckling. Kvaliteten på de arbetsmarknadspolitiska insatserna måste förbättras påtagligt. På så sätt ges individen bättre förutsättningar att åter komma i arbete. Det måste finnas

möjligheter för den enskilde individen att forma sin egen tillvaro och förbättra sin livssituation efter egen förmåga.

All erfarenhet tyder på att anställbarheten sjunker snabbt när någon blivit arbetslös. Den arbetslösa måste omedelbart få omfattande stöd från arbetsförmedlingen och när så behövs individuellt anpassade åtgärder för att möta de nya kompetenskrav som ställs.

Moderaterna anser inte att det är motiverat att införa möjligheten till friår när behovet att öka arbetsutbudet är så stort som det är nu och avvisar därför regeringens förslag om friår. Moderaterna avvisar också regeringens förslag om ytterligare 20 000 platser i det konjunkturläge som nu råder. Vi beräknar anslaget till ett 10 850 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

Vi vill genomföra fler sysselsättningsåtgärder för personer med arbetshandikapp och föreslår därför att 100 miljoner kronor utöver vad regeringen anvisar tillförs anslaget i ett första steg. Vi beräknar alltså anslaget till ett 100 miljoner kronor högre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Moderaterna vill ge Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) ett utökat uppdrag. Regering och riksdag behöver ett bättre beslutsunderlag. IFAU ska därför i offentliga och årligen återkommande rapporter utvärdera resultaten av de vidtagna arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Vi beräknar anslaget till ett 3,34 miljoner kronor högre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:10 Bidrag till Stiftelsen utbildning Nordkalotten

Vi föreslår att statens finansiering av Stiftelsen utbildning Nordkalotten avvecklas och att anslaget utgår.

Sammanställning över anslagen 22:2, 22:4, 22:7 och 22:10

Tusental kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(m)
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	(ram)	45 763 000	-10 850 000
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	(ram)	6 790 384	+100 000
22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	(ram)	21 660	+3 340
22:10 Bidrag till Stiftelsen utbildning Nordkalotten	(obet.)	7 750	-7 750
Totalt för utgiftsområdet		69 313 416	-10 754 410

Utgiftsområde 14 Arbetsliv

Anslag 23:2 Arbetslivsinstitutet

Vi anser att anslaget till ALI:s verksamhet kan minskas med 50 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Anslag 23:4 Arbetsdomstolen

Vi är principiella motståndare till specialdomstolar och partssammansatta domstolar och anser att Arbetsdomstolen ska läggas ned och dess uppgifter överförs till det allmänna domstolsväsendet. Som en följd av detta ställningstagande kan anslaget utgå.

Anslag 23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)

Vi vill att de fyra ombudsmännen som har i uppdrag att utöva tillsyn enligt de olika lagarna mot diskriminering i arbetslivet slås ihop till en gemensam myndighet. Till följd av detta sammanläggs också Jämställdhetsnämnden och Nämnden mot diskriminering. Vi anser att anslaget för HomO ska utgå. Vi föreslår att det under utgiftsområde 14 i stället inrättas en ny myndighet och att det skapas ett nytt anslag för Ombudsmannen mot diskriminering, som tillförs drygt 72 miljoner kronor för 2005.

Anslag 24:1 Jämställdhetsombudsmannen

Som framgått under Anslag 23:7 vill vi att de fyra ombudsmännen som har i uppdrag att utöva tillsyn enligt de olika lagarna mot diskriminering i arbetslivet slås ihop till en gemensam myndighet och att Jämställdhetsnämnden och Nämnden mot diskriminering sammanläggs. Vi anser att anslaget för JämO ska utgå. Vi föreslår att det under utgiftsområde 14 i stället inrättas en ny myndighet och att det skapas ett nytt anslag för Ombudsmannen mot diskriminering, som tillförs drygt 72 miljoner kronor för 2005.

Anslag 24:3 Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering

Vi föreslår att anslaget utgår, dvs. en minskning med 4 miljoner kronor.

Anslag till Ombudsmannen mot diskriminering

Som framgått ovan vill vi att de fyra ombudsmännen som har i uppdrag att utöva tillsyn enligt de olika diskrimineringslagarna slås ihop till en gemensam myndighet. Även Jämställdhetsnämnden och Nämnden mot diskriminering sammanläggs. För att finansiera den nya myndigheten föreslås att 72 801 000 kr anvisas på detta nya anslag för 2005.

Sammanställning över anslagen 23:2, 23:4, 23:7, 24:1 och 24:3 samt nytt anslag 24:4

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)
23:2 Arbetslivsinstitutet	(ram)	360 771	-50 000
23:4 Arbetsdomstolen	(ram)	25 282	-25 282
23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	(ram)	8 057	-8 057
24:1 Jämställdhetsombudsmannen	(ram)	21 907	-21 907
24:3 Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering	(ram)	4 000	-4 000
24:4 Ombudsmannen mot diskriminering (nytt anslag)	(ram)		+72 801
Totalt för utgiftsområdet		1 193 970	-36 445

4. Folkpartiets anslagsförslag för utgiftsområdena 13 och 14 (punkterna 16 och 20) (fp)

av Carl B Hamilton (fp) och Liselott Hagberg (fp).

Inledning

Folkpartiet liberalernas budgetförslag för år 2005 syftar till att förändra de ekonomiska förutsättningarna så att en högre stabil tillväxt uppnås och att alla de människor som skulle kunna utföra arbete – i dag motsvarande så mycket som en dryg miljon människor utanför arbetsmarknaden – får möjligheter att komma in och göra en egen arbetsinsats. För att åstadkomma detta är det nödvändigt att fler människor kommer i arbete och får arbeta fler timmar när de så vill, och att statsskulden minskar. Ett viktigt verktyg för att uppnå detta är sänkta skatter på arbete och företagande.

Våra utgiftsökningar avser främst bistånd, rättssäkerhet, utbildning, vård och omsorg samt förbättringar för funktionshindrade. Vi uppnår utrymme för detta bl.a. genom åtgärder mot ohälsan, stopp för s.k. friår och en reformerad arbetsmarknadspolitik.

Vårt förslag till utgiftsram på utgiftsområdena 13 och 14 har emellertid avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det inte meningsfullt att delta i fördelningen på anslag inom utgiftsområdena. Ansvar för de anvisade anslagen vilar således på företrädarna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet i riksdagen.

Vårt budgetförslag för år 2005 syftar till att förändra de ekonomiska förutsättningarna så att en högre tillväxt uppnås. Grunden för en stark samhällsekonomi är hög sysselsättning och hög nivå på antalet arbetade timmar per invånare. Ju mer arbete som utförs i Sverige, desto mer resurser skapas för privat konsumtion och offentligt finansierad välfärd. Det är nödvändigt att fler arbetar och att statsskulden minskar. Folkpartiet vill bl.a. 1) öka antalet arbetsgivare och benägenheten att anställa, 2) göra det mer lönsamt att arbeta och på annat sätt öka utbudet av arbetskraft, 3) förändra systemet för att minska sjukskrivningar, förtidspensioneringar och kostnaderna för arbetslösheten och 4) öka benägenheten hos arbetslösa att söka arbete. Folkpartiets ekonomiska politik sammanfattas i motion 2004/05:Fi232.

Arbetsmarknadspolitikens mål är oklara i dag. Det viktigaste inslaget i en bra arbetsmarknadspolitik är en väl fungerande arbetsförmedling med intensiva kontakter med de arbetssökande. Den ska bedrivas i både offentlig och enskild regi och finnas i hela landet. Förmedlingens uppgift är att hjälpa arbetssökande att söka arbete och arbetsgivare att besätta lediga arbeten. En annan uppgift för arbetsmarknadspolitikerna är att söka säkerställa att kompetensen hos arbetskraften inte minskar i konjunktursvackor.

I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområdena 13 och 14.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Anslag 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Folkpartiet vill lägga ned AMS och ersätta myndigheten med en mindre som får rena myndighets- och tillsynsuppgifter. Syftet är att AMS nuvarande serviceuppgifter, arbetsförmedling och arbetsmarknadsuppgifter ska kunna utföras av en rad olika aktörer, både privata och ideella. Den nya myndigheten kommer att ges ansvar för en bättre fungerande arbetsförmedling och skräddarsydda arbetsmarknadsåtgärder för varje del av landet. Myndigheten får ansvaret för att handla upp lämpliga tjänster från enskilda utförare och att, när sådana inte finns, tills vidare själv bedriva verksamheten. Folkpartiet vill att de som behöver någon form av aktiv insats ska få större möjligheter att själva välja aktivitet och utförare. Vi beräknar anslaget till ett 400 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Folkpartiet menar att en väl fungerande arbetslöshetsförsäkring inte minst är en frihetsfråga. Vi förordar en arbetslöshetsförsäkring som omfattar alla på arbetsmarknaden. Den ska utformas som en omställningsförsäkring med en tidsbegränsad ersättning.

Ersättningen vid arbetslöshet ska inledningsvis motsvara 80 % av den förlorade inkomsten för att därefter trappas ned till 70 % av den förlorade inkomsten. Efter 600 dagars arbetslöshet ska den arbetssökande antingen

övergå i jobb- och utvecklingsgaranti eller erhålla grundbeloppet i dagens arbetslöshetsförsäkring, dvs. drygt 7 000 kr per månad. Folkpartiet anser att ingen arbetsför person ska hänvisas till att leva på socialbidrag. Aktivt arbetsökande under arbetsförmedlingens och eget ansvar ska uppmuntras. Den som erbjuds men nekar att delta i jobb- och utvecklingsgarantin kan inte räkna med någon fortsatt ersättning från det offentliga.

Folkpartiet vill reformera arbetslöshetsförsäkringen så att egenavgiften blir högre och de offentliga utgifterna lägre. Den enskilde kompenseras genom sänkt skatt krona för krona.

Förslaget om ett permanentat friår är ett ansvarslöst sätt att hantera både offentliga medel, samhällsekonomin och enskilda människor, något som Folkpartiet inte kan ställa sig bakom. Att i ett läge då antalet arbetade timmar faller spendera en och en halv miljard kronor av skattemedel på att ge människor betald ledighet är ekonomiskt ansvarslöst. Folkpartiet har gemensamt med andra partier i en reservation i detta betänkande argumenterat mot friåret.

Utifrån de negativa erfarenheterna av försöket med friår och de sannolikt kraftigt underskattade budget- och samhällsekonomiska konsekvenserna borde regeringen avsluta försöket så snart som möjligt.

Den omläggning och reformering av arbetsmarknadspolitiken som Folkpartiet föreslår leder till bättre sysselsättning och lägre arbetslöshet, varför bidragen till a-kassan kan minskas.

Vi beräknar anslaget till ett 18 300 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Arbetsmarknadsåtgärderna ska inte expanderas i en tydligt uppåtgående konjunktur. I detta läge är det tvärtom viktigt att inte låsa in arbetsökande i åtgärder och driva upp räntorna, vilket i sig minskar sysselsättningen. Folkpartiet föreslår därför en lägre volym på arbetsmarknadsåtgärderna. Vi beräknar anslaget till ett 1 100 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

Folkpartiet vill stärka ställningen för människor med arbetshandikapp. Oavsett om konjunkturen är bra eller dålig har denna grupp en svår situation på arbetsmarknaden. De statliga insatserna för att stärka gruppens ställning är därför viktiga och måste alltid prioriteras. Undersökningar visar att lönebidragsanställningar och anställningar vid Samhall är mer utvecklande och billigare än alternativen a-kassa eller förtidspension. Anställning med lönebidrag ska vara en åtgärd förbehållen människor med arbetshandikapp. Lönebidragets tak är oförändrat sedan många år. Det har gjort det svårare för människor med funktionshinder med kvalificerade utbildningar att få lämpliga arbeten. Folkpartiet anser därför att taket för lönebidragsanställningar ska höjas. Vi beräknar anslaget till ett 400 miljoner kronor högre belopp än regeringens förslag.

Anslag till inestgsjobb m.m.

Folkpartiet anslår 900 miljoner kronor för att skapa 30 000 inestgsjobb för främst arbetslösa ungdomar. 500 miljoner kronor anslås till en särskild jobb- och utvecklingsgaranti för personer som behöver extra hjälp att få fäste på arbetsmarknaden. Vidare anslås 100 miljoner kronor för lån på förmånliga villkor för investeringar i utsatta områden med låg sysselsättning. Medlen förs till ett nytt anslag.

*Sammanställning över anslagen 22:1, 22:2, 22:3 och 22:4 och nya anslag**Tusental kronor*

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(fp)
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	(ram)	4 811 484	-400 000
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	(ram)	45 763 000	-18 300 000
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	(ram)	4 540 191	-1 100 000
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	(ram)	6 790 384	+400 000
22: Inestgsjobb (nytt anslag)	(ram)		+900 000
22: Ny jobbgaranti (nytt anslag)	(ram)		+500 000
22: Investeringar i utsatta områden (nytt anslag)	(ram)		+100 000
Totalt för utgiftsområdet		69 313 416	-17 900 000

Utgiftsområde 14 Arbetsliv*Anslag 23:1 Arbetsmiljöverket*

Folkpartiet lägger sparbeting på Arbetsmiljöverket och räknar med att anslaget kan minskas med 100 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Anslag 23:2 Arbetslivsinstitutet

Folkpartiet föreslår att ALI läggs ned och att större delen av dess forskningsanslag förs över till universitet och forskningsråd. Under 2005 räknar vi med att detta sparar 100 miljoner kronor av myndighetens anslag. Vi anslår inte heller de 50 miljoner kronor som regeringen föreslår för försöket med arbetstidsförkortning. Folkpartiet förespråkar en ny mer flexibel arbetstidslag.

Anslag 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.

Folkpartiet anser att ett sparande kan ske på anslaget och föreslår en minskning med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Anslag 23:4 Arbetsdomstolen

Folkpartiet föreslår att Arbetsdomstolen läggs ned och att målen förs över till de allmänna domstolarna. Medlen på anslaget för Arbetsdomstolen ska därför flyttas till utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

*Sammanställning över anslagen 23:1, 23:2, 23:3 och 23:4**Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(fp)
23:1 Arbetsmiljöverket	(ram)	648 862	-100 000
23:2 Arbetslivsinstitutet	(ram)	360 771	-150 000
23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.	(ram)	44 650	-10 000
23:4 Arbetsdomstolen	(ram)	25 282	-25 300
Totalt för utgiftsområdet		1 193 970	-285 300

5. Kristdemokraternas anslagsförslag för utgiftsområdena 13 och 14 (punkterna 16 och 20) (kd)

av Stefan Attefall (kd).

Inledning

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår.

Kristdemokraternas ekonomiska politik sammanfattas i motion 2004/05: Fi233. Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar på arbete och sparande. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen ska kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla.

Marknadsekonomin behöver ordning och regler för att kunna fungera effektivt. Modern institutionell ekonomisk teori visar också att en sund och väl fungerande marknadsekonomi förutsätter institutioner som lagar, förordningar, normer och sociala konventioner. En ekonomi som vilar på väl fungerande institutioner – såsom ett förutsägbart rättssystem, personligt ansvarstagande, god affärsetik och hederlighet i uppträdande människor emellan – utmärks av ordning och låg osäkerhet. Denna ordning har inte uppkommit spontant utan bygger på det kristna och det klassiska kulturarvet. Här betonas bl.a. skillna-

den mellan rätt och fel, karaktär, hederlighet, personligt ansvarstagande, duglighet och arbetsetik. Det kostar merarbete, tid och pengar att kompensera och reducera osäkerhet.

Inom ramen för marknadsekonomin vill vi förena frihet och solidaritet. Grundläggande är frihet under ansvar. Enskilda initiativ och personligt ansvarstagande ska uppmuntras. Statens uppgift är att säkra en grundläggande ekonomisk trygghet för alla. Det sker genom socialpolitiken, skattesystemet, lagar och den offentliga verksamheten. Ett exempel på detta är gemensamt och solidariskt finansierad social service som alla medborgare har rätt till, men också stor frihet för individen att välja vem som ska tillhandahålla denna service.

Det handlar bl.a. om arbetsmarknaden, som måste göras mer flexibel och där den kraftigt ökande sjukfrånvaron måste mötas med en förbättrad arbetsmiljö och rehabilitering. Det handlar om skatterna på arbete och företagande som måste sänkas och på sikt anpassas till omvärldens betydligt lägre skatetryck. Det handlar om det svenska konkurrenstrycket som måste förbättras. Vidare måste den offentliga sektorn förnyas för att bättre möta konsumenternas/brukarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer. Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas, och infrastrukturen förbättras. Kristdemokraterna anser också att statens lånebehov kan minskas jämfört med regeringens förslag genom ett starkare finansiellt sparande och genom en snabbare avveckling av det statliga ägandet av bolag som verkar på den konkurrensutsatta marknaden.

Målet med våra reformer på dessa områden är att skapa förutsättningar för en uthållig tillväxt på åtminstone tre procent över en konjunkturcykel, där sysselsättningen kan öka utan att inflationen tar fart, där den enskildes valfrihet, personliga ansvar och välfärd kan öka utan politisk detaljstyrning, där den offentliga sektorn kan vitaliseras och möta ökande behov utan att jagas av krympande skattebaser, och där statens finanser blir mindre konjunktur känsliga.

Riksdagsmajoriteten – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – har nu genom förslag till ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster ställt sig bakom en annan inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten. Därför redovisar vi i detta särskilda yttrande den del av vår politik som rör utgiftsområdena 13 och 14 och som vi skulle ha yrkat bifall till om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i den första beslutsomgången.

För att nå målet om att höja den långsiktigt hållbara tillväxten till åtminstone 3 procentenheter per år måste den ekonomiska politiken och arbetsmarknadspolitiken inriktas på att höja antalet arbetade timmar i relation till befolkningen i arbetsför ålder. Trots en god internationell konjunktur är arbetslösheten fortfarande mycket hög. Mätt i antalet arbetade timmar i förhållande till den arbetsföra befolkningen är läget allvarligt. Kristdemokraterna vill införa ett nytt mål för arbetsmarknadspolitiken som innebär ett ökat antal

arbetade timmar, till exempelvis ett genomsnitt av vad som förekom på 1980-talet före den extrema överhettningen och den därpå följande ekonomiska krisen. Vi förordar en ny arbetsmarknadspolitik som sätter individen i centrum och öppnar för mångfald och valfrihet. Vi vill skapa bättre villkor för arbete och företagande genom konkurrenskraftiga skattenivåer, ett bättre utbildningssystem och en reformerad lönebildning. Därtill bör bl.a. förutsättningar för att alla ska kunna växa och förverkliga sina ambitioner skapas. På så sätt minskas de regionala och sociala obalanserna. En viktig strukturreform för bl.a. en bättre lönebildning är en ökad självfinansieringsgrad i en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring.

Utgiftsområde 13 Arbetsliv

Anslag 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Den nuvarande arbetsmarknadsmyndigheten AMV/AMS fungerar inte tillfredsställande.

För att verkställa en ny arbetsmarknadspolitik vill vi att den nuvarande myndighetsstrukturen ersätts med en ny arbetsmarknadsmyndighet. Den nya myndigheten ska bl.a. vara expertorgan till regeringen och ansvara för bl.a. drift av servicekontor runtom i landet, fördelning av anslag mellan servicekontoren, auktorisation av aktörerna som fått rätt att bedriva förmedlings- och utbildningsverksamhet för arbetslösa och ansvar för att alla arbetssökande får tillgång till enkel och effektiv information om lediga platser. Den nya myndigheten ska genom information och genom att tillhandahålla exempelvis platsbank på Internet medverka till att så många som möjligt så snabbt som möjligt kan lösa sin arbetslöshet själva.

Den nya myndigheten blir betydligt mindre än nuvarande Arbetsmarknadsverket. Förvaltningskostnaderna kan därför reduceras kraftigt. Minskad byråkrati och kortare söktider för arbetssökande kommer också att frigöra resurser som kan satsas på dem som har allra svårast att få jobb. Innan den nya arbetsmarknadspolitiken är sjösatt fullt ut bör AMV/AMS kunna rationaliseras ytterligare. Kristdemokraterna beräknar anslaget till ett 410 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Kristdemokraterna vill införa en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Arbetslöshetens kostnader ska synliggöras genom en högre avgift. Egenavgifterna höjs till 33 % av kostnaderna för att uppnå ett bättre samband mellan arbetslöshet och lönebildning. Den enskilde kompenseras för detta genom ett höjt grundavdrag.

Kristdemokraterna anser att ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen i princip ska grunda sig på de inkomster man faktiskt haft och betalat avgifter på, inte den inkomst man har när man blir arbetslös. Efter en tid sker en viss successiv nedtrappning av ersättningen till en nedre gräns utan någon bortre

parentes. Vi föreslår inga förändringar i golv eller tak i arbetslöshetsförsäkringen.

Vi anser att det måste finnas starka incitament att aktivt söka arbete. Alla arbeten som den arbetslösa tar, även om de är av kortare karaktär, ska påverka ersättningsnivån. Det ska vara lönsamt att gå från a-kassa till arbete. Vi föreslår därför att ett förvärvsavdrag införs. På försök bör också en s.k. jobbbonus införas.

Alla system måste avvägas så att alla människor får en rimlig grundläggande försörjning. Åtgärder på detta område får inte leda till att människor bara skickas över till kommunernas socialbidragssystem. Kristdemokraterna avstyrker regeringens förslag om ett utvidgat friår. Denna åtgärd kan i begränsad form genomföras inom befintliga ramar och ska strikt inriktas på långtidsarbetslösa.

Genom vår satsning på en bättre småföretagarpolitik, sänkt skatt för hushållstjänster och en reformering av hela arbetsmarknadspolitiken kan resurser frigöras från aktivitetsstödet och arbetsmarknadsutbildningen. Kristdemokraterna beräknar anslaget till ett 10 230 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Med en ökad mångfald av aktörer som tillhandahåller tjänster till den arbetslösa anpassas dessa till individen och arbetsmarknaden. Med konkurrens ökar kvaliteten på arbetsmarknadsåtgärderna. Erfarenheterna från bl.a. Australien visar hur en sådan arbetsmarknadspolitik snabbare kan hjälpa de arbetslösa ut i arbetslivet och därmed sänka kostnaderna kraftigt. Den reformerade arbetsmarknadspolitik som partiet föreslår leder till effektivare upphandling av arbetsmarknadspolitiken. Kristdemokraterna beräknar anslaget till ett 800 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:9 Bidrag till Samhall AB

Vi kristdemokraterna anser att Samhalls sociala uppdrag måste komma mer i fokus utan att statens kostnader för den skull skenar i väg. Mycket talar för att Samhalls roll i arbetsmarknadspolitiken bör tonas ned i förhållande till andra instrument. En ökad tonvikt kan behöva läggas på lönebidraget som instrument för att hjälpa de arbetshandikappade.

Anslag 22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Kostnaden för myndighetens verksamhet borde kunna vara något lägre eftersom myndigheten är belägen i Katrineholm och har lägre lokalkostnader och mindre omfattning än vad AMS motsvarande verksamhet hade. Kristdemokraterna beräknar anslaget till ett 5 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

*Sammanställning över anslagen 22:1, 22:2, 22:3 och 22:12**Tusental kronor*

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(kd)
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	(ram)	4 811 484	-410 000
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	(ram)	45 763 000	-10 230 000
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	(ram)	4 540 191	-800 000
22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	(ram)	51 701	-5 000
Totalt för utgiftsområdet		69 313 416	-11 445 000

Utgiftsområde 14 Arbetsliv*Anslag 23:1 Arbetsmiljöverket*

Arbetsmiljöverket har under de senare åren fått kraftigt ökade anslag, vilket bl.a. fått till följd att alla medel inte kunnat förbrukas. Med tanke på de ökade anslagen under senare år och den rationaliseringspotential som bör finnas efter sammanslagningen av Arbetarskyddsstyrelsen och de regionala yrkesinspektionerna bedöms att en besparing på 100 miljoner kronor är möjlig. Kristdemokraterna vill införa en ny och samordnad rehabiliteringsförsäkring i linje med förslaget i utredningen *Rehabilitering till arbete* (SOU 2000:78). Denna försäkring skulle avlasta Arbetsmiljöverket från en del arbetsuppgifter som myndigheten fått. Rehabiliteringsförsäkringen föreslås gälla från den 1 januari 2005. Kristdemokraterna vill satsa 2,8 miljarder kronor under 2005, och under den kommande treårsperioden satsar partiet 10 miljarder kronor på rehabilitering och en ökad hälsa i arbetslivet. På några års sikt anser Kristdemokraterna att denna satsning kan leda till stora vinster för den offentliga sektorn. För budgetåret 2005 beräknar Kristdemokraterna anslaget till Arbetsmiljöverket till ett 100 miljoner kronor lägre belopp än vad regeringen föreslår.

Anslag 23:2 Arbetslivsinstitutet

Allvarliga brister har konstaterats i styrningen av ALI. Det krävs därför att en rejäl översyn genomförs av ALI och dess relationer till andra myndigheter. Översynen ska vara grundlig och förutsättningslös. Mycket talar för att ALI:s forskningsresurser kommer till effektivare användning om de finansierar forskning på universitet, högskolor och andra organ. Informationsspridningen och utbildningsverksamheten kan tas över av Arbetsmiljöverket. ALI bör omedelbart kunna genomföra en del rationaliseringar och fokusera sin verksamhet, bl.a. minska en del av sin bidragsgivning. Kristdemokraterna menar att arbetslivsinriktad forskning på organisationsområdet bör prioriteras. På tre års sikt bör ALI kunna avvecklas och dess uppgifter fördelas på Arbetsmiljö-

verket, universitet, högskolor och andra aktörer. Anslaget till ALI kan minskas med 50 miljoner kronor. Vi kristdemokrater anser att det inte finns någon anledning att ge ALI 50 miljoner kronor extra för försök med arbetstidsförkortning. Vi menar att arbetstidsfrågan bäst löses mellan arbetsmarknadens parter. Kristdemokraterna beräknar anslaget till ett 100 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.

Bidrag till regionala skyddsombud, informationsinsatser och standardiseringsverksamhet har sedan 2001 förts över från detta anslag till Arbetsmiljöverket och förvaltningskostnaderna till ALI. Kvar är medel som ALI ska dela ut främst till fackliga förtroendemäns arbetsmiljöutbildningar och viss EU-bevakning. Eftersom stödet till de regionala skyddsombuden numera finns på Arbetsmiljöverkets anslag är det tveksamt om statliga bidrag i all evighet ska gå till utbildning av övriga fackliga förtroendevalda. De fackliga organisationerna bör klara sådan utbildning själva eller i samarbete med arbetsgivarna. Kristdemokraterna anser att anslaget kan avskaffas helt fr.o.m. 2005.

Anslag 23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)

Kristdemokraterna ser med hänvisning till det redovisade antalet ärenden ingen anledning att öka resurserna till HomO på det sätt som regeringen föreslår. För budgetåret 2005 beräknar Kristdemokraterna en minskning av anslaget med 1 miljon kronor jämfört med regeringens förslag.

Anslag 23:8 Medlingsinstitutet

Kristdemokraterna anser att det bör övervägas om inte Medlingsinstitutet kan samverka eller samlokalisera med någon annan befintlig myndighet, t.ex. Kammarkollegiet, för att på så sätt minska bl.a. de administrativa kostnaderna. Detta, och de resursökningar myndigheten fick förra året samt den rationaliseringspotential som bör finnas, gör att en viss besparing kan göras. Partiet anvisar ett anslag som sammantaget är 3 miljoner kronor lägre än regeringens.

Anslag 24:3 Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering

Kristdemokraterna anser att satsningar på jämställdhet ska finansieras av respektive förvaltning, på samma sätt som alla företag i Sverige själva får finansiera sitt jämställdhetsarbete. Partiet föreslår en besparing med 4 miljoner kronor för 2005.

*Sammanställning över anslagen 23:1, 23:2, 23:3, 23:7, 23:8 och 24:3**Tusental kronor*

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(kd)
23:1 Arbetsmiljöverket	(ram)	648 862	-100 000
23:2 Arbetslivsinstitutet	(ram)	360 771	-100 000
23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.	(ram)	44 650	-45 000
23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	(ram)	8 057	-1 000
23:8 Medlingsinstitutet	(ram)	49 640	-3 000
24:3 Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering	(ram)	4 000	-4 000
Totalt för utgiftsområdet		1 193 970	-253 000

6. Centerpartiets anslagsförslag för utgiftsområdena 13 och 14 (punkterna 16 och 20) (c)

av Margareta Andersson (c).

Inledning

Eftersom riksdagen har beslutat om ramarna för de olika utgiftsområdena i enlighet med finansutskottets förslag och därmed valt en annan inriktning av politiken än den Centerpartiet förespråkar deltar jag inte i beslutet om fördelning på anslag inom utgiftsområdena 13 och 14. Jag redovisar i stället min uppfattning beträffande anslagen under dessa utgiftsområden i detta särskilda yttrande.

Arbete och företagsamhet är en förutsättning för välfärden, eftersom resurserna som skapas av arbetet finansierar välfärden. Centerpartiets politik utgår från människan och vars och ens ansvar för sig själv och andra. Sverige behöver allt mindre av centralisering och alltmer av ett system där makt, beslut och resurser ligger nära de människor som berörs. Detta gäller inte minst i arbetsmarknadspolitiken. Att påverka arbetskraftsutbudets storlek är en av vår framtids största utmaningar. Det är enbart genom fler människor i aktivt arbete som framtidens välbefinnande, trygghet och tillväxt skapas. Skatte- och transfereringssystemen måste utformas så att de stimulerar till arbete. Det måste alltid löna sig att arbeta. Centerpartiet anser vidare att det måste bli enklare för företag att anställa. Det behövs fler aktörer som kan erbjuda arbetsmarknadsåtgärder och smartare lösningar som bidrar till att människor arbetar i stället för att fastna i ett osunt bidragsberoende.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Anslag 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Arbetsmarknadsverket bör avvecklas i sin nuvarande form, i stället bör lokala lösningar få en betydande roll på arbetsmarknaden. Ett viktigt steg för att bryta centralstyrningen av den svenska arbetsmarknaden är bl.a. att länsarbetsnämnder, arbetsförmedlingar och ytterst den arbetssökande ges mer makt och möjlighet att påverka. Besluten och resurserna ska finnas där kunskapen om de lokala förhållandena finns. Centerpartiet beräknar anslaget till ett 500 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Centerpartiet vill öka den egna inbetalningen till arbetslöshetskassan till att motsvara en tredjedel av hela kostnaden (i dag betalar försäkringstagaren 8–10 %), samtidigt som de som är utan arbete får betala halv avgift.

Ekonomiska drivkrafter är nödvändiga för att skapa motivation hos den arbetssökande. Vi förespråkar en ersättningsnivå på 80 % i a-kassan för dem med försörjningsbörda och 70 % för dem utan. Arbetsförmedlingarna behöver inte bara bli mer individinriktade utan måste också få konkurrens av andra aktörer. Den svenska arbetsmarknaden är i behov av fler aktörer som erbjuder arbetsmarknadsåtgärder. Då kan den arbetssökande ställa högre krav på kvalitetssäkra insatser. Vi är övertygade om att alla människor har något att bidra med, även människor som aldrig har kommit in på arbetsmarknaden. Centerpartiet vill underlätta för människor som av olika skäl varit utestängda från arbetsmarknaden att komma tillbaka i arbete. I dag förs en politik där regeringen hellre låter långtidssjukskrivna förtidspensioneras än ger dem rehabiliteringsinsatser eller möjlighet att byta arbete. Vad som behövs är mer arbetsinriktade insatser. Vi behöver fler som arbetar, inte färre. Friårsverksamheten är ett missbruk av arbetsmarknadspolitiken som undergräver arbetslinjen. Centerpartiet vill ta bort friårsförsöket som motsvarar 1,5 miljarder kronor av det totala sparandet under anslaget. Centerpartiet beräknar anslaget till ett 16 750 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Arbetsmarknadsprogrammen leder inte till arbete i någon stor utsträckning. Centerpartiet föreslår att arbetsmarknadsutbildningar utan bevisad effekt dras in. Vår arbetsmarknadspolitik inriktar sig på färre men mer kvalificerade och individanpassade åtgärder. Med fler arbetsmarknadsaktörer och med ett tydligare individfokus ges ökade möjligheter att få fler människor i arbete. Centerpartiet beräknar anslaget till ett 2 200 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

Människor med reducerad arbetskapacitet bör erbjudas lönebidrag i större utsträckning än vad som görs i dag. Centerpartiet föreslår en förstärkt satsning på lönebidrag, vilket beräknas ge ytterligare 5 300 arbetstillfällen. Vi vill höja den bidragsgrundade lönekostnaden i lönebidraget från dagens 13 700 kr till den av AMS rekommenderade nivån på 17 700 kr. Likaså bör människor kunna få lönebidrag upp till 67 års ålder och inte som i dag där gränsen går vid 65 år. Centerpartiet vill också förstärka resurserna för att de som behöver ska kunna få hjälp av arbetsbiträden och tekniska hjälpmedel. Centerpartiet beräknar anslaget till ett 500 miljoner kronor högre belopp än regeringens förslag.

Anslag 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Centerpartiet vill göra ett engångsanslagssparande om 60 miljoner kronor och beräknar anslaget till ett 60 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag.

*Sammanställning över anslagen 22:1, 22:2, 22:3, 22:4 och 22:6**Tusental kronor*

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(c)
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	(ram)	4 811 484	-500 000
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	(ram)	45 763 000	-16 750 000
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	(ram)	4 540 191	-2 200 000
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	(ram)	6 790 384	+500 000
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	(ram)	1 538 000	-60 000
Totalt för utgiftsområdet		69 313 416	-19 010 000

Utgiftsområde 14 Arbetsliv*Anslag 23:2 Arbetslivsinstitutet*

Centerpartiet vill satsa på en decentraliserad forskningsstruktur. Det är viktigt att bygga upp livskraftiga forskningsmiljöer runtom i landet. Därför bör en del av det forskningsarbete som i dag utförs på ALI i stället bedrivas ute på landets universitet och högskolor. För budgetåret 2005 beräknar Centerpartiet anslaget till ett 280 miljoner kronor lägre belopp än regeringens förslag. Dessa medel överförs till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

*Anslag 23:2**Tusental kronor*

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(c)
23:2 Arbetslivsinstitutet	(ram)	360 771	-280 000
Totalt för utgiftsområdet		1 193 970	-280 000

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2003/04:142

Proposition 2003/04:142 Ändring i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Proposition 2003/04:152

Proposition 2003/04:152 Anpassningar med anledning av en ny statlig myndighet för socialförsäkringens administration:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

80. lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Proposition 2004/05:1

Proposition 2004/05:1 Budgetpropositionen för 2005 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad:

1. Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program (avsnitten 2.1 och 4.9.2).
2. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 3 000 000 000 kronor under 2006–2008 (avsnitt 4.10.3).
3. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 5 400 000 000 kronor under 2006–2008 (avsnitt 4.10.4).
4. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden

medför utgifter på högst 4 400 000 000 kronor under 2006–2008 (avsnitt 4.10.6).

5. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 7 000 000 kronor under 2006–2008 (avsnitt 4.10.7).
6. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag om stöd till dagpendling och att införa stöd till veckopendling (avsnitt 4.9.2).
7. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag att avskaffa bidrag till starthjälp och ersättning till tillträdesresa samt att begränsa bohagstransporterna till personer som är långtidsarbetslösa (avsnitt 4.9.2).
8. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag om det allmänna anställningsstödet (avsnitt 4.9.2).
9. Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2005 anvisar anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad enligt uppställningen i propositionen.

Proposition 2004/05:1 Budgetpropositionen för 2005 Utgiftsområde 14 Arbetsliv:

1. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 23:1 Arbetsmiljöverket besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 18 550 000 kronor under 2006 (avsnitt 7.1).
2. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 23:2 Arbetslivsinstitutet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 50 000 000 kronor under 2006–2008 (avsnitt 7.2).
3. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 för ramanslaget 23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 33 500 000 kronor under 2006 (avsnitt 7.3).
4. Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2005 anvisar anslagen under utgiftsområde 14 Arbetsliv enligt uppställningen i propositionen.

Motioner väckta med anledning av skrivelse 2003/04:129

2003/04: MJ63 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om målet för den ekonomiska politiken och arbetsmarknadspolitiken.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en omläggning av arbetsmarknadspolitiken.
47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nedläggning av AMS.
49. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individuellt kompetenskonto.

2003/04: MJ65 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nya åtgärder för ökad sysselsättning.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05: K459 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en omställningsersättning i arbetsmarknadspolitiken.

2004/05: Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av nettolöner.

2004/05: Sk454 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avdragsrätt för sparande till kompetensutveckling.

2004/05: Sf287 av Sten Tolgfors (m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rörlighet på arbetsmarknaden kan påverka sjuktalet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de höga sjukskrivningstalen inte beror på att Sverige har sämre arbetsmiljö än andra länder.

2004/05: Sf288 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förstärkningen av individens egenmakt genom ett pengsystem för såväl arbetsmarknadsrelaterade som resursförstärkande insatser, inklusive språkinläring och flyktingarnas kommunintroduktion.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införandet av en jobb- och utvecklingsgaranti som också skall

omfatta nyanlända flyktingar och invandrare som behöver offentligt bistånd.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att socialbidrag ej är till för arbetsföra personer som saknar arbete. Den som inte ens deltar i jobb- och utvecklingsgarantin kan inte räkna med att få ekonomiskt bistånd från det offentliga.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nytt sysselsättningsmål på minst 60 % av den arbetsföra befolkningen i åldern 20–64 år överallt och att de bostadsområden som ligger under det målet skall förklaras som prioriterade sociala krisområden.

2004/05:Sf356 av Tobias Billström m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hinder för rörlighet av arbetskraft i Öresundsregionen på grund av nuvarande utformning av arbetsförmedlingssystemet.

2004/05:Sf360 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förpliktigande partnerskap mellan de offentliga aktörerna och arbetsmarknadsorganisationerna.

2004/05:Sf363 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en nationell kampanj för ett barnvänligt arbetsliv.

2004/05:Sf365 av Sven Brus m.fl. (kd):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den fundamentala betydelsen av snabb tillgång till arbetsmarknaden.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en inventering av invandrarkvinnornas specifika kompetens.
13. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att se över orsakerna till att ungdomar med utländsk bakgrund i högre grad är arbetslösa än andra ungdomar, i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:Kr239 av Kent Olsson m.fl. (m):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om konstnärerna och arbetsmarknadsstödet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av AF-kultur.

2004/05:Kr289 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till hur kulturarbetarnas behov av ett tryggt och förutsägbart skydd vid arbetslöshet skall utformas.

2004/05:Kr290 av Tasso Stafílidis m.fl. (v):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en dansallians.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undersöka möjligheten av ett fortsatt och utökat arbetsmarknadspolitiskt stöd till centrumbildningen för dans.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om juridisk kompetens vid centrumbildningarna.

2004/05:Kr364 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utvärdering av AF Kulturs insatser.

2004/05:Kr368 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning för att ta fram förslag till hur fristående kulturstiftelser kan inrättas och finansieras med medel från arbetsmarknadspolitiken.

2004/05:Ub321 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den anställde själv skall få disponera behållningen på sitt kompetenskonto till de studier den anställde vill ägna sig åt.

2004/05:Ub436 av Anders G Högmark m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadspolitikens konsekvenser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behoven av yrkeskunnande.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det växande utanförskapet på arbetsmarknaden.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om yrkesutbildning för äldre arbetslösa.

2004/05:Ub440 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till införande av en lärlingsutbildning som arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

2004/05:N308 av Bengt-Anders Johansson m.fl. (m, fp, c, kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flexiblare arbetsmarknad.

2004/05:N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om framtidens arbetsmarknad.

2004/05:N401 av Anita Brodén m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jobb och utvecklingsgaranti.

2004/05:N404 av Nils-Erik Söderqvist m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sysselsättningens betydelse för tillväxt och välfärd.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på förstoring av den regionala arbetsmarknaden.

2004/05:N409 av Martin Andreasson m.fl. (fp):

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jobbgaranti och socialbidrag.

35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förnyelse av arbetsmarknadspolitiken.

2004/05:A201 av Lars-Ivar Ericson och Birgitta Carlsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om äldre och arbetsmarknaden.

2004/05:A205 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av konsekvensändringar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder för personer med funktionshinder som lönebidrag, personligt biträde och rätt till hjälpmedel så att de också skall kunna vara kvar längre i arbetslivet.

2004/05:A210 av Inger Lundberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetssökande med behov av att stärka sina kunskaper i svenska språket under tid då a-kassa uppbärs.

2004/05:A211 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om försöksverksamhet med instegsjobb och halverad arbetsgivaravgift i Gävleborgs län.

2004/05:A215 av Mona Jönsson m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning om arbetsmarknadsmyndigheterna.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda sammanslagning av försäkringskassan och arbetsmarknadsmyndigheter på det lokala planet.

2004/05:A216 av Sven Brus och Yvonne Andersson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av lönebidragsnivåerna.

2004/05:A217 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa lösningar för att ge personer med nedsatt arbetsförmåga lönebidrag i stället för förtidspensionering.

2004/05:A218 av Fredrik Olovsson och Louise Malmström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta se över reglerna för pendlingsstöd.

2004/05:A220 av Jörgen Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fler arbetade timmar för att säkra framtidens välfärd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att höja utbytesgraden för arbete för att stimulera personer att gå från deltids- till heltidsarbete.

2004/05:A221 av Sten Tolgfors (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om situationen på arbetsmarknaden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hur de höga sjukskrivningstalen hänger samman med situationen på arbetsmarknaden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen misslyckats med att nå målen för öppen arbetslöshet, sysselsättningsgrad, socialbidragsberoende och sjukskrivningar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om insatser för att stärka såväl utbuds- som efterfrågesidan på arbetsmarknaden.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av personer med hantverks- och yrkesutbildning.

2004/05:A226 av Louise Malmström och Billy Gustafsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att man från statligt håll redovisar Norrköping–Linköping som en gemensam arbetsmarknadsregion.

2004/05:A227 av Matilda Ernkrans m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebidraget.

2004/05:A229 av Inger Lundberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadspraktik för tekniker.

2004/05:A231 av Christer Adelsbo och Göran Persson i Simrishamn (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om projekt liknande Bromöllumodellen.

2004/05:A239 av Sten Tolgfors (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbete som grund för välfärd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om s.k. friår.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om marginaleffekternas betydelse för människors utbud av arbete.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skapande av nya jobb genom bättre förutsättningar för företagande.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om politiskt beslutad förkortning av arbetstiden.

2004/05:A245 av Hillevi Larsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den växande arbetslösheten bland akademiker uppmärksammas och bekämpas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om praktik för arbetslösa akademiker.

2004/05:A246 av Birgitta Ahlqvist och Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebidrag.

2004/05:A247 av Britta Rådström och Carin Lundberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebidrag.

2004/05:A249 av Barbro Hietala Nordlund och Kurt Kvarnström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebidragstaket.

2004/05:A250 av Anders G Högmark m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att arbetshandikappade behandlas med respekt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade möjligheter till valfrihet också för arbetshandikappade.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tydligare regelverk och föreskrifter avseende stöden till arbetshandikappade.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka de arbetshandikappades möjligheter till rehabilitering och arbete på den reguljära arbetsmarknaden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av att incitamenten ändras för rehabilitering och nyanställningar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stöden till arbetshandikappade kontinuerligt skall utvärderas och offentligt redovisas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de grundläggande riktlinjerna för stöden till arbetshandikappade.

2004/05:A253 av Agneta Ringman och Krister Örnfjäder (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebidragstaket.

2004/05:A254 av Jan Björkman och Kerstin Andersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anställning med lönebidrag.

2004/05:A256 av Göte Wahlström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebidrag.

2004/05:A257 av Margareta Sandgren m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om länsarbetsnämnderna och arbetsmarknadsnämndernas framtid.

2004/05:A258 av Kaj Nordquist och Maria Hassan (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med funktionshinder.

2004/05:A260 av Inger Lundberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förenklad handläggning av EU-bidrag.

2004/05:A261 av Margareta Andersson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetet är viktigt för tillväxten och för människors självkänsla, livskvalitet och delaktighet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bryta centralstyrningen av arbetsmarknadspolitiken och i stället möjliggöra lokala lösningar med individen i centrum.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetsrätten bör ses över för att passa dagens arbetsmarknad.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen snarast bör återkomma med förslag som underlättar funktionshinderades situation på arbetsmarknaden.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att en god arbetsmiljö skall prioriteras.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att underlätta för män och kvinnor att kunna kombinera föräldraskap med arbete.

2004/05:A265 av Matilda Ernkrans m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Arbetsmarknadsverket i uppdrag att analysera, identifiera och föreslå strategier för att särskilt underlätta vägen till arbete för arbetslösa med barn.

2004/05:A268 av Tuve Skånberg och Holger Gustafsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa ett friår.

2004/05:A272 av Lars-Ivar Ericson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om ersättning till personligt biträde för synskadade i arbetssituationen.

2004/05:A273 av Ulrika Karlsson och Göran Lindblad (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lägga ned AMS.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna i Sverige åläggs att införa jobbgaranti för arbetslösa.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en kompetenspeng.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att privata entreprenörer i huvudsak skall sköta den kommunala jobbgarantin.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avveckla de offentligt ägda arbetsförmedlingarna.

2004/05:A275 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa och Christina Nenes (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lönebidraget.

2004/05:A277 av Rolf Lindén m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att verka för nya former för ett tydligare lokalt och regionalt inflytande i arbetsmarknadspolitiken.

2004/05:A279 av Helene Petersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadsutbildning i bristyrken.

2004/05:A281 av Jan Lindholm och Ulf Holm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av och sätt att förändra den högsta bidragsgrundande lönenivån för lönebidrag utan att förändra total kostnad i föreslagen budget.

2004/05:A283 av Kerstin Andersson och Jan Björkman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Samhall.

2004/05:A284 av Lars Wegedal m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anställning med lönebidrag.

2004/05:A287 av Camilla Sköld Jansson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inriktningen på utvärderingen av Medlingsinstitutets verksamhet.

2004/05:A289 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning för översyn av arbetsmarknadspolitikens mål och medel.

2004/05:A292 av Runar Patriksson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skapa en haverikommission under ansvarigt statsråd som utreder problemen för drabbade arbetare på den nordiska arbetsmarknaden.

2004/05:A296 av Ola Rask (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om insatser för snabbare integration.

2004/05:A298 av Peter Pedersen (v):

Riksdagen begär att regeringen låter överväga en höjning av lönebidragstaket i enlighet med det i motionen anförda.

2004/05:A302 av Jan Björkman och Kerstin Andersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om användande av arbetsmarknadsmedel i natur- och kulturvården.

2004/05:A307 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nedsättningsregler för aktivitetsersättning.

2004/05:A312 av Per-Olof Svensson och Sinikka Bohlin (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadspolitiska åtgärder för skogsröjning.

2004/05:A313 av Anna Lilliehöök och Anita Sidén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsbonus för arbetssökande.

2004/05:A316 av Birgitta Gidblom (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ohälsa.

2004/05:A317 av Maria Öberg och Karin Åström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokal och regional flexibilitet hos AMS.

2004/05:A318 av Ulf Holm m.fl. (mp):

Riksdagen begär att regeringen tydliggör hur socialt företagande kan vara en resurs inom arbetsmarknadspolitiken och hur kompetensen hos lokala kooperativa utvecklingscentrum (LKU) kan tas till vara i detta sammanhang.

2004/05:A322 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en samlad strategi för insatser och handlingsprogram för att skapa möjlighet för invandrade kvinnor att komma in på arbetsmarknaden.

2004/05:A323 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att det bör utredas hur sociala arbetskooperativ kan användas på en vidgad arbetsmarknad för att få fler i arbete.

2004/05:A324 av Ingegerd Saarinen och Ulf Holm (mp):

Riksdagen begär att regeringen låter utreda förutsättningarna för utveckling av sociala arbetskooperativ och för att undanröja hinder för en sådan utveckling.

2004/05:A325 av Carina Moberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om funktionshindrades löner i förhållande till deras yrkesmässiga kvalifikationer.

2004/05:A326 av Eva Arvidsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utvärdera och utveckla traineeprogram.

2004/05:A327 av Eva Arvidsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en gemensam policy inom AF kultur samt uppdaterat klassificeringssystem.

2004/05:A328 av Rezene Tesfazion och Tone Tingsgård (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheterna för invandrare med svensk examen att praktisera inom sina utbildnings- och yrkesområden vid statliga och kommunala myndigheter.

2004/05:A336 av Alf Eriksson och Hans Hoff (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om Hallandsmodellens förutsättningar att leva vidare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om arbetsmarknadspolitiska åtgärder efter regionala förutsättningar.

2004/05:A338 av Anders G Högmark m.fl. (m, fp, kd, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett principiellt system för individuell kompetensutveckling.

2004/05:A340 av Anders G Högmark m.fl. (m):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetslöshetsförsäkringen måste fungera som en omställningsförsäkring.
3. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad enligt uppställningen:
4. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 14 Arbetsliv enligt uppställningen:

2004/05:A341 av Jan Björkman och Kerstin Andersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ledighet i samband med aktivitetsgarantin.

2004/05:A342 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetslöshetsförsäkringen måste fungera som en omställningsförsäkring.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nedtrappade ersättningsnivåer i två steg i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en åtgärdsinriktad handlingsplan upprättas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tydliga och färre mål för arbetsmarknadspolitiken.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny organisation för Arbetsmarknadsverket.

2004/05:A343 av Catherine Persson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hjälpmedel i arbetslivet.

2004/05:A344 av Catherine Persson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebidragsnivån.

2004/05:A350 av Tobias Billström m.fl. (m, fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbete.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra Malmö till försökskommun för en mer flexibel användning av anslagna arbetsmarknadsmedel.

2004/05:A353 av Annelie Enochson m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en informationskampanj om vikten av fler äldre i arbetslivet.
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att inrätta ett seniorkompetenscentrum.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kontinuerlig kompetensutveckling och individuellt kompetenssparande.

2004/05:A354 av Annelie Enochson m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad rörlighet på arbetsmarknaden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individuellt kompetenssparande.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om s.k. friår.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det gemensamma ansvaret för hälsa som åligger både den enskilde, arbetsgivaren och den offentliga sektorn.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om mångfald inom vård och omsorg.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avlastning i hemmet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barnvänligt arbetsliv och föräldrarnas möjlighet att forma sin egen vardag.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Arbetsmiljöverkets roll.

2004/05:A355 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad egenmakt i arbetslivet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa monopolen inom den offentliga sektorn.

2004/05:A356 av Stefan Attefall m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsmarknadspolitikens inriktning.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett nytt mål för sysselsättningen som utgår från antalet arbetade timmar och vad som i övrigt anförs om målen för arbetsmarknadspolitiken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny arbetsmarknadspolitik med individen i centrum, omställningspeng, mångfald och valfrihet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om försöksverksamhet med jobb-bonus.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om långtidsarbetslösa och aktivitetsgarantin.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en s.k. övergångsarbetsmarknad.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anställningsstödet storlek och regelverk.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de äldres situation på arbetsmarknaden.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ungdomsarbetslösheten.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lärlingsutbildning som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jobbguider och att ta till vara invandrares kompetens.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individuellt kompetenssparande.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebildningen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om medlingsinstitutets arbetsuppgifter och roll i lönebildningen.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en svensk handlingsplan för att genomföra de åtgärder mot arbetslöshet, vilka EU-länderna gemensamt kommit fram till.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om besparingar och verksamhetsinriktning inom AMS/AMV.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om försäljning av Aske kursgård.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebidrag i ideella organisationer.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Samhall AB och lönebidragen.

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Arbetsmiljöverket.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Arbetslivsinstitutet och dess utbildningsinsatser.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Delegationen till stöd för jämställdhetsintegrering.
33. Riksdagen beslutar att för budgetåret 2004 anvisa anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad och utgiftsområde 14 Arbetsliv med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag:

2004/05:A357 av Maria Hassan och Christer Erlandsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bild- och formkonstnärernas utsatta situation på arbetsmarknaden.

2004/05:A358 av Annelie Enochson m.fl. (kd):

1. Riksdagen beslutar om en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring att gälla fr.o.m. den 1 januari 2005.
2. Riksdagen beslutar att höja egenfinansieringen av arbetslöshetsförsäkringen enligt vad i motionen anförs fr.o.m. den 1 januari 2005.

2004/05:A362 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att föreningar och organisationer får tillgång till personal med lönebidrag.

2004/05:A363 av Gunnar Sandberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lönebidrag till företag utan kollektivavtal.

2004/05:A364 av Louise Malmström och Johan Löfstrand (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om större flexibilitet i användandet av SAGA-medel.

2004/05:A365 av Margareta Andersson m.fl. (c):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 14 Arbetsliv enligt följande uppställning:

2004/05:A366 av Margareta Andersson m.fl. (c):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad enligt följande uppställning:

2004/05:A368 av Berit Högman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om arbetsmarknadsmyndighetens roll för att öka företaget.

2004/05:A369 av Åsa Lindestam (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om starta-eget-bidrag.

2004/05:A375 av Carl B Hamilton m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att reformera arbetsmarknadspolitiken och lägga ned AMS.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka arbetsförmedlingen och införa alternativ till den statliga förmedlingen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minska omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna 2005.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa det s.k. friåret.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa anställningsformen instegsjobb för främst långtidsarbetslösa ungdomar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa arbetsmarknadsåtgärden jobb- och utvecklingsgaranti för personer som står långt från arbetsmarknaden.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetslöshetsförsäkringen skall vara allmän och tidsbegränsad med nedtrappad ersättning.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetsföra inte skall hänvisas till att leva på socialbidrag.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stärkta insatser för arbetshandikappade.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att renodla Samhalls verksamhet och se över företagens vinstkrav.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hindra att äldre slås ut från arbetsmarknaden.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minska arbetslösheten bland ungdomar.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka sysselsättningen och minska beroendet av socialbidrag i utsatta bostadsområden och kommundelar.
18. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad för budgetåret 2005 enligt uppställning:
19. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 14 Arbetsliv för budgetåret 2005 enligt uppställning:

2004/05:A380 av Per Erik Granström och Kurt Kvarnström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om folkhögskolesatsningen inom ramen för aktivitetsgarantin.

2004/05:A386 av Raimo Pärssinen m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om sjukskrivna utan arbetsgivare.

BILAGA 2Förslag till beslut om anslag inom
utgiftsområdena 13 och 14**Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad**

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till fördelning på anslag.

Belopp i tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	Utskottets förslag
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	(ram)	4 811 484
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	(ram)	45 763 000
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	(ram)	4 540 191
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	(ram)	6 790 384
22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	(ram)	99 033
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006	(ram)	1 538 000
22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	(ram)	21 660
22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	(ram)	48 141
22:9 Bidrag till Samhall AB	(ram)	4 245 419
22:10 Bidrag till Stiftelsen utbildning Nordkalotten	(obet.)	7 750
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	(ram)	1 396 653
22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	(ram)	51 701
Summa för utgiftsområdet		69 313 416

Utgiftsområde 14 Arbetsliv

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till fördelning på anslag.

Belopp i tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	Utskottets förslag
23:1 Arbetsmiljöverket	(ram)	648 862
23:2 Arbetslivsinstitutet	(ram)	360 771
23:3 Särskilda utbildningsinsatser m.m.	(ram)	44 650
23:4 Arbetsdomstolen	(ram)	25 282
23:5 Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar	(ram)	73
23:6 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	(ram)	23 022
23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)	(ram)	8 057
23:8 Medlingsinstitutet	(ram)	49 640
24:1 Jämställdhetsombudsmannen	(ram)	21 907
24:2 Särskilda jämställdhetsåtgärder	(ram)	7 706
24:3 Delegation för stöd till jämställdhetsintegrering	(ram)	4 000
Summa för utgiftsområdet		1 193 970

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

Härigenom föreskrivs att 2–4 §§ lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

En kommun får anordna praktik eller annan verksamhet på heltid för arbetslösa ungdomar som inte genomgår gymnasieskola eller liknande utbildning till dess de fyller 20 år.

En kommun får anordna praktik eller annan verksamhet på heltid för arbetslösa ungdomar som inte genomgår gymnasieskola eller liknande utbildning till dess de fyller 20 år. *Insatsen skall inledas med vägledning och jobbsökaktiviteter hos länsarbetsnämnden.*

Kommunen har rätt till ersättning från staten för sådan verksamhet. Rätten till ersättning gäller under förutsättning att avtal träffas med regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. I ett sådant avtal skall anges de villkor som skall gälla för att ersättning skall lämnas.

Kommunen skall till den som deltar i verksamheten och som inte fullföljt utbildning inom gymnasieskolan betala ut ersättning med 1 360 kronor per månad.

För övriga deltagare beslutar kommunen om vilken ersättning som skall lämnas.

¹ Senaste lydelse 2001:1216.

3 §

En kommun får efter överenskommelse med regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer åta sig en skyldighet att erbjuda ungdomar som står till arbetsmarknadens förfogande en aktiverande och utvecklande insats på heltid. En sådan skyldighet gäller från och med den dag den unge fyller 20 år till dess hon eller han fyllt 25 år.

Kommunens skyldighet inträder om något arbete, reguljär utbildning eller något lämpligt arbetsmarknadspolitiskt program inte kunnat erbjudas inom 90 dagar från det att den unge anmälde sig som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen.

Utvecklingsinsatsen skall erbjudas inom tio dagar från det att kommunens skyldighet enligt första stycket inträdde och får pågå i högst 12 månader.

Utvecklingsinsatsen skall erbjudas inom tio dagar från det att kommunens skyldighet enligt första stycket inträdde och får pågå i högst 12 månader. *Insatsen skall inledas med vägledning och jobbsökaraktiviteter hos länsarbetsnämnden.*

4 §²

Den som är berättigad till ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring har vid deltagande i verksamhet som anordnas *av kommunen* enligt 3 § rätt till aktivitetsstöd.

Den som är berättigad till ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring har vid deltagande i verksamhet som anordnas enligt 3 § rätt till aktivitetsstöd.

Kommunen skall till den som tar del av verksamhet enligt 3 § och som uppbär försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) när han eller hon börjar delta i verksamheten utge ersättning med ett belopp som motsvarar försörjningsstödet. Detsamma skall gälla beträffande den för vilken fattas beslut om sådant försörjningsstöd som avses i första stycket under tid som han eller hon deltar i verksamheten.

Kommunen skall till deltagare som inte erhåller ersättning enligt första eller andra stycket betala ut ersättning med 3 280 kronor per månad.

Ersättningen enligt andra och tredje stycket skall benämnas utvecklingsersättning.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2005.

---

² Senaste lydelse 2002:1133.

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Riksförsäkringsverkets, de allmänna försäkringskassornas, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet, som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd, *samt*
2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt.

Föreslagen lydelse

5 §¹

Arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Riksförsäkringsverkets, de allmänna försäkringskassornas, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet, som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,
2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt, *samt*
3. *tillsynsverksamheten hos Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

---

¹ Senaste lydelse 2003:741.

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om
 behandling av personuppgifter i den
 arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 5 och 12 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Riksförsäkringsverkets, de allmänna försäkringskassornas, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet, som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd, samt

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt.

Föreslagen lydelse

5 §¹

Arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet, som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd, samt

12 §

Riksförsäkringsverket, de allmänna försäkringskassorna, Centrala studiestödsnämnden och arbetslöshetskassorna får ha direktåtkomst till personuppgifter som behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas om det behövs för de ändamål som avses i 5 §. Regeringen meddelar föreskrifter om vilka personuppgifter som får omfattas av direktåtkomst.

Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden och arbetslöshetskassorna får ha direktåtkomst till personuppgifter som behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas om det behövs för de ändamål som avses i 5 §. Regeringen meddelar föreskrifter om vilka personuppgifter som får omfattas av direktåtkomst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2003:741.

BILAGA 4

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknads-politiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 5 och 12 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*5 §¹

Arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnderna får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Riksförsäkringsverkets, de allmänna försäkringskassornas, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet, som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd, *samt*

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt.

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet, som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt, *samt*

3. tillsynsverksamheten hos Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

12 §

Riksförsäkringsverket, de allmänna försäkringskassorna, Centrala studiestödsnämnden och arbetslöshetskassorna får ha direktåtkomst till personuppgifter som behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas om det behövs för de ändamål som avses i 5 §. Regeringen meddelar föreskrifter om vilka personuppgifter som får omfattas av direktåtkomst.

Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden och arbetslöshetskassorna får ha direktåtkomst till personuppgifter som behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas om det behövs för de ändamål som avses i 5 §. Regeringen meddelar föreskrifter om vilka personuppgifter som får omfattas av direktåtkomst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

---

¹ Senaste lydelse 2003:741.